

پیشەکى

كوردان به پیاوانى سەركەوتتوو و بالايان وتتوكه كەلەپیاوان و بە ژنانى سەركەوتتوو و بالايشيان وتتوكه شۆرەژنان. ئەمانەيش هەر ئەم مەرقانەن كە نىچەي فەيلەسۈوف ناوى لى ناون سۆپەرمان - مەرقۇنى بالا.

پۇسەكانيش شانا زى بە كەلەپیاوانى خۆيانەوە دەكەن و مافى خۆيىشيانە. چونكە بە دەيان كەلەنۇرسەرى وەكىو دوستويقىسىكى و تولىستوييان هەيە و ئەم نۇرسەرانەيش بۇونەتە ناسىنامەي نەتەوەكەيان و كولتۇور و مىژۇرى نەتەوەكەيان لە هەناو گىرتۇوە و لە توپىيى رۇمانەكانيان ناوه و سنورى ولاتى خۆيان بەزاندۇوە و لە قەشەنگىزىن دەللەقەي پوانىنەوە، تىكەل بە ولات و نەتەوە خاوهەن كولتۇورى تر بۇون!

ئەم كەلەپیاوانەي وەكىو دوستويقىسىكى، بالايان بە هيىندەي گۆى زەويىيە و لە لووتىكە بلندەكاندا ئالاي شەكاوهى نەتەوە خۆيانى و نەك هەر ولاتى خۆيان، بەلكۇو سەرزەھوپىش شانا زىيان پىوه دەكتە.

چەندە شىرىينە كە لەزىير نىتىي داستانە بەناوبانگە كەي ئەحمدەدى خانىدا، كە مەم و زىنە، نۇوسراوە رۇمىيە و

جولیتی ئەدەبی کوردی و دوای و هرگیزانی بۆ چەندین زمانی جیهانی، بەو نازناوهوھ چاوی کورد و کولتووره‌کەی پوشن دەکاتەوە!

دۆستویقىسکى لە ۳۰ تشرىنى يەكەمی سالى ۱۸۲۱ زايىنى و لە هانتى سەر بە بىترز بىرگ لەدایك بۇوە. باوکى پزىشىكى سەربازىي كەمىك ئاللۇز بۇو. بەلام دايىكى كچە بازركانىك بۇو: نيان و جوان و قەشەنگ.

بنەمالەکەی فيودور دۆستویقىسکى چوار كور و سى كچيان هىتايە بۇون و دۆستویقىسکى منالى دووھم بۇو و دوای نوبەرەكەيان لەدایك بۇوبۇو. بەدوای مردى دايىكىدا، باوکى شارى مۆسکو جى دىلىت و پۇو لە هەريمىكى بچووکى سەر بە شارى توولا دەكات.

سالى ۱۸۲۷ فيودور دۆستویقىسکى بۆ درىژەدان بە خويىندەكەی، پۇو لە سانتى سەر بە بىترز بىرگ دەكات. لەسەر داواي باوکىشى دەچىتە كولىژى ئەندازىيارىي سەربازى. لە ماوهى ئەو شەش سالەي لەو كولىژەدا بۇو، بايەخىكى ئەوتۇرى بە خويىندەكەی نەدا و خۇرى تەرخانى خويىندەوە كرد و بە تامەززۇرىيەكى فەرەوە كتىيەكانى دەخويىندەوە بۇوە كەسيكى دوورەپەريز و گۇشەگىر و خۇرى بەدوور گرت لە هاورييكانى.

ھەرچەندە بايەخىكى ئەوتۇيشى بە پیشه‌کەی خۇرى نەدابۇو، بەلام لە سالى ۱۸۴۴ نازناوى ئەفسەری ئەندازىيارى پى بەخشترا.

لە سالى ۱۸۴۵ دا يەكەم رۇمانى خۇرى بە ناوى هەزارانەوە نووسى. دوای ئەوهى شەويكىان نىكراسو و هاورييەكى فيودور دۆستویقىسکى پىكەوە ئەو رۇمانەيان خويىندبۇوەوە، كاتزمىر ئى بەرەبەيان پىسى رادەگەيەنن، كە كەسيكى بەھەممەندە! ئىدى ئەمە وادەكات كە دۆستویقىسکى ناوابانگ دەر بکات.

ئەم رۇمانە لە سالى ۱۸۴۶ زايىندا چاپ و بلاو كرايەوە و دۆستویقىسکى لە ئەفسەرەيىكى ئەندازىيارىيەوە گۇرى بە نووسەرەيىكى مەزن! بەلام هەر بەدوای رۇمانى برىتىدا، رەخنەگرانى ئەو سەردهمە بەساردىيەوە پېشوازىيان لەو بەرەممەى كرد. ئەوهېشمان بىر نەچىت، كە دۆستویقىسکى لەو قۇناغەي ژيانىدا بىتكارە و نائارام بۇو.

له سالی ۱۸۴۹دا به تومه‌تی ئەندامبوونى له و گروپه ئۆپزسيونه‌دا كه دىزى قەيسەر وەستابووه، له بەندىخانه توند كرا.

له ۲۲ى كانوونى يەكەمى سالى ۱۸۴۹دا، فەرمانى لەسىدارەدان بۇ دۆستویقىسىكى و هاوارپىكانى دەر چوو، بۇيە دۆستویقىسىكى و هاوارپىكانى بەرهو شويىنى لەسىدارەدانەكە بەكىش كران. بەلام لەناكاو حوكىمەكەيان گۈرپىن بە بەندى و كارە قورسەكانى سىبىريا و بەندىرىنىان بۇ ماوهى ۴ سال! دواى بەسەربىرىنى ماوهى بەندبۇونەكەى، هەر لە سىبىريا خۆى كرد بە يەكەيەكى سەربازىي سوپادا. سەرومە بۇو و توانىيى پىيگە كۆمەلایەتىيەكەى خۆى بگىرپىتەوە و پەلى ئەفسەرييان پى بەخشىيەوە.

ئەمجا بىتوھېنىكى مارە كرد و رىيان پى دا بگەرتىتەوە بۇ ناوه‌پاستى پوسيا.

ناوبانگە ئەدەبىيەكەى خۆى وەدەست خستەوە و خۆى سەرقالى كارى پۇزىنامەوانى كرد و توانىيى لەگەل براکەيدا گۇثارى فريميما دەر بکات.

پۇمانى بىرەورىي خانەي مردووانى نووسى. خوشبەختانە كەلەوەرگىرپى خۆمان حەمە كەريم عارف، بەكوردىيى كردووە. ئەم بىرەوەرييانەيش لە بەندبۇونى خۆى، له گرتۇوخانەي سىبىرياوه، سەرچاوهى گرتۇوە. له و بەندىخانەيەدا بەندىكراوان ھەرييەكە و سەر بە چىن و توپىزىكى كۆمەلگە بۇون و ھەلگرى كولتۇور و ناسنامەي چەندىن نەته‌وهى جياواز. لەنيوياندا رەمەكى سادەي خەلکەكە، هەر لە جووتىيارى سادەوە تاكۇو دزان و شۇرۇشكىرە پۇلۇننەكەن، تا دەگاتە پىاوانى قەوقازىييان تىدا بۇو.

دۆستویقىسىكى له نىوهندە ئەدەبىيەكاندا بە كەسيتىيەكى سەركەوتتۇوى خاوهن داھاتۇوى مەزن ناو دەبرا. بەلام لەناكاو و له سالى ۱۸۶۳دا، دەولەت گۇثارەكەى - كە بە ناوى فريميماوه بۇو - داخست. ئەوهىش بە ھۆى بلاوكرىنەوهى نووسىنەكەوه بۇو، كە دەولەت بە رۇوخىنەرى دەسەلاتەكەى قەيسەرى لەقەلەمى دابۇو.

دواى تەقەللایەكى فرەي خۆى و براکەى، توانىييان گۇثارىكى تر دەر بکەن بە نىۋى سەردەمەوە. بەلام ھىنەدەن نەبرد و بە ھۆى مایەپۇوچبۇونى سەرمایەكەيەوە، ئەويش

داخرا.

دواى ئەوهى برااكەى دۆستۇيىقىسى دەمەرىت و ھېنندەى پى ناچىت ھاوسەرەكەيشى كۆچى دوايى دەكەت. ئىدى بژىويى خىزانى برااكەيشى دەخاتە ئەستۇى خۆى.

ناچار دۆستۇيىقىسى دەكەويتە فرەنۇوسىن، بەلكوو بتوانىت بژىويى خۆى و براژن و برازاكانى دابىن بکات. قەرزازى ناچارى ھەلاتنى دەكەت! سالى ۱۸۶۵ چۈچ ھەندەران دەكەت و تاكۇو سالى ۱۸۷۱ ئاوارە و دوورەولات دەبىت.

ھەر لە مادە ئاوارە بۇونەيدا، قەشەنگىرىن بەرھەمى خۆى، كە رۇمانى تاوان و سزا بۇو، لە سالى ۱۸۶۶ نۇوسىيى. رۇمانى گەمزەيشى لە سالى ۱۸۶۸ دا نۇوسىيى و بەدوايدا چەندىن نۇوسىيىنى تريش.

بۇ جارى دووھم ھاوسەرگىرىيى كرد و ھاوسەرە گەنجهكەى يارمەتىيەكى فرەى دا لە پىكخستانى دارايى و خەرجىي مالدا و بە يارمەتىدانى لە كۆپىكىرىدەوهى نۇوسىيەكان و بەرھەمەكانى و سەرپەرشتىكىرىدیدا.

لەم ھاوسەرە چوار مئالى بۇو و دووانيان ھەر بەمنالى مردوون. ئىدى ئەم نۇوسەرە گەيشتە لووتکە و قۇناغى نەبۇونى و ھەزارىي تىپەرەن. لە سالى ۱۸۷۳ دا بىرەورىيى رۇزىانە ئۇرسىرى بىلەو كردهو و بىرۇرۇ فەلسەفە خىست. بەلام دواترين رۇمانى بە نىتى بىرایانى كارامازۇقەوهە خىست. كە بە قەشەنگىرىن داهىتىنى دۆستۇيىقىسى دادەنرىت. ئەم رۇمانە لەنیوان سالانى ۱۸۷۶-۱۸۸۰ دا نۇوسىيى و رەخنەگران وا بۇي چۈون كە لەم رۇمانەيدا، دۆستۇيىقىسى تىلەچاوى خۆى بۇ ژيان دەر دەخات، بەتاپەتىيەتىيە ئەو رۇانىنە كە بۇ ئايىن ھەيپۇو و تاكۇو مەرىدەش لەسەرە سەرۇمۇ بۇو.

لەبەر ئەوهى قۇناغى تەمەنى ھەرزەكارىيى دۆستۇيىقىسى زۇر سەخت بۇوە و رۇوبەرۇوى گىتن و ھەزارى و نەبۇونى و ئاوارەبۇون بۇوهتەوە، بۇيە نۇوسىيەكانى دراماى رەوانى مەرقۇقاپەتى بۇون. واتا جۆرىك، كە مەرقۇ خۆى دەبىنەتەوە، چواردەورى بە كىشە و ئازار و مەملانى دەورە دراوه و لە خۆكۈشتەن بەوللاوه، چارەيەكى ترى بۇ نەماوهتەوە. بەلام

له دواجاردا دهلاقه يه کي دهربازبوبون بۇ خۆى دەدۇزىتەوھ، كە بەبى هاتنه خواره وەرى كەسىتىيى رېزگار بېيت. ئەمەيش بە گۈيرەي بىر وبۇچۇونى دوستويقىسىكى، با بە تاوانى كوشتنىش بېيت. ئەمەش هەر وەکوو ئەو چارەسەرەي كە دوستويقىسىكى خۆى بۇ راسكولينكوفى پالەوانى رۇمانى تاوان و سزاي داناوه. يان ئەو چارەسەرەي بۇ سەربازەكەي نىيو رۇمانى بىرەودىرييەكانى رۇزانى خانەي مردووانى داناوه.

پالەوانانى رۇمانەكانى دوستويقىسىكى وەکوو پالەوانەكانى سەدەكانى پېش خۆى بىر ناكەنەوھ. فەرە سەختە خوینەر بىتوانىت پالەوانىتكى رۇمانەكانى ئەم كەلەنۇوسەرە بە كەسىكى ھەلسوكەوت گونجاو، يان بە كەسىكى ھەلسوكەوت نابەجى دابنىت! ھەروھا سەختىشە كە پالەوانانى ئەم نۇوسەرە بە بلىمەت يان بە هيئر و كالفام دابنىت. يان بە نيان و چاكەخواز! يان بە كەسانىتكى دەرەونەش و شەرخواز!

پالەوانانى رۇمانەكانى دوستويقىسىكى چاوه رۇمانى كارى پالەوانانە يان لى دەكريت و خۆ بىكەنە قوربانى و لە ھەمان كاتدا تاوانى گەورەيش بىكەن. بەلام ھەميشە پالەوانەكانى ئەم كەلەنۇوسەرە رۇوييان لە ئاسۇرى راستىخوارى و خىر و چاكەيە. ژيانى تىكراي پالەوانانى دوستويقىسىكى والاى بەردەم ترس و هيوا و ئومىدىن. ئەو پالەوانانە، وەکوو دەرەونىشيان سىخناخى ئامادە باشىيە بۇ بەهاناوه چۇونى كەسانى ترەوھ، لە ھەمان كاتىشدا ئارەززۇرى ئازار دانىشيان دەكەن! ھەر بۇيەيش سەختە خوینەری رۇمانەكانى ئەم نۇوسەرە، پېشىنىي ھەلسوكەوتى پالەوانەكانى نىيو رۇمانەكان بىكەت. رۇمانەكانى دوستويقىسىكى تەمومىزەكانى نەفسى مىرۇف دادەمالىت و راستىيەكان بە ھەموو ئالۋىزىيەكانىانەوە دەخاتە رۇو. ئەو پالىنەرە خىر و شەرانەيش كىيىمال دەكەت، كە مىرۇف خۆيىشى دانىيان پېيدا نانىت! يان كە بىرى جار مىرۇفە كان خۆيىشيان پەيى پى نابەن! ھەر بۇيە رۇمانەكانى دوستويقىسىكى لاكردنەوەيەكى راستەقىنە بۇو، بۇ ئەو بىر وبۇچۇونەي زانىيانى دەرەون و كۆمەلناسى، لەوەياندا كە وايان دانابۇو گەر مىرۇف بارودۇخ و ژىنگەي سروشتىي لەبارى بۇ رەخسا، ئىدى دەتوانىت پالىنەرە ناوه كىيە نەستىيەكانى خۆى پوخته بىكەتەوھ و تۆۋى شەپ و خراپە لە

دەرروونى خۆى دەر ھاوىزىت.

نەديم جەعفر لە نۇوسييىكىدا بە نىيۇ لەنىوان كومىدىيائى دانتى و كارامازۇف و دېستۇفسكىدا^{*} نۇوسييويەتى: ئەوهى لە رۇمانى بىرەوەرىيەكانى رۇزانەى خانەى مىدوواندا پىسى سەرسام دەبىن، ھەر ئەو وىناكردنانەى سزايى جەستەيى و نەفسىي بەندىيە تاوانبار و نەناسراوهەكانى ئەو دۆزەخى گرتۇوخانەيە نىيە و رسوابۇونى رۇزانەيان و ديمەنلى لەسىدارەدان و گوللەبارانكىرىدى بەندكراوهەكان و تواناي بەرگەگرتى بەندىيەكان، بەلكۇو سەرسامبۇونە بە سووربۇونى مەرقە بەندكراوهەكان لەسەر مانەوه و درىزەدانيان بە ژيان و لە تۈنۈلەتكى تارىك و ئەنگوستەچاوى وەكۇو ئەو بەندىخانەيەدا!

ھەر كە كورى ئىمپراتۆرى روسى ئەو رۇمانە دەخويىتەوە، فەرە تۈورە دەبىت و باوكى لەو كارەساتانەى نىيو بەندىخانەكان ئاگادار دەكاتەوە و داواى لى دەكەت سۇوروپەكى بۆ ئەو سۇوكایەتىكىرىدىنە بە مەرقە، لە بەندىخانەكاندا، دابىتى! ئىمپراتۆريش فەرمانى دەر كرد كە سزادانى نىيو بەندىخانەكان پاڭىردرىت و نابىت ھىچ بەهانە و بىانووپەكىش بۆ ئەو كارە بەھىنرىتەوە.

ئەم كەلەنۇو سەرە خامە بەبرىشتنە، لە ۲۸ى كانۇونى دووهمى سالى ۱۸۸۱ زايىنيدا كۆچى دوايىيى كىرى.

ئەم چىرۇكەى بەردىستان، كە رۇمانى قومارچىيە، تەقەللایەكى لەو جۆرە دۆستۇيفىسکى كەلە نۇو سەرە پوسىيە و شۇرۇبۇونەوەيە بە ناخى مەرقەدا و گرفت و پەرۇشى و سەركىشىي مەرقۇنى قومارچى دەخاتە رۇو و بىن رۇتووش و جوانكىرىن و پەدانى مەرقە و هەستەكانى. دۆستۇيفىسکى خۆيشى لە قۇناغىكى ژيانىدا قومارچى بۇوه و پەنجەيى لەگەل قومارى پۇلىتىدا نەرم كردووه. ھەر بۆيە شارەزايانە، ھەستو نەستى نەنەيى وىنا كردووه.

لەمەيش پەتلە رۇمانى قومارچى نادويم و بېرۇبۇچۇونەكان لەبارەيەوە، بۆ خويىنەرانى جى دىلەم. بەختەوەرىشىم بەوهى

* دۆستۇيفىسکى، عندما يمتلك بطل الرواية بعده رابعاً، جريدة منارات العدد ۲۳۱۱، ۲۲ / ت ۲ / ۲۰۱۱.

* بين كوميديا دانتى و كرامازوف و دۆستۇيفىسکى، بقلم نديم جعفر، سەرچاوهى پىشىو.

جمهور مه حمود داراغا

تمهنهن و زهمهن پییان پی دام و ئەم رۆمانى قومارچىيەم
بە كوردى كرد، توانيم بەم كاره بچكولەيەيىش، دەللاقهەيەكى
تر والا بکەم بە پووى خويىنەرانى كورددا، تاكۇو بە هوپىيەوه
بەسەر گۈلزاري ئەدەبى بالا و كولتۇورى پوسدا بپوان.

حه و هه ر مه حمود داراغا

سلیمانی، بهکره حق

۲۰۱۲ / ۹ / ۲۷

۲۷۱۲ / رهبری

بەش يەكەم

ئەوە دواى پازدە پۇز دووركەوتتەوە، گەرامەوە. ھاپپىكانىشىم
- كە من پىيم وا بwoo به تامەز زرۆيىيەوە چاوه رانم دەكەن - سى
پۇز بwoo گەيشتىبوونە پۇلتىنېرگ و من بهەلەدا چووبووم.
ژەنەرالى پووكراوه يىش بەلۇوتەرزىيەوە پىشواىلى
كردم و ناردمى بۇ لاي خوشكەكەي خۆرى. لەوه يىش دەچوو
كەسانىيەكىيان دەست كەوتتىت، كە قەرزى لى بکەن و تەنانەت
ژەنەرالىش پىوهى ديار بwoo كە لە بىينىم بىزارە!
مارى فلىپقۇنىاش شېرە بwoo بwoo. چەند و شەيەكى
كەمى لەگەل وتم و كەوتە بىزاردىنى پارەكە و گويىگەن لە
پاپورتەكەم.

ئەوان لەسەر سفرەي نانى ئىوارە، لە چاوه پروانىسى
مېزتنۆف و فەرنسييە چكولە و پياوېكى ئىنگلىزدا بۇون،
چونكە نەريتى پوسىيەكان بwoo، هەر كە پارە و سامانىيەكىيان
دەست بکەوتتى، خەلکى دەوروبەريان بانگھېشىتى سفرە و
خوانى نانى ئىوارە دەكەد.

ھەر كە پاولىن ئەلكسەندرۇقۇنىاش مەنى بىنى، لىيى پرسىم،
كە بۇچى ئەو ماوه دوورودرىزە نەبىنراوم؟
كە چى لەسەر وەلامدانەوەم نەوهەستا و لىتى دا و پۇيىشت.
ديار بwoo ئەوه يىشى بەئارەزوو كرد، بۆيە دەبwoo لەو كارەي
پابمايە. ئىدى منىش لاي خۆمەوە گەلىك پىتى سەغلەت بwoo.
لە نەۋەمى چوارەمى ئوتىلەكە ژوورىيەكىيان پىم دا. خەلکەكە
دەيانزانى لە كەسانى دەربارى ژەنەرالىم. ھاپپىكانم پىيانەوە
ديار بwoo، كە من بwoo بwoo مە جىيى سەرنجيان. ئەوان
ژەنەرالىيان بە يەكىك لە ھەرە دەولەمەندە كانى پوسىا

دادهنا. ژنه‌رال پىش نانى ئىواره چەند ئىشىكى پى سپاردم، لەوانه، گۈرپىنه‌وهى دوو سەد دوّلار بۇو بە پاره‌ى خۆمان و ھەر سەد دوّلارىك بە ھەزار فرهنگ بۇو و منىش ھەر لە نووسىنگەي ئۇتىلەكە گۈرپىمەوه. ئىستايىش و تا دوو ھفتە دواترىش، خەلکەكە بە ملىئونه رمان تىىدەكە يىشتن.

گەپام بە دواى مىشيا و نادىادا، تاكۇو بىانبەم بۇ گەران. لەو كاتەدا كە بە پىليكانەكەدا دەچۈومە خواره‌وه، ژنه‌رال ناردى بە دوومدا. چونكە پىتى وا بۇو كە وا باشە بىزانىت مىنالەكان بەرھو كوى دەبەم. گومانى نەبۇو كە ئەو پىاوه نەيدەتوانى پاستەخۆ چاو لە چاوانم بېرىت و گەر حەزى بىكردایه لىيم بىروانىت، ھەموو جارىك بە سووكايدىتىيەوه لىيى دەروانىم و منىش، دەبۇومە ھۆى ئەوهى ئارامىي لەبەر ھەلبىگرم!

دواى گفتۇگويەكى سەخت و كوتا، بۇو بە ژاوه و قىرەقى، راي سپاردم مىنالەكان بىبەم بۇ باخچەي نزىك بە گازىنۇيەكە. قسەكەي بە تۈورە بۇونەوه بېرىيەوه و وتى، "يان نيازت بۇو بىانگەيەنитە قومارخانەكە و لايى رۆلىتەكە! بىبورن كە ئەمەم وت، چونكە ئاگام لىيىھ سەركىشىيەكانى خۆت ھىشتا وەلاوه نەناوه و زووززو خۆت دەدەيت بەدەم چىزى ئەو قوماره‌وه! بە ھەر حال دەزانم من ئەو كەسە نىم بتوانم رېينوينىي تۇ بىم، ھەرگىز ئەوه يىش نەويسىستۇوه. بەلام منىش مافى خۆمە كە ناوابانگ و كەسىتىي خۆم بپارىزم." منىش لە سەرخۇ وتىم، "بەلام تۇ زۆر چاڭ دەزانىت ئىستا بىپارەم. ئاخىر پىتويسە مەرقۇ پارەي ھەبىت، بۇ ئەوهى لە قوماردا بىدۇرپىتىت."

ژنه‌رال سوور ھەلگەرا و وەلامى دايەوه، "ھەر ئىستا پارەيىشت دەدەمى."

ئەمجا كەوتە گەران بەنیو چەكمەجە كاندا و دەفتەرىيکى ژمیرىيارىي بەردەست كەوت و بۇي دەر كەوت نزىكەي ۱۲۰ رۆبلىك قەرزارە.

بۇيە لە خۆمى پرسى، "پىت باشە چۈنچۈنى ئەم بىپەپارەيەت پى بەدەمەوه؟ دەبىت بۇت بىم بە تالىرە، ئىستا ۱۰۰ تالىرەت پى دەدەم و لە قەرزەكەي دەر دەكەم و دواتر باقىيەكەيەت پى دەدەمەوه."

منىش بىدەنگ پارەكەم لى وەر گرت.

فیودور دوستویفسکی

ئەم جا لە سەری پۇيىشت، بە قىسە كانى من زويىر مەبە و
وھكۈو ھۆشدارىيەك ئەوھم وت و توپىش بېرىك دلت ناسكە.
پىيىشەم وايە لە سەرمە ئامۇزىگارىت بىكەم.“

بەر لە پۇزئاوابۇون، مانالەكانم گەراندەوه و لە پىدا
كۆمەلىك سوارەم بىنى. تومەز ھاۋىتكانم بۇون و چووبۇونە
بىننى ناوجەيەكى شوينەوارى. دوو گالىسکەمى گەورە و
چەند ئەسپىتىكى قەشەنگىان پى بۇو و مادمۇزىل بلانش و
مارى فيلىپۆقنا و پاولىن لە يەكىك لەو گالىسکانەدا بۇون.
فەرەنسىيە چكولە و پىياوهى ئىنگلەيز و ژەنھەرالى ھاۋىپەمان
بەسوارى بە دواي گالىسکەكانەوه بۇون و چاودىرىيەمان
دەكردن. پەوتەننیانى لارېتكانىش ھەلوىستەيان دەكرد و
لىيان دەپروانىن، چونكە ئەو كارەيان كارىگەرىي خۆى لە
نېۋەندەكەدا جى دەھىشت. دواترىش شوينەوارى خراپى
بە سەر ژەنھەرالەوه دانا.

وام دانابۇو بەو ٤٠٠٤ فەرنكەى پىيم بۇو و ئەو بېرى
پىيىان قەرز كرابۇو، كە دەگەيشتە حەوت بۇ ھەشت ھەزار
فرەنكىك، زۆر كەمتر بىت بۇ كەسىكى وھكۈو، مەدمۇزايىل
بلانش.

ئاھىر مەدمۇزايىل بلانش و دايىكەكەيشى، ھەر لەو ئوتىلەدا
دەمانەوه كە ئىمە و فەرەنسىيە چكولە يىش تىيدا نىشتە جى
بۇوين. خزمەتكارانى نېۋ ئوتىلەكەيش بە كۆنتى رېزدار بانگى
ئەو پىياوه فەرەنسىيەيان دەكرد. بەلام بلانش نېۋى خۆى
بە خاتوو كۆنتىس دەھىتنا. بە ھەر حال، كى دەلىت خۆى
و ھاو سەرەكەى، لە راستىدا ھەم كۆنت و ھەم كۆنتىسىش
نەبۇون؟

من لەو بېرىايدام كە لە سەر خوانى ئېوارە كۆ بۇوينەوه،
خاتوو كۆنت نامناسىتەوه. دىيارىش بۇو ژەنھەرال ھەرگىز بە
خەيالىدا نەھاتبوو منى پى بىناسىتىت. يان لانى كەم، سەرنجى
ئەو بۇ لای من راپكىشىت. كۆنت لە روسىيادا ژىابۇو و دەيىزانى
گەر بويىسترىت لە پلەكى كەسىك كەم بىكىتەوه، ئەوا وھكۈو
ئۆتىشىتىل، واتا، لەلەيى منالان، بە بەرامبەرەكەى دەناسىتىرىت.
بەلام من لەوه بىخەم بۇوم، چونكە كۆنت زۆر باش منى
دەناسى. بەلام ئەوهى من چاوهپوانى نەبۇوم، رۇوى دا و
ژەنھەرال بىرى چووبۇو، فەرمانى چوونى من بۇ سەر خوانى
ئەو ئېوارەيە و خزمەتكىرىدى مىوانان دەر بکات. بۇيە منىش

قومارچى

هەر لە خۆمەوە و بى ئەوهى داواى پىپىدان بىكەم، چوومە سەر خوانى ئەو ئىوارەيە! ژەنەرال بەبىزارىيەوە لىنى پوانىم، بەلام مەردانە مارى فىلىپۇقنا بەهانامەوە هات و هەر زوو شويىنېكى پىشان دام و لىنى دانىشتم. هەر بە ئاشنا بۇونىشىم بە بەرىز ئاستلى، واى كرد لهو تەنكۈزەيە رىزگارم بىتت و ئىدى منىش بۇومە يەكىك لە كەسانى بانگھەيشتىراوى ئاھەنگەكە. بۇ يەكەم جار و له پروسيا، بەم پىاوه هەلسوكە و تناجورە ئاشنا بۇوم. كاتىك لە سەر دوو سەكۆي بەرامبەر بە يەكى، يەكىك لە ژۇورەكانى شەمەندەفەرىكدا دانىشتىبووين. جارىكى تريش ئەو رۆزە بۇو، كە سەفەرى گەيشتنەوەم بە ھاۋىرېكەنام دەكىد، لە سەر سەنورى فەرەنسا ئەوم بىنېيەوە. دوايىن جارىش لە سويسرا ئەوم بىنېيى. واتا له پانزە رۆزدا دوو جار ئەوم بىنېيى. ئەوهەتا وائىستايىش لە رۆلتېتىرىگ دەيىيئەوە. هەرگىز لە ژيانمدا كەسىكى ترم بەو شەرمىنېيە ئەو نەبىنېبۇو! شەرمىنېكى فەرە سەير بۇو! خۆيىشى ئەوهى باش دەزانى... لە گەل ئەو شەرمىنېيە فەرەيەيشىدا، بىتتەن و نىان بۇو و ھەرگىز كەسىكى گىلىش نەبۇو.

ھەر لە يەكەم گەيشتنىدا بەو، ھىتىنامە قسە و ئەوهى بۇ گىزامەوە، كە ئەو ھاوينە سەردانى باکۇورى كردووە. زۇرىش ئارەزوویەتى پىشانگەي نىجنى نۆچۈرۈد بىبىنېت. بەلام ئەوەم نەدەزانى چۈنچۈنى ناسىياوېي لە گەل ئەم ژەنەرالدا پەيدا كردووە؟ پىيم وائىست دلى بۇ پاولىنىش لىنى دەدا و خۆشى دەۋىست. چونكە ھەر كە پاولىن ھاتە ژۇورەوە، ئەو سۇور ھەلگەر! ئەو پىاوه زۇر بەو خۆشحال بۇو، كە لە سەر ئەو ئىوارەخوانە، لە تەكىدا بۇوم. لە وەيش دەچوو بە يەكىك لە ھەرە ھاۋىر ئازىزەكانى خۆى دانابۇوبىتىم.

فەرەنسىيە چۈلەيش سەرقالى ھىتانە ئاراوهى بارىكى وا بۇو، كە خۆى پىتوھ ھەلبىكىشىت. هەلسوكەوتى لە تەك خەلکەكەدا رېزدارانە نەبۇو و ئەوانى بەلاوه سۇوك بۇو. بىرمە لە مۆسکۆيىشدا ھىننە زۇرzan بۇو، خۆلى لە چاوان دەكىد.

درىزەي بە قسە وباسەكانى، لە بارەي ئابورى و سىاسەتى پروسىيەوە، دا و يەك-دوو جارىك ژەنەرال بەنیانىيەوە بەرەھەلسەتى بېرورايەكانى وەستايەوە و بە شىۋازىكى وا، كە ھەستى نەپرووشىنېت و لە كەسىتىي كەم نەبىتەوە. منىش

فیودور دوستویفسکی

لای خۆمەوه، لە باریکى دەرروونىي نامۇدا بۇوم و ھېشتا نانخواردنه كەم بە نیوه نەگەياندبوو، كە ئەم پرسىيارە نەمرەم لە خودى خۆم كرد، ئاخۇ ئەوه چى بىت كە وا من كىشى دواى ئەم ژەنەرالە دەكات؟ چونكە دەبۇو ھەر لە زووهوه خۆم لەم ژەنەرالە بە دوور بىرىتايە!

جارجارەيش، بە دەم پرسىيارە خۆكىرنەوه، لە پاولىن ئەلكسەندرۇقناشم دەرۋانى. وايش بۇي چۈوم، كە ئەويش لای خۆيەوه ھىچ بايەخىكىم پى نادات. دووكەلى بۇنى گولەزەردى خەرتەلە كەيش بەو ناوهدا بلاو بۇوهوه و خۆي بە لووتى مىشدا كرد. ويستم ھەرايەك بىنېمەوه و بۇ ئەمەيش، بى وەرگىتنى مۇلەت لە كەسيان و لەناكاو و بە دەنگى بەرزا، خۆم ھەللىقورتاتە مشتومرىانوه. بە تايىەتىيىش نيازى بە گۈچۈچۈنەوهى فەرەنسىيە چكولە كەم بۇو. بى ھىچ پېشەكىيەك، رووم لە ژەنەرال كرد و بە دەنگى بەرزا پېم وا بىت قىسىم بە ژەنەرال بېرىبۇو - وتم، "مەحالە لىرە بە دواوه پۇسەكان بۇيان بلوىت، كە ژەمە خۇراكە كانىيان لە سەر سفرە و مىزى خوان بخۇن!"

ژەنەرال كە ئەمەى لە من بىست، بە سەرسوورمانەوه سەرنجى دام!

منىش درىيژەم دايە، "ئەوھىشى رېزى خۆى بىرىت، ھەر پۇوبەرپۇرى بىزاركردن دەبىتەوه و سووکايەتىي پى دەكىيت. "لە پارىس و لە سەر كەنارى پۇوبارى پاين، تەنانەت لە سويسرايش، مىزگەلىيکى فەرى خوان پازاوهتەوه و سىخناخە بە پۇلۇننەكەن و ھاوشاپەيان و توپىزى خوارووی فەرەنسىيەكەنەش بە شىۋەيەك، كە تۆ وەكىو روسييەك ناتوانىت، وشەيەك چىيە، بىدوپىت! "ئەم قسانەم بە زمانى فەرەنسى وت. مىر واقى و پە ماپۇو و نەيدەزانى ئاخۇ خۆى توورە بکات يان بەو سەرسامىيە خۆيەوه بىتىتەوه! بەرامبەر بەو بىرچۈنەوهىيە خۆم و تا ئەو رەدەيەيش! فەرەنسىيە چكولەيش بە بىزارى و بىبايەخىيەوه، وتم، "پىتەچىت كەسىك تەمبىيى كەربىت و وانەيەكى باشى دادابىت!"

منىش وەلامىم دايەوه، "يەكەم جار و لە پارىسدا لە گەل پۇلۇننەك بە شەپە هاتم. دواترىش لە گەل ئەفسەرلىكى فەرەنسى، كە دەيويست پاشى پۇلۇننەكە بىرىت."

هه ر که ئه و هيشم بـو گـيرانـهـوه كـه ويـستـوـومـهـ تـفـيـكـ
بـكـهـمهـ قـاوـهـهـيـ يـهـكـيـ لـهـ گـهـورـهـ قـهـشـهـكـانـهـوهـ،ـ كـهـ مـؤـنـسـيـنـيـورـ
بـوـوـ،ـ بـهـشـيـكـيـ فـرـهـيـ فـهـرـهـنـسـيـهـكـانـ پـشـتـگـيرـيـيـانـ كـرـدـمـ.
ژـهـنـهـرـاـلـ بـهـسـهـرـسـامـيـيـهـوهـ چـاوـيـ بـهـ ژـوـورـهـكـهـداـ گـيـراـ وـ
فـهـرـهـنـسـيـهـكـهـيـشـ بـهـئـاـگـايـيـيـهـوهـ لـيـىـ روـانـيـمـ وـ پـرـسـيـيـ،ـ "ـتـفـ؟ـ"
منـيـشـ وـتـمـ،ـ "ـبـهـلـىـ...ـ تـفـ؟ـ"

"ـتـاـ ٤ـ كـاتـزـمـيـرـيـشـ،ـ لـهـوـ بـرـوـايـهـداـ بـوـومـ پـيـوـيـسـتـهـ بـقـ
ئـهـمـ كـيـشـهـيـهـمانـ بـوـوـ لـهـ رـوـماـ بـكـهـمـ.ـ بـؤـيـهـيـشـ خـقـومـ گـهـيـانـدـهـ
بـالـيـوـزـخـانـهـيـ پـاـپـاـوـيـ وـ دـاـوـاـمـ كـرـدـ ژـيـزـهـ بـدـرـيـتـ لـهـ پـاسـپـورـتـهـكـهـمـ.
قـهـشـهـيـهـكـيـ كـورـتـهـبـالـاـيـ پـهـنـجـاـسـالـاـنـهـيـ لـهـرـوـلـاـواـزـ پـيـشـواـزـيـيـ
لـىـ كـرـدـمـ وـ دـوـاـيـ ئـهـوـهـيـ گـوـيـيـ لـىـ گـرـتـمـ،ـ بـهـ شـيـواـزـيـكـيـ نـيـانـيـ
وـشـكـ تـكـاـيـ لـىـ كـرـدـمـ چـاـوـهـرـوـانـ بـمـ.ـ هـهـرـچـهـنـدـ بـهـپـهـلـهـيـشـ
بـوـومـ لـهـوـ كـارـهـمـ،ـ بـهـلـامـ بـهـنـاـچـارـيـ لـيـىـ دـانـيـشـتـمـ وـ رـوـزـنـامـهـيـهـكـيـ
ئـوـپـيـنـيـونـ نـاـشـيـونـاـلـمـ،ـ لـهـ گـيـرـفـانـدـاـ بـوـوـ وـ دـهـرـمـ هـيـنـاـ وـ دـهـسـتـمـ
كـرـدـهـ خـوـيـنـدـهـوـهـيـ وـتـارـيـكـ،ـ كـهـ هـيـرـشـيـكـيـ لـاقـرـتـيـئـاـمـيـزـانـهـ بـوـوـ
بـقـ سـهـرـ رـوـسـيـاـ.ـ لـهـوـ كـاتـهـيـشـداـ گـوـيـمـ لـهـ تـهـپـهـيـ پـيـىـ كـهـسـيـكـ
بـوـوـ،ـ كـهـ بـهـرـهـوـ ژـوـورـهـكـهـيـ مـؤـنـسـيـنـيـورـ دـهـچـوـوـ وـ قـهـشـهـ
كـورـتـهـبـالـاـكـهـ بـهـ چـهـنـدـ جـوـرـيـكـ بـقـوـيـ نـوـوـشـتـاـيـهـوـهـ وـ رـيـزـيـ لـىـ
نـاـ!ـ منـيـشـ دـاـوـاـكـهـمـ لـيـىـ دـوـوـبـارـهـ كـرـدـهـوـهـ.ـ ئـهـوـيـشـ جـارـيـكـيـ دـىـ
تـكـاـيـ لـىـ كـرـدـمـ چـاـوـهـرـوـانـ بـمـ.ـ بـهـلـامـ ئـهـمـ جـارـهـيـانـ بـهـ كـهـمـيـكـ
زـبـرـيـ وـ وـشـكـيـ فـرـهـتـرـهـوـهـ.

"ـدـوـاـيـ كـهـمـيـكـ،ـ يـهـكـيـكـيـ دـىـ هـاـتـهـ سـهـرـدانـ وـ پـيـدـهـچـوـوـ
نـهـمـساـوـيـ بـيـتـ.ـ دـوـاـيـ ئـهـوـهـيـ گـوـيـيـانـ لـهـ قـسـهـكـانـيـ گـرتـ،ـ خـيـرـاـ
بـرـديـانـهـ سـهـرـهـوـهـ.ـ لـيـرـهـداـ هـهـسـتـمـ بـهـ توـوـرـهـبـوـونـ كـرـدـ.ـ لـهـ جـيـيـ
خـقـومـ هـهـسـتـامـ وـ بـهـرـهـوـ قـهـشـهـكـهـ بـوـومـهـوـهـ.

"ـبـهـتـونـدـيـ پـيـمـ وـتـ،ـ مـادـاـمـ مـؤ~ن~س~ي~ن~ي~ور~ پ~ي~ش~وا~ز~ي~ ل~ه~ ك~ه~س~ان~ي~
د~ى~ د~ه~ك~ات~.~ ك~ه~ و~ا~ ب~و~و~،~ د~ه~ت~و~ان~ي~ت~ د~ا~و~ا~ك~ه~ي~ من~ي~ش~ ج~ي~ي~ه~ ج~ى~
ب~ك~ات~.

"ـقـهـشـهـكـهـ بـهـسـهـرـسـوـوـرـمـانـهـوهـ بـهـلـايـ منـداـلـايـ كـرـدـهـوـهـ.
ئـهـوـهـيـ پـىـ سـهـيـرـ بـوـوـ،ـ كـهـ چـوـنـ رـوـسـيـيـهـكـ دـهـتـوـانـيـتـ خـقـىـ
بـهـ مـيـوانـهـكـانـيـ تـرـىـ مـؤ~ن~س~ي~ن~ي~ور~ بـهـرا~ور~د~ ب~ك~ات~!

"ـلـهـ تـهـوـقـىـ سـهـرـمـهـوـهـ بـقـ بـهـرـىـ پـيـمـ كـهـوـتـهـ پـيـاهـهـلـرـوـانـيـنـمـ وـ
زـقـرـ نـاـشـيـرـيـنـانـهـ كـهـوـتـهـ قـيـزـهـ وـ هـاـوـارـ وـ وـهـكـوـوـ ئـهـوـهـيـ بـيـهـوـيـتـ
سـوـوـكـاـيـهـتـيـمـ پـىـ ب~ك~ات~،~ و~ت~ى~،~ "ـنـهـدـهـب~و~و~ پ~ي~ت~ و~ا~ ب~ي~ت~ ك~ه~
مـؤ~ن~س~ي~ن~ي~ور~ ل~ه~ب~ه~ر~ خ~ات~ر~ي~ ب~ه~ر~ي~ز~ت~ د~ه~س~ت~ ل~ه~ ف~ن~ج~ان~ه~ ق~او~ه~ك~ه~ي~

فیودور دوستویفسکی

به رد می هله لده گریت!

”هیندهم ناگاله خو بwoo، که به دهنگیک لهوی ئه و بلندتر هاوام به سه ریدا کرد، ”زور باش ئه وه بزانه، تفیش رق ده که مه فنجانه قاوه کهی مونیسیوره وه و سووک و رسوایشی ده کم. گهر هه نیستایش پاسپورته کم بو واژو نه کات، خوم بوی ده چمه ژووره وه!

”قهشهیش به ره و ده رگا داخراوه که رای کرد و به شله ژاویه وه، وه کوو خاچیک دوو باسکی دریز کردن وه و منی تیگه یاند که دا پلوسینی خوی به لاوه باشتره، تا چوونه ژووره وه من.

”منیش پرسیم، ئاخو من زندیق و درندهم، که ئاوا بوم نیه له به رام به رئم قهشه و مونیسیورانه دا بوهست؟“

”ئیدی تیم گه یاند که کول ناده.“

”قهشه کهیش به تووره بیونیکی فرهوه لیی رو اینمه وه. پاسپورته کهی له چنگم ده رهینا و له گه ل خوی بر دیه سه ره وه. خوله کیکی نه برد و له وسه ره وه هاته وه و کاره کهی بو پایی کرد بوم. ئه وه تا... نیستایش پاسپورته کم پییه و ده توانیت بیینیت.“

پاسپورته کم ده رهینا و به و واژو پاپه وییه وه که لیی درابوو، پیشانم دا.

”ژنه رال هاته قسه و و تی، ”له گه ل هه موو ئه وانه یشداد...“

فه رهنسییه چکوله قسه کهی پی برى و به پیکه نینه وه و تی، ”ئه وه تؤی رزگار کردووه له و باره دا، دانپیدانانی ئه وه بووه که و تووته زیندیق و درندهم! ئه و قسانه یشت له گیلی خوت نه کردووه.“

منیش هه لم دایه، به هه رحال، منیش وه کوو ئه و پوسانه ها و پیی توم بو ناکریت، که له ئاستی رو وداوه ناجوره کاندا ده سته وسان ده وه ستن و ئه نگو هه لناهینه وه و ناویرن هیچ بیین. ئاخر ئه وان گهر بو قوتار بیونیان پیویستیان بوو، نکولی له نیشتمانه کهی خویشیان ده که ن.“

به هه رحال، دانیشتووانی ئوتیل پاریس تا فرهتر

* سه ره تا دوستویفسکی ئه م رومانه ناو نابوو رولتنبرگ، به ناوی ئه و شاره وه له سالانی ۱۸۶۳ بو ۱۸۶۵ دا تییدا هه ره ریکی قوماری رولیت بوو. به لام له سه ر سوور بیونی دا وای چاپکه ر و بلاو که ره وه ئه م رومانه، ناچار بوو ناوی ئه م رومانه بگوریت به قومارچی!

بەگژاچوونه و کانی خۆم بۆ بگێرانایه تەوە لەبارەی ئەو قەشەیە وە، فرەتر ریزیان لیم دەنا. بەلام لهنیو کەسانی دەوروبەری میزی خوانە کەدا، ئەوهی لە هەمووان پەق و زبرتر بولو بەرامبەرم، بەریزیکی پۆلۇنیی کەتە بولو، ئەویش لە دەوروبەرم نەمابولو. ئەوهیش بە ھۆی ئەوهە بولو، کە لەبارەی ئەو پاوجییە فەرەنسییە وە بۆم گېرمانی وە، کە ھەر بۆ خۆشیی خۆی و تاقیکردنە وە تىقەنگە کەی، سالى ۱۸۱۲ فیشە کیکی نابولو بە منالیکی دە سالانی خیزانیکە وە، لەو خیزانانەی دەرفەتیان بۆ نەرەخسابولو وەکوو زۆرینەی دانیشتەنوانی مۆسکو پەو بکەن... کەسیان بەرنگارم نەبۈونە وە ناپەزايىيان دەر نەبرى.

کەچى فەرەنسییە چكولە هاوارى كرد، "مەحالە سەربازىکى فەرەنسى ھەبىت، قەرهول ئاراستەی منالیکى دە سالانە بکات و ئەو کارە نەشياوهى لىنى بوداشىتە وە!"

منىش وتم، "لەگەل ئەوهىشدا، ئەوهى گېرامە وە رووى دابولو! نەقىيەنگى بەریزى خانەشىن ئەمە بۆ گېرامە وە و ئەوهىش پىتى وتم، کە بە چاوى خۆی ئەو چالەی بىنېبۇو، کە بەو فیشە کە لەسەر لىيۇي منالە کە دروست بۇوبۇو!"

فەرەنسییە کە بەپەلە دەدۋا و ژەنەرال دەبۈيىست پىشتىگىرى لە قسە کانى بکات. بۆيە ئامۇرگارىسى ئەوهىش كرد، کە بىرەوەریيە کانى ژەنەرال پېرۇشىسى* - ئەو ژەنەرالەي کە سالى ۱۸۱۲ فەرەنسىيە کان بەندىيان كردىبۇو - بخويتىتە وە، تا ئەم پاستىيە بۆ دەر بکەوېت. ئەوه بولو مارى فيلىپۇقنا كەوتە قسە و قسە بە بەردا هيئىنا. ژەنەرالىش لىم پەر و بىزار بولو. ناھەقىشى نەبۇو، چونكە گفتۇگو يە كەي من و فەرەنسىيە چكولە، شىوھىيە کى نزىك بە سەركونە كردن و جىنۇي وەر گرتىبۇو. ھەرچى ئاستلى رېزدارىش بولو، پىوهى دىيار بولو كە خۆشىي لە شەرەقسە جىنۇ ئامىزە كەمان دەھات. تەنانەت دواتر بانگھىشتى پىنكىنگى مەيىشى كردم! چۇنم ئارەزوو دەكىرد، وا كەوتە وە، توانىم ئەو ئىوارەيە، بۆ ماوهى چارە كەسە عاتىك و بەدەم پىاسە كردىنە وە، لەگەل پاولىن ئەلكسەندرۇقۇندا گفتۇگۇ

* سالى ۱۸۶۵ ئەو كەتىيە بىلەو كردىو و تىيىدا ئەوهى دەر خستىبۇو، كە چۇن بە چاوى خۆى بىنۇيەتى سەربازە فەرەنسىيە کان تەقەيان لەو بەندىيانە كردوو، كە لە كاتى پۇيشتنى رېزە كانىاندا نەيانتوانىيە گورج و خىترا بېرقۇن بەرپىوه!

فیودور دوستویفسکی

بکه‌م. ئاماده بیوانی بانگهیشته‌که، به پیگه‌ی باخه‌که‌دا به‌رهو گازینوکه چوون و پاولینیش له‌سهر سه‌کویه‌ک و به‌رامبه‌ر گومه‌ئاویک لیتی دانیشت و نادیا چکوله‌یشی نارده نیو چهند منالیکی نزیک به خویه‌وه بۆ گه‌کردن و خوّم و خوی به‌ته‌نیا ماینه‌وه.

سه‌ره‌تا له‌باره‌ی کاره‌وه دواين. زور له‌وه پهست بیو، که له‌بری به ره‌هندانانی پارچه‌ئه‌لماسه‌که‌یدا، ته‌نیا ۷۰۰ فلورینی پی درابوو، چونکه له‌و بروایه‌دا بیو ئه‌گه‌ر من ئه‌و کاره‌م بۆ بکرایه، ده‌متوانی به‌و ره‌هنکردن ۲۰۰۰ فلورینی بۆ وه‌ر بگرم.

هه‌ر بۆیه‌یش پاولین وتی، "پیویستم به پاره‌یه و گه‌ر بپیکی تریش نه‌یه‌تە ده‌ستم، تیا ده‌چم!" که لیشیم پرسی کاتی له‌وی نه‌بووم چی رووی داوه، وتی، "هیچیک. ته‌نیا دوو هه‌والمان له بیترزبورگه‌وه پی گه‌یشت. یه‌که‌میان باری دروستی نه‌نکم بیو که زور خراپ بیو. دووه‌میشیان، که دوای دوو پوژ پیمان گه‌یشت و گریمانی مردنی بیو."

له‌سه‌ری رؤیشت، "ئه‌و هه‌والی دووه‌مه‌یشمان له تیمۆتی پیترۆقتشه‌وه پی گه‌یشت. ئه‌ویش پیاویکی ورد و راستگو بیو له هینان و بردنی هه‌واله‌کاندا. ئیمەیش چاوه‌پوانی پشتراستکردن‌وهی ئه‌و هه‌واله‌ی بیوین."

منیش وتم، "که وا بیو، هه‌موو ئه‌مانه‌ی لیره‌ن، له چاوه‌پوانی ئه‌وه‌دان؟"

ئه‌ویش وتی، "بەلی، هه‌مووان له‌و چاوه‌پوانیه‌دان. ئه‌وه شه‌ش مانگه مردنی ئه‌و پیره‌ژن‌جه جیگه‌ی هه‌موو ئومیدیکی گرتووینه‌تەوه."

منیش پرسیم، "تؤیش به‌ئومیدی ئه‌و هه‌واله‌یت؟" وەلامی دایه‌وه، "من به خزمایه‌تى پیی ناگه‌مه‌وه. ته‌نیا خزمی ژنه‌پالیم. بەلام لیم روونه له وەسیه‌تنامه‌که‌یدا منی بیر ناچیت‌وه."

منیش پیم وتم، "پیم وا بیت تؤیش پاره‌یه‌کی فره و مولت به‌و هۆیه‌وه ده‌ست ده‌که‌ویت!"

ئه‌ویش وتی، "خویشم هه‌ر وای بۆ ده‌چم. چونکه نه‌نى منی زور خوش ده‌ویت. بەلام ئه‌ی تو پشت به چ بەلگه‌یه‌ک ده‌بەستیت، بۆ ئه‌و بروابوونه‌ت به‌وه‌ی منیش پاره‌یه‌کی فره‌م

لهو میراتییه بھر دھکه ویت؟
منیش به پرسیاریک وہلامم دایه وہ و پرسیم، "پیم بلی
ئاخو مریکیزیش لھ نھینییه کانی بنھماله کھ بھئاگایه؟"
ئھویش پرسی، "زور مہبھسته وہلامی ئم پرسیاره
بزانیت؟"

پاولین بھ وشكی و سارديیه کھو لیی روانيم و وتی،
"پیم وا بیت لھ نھینییه کان بھئاگایه. گھر بھھلہدا نھچووبم،
ژھنہ رال دھستی خوی هر زوو وہشاندووھ و بریک پارهی
لی قھرز کردووھ."

منیش بقچونه کھیم پشتراست کرده و، "قسے کھی تویه
و ئھوھ راسته."

"بوقچی ئھگھر بھ کیشەی ئھو پیرهڙنھی نھانیبایه،
ھرگیز ئھو قھرزهی دھکرد؟"
ئھی سهنجی ئھوت دا کھ لھسھر میزی خوانه کھ، سی
جاران لھ گفتوجوکانیدا بھ بابولنکا* ناوی هینا؟ ئای کھ
خوشويستنیکی هواںتھ بوو!"

پاولینیش وتی، "بھلی، بھلی پاست دھکهیت. ئھو زورزانه
ھر بھوھی زانی کھ میراتیم لھ سامانه کھی ئھو پیرهڙنھ بھر
دھکه ویت، کھوته خوازبینیکردنم! بؤیه ئاره زوومهندھ بزانیت
ئاخو پشکم لھو میراتییه دا هھیه؟ جا وا نییه؟"

منیش پرسیم، "بوقچی ئیستایش ھر لھ قوناغی
بیرکردنہ وہ دایه لھ داوا کردنت؟ خو من پیم وا بوو، لھ میڑھ
خوی بھ دھزگیرانی تو ناساندووھ."

پاولینیش به توروہ بییه و تی، "بوقھوت ئاگاداریت، کھ
ھرگیز وا خوی دھر نھستووھ."

دواي بیدھنگییه کی کھم لیی پرسیم، "ئمھ لھ کوئ ئھو
کھسے ئینگلیزهت ناسی؟"

منیش وتم، "لیم روون بوو کھ ئم پرسیاره ھر لی
دھکهیت!"

ئھما گھیشتنه کانی خویم لھ سه فھر کردندا، بھ بھریز
ئاستی، بق گیڑایه وہ.

دواتر لھسھری پویشتم، "پیاویکی شھرمن و رقمانسییه.
گومانیشی تیدا نییه، کھ بووھ بھ داوی خوشہ ویستی تزووھ!"

* بابولنکا: کورتکراوهی زاراوهی بابکایه، واتا نھنک. بق خوشويستن
کورت کراوهتھوھ و دھکاتھ نھنیی زمانی کوردیی خویمان.

فیودور دوستویچفسکی

ئەویش وتى، "بەلنى، پىوهى دىياره، كە منى خۇش دەۋىت." مەنيش وتم، "دەلىن دە هيىندەي فەرەنسىيەكى سادە دەولەمەندە. بلىرى ئەو فەرەنسىيە لە راستىدا سامانىكى ھەبىت و ھەبوونەكەي جىئى گومان نەبىت؟" پاولىنىش وەلامى دامەوە، "ھەرگىز! دويتنى ژەنەرال پىداگرىي ئەوەى دەكرد، كە كوشكىكى جوانى ھەيە! هيىندە بەس نىيە بۆت، تا گومانەكەت بېھوپتەوە؟" مەنيش ھەلم دايە، "من لە جىئى تۇ بۇومايمە، شووم بەو ئىنگلىزە دەكرد."

ھەر كە ئەممەم وەت، لىتى پرسىم، "لەبەر چى؟" مەنيش بەبىراپەخۇبۇونەوە وەلامىم دايەوە، "فەرەنسىيەكە لاۋىكى قۆز و قەشەنگە. بەلام ရسوا و تاوانكارە. بەلام ئىنگلىزەكە كەسىكى مەرد و بەئابىروو، سەربارى ئەوەيش، دە هيىندەي فەرەنسىيەكە ھەبووھ و دەولەمەندىشە." ئەویش لەسەرخۇ وتى، "راست دەكەيت. بەلام فەرەنسىيەكە مارىكىزىكى رۇحسووك و زىرەكتەرە." مەنيش بە ھەمان پەزمى قىسەكانى ئەو وتم، "جا لىت پۇونە بەو شىۋەيەيە؟"

ئەویش ھەللى دايە، "زۇر باشىش لىم پۇونە." پرسىيارەكانم، تا دەھات، پىر پاولىنى بىزار دەكرد. ھەستم كرد بەرھو ئەوە دەچىت، كە رقى لىم ھەلبىتىت. هيىندەي پى نەچۈو، ئەم راستىيەم تىيگەياند.

لە وەلامدا وتى، "راست دەكەيت. مەنيش لاي خۇمەوھ چىز لە تۈورەكىدىت دەبىنەم. ھەر بە هيىندەي كە رېت پى دەددەم پرسىيار بکەيت و لەسەريشته بۇ ئەم پېپىدانەت، شاباشىش بکەيت."

مەنيش لەسەرخۇ وتى، "مەنيش بە پەھواي دەزانم، كە پرسىيارى خۆم بکەم. ئامادەيىش باجى قىسەكانم بىدەم. چونكە هيىندە گوئى بە ژيانى خۆم نادەم."

پاولىن لە قاقاى پىكەنинى دا و وتى، "بىرت ماوه، رۇزىكىيان بە چىاي شلانگىبىرگەوە بۇوىن، پېت وتم كە ئامادەيت بە يەك فەرمانى من، سەرت نەوى بکەيت و خۇت لەو بلندىيە ھەزار پېتىيەوە بەر بەھىتەوە؟ كە ئەمەيىشت پى دەلىم، مەتمانەت پېتىم بېت و ھەموو كاتىك سوور دەبىم لەسەر ئەمە." لەسەريشى رۇيىشت، "بۇيەيش رقىم لىت دەبىتەوە، چونكە كاتى خۆى

پىم پى دايت هەموو ئە و شتانە بلىيت. هەر لە بەر ئە و دېشە رېئەستوور تر دەبم، جا لە بەر ئە وەي ناشتوانم دەستبەر دارت بىم، ناچارم لە خۆمت زىز نەكەم.“

ھەستا و لە وە دەچۇو جلەوى خۆى لە دەست دابىت. بەم دوايىيانە يش گفتۇگۇمان ھەمېشە بە توندى و رق و لا قرتىوھ كوتا دەبۇو. منيش نەمۈست ھەر وا و بەبى روونكىرىنە وەي فەرەتەر دەرباز بىيىت، بۆيە پرسىم، ”پىم دەدەيت پرسىيارى ئە وەت لى بىم، كە كچە بلانش كىيە؟“

ئە ويش وتى، ”خۆت باش دەزانىت ھېچى نوى رووى نەداوه و گومانى تىدا نەماوه، گەر ھەوالى مردنە كەي نەنى راست دەر بچىت، ئەوا كچە بلانش دەبىتە ھاوسمەرى ژەنەپال. چونكە بلانش و دايىكى و مرىكىزى ئامۇزاي، سور دەزانىن كە ئىمە ھېچمان بە دەست نىيە.“

منيش پرسىم، ”جا ژەنەپال ھىنده عاشقىيەتى؟“

ئە ويش ھەللى دايىه، ”ئە وە بابەتىكى ترە. ئىستا بە باشى گويم لى بىرىھ. ئەم حەوت سەد فلۇرىنەم لى وەر بىرىھ و بىرۇ قومارى پۇلىتى پىيوه بکە. تەقلەللاي بىردىنە وەيەكى فە بدە، چونكە پىويىستم بە پارەيە. جا بە ھەرشىۋەيەك بىت. ئەمجا بەرەو گازىنۇيەكە پۇيىشت و بانگى نادىيائى چكولەي كردەوە. منيش پۇيىشتىم و خۆم بە يەكەم كۆلانى لاي چەپدا كەردى.

بە دەم رېيۇھ و سەرسامانە، ھەر بىرم لە دەكردەوە و بە خۆم وت، ”ئەم فەرمانەي بە قومارى كەنەم، لە سەر رۇلىت، لە خۆيدا وەكىو زللەيەك بۇو بۇم. لە وەيىش سەيرىتەر، لە گەل ئە وەمۇو سەرقالىيەمدا بەم كىشەيەوە، بىريشەم ھەر بە لای سۆزى خۆمەوە بۇو بەرامبەر پاولىن! ھەرچەند لە راستىدا ئە وە پازىدە رۇزەيلىي دوور بۇوم، ھەستىم بە لەشسۇوکى و بارسۇوکى دەكەردى. بە شىۋەيەك، بە گەرانە وەم، ئە و بارسۇوکىيەم نەما. بەلام بە و سەفەرەم ئازارىيەكى فەرم چەشت. ھەر وەكىو جىتكە لە لەشىدا بىت، ھەمېشە جىم بە خۆم نە دەگرت! تەنانەت لە خەونە كانىشىمدا، لە بەر دەمەدا قوت دەبۇوەوە.“

جارىيەكىيان لە سويسرا بە دەنگى بىلند ئە وەم دواند و سەرنشىنانى شەمەندە فەرەكە دايانە قاقاىي پىكەنин! جارىيەكى دى ئەم پرسىيارەم لە خۆم كردەوە، بلىتى خۆشىم بويىت؟

فیودور دوستویفسکی

جاریکی تریش و هلامی ئەم پرسیارەم بۆ نه درایه وە! يان واى دابنی کە به سەدان جار و هلام بە نەرینى داوهەتھو و توومە رقم لىنى دەبىتە وە! ساتانىك بەسەرمدا بوردوو، كە حەزم كردوو دەستبەردارى ژيانى خۆم بىم و دەست لە قورگى بنىم و بىخنگىنم! بەتايىھەتى لە كوتايىيى كفتوكۇ كانمدا لەگەل ئەو. پىشىم وا بۇو بە و چىزىم وەر دەگرت، كە خەنجەرىتكى دەمگەنچ لە سنگى بچەقىنەم. لەگەل ھەموو ئەمانەيشدا، سويند دەخۆم بە پىرۇزلىرىن شت بەلامە وە، كە ئەگەر لە بلندترىنى ئەو شوينەي كىتى شلانگىپېرگ بەلاى خەلکە كە وە، داوا بىكەت لىيم خۆم بەر بەدەمە وە، ئەوا گورجى خۆم بەر دەدەمە وە! بە و كارە ھەست بە گەشكە دەكەم! خۆيىش ئەمەم باش دەزانى! دەبۇو بە ھەرشىۋەيەك بىت، ئەم كىشەيە چارەسەر بىكىت. ئەو كچەيىش لاي خۆيە وە ئەوهى زور باش دەزانى، كە وايشى زانىبا دەستم پىيدا ناگات و مەحالە. ئەو ئارەزۇوەم نايەتە دى. چىزىكى فرهى بە وە وەر دەگرت. خۆيىش بىرۇام بە و چىزۇرگەرنەي لە و مەحالبۇونە ھەبۇو. جا ئەگەر وا نەبۇوايە، بە و ھەموو وريايىيە خۆيە وە، چۈن راستىگۈيانە بەرامبەرم دەدوا و ئەو ھەلسوكەوتەي لەگەل دەكرىدم؟ وَا بە خەيالىمدا دەھات، وەكۈو ئەو خاتوونە ئىمپراتورە كۆنە لىيم بىروانىت، كە لە بەرچاوى يەكىك لە كۆيلەكانى خۆى، بەرگەكانى بەرى لا دەبات و پۇوت دەبىتە وە، وەكۈو ئەوهى ھەر بە پىاوېشى نەزانىت! بەلى، زور جاران ھەر بە پىاوېشى دانە دەنام!

لەگەل ھەموو ئەمانەيشدا، ئەمرىق كارىكى گرنگى پى سپاردووم، ئەويش ئەوهىيە، بە ھەرشىۋەيەك بۇوە، دەبىت قومارى پۇلەتى بۇ بکەم و براوهەيىش بىم. مۇلەتى ئەوهىشى پى نەداوم كە بېرسىم، ئاخۇ بۇچى دەبىت براوهەيىش بىم؟ تا ماوهى چەندىش دەبىت براوه بىم؟ بارە نوئىيەكانى ئەم كەللەسەرە كارايىەي من، دەبىت ئاراستەي بىركرىدنە وەكانى چىي بەسەردا بىت؟ دواي ئەمەيىش ئەوهەم لى پۇونە، لە و پازدە پۇزەي لاي ئەو نەبۇوم، پۇوداواگەلىتكى فەرە پۇويان داوه و لەسەرمە رووناكىيان بخەمە سەر و بە خېرایىش. بەلام كارم پى سپېردراؤھ و دەبىت بچم بۇ پۇلەتە كە.

بهش دووهم

هه رچهند خويشم حه زم له قوماركردن بwoo، به لام ئەم
فەرمانەي بىزاري كردم. خويشم پىشىنى ئەوەم نەكربوو
قۇمار بۆ كەسيكى دى بکەم! بۆيە هەستم بە سەرسوورمان
كىرد. ئەوە بwoo بە كەمىك بىزارييەوە خۆم بە ھۆلى
قۇمارخانەكەدا كىرد. هەر لە يەكەم سەرنجىدا لە شتەكان،
بىزاز بووم. نەمدەتوانى بەرگەي و تارەكانى نىئو رۇژنامە كان
بىگرم، بەتاپىتى ئەوانەيان لە رۇژنامە روسييە كاندا
دەنۈوسران. ئەوانەيان كە ھەموو سالىك و لە سەرتايى
بەهاراندا نۇوسەرەكانيان باپەتىان تىيدا تاۋوتوى دەكىرد، كە
يەكەميان دەستبلاۋى و زىدەرەويى خەرجى بwoo، لە ھۆلەكانى
قۇمارخانەي، شارانى سەر پووبارى پايندا. دووھەمىشيان ئەو
كۆمەلە زىپانە بوون، كە وا بلاۋ بwoo لەنئىو خەلكىدا، كە
لەسەر مىزى قۇمار ھەلدەرانەوە. سەيرەكەيش لەوەدا بwoo،
نۇوسەرانى ئەو و تارانە خۆبەخش بوون و پارەيەكىشيان بۆ
نووسىينەكانيان پى نەدەدر!!

ئەو ھۆلانەيش لە خوياندا هيچ رازاوهيى و جوانىي پىيوه
ديار نەبwoo و زىپيش - وەكwoo ئەوان دەيانوت - لەسەر
مىزى قۇمارچىيان كەلەكە نەكراپوو. بەلكwoo بىنېنىشى لەو
شويىنانەدا دەگەمن بwoo. گومانى تىيدا نىيە، كە جاروبارىك
كەسانى دەرروونئالۇزى رىزپەر، زىپيان لەسەر مىزى قۇمار
بەكار ھېنابوو. بەلام بەو شىوه يەيش، بەكارھېناتى بەربلاۋ
نەبwoo، كە لەو و تارانەدا بلاۋ دەبۇونەوە، كە كەسيكى
ئىنگلىزى يان ئاسيايى (وەكwoo توركەكەي ئەم ھاوينە)، كە لە
قۇماركىردنەكەدا، لە ماوهەيەكى كورتدا، بېرىكى فە دەدۇرەتىت،

یان دهباته وه! به لام قومارچیانی دی، به پاره یه کی که مه وه قومار ده که ن. بؤیه زوربهی کاته کان له بريکی که می پاره به ولاوه، هیچی تر له سه ر میزی قوماره کان نابینیت.

هر که بؤ یه کم جار له ژیانمدا خۆم کرد به هۆلی قومارخانه که دا، بؤ چەند ساتیک له دله را وکیدا مامه وه و پارا بووم. سه رباری ئه و هیش، له بئر قەره بالغى پیش جوولە کردنیش ئاستەنگ بwoo. کە خۆیشم وا به تاک بینیه وه، واى بؤ چووم پیش ده ستپیکردنی قوماره که، ئه و شوینه جى بھیلم باشتە. دلە کەوتە پەلە و بروام به خۆم نە مابوو و ئارامیم له بئر برابوو.

ده میک بwoo گەیشتبوومه ئه وهی چون هاتبوومه رۆلتپییرگ، هەر وايش لیتی ناچمه دەرە وه! خۆیشم ئه و بئیارەم دابوو. هەر ده بیت روودا ویک خۆی بە داهاتوومدا بکات و چارەنوسەم بگۆریت. ده بیت ئەمە پوو بدان و هەر پوویش دە دات. هەر چەندە ئه و ئومیدەی من بەم قوماری پۆلیتەم بەستبۇو، ئومیدیکى پووج و پسوا و پېکەنیناواي بwoo. منیش لای خۆمە و پیم وايم، ئه وهی کە رەمە کیی خەلکە کە لە سەری کۆکن، گوايە قومار کاریکە پاشتى پى نابەسترىت و چاوه بیکی باشەی لى ناکریت، لە راستىيە و دوورە و پېکەنیناوايیە. بؤ ده بیت قومار له هۆيە کانى ترى كاسېبى و پارە پەيدا کردن خراپتر بیت؟ بؤ نمۇونە، بؤ ده بیت قومار کردن لە باز رگانى كردن نالە بارتە بیت؟ راستە لە سەددا يەكى قومارچیه کان براوه دە بن. به لام ئه وه بە من چى؟

بە هەر حال، بئیارم دا يە کم جار و ئه و ئیوارە يە، فرە گوئ بە قوماره کەم نە دەم. گەر هەر چیه کیش رووی دا، ئه وه بە پیکەوت دە بیت. هەر بەو نیازەیش بwoo. لە سەر روو ئه وه يشە و دە بwoo کۆلینە وه بؤ خودى قوماره کە خۆیشى بکەم، چونکە هەر چەند فرە يش لە بارەي قومارى رۆلیت و شیوه يە و خويىند بwoo وه و تامە زر قۆیشى بwoo. به لام هیچم لە بارەي کردى ئه و قومارە و نە دە زانى و دە بwoo بە چاوى خۆم ئه و يارىيەم ببىنیيایە.

لە سەرە تادا يارىيە کەم بە شتىكى قىزەون زانى. لە پووی دەوشتىشە و بە قىزەون و پسوا م بىنى. نامە ويت لە بارەي ئه و دەيان و سەدان رو خسارە چلىسى پارە و پارا يانە و بدويىم، کە بە دەورى میزى قوماره کە وه بوون. من

فیودور دوستویفسکی

دهستختنی پارهیه کی فره، به ماوهیه کی کم، به خراب نایینم. ئەوهیش چونکه من وەکوو ئەو ئامۇرگار و رېنماکارانه بىر ناکەمەوە، كە پیویستى بە پاره و سامان نەماوە و لە وەلامى ئەوانەدا كە وتبۇوييان ئەمەي دەلیلەن خراپتر و كەمەوە پەوايە. وتبۇوييشيان ئەمەي چاوشىكىيە کى بچووکەوە سەرچاوهى گرتۇوە! وەکوو ئەوهى چاوشىكىيە بچووک و چاوشىكىيە گەورە، دوو شتى جىاواز بن و هەرىەك شت نەبن! بارەكە لە بەرچاوگىرنى پېژەيە. ئەوهى لە تىلەچاوى رۇتشىلدەوە بچووک و كەمە، بەلای منهوە دەلەمەندى و فەھىيە. ئەوهىشى بەلای خەلکەكەوەيە لە بارەي بىردىوە و دۆپاندەوە، نەك هەر لە قومارى رۇلىتىدا، بەلکوو لە ھەموو بوارەكانى تريشدا تەنیا يەك پالنەريان ھەيە، ئەوهىش بىردىوە و بىردى و سەندى شتە لە كەسىكى دى. ئاخۇ بىردىوە و سۇووکردن لە خۇياندا قىيزەون بن؟ ئەوهىان شتىكى دىيە. بەلام بۇ ئەمەيان خۆم قىسم لە سەرەي ھەيە، كە خۆم يەكىك بىم ئارەزووی ئەپەپى سۇود و بىردىوەم ھەبىت، ئەوا ئەو چاوشىكىيە ھەموو، بەلکوو ئەم رسوايىي چاوشىكىيە - گەر ئىۋە ئەو وەسفەيتان پى باش بۇو - فره بە گىانم خۆشە و ھۆگىرى بۇوم و ھەر لەو كاتەوەي چۈومە ئىۋە ھۆلەكەوە، ھىچ شتىكىشەم ھىنەدەي ئەوە بەلاوه خۆش نەبۇو، كە مروقى بى سەغلەتبۇونى لەنیو خەلکىدا، لەو ھۆلى قومارە بچىتە دەرەوە. بەلکوو راستىگۈيانە و بى لەمپەر و بەربەست بۇى دەر بچىت. جا بۇچى مروقى خۆى فريو بىدات؟ رسوايى و بىتىايە خبۇونىش شتىكە، تەنیا مروقى خۆى پېۋە سەرقال دەكەت. لەگەل ئەوهىشدا و لەنیو ئەو قەرە بالغىيەدا، يەكەم شتىك كە لە يەكەم سەرنجىدا مروقى قىizi لى دەكاتەوە، ئەو جىددىبۇون و پېز و بايەخەيە، كە خەلکى نىۋ ئەو ھۆلە بە مىزەكانى قومارى دەدەن. لە بەر ئەمە، پیویستە ئەم مىزانەي قومار، كە مەزنىي لەم شىۋەيەيان ھەيە، لەو مىزانە جوئى بکەينەوە كە قومارى دەدەن لە سەريان پۇخلە و نرخ و بەھاى كۆمەلایەتىيان تىدا ونە. دوو جۇر قومارى ئاستىزم و پە بە تايىبەت بە خەلکە خانەدانەكان و قومارى ئاستىزم و پە بە ژاوهڙاۋ. سنورى نىوانىشيان بۇون و ئاشكرايە، لە راستىدا خەوشەكانى ئەمە چىيە؟ پىاوه بەرەوشتەكە دەتوانىت بە

پىنج يان ده لىرەي زىوينەوه سەركىشى بكتات. فره كەميش به پتر لەو بېرەوه سەركىشى دەكەن. خۇ گەر ئەو پىاوه دەولەمەندىش بۇو، ئەوا بە هەزار فەرنكەوه سەركىشى لە قومارەكەدا دەكتات. بەلام خۇ ئەوه تەنيا و تەنيا بۇ يارىيەكە ئەوه دەكتات، ئەوه بۇ چىزۈھەرگرتەن دەكتات، بۇ ئەوهى خۆى بىدات بەدەم پەوي سوود يان زيانەكەيەوه. ئەگەر براوه بۇو، بۇ نموونە، پېر بە زارى پىتەكەنىت. سەرنجەكانىشى بۇ كەسانى دەوروبەر بخاتە پۇو. بەلكۇو جارىكى دى قومارەكە دەكتات و پەنگە ئەم جارەيان سەركىشىيەكەي بە پارەكەيەوه دوو هيىنده بېيت! بەلام ئەمەي تەنيا بۇ ئاكابۇونە لە بەختى خۆى و بزانىت ئاخۇ چۈن دەگۈزەرىت، نەكۇو لەبەر ئەوه بېيت كە حەزى لە بىردىنەوهى. ئەمەيش ھەر لەسەر مىزى قومارى پۇلىتەكەوه، تا سى و چەلەكە وا دەبىنىت، كە تەنيا بۇ كاتبەسەربىدن و چىزۈھەرگرتەن دانراون. تەنانەت نابېت وا بىر بكتەوه، كە ئەو ھەلنانەي سەر مىزى قومارەكە و ئەو داو و تەلانەيش بەدەورى بانكى قومارەكەوه نزاونەتەوه، بۇ قومارچىيان كارگەلىكى خراپىن. بەلكۇو بۇ قەشەنگىركەنلى يارىيەكەي، دەبىتتىت و بېيىرىت، ھەموو كەسەكانى تر لە قومارچىيان و ئەوانەي لەپىتىاو فلۇرىن - پۇولىكدا دەلەرزن، كەسانىكى بەرەشت و دەولەمەندى وەكۇو خويىن، بۇ چىزۈھەرگرتەن و كاتبەسەربىدىش قومار دەكەن. ئەم بىئاڭا يېيە لە واقىع و بىرورا سادە و گىللانەيەي نىو مروقەكان، لە بالاترینى شتە ئەرسەتكۈراتىيەكانەوهى.

دایكانىكىم بىنیوھ، پال بە كچانيانەوه دەننەن بۇ پىشەوه، كچانىكى لاۋازى بىيگەرد و تەمنەن پازىدە و شازىدە سالان و چەند پارچە پارەيەكى زىپىنيان پى دەدەن و بېرىيەچۈونى يارىي قومارەكەيان فيئر دەكەن. ئەگەر كچە بىياتەوه، يان بىدۇرپىنىت، بەسەرنجىشىيەوه پاشەكشە لە يارىيەكە دەكتات و لە ھەردوو بارەكەدا يەك جۆرە بىزە سەر لىوانى دەخات. ژەنەرالەكەمان بە بىوابەخۆبۇونىكى بەھىزەوه بەسەر مىزەكەدا دامۇوكايەوه و خزمەتكارىك بەپەلە خۆى گەياندى و كورسىيەكى بۇ راکىشايە دواوه. بەلام ئەو ئاكاى لەوه نەبۇو و جزدانەكەي دەر هيىنا و بەئارامى ۳۰۰ فەرنكى لى دەر هيىنا و خستىيە سەر رەشەكە و براوه بۇو. پارەكە و پارە براوهكەي ھەلنىڭرتەوه و لە جىيى خۆيدا جىيى هيىشت

فیودور دوستویفسکی

و جاریکی دی پەشەکە براوه بۇو! بۇ جارى سىيەميش پارەكەی لە ھەمان شوينى خۆی جى ھىشتەوە و ئەم جارەيان سوورەکە براوه بۇو و ژەنەرال ۲۲۰۰ فەرنكى دۆراند! ئەويش بە زەردەخەنەيەكەوە پاشەكشەی كرد و بەباشىش خۆی كۆنترول كردىبوو. من لىم پۇونە تۇوشى دلەخورپە بۇوە. گەر قومارى بە دوو ھىندەي بېھپارەكەی خۆيەوە، يان سى ھىندەيەوە نەكرايە، بەو شىوه يە فيرى دانبەخۇدا گرتىن نەدەبۇو و شلەۋانى پىيوه دىيار دەبۇو.

لە لايەكى تريشهوە، فەرنسىيەكم لاوە بۇو، يەكەم جار بىرىيەوە و دواتر نزىكەي ۳۰۰۰ فەرنكى دۆراند! كەچى پوخساري ھەلچۈونى پىيوه دىيار نەبۇو! ئەرسەتكۈراتىيەكان، ئەگەر ھەموو سامانەكەيشيان دۆراندوو، بۇيان نىيە بەھەزىن. دەبىت پارە سامان لە خوار ئەرسەتكۈراتىيەكانەوە بن، وەكۈو ئەوهى نە بە بۇونى دلخۇش بن و نە بە نەبۇونىشى پەريشان بن! ئەرسەتكۈراتى ئەوهى كە بىئاگا بىت لەو قور و زەلكاوهى خەلکەكەی دەوروبەرى شلەۋاندوو. لەگەل ئەوهىشدا، ھەندى جار ھەلۋىستى پىچەوانەيە و بەھادارە و بەھەند وەر دەگىرىت. ھەر وەكۈو ھەلۋىستى يەكەم و پىچەوانەكەىلى دىتەوە. سەرنجى ئەو ھەموو مىررووانە بىدەيت، بەلگۈو ئەگەر بە دووربىنىش بۇوە، چاودىريشيان بىكەيت. بەو مەرجەي تەنیا وەكۈو جۆرييەك لە كاتبەسەربىدن زىاتر، لەنیتو قورپاوهكەدا سەرنجيان نەدەيت. وەكۈو ئەوهى ھەر بۇ دەركىدىن بىتاقەتى لە جەنلىمان، ئەو دىمەنانە هاتبىنە ئاراواه. رەنگە وا خۆت بىكەيت بە نىپو خەلکەكەدا و لىيان بىرۋانىت و خۆيىشت وَا قايىل كردوو، وەكۈو ئەوهى تۈيىش بىنەرىيەك بىت و ھىچى تر. نە تو وەكۈو ئەوانىت و نە ئەوانىش لە شىوهى تۆدان. ھەروەها جوانىش نىيە كە زۆر بەوردى و بايەخەوە بىرۋانىت، چونكە ئەمە بۇ جەنلىمانىك شايىستە نىيە. لەبەر ئەوهى ئەو دىمەنە ھىندە بايەخدار نىيە و ناكىرىت بۇ ماوهىيەكى فە سەرنجت رابكىشىت. زۆر كەميش رىيەك دەكەوېت دىمەنىيەك بەرچاو بىكەوېت، كە بۇ ماوهىيەكى زۆر سەرنجكىش بىت. بەلام بەلاي خۆمەوە، وا ھەستم دەكىد ھەموو دىمەنەكان دەيانهىنا سەرنج بىرىن. بەتايمەتىيەت ئەوانەيە ھەر بۇ ئەوهەنەهاتبۇون تىكەل بە بىنەرانى قومارەكان بىن، بەلگۈو تا خۆيان بىدەنە پال جەماوهەرەكەيش. بە ھەر حال، ئەمانەي كە

ده يلىم، تەنبا بۇ سووكىرىدىنى بارى ويىذانى خۆمە، بەلام دەبىت ئەمەيش بلىم، كە بەم دوايىيانە ھەست بە قىزەونىيەكى فرە دەكەم، بەوهى كردەوە و بىرورا كانم پەكتىپ پىوهەرە رەوشتىيەكان بېيت! چونكە ئىستا بە ئاراستەيەكى تردا براوم. ئەم خەلکە نزەمەيش بەراسى بە شىۋەيەكى پۆخلىق، قومار دەكەن. بە دوورىشى نازانم، لىرە دزىيەكى ئاسايىي فرەيش لە دەوروبەرلى مىزى قومارەكە بىرىت. ئەوانەي چاودىرىيى ئەو بىرەپارانە دەكەن كە بۇ قومارەكە دادەنرىن و كروپىيان پى دەوتىيت، كارىكى پەرووكىنەر دەكەن. ئاي، چۆن دزىيەن! زۆربەي ئەمانە فەرەنسىن! ئەمانەي من لەم بارەيەوە دەيلىم، وەنەبىت بەمەويىت بە رۆلىتەكەدا ھەلبىدەم، بەلكوو تەنبا خۆم لەگەل بارودۇخەكەدا دەگۈنجىتىم، تاكۇو منىش پى داھاتووئى خۆم بىدۇزمەوە. بۇ نموونە، ئەوه سەرنجى راكيشام، كە لەناكاو دەستىك بۇ سەر مىزى قومارەكە درېز دەبىت و ھەموو ئەوهى تۆ بىدووتهوە، كۆي دەكاتەوە، كە ئەمەيش شەركەرنى و قىزەقىز و ھاواركەرنى بەدواي خۆيدا دەھىننا. گرەوى ئەوهىشم لەگەل دەكردىت، كە نەتدەتوانى بىسەلمىتىت تۆ پارە كۆكراوهەكەت بىدووتهوە! ئەم گالىتەجارىيە، بەلاي منەوە، مەتەلىكى ھەلنىھاتوو بۇو! بەلام بە جۆرىك لە جۆرەكان ئەوه فير بۇوم، كە مەرۆف گرەو لەسەر ژمارەكان دەكەت، ئىدى تاك بن يان جووت. ھەروەها گرەو لەسەر رەنگەكانىش دەكەت.

بىريام دا ئەو ئىوارەيە سەركىشى بە ۱۰۰ فلۇرىنى پاولىن ئەلكسەندرۇقناوه بکەم، بەلام بەوهىش بىزار بۇوم، كە قومارەكە بۇ خۆم نەكەم و بۇ كەسىكى ترى بکەم. ئەمە ھەستىكى خەماويى سەخت بۇو تا ئەوهپەرى سەختى. ئاواتەخوازى ئەوهىش بۇوم، كە ھەرچى زووترە، كۆتا بېيت. بە درېزايىي كاتى قومارەكە، وا ھەستم دەكرد بە قوماركەرنىم بۇ خاتوو پاولىن، بەختى خۆم دادەپەرەنەن. ئاخۇ ئەوه مەحالە كەسىك سەرى بەسەر مىزى قومارىكىدا شۇپ بکاتەوە و پەتاي بىروابۇون بە خورافات، ھەر زۇ دزەي نەكىرىتىتە دەرەونىيەوە؟

بۇ ئەوهى دەست پى بکەم، پېنج فریدريكم * دەر ھىننا، * پېنج فریدريک: پارچەپارەيەكى نەختىنەي ئەلمانىي سەرەتمى خۆى بۇوه و بەرامبەر بە ۱۰-۱۱ تالىر فلۇرىن بۇوه.

فیودور دوستویفسکی

که دهیکرده ۵۰ فلورین. خستمه سه رُمَارهیه کی جووت. پولیت خولایه و بـهـسـهـر رـمـارـهـ ۱۳ هـوـهـ، گـیرـسـایـهـ وـهـ. کـهـ وـاـ بـوـوـ، من دـوـپـاـمـ. ئـازـارـیـکـیـ فـرـهـمـ چـهـشـتـ. جـاـ بـقـئـهـ وـهـ لـهـمـ کـیـشـهـیـهـ رـزـگـارـمـ بـبـیـتـ وـ زـوـوـ بـوـیـ دـهـرـ بـچـمـ، پـیـنـجـ فـرـیدـرـیـکـیـ تـرـمـ خـسـتـهـ سـهـرـ رـهـنـگـیـ سـوـوـرـهـ سـوـوـرـهـ کـهـ بـراـوـهـ بـوـوـ! ئـهـ مـجاـ هـهـرـ دـهـ فـرـیدـرـیـکـهـ کـهـمـ لـهـسـهـرـ سـوـوـرـهـ کـهـ هـیـشـتـهـ وـهـ... دـیـسـانـ ئـهـ وـ سـوـوـرـهـ بـراـوـهـ بـوـوـ. ئـهـمـ جـارـیـ سـیـیـهـمـ، سـوـوـرـهـ کـهـ بـراـوـهـ بـوـوـ! ۴۰ فـرـیدـرـیـکـیـمـ هـلـگـرـتـهـ وـهـ ۲۰ فـرـیدـرـیـکـیـمـ خـسـتـهـ سـهـرـ ۱۲ رـمـارـهـ کـهـیـ نـاوـهـ رـاـسـتـ، بـیـ ئـهـ وـهـیـ بـزاـنـمـ ئـهـ وـ رـمـارـانـهـ سـوـوـدـهـ کـانـیـانـ چـهـنـدـهـ؟ دـوـاتـرـ ۳ هـیـنـدـهـ ئـهـ وـ بـرـهـ پـارـهـیـهـیـانـ پـیـ دـامـ. لـهـنـاـکـاـوـ ۱۰ فـرـیدـرـیـکـهـ کـهـمـ بـوـوـهـ ۸۰ ئـهـ وـکـاتـ هـسـتـیـکـیـ نـامـقـمـ لـاـ درـوـسـتـ بـوـوـ وـ بـهـرـگـهـیـمـ نـهـگـرـتـ وـ چـوـومـهـ دـهـرـهـ وـهـ. وـاـ هـاـتـ بـهـ خـهـیـالـمـداـ، کـهـ ئـهـگـهـرـ قـوـمـارـهـ کـهـمـ بـوـ خـوـمـ بـکـرـدـایـهـ، بـرـدـنـهـ وـهـ کـهـمـ بـهـمـ شـیـوـهـیـ نـهـدـبـوـوـ! لـهـگـهـلـ ئـهـ وـهـیـشـداـ، ۸۰ فـرـدـرـیـکـیـمـ خـسـتـهـ سـهـرـ یـهـکـیـکـ لـهـ رـمـارـهـ جـوـوـتـهـ کـانـ وـ رـمـارـهـ ۴ بـراـوـهـ بـوـوـ. ئـهـ وـهـ بـوـوـ ۸۰ فـرـدـرـیـکـیـ تـرـیـانـ خـسـتـهـ سـهـرـ بـرـهـپـارـهـ دـانـرـاـوـهـ کـهـمـ. هـهـرـ ۱۶۰ فـرـدـرـیـکـهـ کـهـمـ لـهـ گـیـرـفـانـ نـاـ وـ پـوـیـشـتـمـ وـ دـهـسـتـمـ کـرـدـهـ گـهـرـانـ بـهـ دـوـایـ پـاـولـیـنـ ئـهـلـکـسـهـنـدـرـوـقـنـادـاـ.

هـمـوـوـانـ لـهـنـیـوـ باـخـهـ کـهـدـاـ پـیـاسـهـیـانـ دـهـکـرـدـ وـ تـاـ ئـیـوارـهـیـ ئـهـ وـ پـوـژـهـ ئـهـوـمـ نـهـبـیـنـیـهـ وـهـ. ئـهـمـ جـارـهـیـانـ فـهـرـهـنـسـیـیـهـ کـهـ لـهـسـهـرـ خـوـانـیـ ئـیـوارـهـ کـهـ مـانـ نـهـبـوـوـ وـ ژـهـنـهـرـالـ ئـازـادـیـ خـوـیـ وـهـ گـرـتـبـوـوـ. بـهـ ئـهـرـکـیـ خـوـیـ زـانـیـ ئـاـگـاـدـارـمـ بـکـاتـهـ وـهـ لـهـ وـهـیـ ئـیدـیـ لـهـسـهـرـ مـیـزـیـ قـوـمـارـ مـنـ نـهـبـیـنـیـتـ. چـونـکـهـ دـوـرـاـوـیـیـ مـنـ لـهـ قـوـمـارـدـاـ، بـهـلـایـ ئـهـ وـهـوـهـ دـاـکـشـانـیـ نـاـوـ وـ نـاوـبـانـگـیـ ئـهـ وـ بـوـوـ. بـهـ دـهـنـگـیـکـیـ گـپـیـشـ پـیـیـ وـتـمـ، "ئـهـگـهـرـ فـرـهـیـشـ بـهـ قـوـمـارـ بـبـهـیـتـهـ وـهـ، دـیـسـانـ بـقـ نـیـوـ وـ نـیـوـبـانـگـیـ مـنـ هـهـرـ خـرـاـپـهـ. بـیـگـوـمـانـ مـنـ بـوـمـ نـیـیـهـ کـرـدـهـ وـهـ کـانـیـ تـوـ رـکـیـفـ بـکـهـمـ، بـهـلـامـ دـهـبـیـتـ خـوـتـ بـگـهـیـتـهـ ئـهـ وـهـیـ..."

هـهـرـ وـهـکـوـوـ پـیـیـ رـاـهـاتـبـوـوـ، هـیـشـتـاـ قـسـهـ کـانـیـ کـوـتاـ نـهـکـرـدـبـوـوـ، کـهـ جـیـیـ هـیـشـتـیـنـ. مـنـیـشـ بـهـ شـیـواـزـیـکـیـ وـشـکـ، تـیـمـ گـهـیـانـدـ، کـهـ مـنـ پـارـهـیـهـ کـیـ فـرـهـ کـهـمـ هـهـیـهـ وـ ئـهـگـهـرـ قـوـمـارـیـشـ بـکـهـمـ، بـرـیـکـیـ هـیـنـدـهـ مـهـزـنـ نـاـدـوـرـپـیـنـمـ، کـهـ زـوـرـ بـهـ دـهـرـهـ وـهـ بـیـتـ. کـهـ چـوـومـهـ سـهـرـهـ وـهـ بـقـ ژـوـوـرـهـ کـهـیـ خـوـمـ بـوـمـ رـهـخـسـاـ وـ دـهـسـتـیـ بـهـ پـارـهـ بـراـوـهـ کـهـمـ بـوـ پـاـولـیـنـ دـرـیـزـ کـرـدـ وـ پـیـمـ وـتـ کـهـ جـارـیـکـیـ

دی یاری قوماری بُو ناکه م.
 ئه ویش به دله را وکیوه لیئی پرسیم، "بُو؟"
 به سه رسامیه وه لیم پوانی و وه لام دایه وه، "چونکه ئه و
 کاره بیتازام ده کات و دده مه ویت هه میشه یاری بُو خۆم بکه م."
 پاولینیش هەلی دایه، "که وا بسو، تا ئیستایش هەر پیت
 وا یه قوماری پولیت تەنیا فریاد پەسی تویه! هەر ئه ویش
 پزگارکەری تویه.

ئەمەی بەلاقرتیوھ پى وتم. منیش زۆر بەجىددىيە وه وه لام
 دایه وه، كە ئەوهى ئه و دەپلیت، پاسته. بەلام ئەوهى كە هەر
 دېت براوه بم، من بُو خۆم لەو بروایه دام. با ئەمە يشم
 پىكەنینهیئن بیت. تەنیا ئەوهەم دەپلیت، كە كۆلم لى بدهن.
 هەرچەند پاولین ئەلكسەندرو ۋەن زۆرى تەقەللا دا كە پاره
 براوه كەم لەگەل بەش بکات و دەستى بە ۸۰ فریدریکە وه
 بُو درېئىز كردم، تا لیئى وەر بگرم و لەمە و دوا قومار بُو ئەوه
 بکەم. بەلام من ئەوهەم پەت كرده و. پىداگریي ئەوهەي شم كرد،
 كە لەبەر ئەوهە نىيە نامە ویت قومار بُو ئەوه بکەم، بەلكۇو
 لەبەر ئەوهەي، كە لەو بروایه دام زوربەي جارەكان دۆر او
 دەبم.

ئەویش كە فره بەئاگا نەبسو لە خۆى، وتسى، "لەگەل
 هەموو ئەوانە يشدا كە دەپلیت، منیش لە قومارى پولیت
 بەولاوە، ئومىدىيکى ترم نەماوه. لەبەر ئەوه، لەسەرتە لەسەر
 يارىكىردن سەرۇمۇ بیت و قازانچ بە نیوهىي. بىتكۈمان بەقسەم
 دەكەيت! تىگە يشتىت؟"

ئەمەي وتسى و منى جى هيشت و گوئى بُو بىانووه كانم
 شل نەكىد.

بکش سییم

لەگەل هەموو ئەوانەيشدا، بە درىزايىسى دويىنى، بۇ جاريڭىش لەبارەي قومارىكىرىنەوە نەيدوانىم! خۆيىشى لەوە دەبوارد، كە پۈوم تى بکات و بەمدۈنىت. شىۋازى ھەلسوكەوتىشى لەگەلم نەگۈرپىبوو. خۆ گەر پۇوبەرپۇوشى بیبۇمايەوە، ئەوا بە ھىمنى و بېرىڭ بىزازارىيىشەوە پېشوازىيلى دەكىردى.

ھەرچۈنېك بىت، خۆبەدوورگەرتىشى لە من نەدەشاردەوە. ئەمەيشى فرە بەپۇونى پېوە دىيار بۇو. بەلام ئەوهىشى لى نەدەشاردەوە، كە پېيوىستىي بە منه. ئەو بە ھەر ھۆيەكەوە بىت، كە من بۆخۆم نازانم! من لە خۆى دوور ناخاتەوە. چەند پەيوەندىيەكى نامق لەنيوانماندا پەرهى سەندووھ و كە بۆخۆيىش فرە بەسەختى لە زۆرييکىان دەگەم! ئەمەش بە بەراورد بەو وشكى و ناجۇرى و لەخۇرمازىيۇونەي بۇ پېشوازىي خەلكى تر، دەيىكىدە. ئەوهىشى باش بۇ دەر كەوتبۇو، كە سەركىشانە خۆشم دەويىست و شىت و ھارى بۇوم. تەنانەت مۆلەتى بۇ دەرەخسانىم، كە خۆشەويسىتىي خۆمى بۇ دەر بېرم. جا چى لەمە باشتىر بۇو، بۇ ئەوهى لاقرتىيم پى بکات؟ باشتىرين كارىكىش بۇ ئەوە، رېپېيدانى بۇو بە من، تا بە ئارەزووى خۆم و بى سلەكىرنەوە و بەربەست، خۆشەويسىتىي خۆمى بۇ دەر بېرم. ھەر وەكىو ئەوهى بىيەويىت تىئىم بگەيەنېت و بلىت، ھېننە خۆشحال نىم بە سۆز و خۆشەويسىتىيەكەت، تا بايەخ بە قىسەكانت بىدەم. يان بەو خۆشەويسىتىي و سۆزەي بۆم دەبرېيت.

جاران قىسەي لەبارەي كارەكانىيەوە بۇ دەكىردى. بەلام پۇژىيەك لە پۇژان دىلسۆز و راستىگۇ نەبۇو لەگەلمدا. لە كاتى

لاقرتیپیکردندا شارهزايانه دهدوا و کاري بُو دهکرد. واي
دابنی ئهو لهوه بهئاگا بوو من له باري له بارودوخه کانى
ژيانى بهئاگا بووم. گهر گريمانى ئوهى ببوايى من مايهى
مهترسيم بُوي، لهخووه بريک شتى دههينا و بُوي دهگيرامهوه،
بهو ئاماچەي منى پى بکاته کويىله و خزمەتكارى خۆى!
ئوهىشى كه فره پيوىست نهبووايى، پىنى نهدهوتم. مه گهر بُو
جييە جييەرنى کاريکى خۆى و پيوىست بووايى، شتهكى بُو
باس بكردمایه. رووداوه کانى له بىئاگايىيى مندا دههيشتهوه.
لهوهىش گەيشتبو ئازاره کانى وا دهكەويتەوه، كه دهبيت
منيش ئازار بادات.

لىنه برا ئاسوودهم بکات و راستگويانه وەکوو هاوردىي
خۆى دلنيام بکاتەوه. لەگەلا ئوهىشدا، دهمبىنى ھەندىك جار
برىك کاري گرنگ و وردهكار و مهترسىدارم پى دەسپېرىت.
بُويە ناچار دهبوو راستگۇ بىت بەرامبەرم. بەلام ئاخۇ وا
دهكەوتەوه، كه بە سۆز و خوشەويستىيە كەم خوشحال بىت؟
يان بايەخى بە بەخەمبۇونە كەي من دهدا بُۋە و مهترسىيانەي
خۆى بُوي باس دهكردم؟ يان بەو دلەراوکىيانەي بە هوى
خەمه کانى خويەوه توشى منى دهكرد، كە زور جاران
قورسايى و گرانىيە كەي دوو هيتنىدە و سى هيتنىدە خۆى
لەسەر من دهكەوت!

ئوهى سى هەفتە بوو ھەستم كردىبوو حەز بە يارىيى
قومارى رقلىت دهکات. تەنانەت داواي ئوهىشى لى كردم،
من قومارە كەي بُو بکەم. چونكە بُۋە جوان نهبوو ئوهى
يارىيى قومارە بکات. بە قسە كانىدا بۇم دەر كەوت، شتىكى
گرنگ بىرۇھۇشى سەرقال كردووه، كە تەنيا و تەنيا حەز
بە يارىيە كە ناكات و بەس. تەنيا مەبەستىشى پارە نىيە
و بەس، گومانى تىدا نىيە، بارودوخىك هاتووهتە پېشەوه
بُوي، كە منيش دەتوانم بىخەملەتىم. بەلام تا ھەنوو كەيش لىم
پوون نىيە. ئوهىش دەۋونە كە ئوهى بارودوخى بەکويىله كردن
و رېسواكىردنەم، وەکوو زور جارانى پېشىو، ئوهى بُو
رەخسانىدبووم كە بى رۇوپىچانەوه و پېچوپەنا پرسىيارى لى
بکەم. مادام بۇومەتە كويىلهى ئوهى و بۇونىكەم لە بىرۇھۇشى
ئوهدا نىيە، ناكرى ئوهىش لاي خويەوه، كاتىك من لە كاتى
دواندىدا سنوورە کانى رەوشتم دەبەزاند، ئوهىش ھەست
بە سووكايەتى بکات. لەگەل ئوهانە يشدا، هەرچەند رېيىشى

فیودور دوستویفسکی

دهدا هەر جۆرە پرسیاریک، کە بمهۇیت، لىنى بکەم، بەلام وەلامى نەدەدایەوە، بەلکوو بېرىك جار، هەر بايەخىشى بە پرسیارەكانم نەدەدا. ئىدى پەيوەندىيى نیوانمان ئا بەم شىۋەيە بۇو.

دوينى فرە لەبارەي برووسكەيەكەوە دوان، کە چوار رۈز لەمەوبەر نىزىدرابۇو بۇ بىترىزبۇرگ و تا ئىستا وەلامەكەي نەهاتووهتەوە. بەرۇونى شېرزاھىيى و سەرقالى بە ژەنەپالىشەوە دىار بۇو. ھەمان شېرزاھىيىش بە فەرەنسىيەكەوە دىار بۇو. دواى خوانى ئىوارەيش و بۇ ماوەيەكى فرەيش، ھەردووكىيان گفتۇگۇيان بۇو و دىار بۇو قسە كانىشىيان جىددىيەتى پىوه دىار بۇو. فەرەنسىيەكە بارودۇخىكى لووتېر زىسى واي دروست دەكىرد، کە بە ژىرىيى كەسدا نەدەھات و ئەم پەندەى بەسەردا، دەسەپىت، "تۆ بانگەيىشتى خوانى خۆتى دەكەيت و ئەو پىتىيەكانى لە شويىنى دەستەكانى دادەنىت؟"

تەنانەت لەبەرامبەر پاولىنىشدا، وشك و زمانزىبر بۇو. دەبىت ئەوھىش بلىم، کە بەشدارىي سەيرانەكانى باخى نىيو گازىنۇكەي دەكىرد و ئەو پىاسانەي بەسوارى بەرە دەرەبەرە شار دەچۈون. دەمىك بۇو بەئاگا بۇوم لەو بارودۇخەي واي كردىبوو ئەو فەرەنسىيە پەيوەندىيى لەگەل ژەنەپالىدا ھەبىت.

ئەوان نيازىيان بۇو پىكەوە كارگەيەك لە روسيا دابىنن، کە نازانم ئاخۇ تاكۇو ئىستايش لەو بارەيەوە قسە دەكەن، يان ئەو پرۇچەيەيان پىشتىگۈ خستووه؟ ئەوھىشى لەسەر بىت، كە منىش واژۇي پەيماننامە و بەشىك لە نەيىنىيى بنەمالەي ھەردووكىيانم كردووە.

پارسال فەرەنسىيەكە ژەنەپالى لە كىشەيەك ھىتابۇوە دەرەوە و رېزگارى كردىبوو، بەوهى ۳۰۰ رېبلى بەقەرز دابۇوە ژەنەپال و ئەوھىش بەو پارەيە بېرى ئەو قەرزەي دابۇوە، كە قەرزارى تاج بۇو، ئەو دەمەي كاركەنارىيى لە پىنگەكەي كردى. ئىستا ژەنەپال كەوتۇوهتە چىنگى فەرەنسىيەكەوە، بەلام ئەوھ خاتۇون بۇو رېلى بەنەرتىيى لەو ھەموو گالتەجارىيەدا دەگىتىرا. لىيىشم رۇونە، کە من لەم بۆچۈونەمدا بەھەلەدا

* خۇىشمان دەلىيىن، بەخۇوە نەديو دەمقالىيى دەھى... لە سەرخۇوش گەپى، ئەو خۆى دەكەوى. (پېرەمېردى)

نەچووم.

كە وا بۇو، مادمۇزىل بلانش كىيە؟ لاي ئىمە دەلىن فەرەنسىيەكى پايدارە و سەفرەكانى لەگەل دايىكىدایە و سامانىكى فەرىھىيە. دەيشلىن گوايا بەخزمائىتىيىش بە مريكىز دەگاتەوە. دەشكىزەنەوە، پەيوەندىيەكانى مادمۇزىل بلانش بە مريكىزەوە، تائەو دەمەي منىش سەفرى پارىسم كرد، قەشەنگ و لە بىرەودا بۇو، بەلام ئىستا ھاورييەتى و خزمائىتىيان زۆر لە خزمائىتىيىش گەرمۇگۈرتە. رەنگە بارودۇخى ئىستاي ئىمە وا نالەبار بىت، كە وايان لى بىات تەننیا وا پېشان بىدەن، كە خزمن و بايەخ بە يەكتىر دەدەن. دويىنى سەرنجى ئەوەم دا، كە چۇن بەرىز ئاستلى سەرنجى مادمۇزىل بلانش و دايىكى دەدا. پىيم وايە هەر بە ناسىن ھەردووكىيان دەناسىت. تەنانەت پېيىش وا بۇو ئەم فەرەنسىيەي ھاورييەمان، زووتەر بە بەرىز ئاستلىيىش گەيشتۇوه و ناسياوېيى كۆننیان ھەبۇوە. ھەرچۈنیك بىت، بەرىز ئاستلى ھېننە شەرمن و كەمدووە، كە پشتى پى نابەسترىت. ھەر وەکوو ئەو پەرق پۇخلەي لى ھاتۇوە، كە شتومەكى مالى پى خاۋىئىن دەكىتتەوە. فەرەنسىيەكەيش نە فەر بە بايەخەوە چۇن و چاكىيى لەگەل دەكىردى و نە ھېننە بايەخىشى پى دەدا؛ بە واتايەكى دى، لىيى نەدەسلەمېيەوە. ئەوە شتىك بۇو، منىش پىيم زانىبۇو. بەلام مادمۇزىل بلانش بۆچى خۆى لەمە گىل دەكىردى؟ بەتاپىتىيىش كاتىك مريكىز لە دەمە دەر چۇو - بىرم نەماوە لە كام بۇنەدا بۇو - و وتى، كە بەرىز ئاستلى فەر دەولەمەندە و سامانەكەي بىسنوورە! ھەر لەو ساتەدا دەبۇو مادمۇزىل بلانش لە بەرىز ئاستلى بىروانىت! ژەنەرال لە دلەپاوكەدا بۇو. بىڭومان ھەست بەوە دەكەيت، كە ھاتنى بىرووسكەيەك لە مۆسکۇوه تىيدا مردىنى پۇورەي خوشكى باوکە پاگەيەنرىت، چ مەترسىيەكى دەبىت! ھەرچەند لىيم رپون بۇو كە پاولىن بە ويستى خۆى، خۆى بەدۇور دەگرت لە گفتۇگۇ لەگەل مندا. خۆى وا دەر دەختى گۈئ بە ھىچ نادات و خەمساردى خۆى پېشان دەدات. منىش لاي خۆمەوە وام داناپۇو، كە لەناكاو دىت بۇ لام، بە پىتچەوانەيىشەوە، دويىنى و ئەمەرەمۇو سەرنجى خۆم ئاراستەي مادمۇزىل بلانش كەردىبۇو. ئەو ژەنەرالەيش فەر داماواه! بىڭومان ھەر بە ونبۇون ون بۇوە. ئەو پەرقشىيەكى ئەوتۇرى نەبۇو و

فیودور دوستویچسکی

تەمەنیشى پەنجاپىنج سالىك دەبۇو، كە ئەمەيش بۆخۇى بەلایەك بۇو بۇى. سەربارى ئەوهىش، بىوهپىاوېيەكەى و مزالەكانى و ئەو ویرانىيە ئەوى تى كەوتبوو و قەرزەكانى سەرى، دواترىش ئەو ئافرەتهى بىر و ژىرىسى داگىر كىرىپى، هەموويان كىشە بۇون بۇى.

مادمۇزىل لەگەل ئەوهىشدا كە قەشەنگ بۇو، بەلام نازانم خويىنەر لىيم تىدەگات، گەر بلىم روخسارى لەو رۇوانە بۇو، كە ترسى لە دلدا دەبزوو واند! بە لايەنى كەمەوه خۆم يەكىك بۇوم لەوانەي ھەمېشە لەو جۈرە ئافرەتانە دەترسام! ئەو ئافرەتە تەمەنى بىستوپىنج سالىك دەبۇو، بارىكەلەيەكى كەلەكەتى ناوشانجوان بۇو. سنگ و مەمك و گەردىن پر و پىستىكى بىرۇنلىقى و پىرچەشىكى ئەبەنۇوسى چىرى بۇو و بە ھىندەي دوو كەللەسەر قىزى پىوه بۇو. چاوهەكانى رەش و سېپىنەكەى شىنبىاپ بۇو و بويزانە دەيرۋانى. لەشۇلارىشى رېك و بۇنىكى مسکئاساي لى دەھات. دەولەمەندىكى دەستبلاو بۇو و زۇر باش دەيزانى بەرگەكانى بەرى خۆى ھەلبىزىرىت. دوو پۇوز و قۆل و مەچەكىشى فەرە جوان بۇون. دەنگى خۆش و ئاوازدار بۇو. جارى وا بۇو لە قاقاى دەدا و ھەموو ددانەكانى دەر دەكەوتىن، بەلام فەرە كېپ و كەمدۇو بۇو و بىدەنگىيەكى پۇخلانەيىشى بۇو، لايەنى كەم لە بەردەم پاولىن و مارى فيلىپۇقنادا. دەنگۆيەكىش بلاو بۇو، كە گوايا مارى فيلىپۇقنا بە نيازى گەرانەوهى بۇ روسىيا. پىيم وايە مادمۇزىل ئاستىكى باشى رۇشنىرىيى نىيە. تەنانەت كەمېك گىلىش دەر دەكەويت! بەلام لەگەل ئەمانەيىشدا، فيلىبازىكى گۇماناوى و سرک بۇو. پىيىشەم وايە، ژيانى لە سەرەبۇرىي و ھەلەشەيى بەتال نەبۇوه! فەريش پىيى تىدەچىت كە خزمائىتىي لەگەل مەرىكىز ھەر نەبۇوبىت. رەنگە دايىكەكەيىشى، دايىكى راستەقىنەي خۆى نەبىت! بەلام لەوه دەچىت خۆى و دايىكى ھەر لەو بەرلىنە بۇوبىن، كە ئەوانم لى بىننېبۇو و پەيوەندىي باشم لەگەلياندا بۇو. بەلام بۇ مەرىكىز، تا ئىستايش بەگومانم لەوهى كە مەرىكىز بىت. بەلام بەوهى سەر بە چىنى بالا و پەرەگرتۇوى كۆمەلگە بىت، ئىدى كۆمەلگە ئەرىپەن بىت، لە مۆسکو يان ئەلمانىا. ئەمەيان جىيى گومان نىيە! نازانم ئەو لە فەرەنسا چىيى ھەبۇوه! دەيانوت گوايا لەۋى كۆشكىكى بۇوه. گەيشتىبۇومە ئەوهى ئەو لهۇتنەبۇونەي من و بۇ ماوهى

پازده رقز، ئاویکى فره بەزىر پردهكاندا رقىشتووه، بەلام
بەوردى نازانم، ئاخۇ ژەنەرال و مادمۇزىل بلانش بە ھۆى
قسەكانيانەوە نەينىيەكانيان كەوتۇوته رۇو، يان نا؟

ھەرچۈنىك بىت، ھەموو شتىك بە بارودۇخى خۆمانەوە
بەستراوهتەوە. واتا بە بىرى ئەو پارەيەوەي كە ژەنەرال
دەتوانىت بە رۇوياندا بىرېقو باقى پى بکات. خۇ ئەگەر لىئى
رۇون بىت، نەنى ھېشتا زىندۇوھ. گومانم نىيە كە وا مادمۇزىل
ھەر زوو خۆى ون دەكەت و لەو ناوە نامىننەت. ھەست بە خۆم
ناكەم كە چەند سەير و پىكەنینەنەنە، مەرقۇ ھېننە زەمكەر
و خراب بىت. ئەمە وام لى دەكەت بىزىم لە خۆم بىتەوە.
ئاي كە دلخۇش دەبم، كاتىك لەمانە و گۆبەندەكانيان دوور
دەكەمەوە، بەلام ئاخۇ دەتوانم لە پاولىنىش خۆم بەدوور
بىرم؟ دەتوانم بەدەوريدا نەخولىمەوە و لەدەوري نەگەرىم؟
ھەرچەند ئەوە راستە چاودىرىيەركەنلىكى ناشىرييە، بەلام
من گوئى پى نادەم و چاودىرىيى پاولىن ھەر دەكەم.

دوينى و ئەمرقىش ھەلسوكەوتى بەرىز ئاستلىيىش
بەلاوه نامق بۇو، بەلى بىرام بەوە هيتابۇو، كە ئەويش
پاولىنى خۆش دەويت. ئەو كەسيكى رۇوخۇش و نيان بۇو
و سەرنجەكانى زۆر جاران سەرنجى كەسيكى عاشقانە بۇو.
بە كەسيكى فره شەرمىنىش ناسرابۇو و وەكۈو نەخۆشى،
ئەو سىفەتى شەرمىنەي پىتوه ديار بۇو. پىشى باش بۇو بە
زەويىدا بچىتە خوارەوە و خۆى بە وشەيەكىش دەر نەخات و
ئاشكرا بىت! زۆز جاران بەرىز ئاستلىيمان لە كاتى پىاسە و
سەيراندا دەبىنى و لە شوينى خۆى دەھاتە دەرەوە و زۆرى
حەز بە تىكەلبۇون بۇو بە ئىمە. خواخواي ئەوهى بۇو، كە
فەرمۇسى لاي خۆمانى لى بىكەين، ئىدى شوينى حەوانەوە
بىت يان گازىنۇ، يان ھۆلى تىپىكى مىوزىك، يان بەردەم
حەوز و فوارەيەك. خۇ گەر بە دەمېشىوە نەچۈوبىنایە، لە
نزيكمانەوە لىئى دادەنىشت. ئىمە لە باخىكدا بۇوبىنایە يان لە
دارستانىكدا بۇوبىنایە، يان لە كىۋەكانى شلانگىنېرگ، ھېننە
بەس بۇو چاويىك بىگىرىن بە دەرورى بەرى خۆماندا و بەرىز
ئاستلىيمان لەنزيك رېڭەكەوە، يان لەننۇ دەغلىكدا دەبىنى! پىم
و ا بىت ھەمېشە لە ھەل دەگەپا تا قسەمان لەگەل بکات،
بەتايبەتى لەگەل من.

ئەم بەيانىيە يەكمان بىنى و پىكەوە قسەمان كرد، ھەندى

فیودور دوستویفسکی

جاریش چهند قسمی کی پچرچپی دهد. بهره وتنی به یانی باشیش، هاوایی له من کرد، "ئای...! کچه بلانش! ئافره تگه لیکی فرهی وەکوو کچه بلانشم بینی!" ئەمەی وت و بەوردی لیئی روانیم. نازانم ویستی بەو قسانەی چیم تىبگەیەنیت؟ ئەو کاتەی لیم پرسی، "دەتەویت چى بلیت؟" ئەویش سەریکی فیلبازانەی بادا و وتی، "ئاوا! ئاخو کچه پاولین گولى خوش دەویت و حەزى لىتەتی؟" منیش وتم، "نازانم!" ئەویش بەسەرسوور مانەوە هاوایی کرد، "چون نازانیت؟ تەنانەت ئەویش دەربارەی ئەو کچه نازانیت؟" منیش هەلم دایه و ئەمەم بەپىكەنینەوە پى وت، "نەخىر، نەخىر! ئەوە نازانم و هەرگىز گویىشىم پى نەداوه." ئەویش وتی، "ئەمە بېرۇڭەیەکى لا دروست کردم." ئەمەی وت و سەری سلالوی بۆ نەوی کردم و رۇيىشت بە رىئى خۆیەوە. بە هەر حال، بەختەوەری بە رۇخساریەوە دیار بۇو. هەر دووكىشمان ئەمانەمان بە زمانى فەرەنسى دەوت.

بەشی چوارم

پۇزىكى پىكەنینھىنى هىچ بwoo. ئىستايىش كاتژمىر ۱۱ ئىتوارەيە. منىش لە ژوورە بچووكەكەي خۆمدام و خەرىكى كۆكىرنەوهى بىرەوەرەيەكانىم. شتەكانى ئەم بەيانىيەيش وا دەستى پى كرد، دەبwoo من بچم بۇ قومارخانەكە و يارىي پۇلىت بۇ پاولىن ئەلكسەندروقۇنا بکەم. ۶۰۰ فريدرىكەكەيىش بە دوو مەرج لى وەر گرتبوو. يەكەميان، پەسەندىي ئەوەم نەكىد گەر براوه بووم قازانچ بەنيوھىي بىت و هىچ بېھپارەيەك بۇ خۆم ھەلناڭرم؛ دووھم، دەبىت پاولىن ئىتوارە پىيم بلىت، كە بۇچى هيىنە پىويىستى بە پارە براوهكەيە؟ ئەو بېھپارەيەيش چەندە، كە خوازىارە بۇي بېرىتەوه؟

نەمدەتوانى واى دابىنیم، تەنبا مەبەستىتى بەو قومارە پارە بباتەوه. بەرۇونى پىوهى ديار بwoo، كە فرە پىويىستى بە پارە بwoo. بەلام نەمدەزانى بۇ چىي بwoo؟ دواي ئەوهى پەيمانى پىيم دا كە بۇم پوون بكتەوه، منىش رۇيىشتىم. خەلکەكە بە جۆرىك جەنجالىيان لەنیو ھۆلى قومارەكەدا دروست كردىبوو، كە يەكتريان دەشىلا. ئاخۇ ئەمەيش پۇخلى و دېھنەبىي خەلکى نىyo ھۆلەكە نىيە؟ ھەرچۈنېك بىت، زۇر بەزەممەت دېم بە خەلکەكە دا و خۆم نزىك كردىوه. بە شەرمىكەوه يارى دەستى پى كرد. سەركىشى بە دوو لىرە، يان سى لىرە فرەترەوه ناكەم. لەو ماوهىيەيشدا تەنبا چاودىرى دەكەم و سەرنج دەدەم. پىيىش وابوو كە ئەوهىش بەھايەكى ئەوتتۇي نەبwoo. ئەو كارە هيىنەيىش مەترسىدار نىيە، وەكىو ئەوهى زۇرىك لە يارىكەران بانگەشەي بۇ دەكەن. ئەوان لەۋى دانىشتوون و كاغەزىكى پېلە ژمارەيان بە دەستەوهى.

ئەوان لىدانەكانى يارىيەكە دەنۇوسىن و گۈریمانەكانىيان تۇمار دەكەن. دوايىن كردى ژمېرەيى بۇ دەكەن، ئەمجا گەرەوەكە دەكەن، كەچى ھەر دۆرپاۋىش دەبن و وەكۈو ئەوانى ترىيانلى بەسەر دىت، كە خۆيان بەو نۇوسىن و ژمارەي فەرى قومارەكە و گۈریمانەكانەوە ماندوو نەكىردووه. لەبەرامبەردا ئەنجامىكەم وەدەست كەوت و رەنگە راستىش بىت، ئەويش ئەوەي، كە بەختى بىردىنەوەيىش پەكىفى پەتكەرىيەك دەبىت، ئەگەر ياسايش نەبىت، بىگومان ئەمەيىش لەخۇيدا شتىكى نامۆيە! بۇ نموونە، پەتكە دەكەويىت كە بەدواى ۱۲ ژمارەي نىۋەنددا، ۱۲ ژمارەي كۆتاى رۇلىتەكە دەر بچىت! بۇيە پىددەچىت دوو جاران ئەمە دووبارە بىتتەوە. لە يەكم جاردا قومارەكە ۱۲ ژمارەي دواوه براوه دەبىت، ئەمجا بىردىنەوەكە دەگۈزىتەوە بۇ ۱۲ ژمارەي يەكم، كە ئەويش كۆتا بۇو، دەگەرەتەوە بۇ ۱۲ ژمارەي ناوەند، سى يان چوار جاران و بەدواى يەكدا لە ژمارە ناوەندەكان بۇي دەر دەچىت. ئەمجا لە ۱۲ ژمارەكەي دواوه، سەرلەنۈي بۇي دەر دەچىت. دواى دوو فەرى قومارەكە، دەگەرەتەوە كۆمەلە ژمارەي يەكم، كە تەنبا يەك جار دەر دەچىت، ئەمجا بەدوايدا كۆمەلە ژمارەي ناوەند، سى جاران دەيباتەوە، ئەمەيىش سەعات و نىويىك يان دوو سەعات دەخايەنى. يەك... سى... دوو. دىسان يەك... سى... دوو. شتىكى فەرە سەيرۋىسەمەرەيە! لە يەكىك لە پەش و سۇورەكەوە، بى هىچ ياساپىسىيەك! لە ھەرساتىكدا رەنگەكان، يان دوو جار بەدواى يەكدا براوه دەبن، يان سى جاران. جا ھەز كە كات بۇوه شىوارە، دەبىنیت سۇورەكە بۇي دەر دەچىت، كە پەتكە دەكەويىت ۲۲ جار بەدواى يەكدا بۇي دەر دەچىت، ماوهىيەك بەو شىوه يە سەرۇمۇ دەبىت. رەنگە بە درېئايىسى پۆزەكە بەو شىوه يە بىت. من قەرزازبارى بەپەيز ئاستىليم، چونكە زۇرىك لەم سەرنج و پۇونكىردىنەوانەم لەو وەر گرتۇوه و ئەو پىاوه بى ئەوهى قومارىش بىكەت، بۇ ماوهىيەكى فەرە بەديار مىزى ئەو قومارەوە بۇوه!

با بگەرېئىنەوە بۇ ئەوهى كە بەسەر خۆم ھاتۇوه. منىش لە ماوهىيەكى فەرە كەمدا، تا دواقروشى پارەكەم دۆپاندا! لە دەستكىردىنەكەم بە قوماردا، ۲۰ فريدرىكەم خستە سەر ژمارەيەكى جووت و براوه بۇوم. جارى دووهمىش بە ھەمان شىوه پارەكە و قازانچەكەيم دانا يەوە و براوه يىش بۇومەوە.

فیودور دوستویفسکی

دوو-سی جار به و شیوه‌یه بwoo، گه ر به هله‌دا نه چووبم، له ماوهی ۵ خوله‌کیکدا، ۴۰۰ فریدریکیکم پی بwoo. ده بwoo هر ئه ساته ئه و شوینه م جنی بهیشتایه، بهلام هستیکی نامؤ زهوتی کردم و به گز چاره‌نووسی خومدا چوومه‌وه و له لچولیتیم دا و زمانم، بستیک لئی ده ر کیشا! سه رکیشیم به زورترین بره‌پاره‌وه کرد، که ۴۰۰۰ فلورین بwoo و دوپراند! سه رم گرم بwoo و هرچی پاره‌یه‌کم پی مابوو، ده رم هینا و خستمه سه ر همان ئه و شوینه بره‌پاره‌که‌ی پیشووم له سه ری دوپراندبوو، ئه ویشم دوپراند! هر وه کوو کاره‌با لینی دابم، میشک له سه رمدا نه مابوو و چوومه ده ره‌وه. هرچه‌ندم کرد، بروام به خوم نه کرد که به و مه ره‌ده چووم!

تاکوو که میک پیش ئیواره، که وتنه که‌ی خوم به پاولین رانه‌گه‌یاند. کاتی به ر له خورئا ابوونیشم به هاتن و چوون به باخه‌که‌دا به سه ر برد. ئیواره‌یش وه کوو سی روز لمه و پیشم، په شوکابووم. فره‌نسییه‌که و، کچه بلانشیش، وه کوو جارانیان نانی ئیواره‌یان له گه‌ل خواردین. وا ریک که وت، که کچه بلانش سه رله به‌یانی له گازینوکه بwoo و بینیووی چیم به سه ر هاتبwoo. روانيم به به‌ها پیدانیکی فره‌تره‌وه پیم، ده مدويتیت! بهلام فره‌نسییه‌که، به هنگاوی خیراتر بق کیشه‌کم چوو و بی پیچوپه‌نا، پرسی که ئاخو ئه و پاره‌یه‌ی دوپراندووه، پاره‌ی خوم بwoo؟ پیم وا بیت، لای خویه‌وه وای دانابوو، پاره‌که پاره‌ی پاولین بwoo و برنجه‌که، پیازیکی تیدایه!* منیش بی ئه وهی بقی رابمینیم، وه لام دایه‌وه که برقی پاره دوپراوه‌که هی خوم بwoo. ژنه‌رال فره سه ری سوور ما و پرسی که ئه و برق زوره‌ی پاره‌یه‌م له کوئ بwoo؟ منیش بقیم گیرایه‌وه، که یه که م جار به برق ۱۰ فدریک قومارم کردووه. کاتیک شهش تا حه‌وت جار، برقی ئه و پاره‌یه‌ی که بردمه‌وه، ۵۰۰ بق ۶۰۰ هزار فلورینیک بwoo، که چی دواتر، هه موو برقی پاره‌که به یه ک تا دوو فرهی قوماره‌که دوپراند!

ئه م هه موو قسانه‌م جیی برو اپیکردن بwoo، هرچه‌ند هه موو جاریکیش به ده م قسه کردن‌وه له پاولینیشم ده روانی، بهلام هیچم له پوخساریدا بق نه ده خوینرايه‌وه. ئه ویشم

* کوردان بق هه مان مه بست و تتوویانه، ئه م ماسته موویه کی تیدایه.

نه قسەى پى بېرىم و نە هيچ. بەو ھەلۋىستەيدا بۇم دەر كەوت، پىتۇستە لەسەر درۆكىرىنى خۆم سەرۇمۇ بىم و ئەوه لەوان بشارمەوه، كە قومارم بە پارەي پاولىنەوه كردووه. ھەرچىيەك دەبىت، قىرييسىيا.

بە خۆيىشەم وت، "بەلام پاولىن لەسەرىيەتى پەيمانەكەي ئەو شەوهى خۆى بەجى بىتتىت و ئەم بەيانىيە ھەموو شتىكىم بۇ بگىرىتەوه."

وام بۇ خۆم دانابۇو، ژەنەرآل ئامۇرڭارىيەك يَا ھۆشدارييەكم پى بىدات، كەچى بىدەنگىيلى كىرىد! بەلام تىپىنىي ئەوه يىشەم كرد، پەشۇكاؤى بە روخسارىيەوه دىيار بۇو. رەنگە لەگەل تەنگۈچەلەمەكانى خۆيشىدا ئەم خەمەيشى لە خۆى بار كردىت، كە بەو شىيەيە يەكىك بۇي دەگىرىتەوه، كە لە چارەكەسەعاتىكدا، زۇر بەئاسانى خەرمانىك زېر بە سەركىشىيەك دەخاتە بەردهم كەسىكى ترەوه!

زىاتر لەو دەچۇو، دويىنى ئىوارە مشتومرېكى توند لەنیوان ئەو و فەرەنسىيەكەدا پۇوى دابىت و دواى ئەوهى دەرگائى ژۇورىيان لەسەر خۆيان داخستىت و، قسەگەلىكى توند و گەرمىان لەو ماوه زۇرەدا كردىت. فەرەنسىيەكە بەتۇرەيىيەوه لە كۆبۈونەوه كە ھاتىتى دەرەوه، بىكۈمانىشەم بۇ بەيانىيى پۇزى دواتر، هەر زۇو خۆى گەياندۇوه تەوه ژەنەرآل و مشتومرەكەي دويىنى شەۋى لەگەلدا درېئە پى داوه تەوه.

ھەر كە فەرەنسىيەكە بە دوراندەكەي منى زانى، بە لاقرتى و كەمىك نيازپىسىيەوه ھۆشدارىي پى دام، كە پىتۇستە مەرقۇ كەمىك لە ژىرىيەوه نزىكتىر بىت و بەرچاپرۇونىيى ھەبىت. ئىدى ھەر تىنەگەيىشتم بۇچى لەنیو قسەكانىدا ئەوهى وت، كە گوايا ھەرچەند روسىيەكان، قومارىكى فەريش دەكەن، كەچى ھەر فيئرى نابن و قومار نازان؟

منىش وتم، "من پىيم وايە لەبەر خاتىرى روسەكان و ھەر بۇ ئەوانىش قومارى رۇلىت داھىنراپىت!"

كاتىك فەرەنسىيەكەم بىنى قاقاي پىكەنинى گالىتەپىكىردىم بە گويدا دەدات، ئەويش لەخۆيەوه گەيشتە ئەوهى كە قسەكەي من پاستە! چونكە پىتى وا بۇ ئەوهى من وتم، لە لاقرتىو نزىكتە، تاكۇو ھەلدىان بە شان و باھووئى روسەكاندا. بۇيە واي پى باش بۇو ھاپرەم بىت.

فیودور دوستویفسکی

ئەم جا لىنى پرسىم، ”بۇ ئەم قىسىم بىش بەچ بەلكەيەك دەبەستىت؟“

منىش وتم، ”لەسەر ئەو بنەمايمەى بۇ يەكمە جار بىرۇكە سەرمایە خۆى كرد بە تۆمارى كارە چاكە كاندا، بۇ مرۇقە رۇزئاوايسىھە كان و بۇ تايىھەندىيە كانيان بۇوه، بىگە بۇوه خالى سەرەكىي تۆمارگە كەيان. پوسەكانىش ھەر بەوهە نەوەستان ناجۇر بىن لە كۆكىرىنەوهى سەرمایەدا. ئەو سەرمایە يىشى دەيانبىت، تەخسانۇپەخسانى دەكەن، بى ئەوهى ھەست بەوه بىكەن، كە چى باشە و چى خراپە!“

”بە هەرحال، ئىمەيش پېۋىستمان بە سەرمایە ھەيە. بۆيە بە تامەززۇيى و ھەناسە سوارىيە و شوين ھۆيە كانى و ھەدەستخىستنى كەوتۈوين، وەكىو پۇلىت و شتەكانى تر، تاكۇو بتوانىن بەبى ماندووبۇون و لە ماوهىيە كى دوو سەعاتىي كەمدا، سامانىيە فەرە كۆ بکەينەوه، ھەر ئەمەيە ھەلمان دەنلى و بۇى شىت و هار دەبىن! كاتىكىش گىلانە قومار دەكەين و بىئاڭايانە پەنجهى لەگەل نەرم دەكەين، خراپىمانلى بەسەر دى و دەدۇرىيەن.“

فەرنىسييە كە بە خۆبادانە وە پشتگىرىي قىسىمە كاردىم و وتى، ”ئەمەي دەيلەيت، شتىك لە راستىي تىدايە.“

”ژەنەرالىش بە زمانىيە زېر و دەنگىيە بەرزەوه وتى، ”بەلام ئەوهى ئەو دەيلەيت، ھەلەيە. شۇورەپىيە بۇ تو كە بەم جۇرە دەدوپىت لەبارەي نىشىتمانە كەتەوه.“

منىش بەم شىۋەيە وەلامم دايەوه، ”بىبۇرە... ئىمە دىسانىش نازانىن كاميان خراپىترە: دەستبلاوىي پوسەكان؟ يان ئەو شىۋاپى كۆكىرىنەوهى ئەلمانىيە كان، كە بە خۆماندووكەرنى رەوشە كىيانە وە دەستى دىنن؟“

”ژەنەرال بەسەرسامىيە وە ھاوارى كەر، ”ئاي كە بىرۇكەيە كى بىشەرمانەيە!“

فەرنىسييە كە يىش قىزاندى، ”بە راستى بىرۇكە كە پۇسىيە!“

منىش پىدەكەنەيم. زۇريش تامەززۇي نقولچىرىن و لاقرتىپىكەرنىانە وە بۇوم و وتم، ”من ژيانىيە كۆچەرى و دەشتەكى و ژيان لە دەوارىيە كەرخىزىدام پى باشتە، لە كۆيلايە تىكىردن بۇ ئەلمانە كان...!“

”ژەنەرال، دواى ئەوهى تۈورەبۇونى لى دەر كەوت، وتى، ”كام پەرسىتراوىيەك و فشارىيەك؟“

منیش و تم، "ئه و شیوازه کوکردنەوە و کەلەکە کردنى سامانەی ئەلمانەکان پیوهی سەرقاڭ دەبن.

"زۆر دەمیتک نیيە كە لىرەم، بەلام بەم ماوە كەمە لەوە تىگە يشتۇرم و واىلىنى كردووم بەربەريانە بىر بىكەمەوە و فىرە سەرپىچى و هەلگەرانە وەيشى كردووم. سوينىن دەخۇم كە ئەو شتە چاكانەم هەر بۇ خۆم ناوىت، دوينى دە فرسەخ بىرىوە لە شەقامەكانى دەوروبەرى شار. ئەوهى بىنیم، هەر ئەوه بۇو كە لە كتىبۇكە ئەلمانىيەكاندا دەيخوينىنەوە و هەموويان پېن لە رەوشتە جوان و پەسەندىدە و وىنە جوانەکان.

"لىرە هەر مالىك ۋاتىرىتى * هەيە و فەرە بە قورسى شەرف و كارە پەسەندىدەكانى لە خۆ گرتۇوە. بە جۇرىتىك، كە مرۇف دەترىسى، خۆىلىنى نزىك بىكەتەوە. من لە بىنېنى ئەو كەسە بە شەرەفانە خۆشىم نايەت، كە خەلکى لييان دەترىن.

"ھەر باوکى رۆحىيە كىش خىزانىتىكى هەيە و ئەندامانى ئەو خىزانە بە دەنگى بەرز كتىبىگەلىك دەخوينىنەوە، بۇ رۆشنېرکردنى خۆيان و بەسەر خانووە چكۈلە كە يشيانەوە خشەي گەلا و لقەدارەكانى دارەپەش و داربەپۇو دەبىستىرىت و بەدوايدا زەردەپەر و بالىنەكانى سەر گويسەبانەي ئەو خانووە دەبىنرىت... ئەم دىمەنانە يش كارىگەريي خۆيان بەسەر كەسەكانەوە جى دەھىلەن... ژەنەرالى بەپىز تۈورە كەم بە و پىم بىدە لەبارەي ئەو شستانەوە بۇت بىدىم، كە كار لە دل و دەرۇون دەكەن. لە بىرە كە خوالىخۇشبووى باوکىش كتىبى لەم جۆرەي بۇ دەخوينىنەوە. ئىواران و لە باخە بچكۈلە و ژىر دارە زەيزەفونەكاندا، بۇ خۆم و دايكمى دەخوينىنەوە. كە وا بۇو، دەتوانىم بىروراى جويكەرەوە لەم بوارە بىدەم.

"ھەرنە مالەيەك و باوکى رۆحىيە كى هەبۇو و ئەو باوکە بەرپىسى خواپەرسى و بىرورەسمى بۇنە ئايىنېيەكانىيان بۇو. هەرىيەكەيان وەكىوو گای نىلە بەسەر كار دەكەن و ماندۇو دەبن و وەكىوو جوولە كە يش پارە پاشە كەوت دەكەن. واى دادەنېيىن بابە بپىك پارەي پاشە كەوت كردىبۇو، دەيەۋىت كورە گەورە كە جىئى بگرىتەوە و كارە كە باوکى باكتا،

* ۋاتىرلە بنەرتىدا ئەم زاراوهىي ئەلمانىيە و بە واتاى باوکى رۆحى دىت.

فیودور دوستویفسکی

یان زهوبیه کهی به میراتی پی ببه خشیت. جیازیی ئه و کچهی ئاماده ناکات، که هرگیز به نیازی شووکردن نییه. بۇ کوره پاشه بەره کەیشیان، خزمە تکاریک دەفرۇشىن و بۇ میراتییە کەی دادەنین.

”ئه وەی و تم راسته و هەر ئە وەیش پرووی دەدا. سەرچاوهی هەموو ئەمانەیش، دلسوزى و دەستبلاویش بۇو تا ئە وەپەرى. تەنانەت ئە و کوره پاشه بەره کەیشیان - کە فرۇشتبوویان - زور بىروای بەم بۆچۈونە بۇو. کە وا بۇ خاترى شەرەف و دلسوزى، فرۇشتۇویانە. کە بە راستى ئەمەیش نمۇونەی پەندى بالا بۇو، کاتىك بە شادىيە و قوربانى بەرھو بە قوربانبۇو و کەی خۆى دەچىت، ئىدى چى دەمەننەتە وە؟ ژیانى کوره گەورەیش دلخۆشكەرە نابىت، کاتىك كچىك ھەيە و پېر بە دل خۆشى دەۋىت، بە لام ناتوانىت مارھى بکات، چونكە هيستا فلۇرینىكى ھىننەدە فرەی کۆ نە كردووەتە وە، تا ئە وەی بۇ دەستە بەر بکرىت. ئە وەتا خۆيان بە تانوپىۋى پەسەندىدە بىي و دلسوزىدا ھەلواسىيە و بە زەردە خەنە و بەرھو خۇقوربانى كردن دەرۇن. پۇخسارى كچەيىش، بە بايەكى سارد سې دەبىت و وشك ھەلدىت.

”دواجار و دواى بىست سال، سامان و پارهيان فرە دەبىت فلۇرینە كانىيان بە دلسوزى و پەسەندىدە بىي لە سەر يەك كەلە كە دەبىت. باوکى رۇحى، کوره گەورەي چل سالانە و كچە سىيۇپىنج سالانە كە پېرۇز دەكات، ئىدى كچەيىش سىينە و مەمكى كەمى پۇوكاوهتە وە و لووتى سور ھەلگە راوهتە وە. باوکىشى بە بۇنەي تىگە يىشتى بارى جەرگە كەيە وە، بەھەناسە ھەلکىشانە وە، بۇي دەگرى. تىدەگات وَا کوره گەورە كەيىشى دەبىتە باوکى رۇحى و هاكا وتارى پەوشىتى و پەسەندىدە بىي بۇ كەسانى دى خويىننە وە!

”ئەم چىرۇكە چەندبارە دەبىتە وە. تا ئە و دەمەي تەمەنى دەگاتە پەنجا بۇ شەست سالىك و کوره کەي کە باوکى رۇحىيە، سەرمايىيە كى مەزنى كۆ كردووەتە وە و ئە وەيىش بە میراتى بۇ کوره کەي خۆى جى دەھىلىت. ئىدى دواى پىنج وەچە، يان شەش بارون رۇتشىلىكى تىر، يان بانكى ھوب و ھاوبەشە كانى ھۆب و ھاوبەشە كانى: بانكىكە لە ئە مستردا م. نازانم... رەنگە شەيتانىك دەر بچىت! دەي ئەمە گوشەنىگا و گرتەيە كى مەزنى قەشەنگ نىيە، کە وا يەك-دۇو سەدە لە

كارى سەخت و ئارامگىرنى سەرومەر و بلىمەتىيەكى پېچالاکى و دلسۈزىيەكى يېكەموکورتى و وزەيەكى نەبرأوه و بپوايەكى توکمە و بەرچاپروونىي دواپۇز بەدەست دىت؟ ئەمانە لەمە زياتر چىيان دەويىت؟ خۇ ئىدى لەمە بالاتر و قەشەنگىر لە جىهاندا نىيە! سەيرەكەيش لەوەدایە، كە سزاى تاوانبارانىش دەدەن. لەوانەي كەمترىن و سادەترىن جياوازىيىشيان لەبەرامبەرياندا ھەبىت!

”من لاقرتىكىردىن بە شىۋازە روسىيەكەي و پارە و سامانكۆكردنەوە بە قومارى پۇلىت، فرە بە گيانم خۆشە، دلىشەم پىى خۆش دەبىت. حەزىش بەوە ناكەم دواى پېنج نەوە و وەچە، بىمە هۆب و ھاوبەشەكانى! من خۆم پىويسىتم بە پارەيە و بۇخۆم خۆيىش بە سەرمايە پىوانە ناكەم. ئەوەيىش دەزانم قسەي شلۇق و ھەلەجوبەلەجم كردووە. بەلام شتىك نىيە، ئەمە بىرورايەكانمە.“

ژەنەرالىش بەپەشۇڭا وييەوە وتى، ”نازانم... بلىي قسەكانت شتىك لە راستىي تىدا بىت؟ بەلام شتىك ھېيە كە تىيدا بەگۇمان نىيم، ئەوەيىش ئەوەيە كە تو بىرىكى والە لووتېر زىت تىدایە، كە بەرگە ناگىرىت! بەتاپىتى ئەو دەمانەي بەرتلى ناگىرىت و بە ئارەزووى خۆت دەپوانىت.“

ژەنەرال قسەكانت تەواو نەكىردى و وەكۈو جارانى خۆى ھەر باسىك لە گفتۇگۆئى ئاسايى قوللىرى بۇوايە، لەسەرى نەدەپۋىشت. فەرەنسىيەكەيش، كە ئەبلەق بۇوبۇو، بابەتكەي وىيەل كرد. پاولىنىش لووتېر زانە، ھەر وەكۈو ئەوەي ھىچى لەسەر ئەو مىزى خوانە نېبىستىت، گوئى بە بابەتكە نەدا.

بکاش پینجام

له جاران نده چوو و فرهتر بیری ده کرده و سه رقالی زینده خونی خوی بwoo. کچی هر لسمر خوانه که هستاین، داوای لی کردم که میک پیاسه ای له گهله بکم. دهستی منداله کانمان گرت و بهره و باخ و حوز و فواره که رو شتین.

هینده ههذا بووم، که فره گیلانه و به خیرایی پرسیارم لی کرد، "بوچی مریکیز دی جریوی" هاوریمان، فرهنسیه چکوله، ویل دهکات و هاوریبه تیی نهک هر ناکات، به لکوو جاری وايش ههیه بو چهند روژیکیش نهک هر نایدوینیت، به لکوو یهک و شهیشی له گهله نالیت؟"

ئه ویش به دهنگیکی نامو و دلامی دامه وه. "چونکه ئه و فرهنسیه چکوله یه که سیکی تووره و زبره."

هر گیز له و هوپیش لیم نه بیستبوو، که بهم جوره له باره دی جریوه وه دوابیت! کتوپر بیدهندگ بwoo، چونکه ترسی ئه وهی بwoo، ههی تووره یی و رقبوونه و دیهی تییگه م." منیش وتم، "تویش سه رنجی ئه وه دا، که ئه مرف بیرون رای له گهله بوقوونه کانی ژنه رالدا یه کی نه ده گرت وه؟" ئه ویش به شیوازیکی وشك و تووره و دلامی دامه وه، "خوت ده زانیت ئه و قه رزیکی فرهی داوه به ژنه رال، تاله بهرام به رئه و دا که مولکه کانی پکیفی رههن نه که ویت. خو ئه گهه نه نی نه مریت، ئه وا هه موو ئه و مولکانه ی ژنه رال. بو

* مریکیز دی جریو - فرهنسیه چکوله: دوستویفسکی لیره دا ئه ناتوره یی له ئاموزای مادموزیل بلانش ناوه، که ناوی پاله وانی بزمانی مانوز لیسکویه و گوایا دوستی مادموزیل بلانش بwooه.

قومارچی

ئەو فەرەنسىيە دەپىت و دەبنە مولكى خۆى.
منىش پرسىم، "جا كە وا بۇو، ئەوھ راستە كە ھەموو
شتىكى خۆى ژىر رەهن خستووه؟"
زووتەر ئەمەم بىستبوو. بەلام فە بىرام پىنى نەبۇو.
ئەو يىش و تى، "بەلى!

منىش و تم، "كە وا بۇو، خواحافىز لە تۆيش، ئەى
مادمۇزىل بلانش. ئىدى ئەو يىش نابىتە ھاوسەرى ژەنھەرال."
وا بۇي دەچم، تامەززۇيىسى ژەنھەرال بۇ كې بلانش،
گەيشتىووه تە رادەيەك، گەر جىنى بەھىلىت و پشتى تى بىكەت،
خۆى دەكۈزۈت! خۆشەويىتىي ھىتىدە بە تە و ۋەمىش بۇ كەسانى
ئەو تەمەنەى ئەو، پرمەترسىيە!
پاولىن ئەلكسەندروقۇنا بە بىر بلا ويىھە و تى، "منىش پىيم
وا يە شتىكى خراپى ھەر لى بە سەر دىت."

ئەجا ھەر خۆى ھاوارى كرد، "ئاي ئەمە لە خۆيدا چەندە
قەشەنگە! چ شتىك لەم كىشەيە زىاتر ھەيە بىسەلمىنەت،
كە رازىبۇونى بە ھاوسەرگىرى، تەنیا لەپىناوى سامان
و پارەكەيدا بۇوه؟ ئەوان تەنانەت پەيرەوىيى پەوشىت و
پىورەسمى كۆمەلایەتىيىشيان نەدەكرد! ئەمە شتىكى قەشەنگە!
دواي ئەوھ، ئەمە چىيە ھىتىدە پشتىان بەو نەننې بەستووه؟
جا لەوھ رسوایيت ھەيە بروو سكەيەك لى بىدەن و بېرسىن
ئاخۇ نەنى مەردووه؟ ئەو مەردووه؟ ھەر بە راستى مەردووه؟
ئاخىر پاولىن ئەلكسەندروقۇنا، تو خۆت بىت چى دەلىت؟"
بە قىزلىبۇونەوەوە قسەكەي پى بېرىم، "ئەمانە ھەموو
قسەگەلىكى ھىچ و بىتايەخن! من پىيم سەيرە كە بەم شىۋەيە
دېلت پىيان خۆشە! ئاخىر دېل بە چى خۆش دەكەيت؟ بەھەي
پارەكەي مەنت دۆراندووه؟"

منىش لىيم پرسى، "باشه تو بۇچى ئەو پارەيەت دا بە من،
تا بەو شىۋەيە بىدۇرېتىم؟ خۇ من پىيم و تىت كە حەز ناكەم
لە خۆم بە ولادە قومار بۇ كەس بکەم. لەپىش ھەمووانەوە
تۇا من ھەميشە گوئىلەمىتى تو بۇوم و فەرمانەكانى توْم
جىيەجى كردووه، سەرەرای ھەموو ئەوانەيىش، ھۆشدارىشىم
پىت دا و تىم گەياندى ئەنجامى ئەمە خىر نابىت. بەلام پىيم
بلىنى، ئاخۇ دۆراندى ئەم بېرەپارە فەرەيە كارت تى دەكەت؟
ئاخىر ئەو پارەيە بە كەلکى چىت دەھات؟"
ئەو يىش پرسىي، "ئەم پرسىيارانەت لە چى؟"

فیودور دوستویفسکی

منیش و تم، "بەلام تۆ پەیمانت پیتم دابوو شتەکانم بۇ بگىرپىتەوە... گوئى بگەرە، من لەو بپروایەدام كە ئەگەر بە دوانزە فریدریکە كەى خۆمەوە ئەم جارە قومار بىكەم، براوه دەبم. ئىدى هەرچەندىتەت پارە بویت، دەتەمىن."

بەتۈرپەيىھەوە لىتى روانىم و منیش درېژەم بە قسەکانم دا، لەسەر ئەمەي خستەم بەردەستت، لېم تۈرپە مەبە. ئەوندە لىت پېرم، بۆيە ئەوەم پى وتىت. تۆ مەن سفر كردووه تەوە و پارە لە من وەر ناگىرىت. ئەگەر پارە يان دىيارىيەكتە پېشىكەش بىكەم، پىتى سووڭ نابىت. خۆ ئەوەتا من پارەي تۆم بەفيرو داوه."

سەرنجىكى خىرائى دام و ھەستم كرد بىزارم كردووه و قسەم بەبەردا ھىنا و وتم، "ھىچم نىيە بەلای تۇوە بايەخى ھەبىت. ئەگەر ھەر دەتەۋىت بىزانىت، ئەوا پىت رادەگەيەنم كە منیش قەرزازم، منیش پارەم قەرز كردووه. زۇريش حەز دەكەم قەرزەكانم بەدەمەوە. بىرۇكەيەكى شىتاتەنەي سەرسوورپەيىنەرانە كەوتۇوەتە سەرمەوە، ئەويش ئەوەيە كە ھەر لىرە و لەم قومارەدا براوه دەبم. بۆچى؟ خۆيىشم نازانم! ھىنە دەزانم كە براوه دەبم. كىن دەزانىت! رەنگە ئەم ئومىدەيش لە ناخىدا بۆيە جىڭىر بۇوبىت، چونكە چارەيەكى ترم نىيە. قومارىش دوايىن بەختى منه، كە پاشتى پى بىبەستم." لەسەرى رۇيىشتىم، "يان لەبەر ئەوەيە، كە پىيىستە بە ھەرنىخىك بىت، براوه بىم. ھەر وەكoo ئەو خنكاوهى نىو دەرياملى ھاتۇو، كە لە كاتى خنكاندىدا پەلامارى چەپپۇوشىك دەدات. بۆچى تۆ پىت وايە خنكاوهكە ئەو چەپ پۇوشە بەقەدى درەخت دەزانىت؟"

پاولىنىش بەسەرسوورپمانەوە لىتى پرسىم، "چۆن؟ بۆچى توپىش بىردنەوەت بە خەيالدا نەھاتبوو؟ خۆ پانزە رۇز لەمەوپىش بە جۆرىك لە بىردنەوەي خۆت دەدوايت و زۇريش بىروات بە خۆت بۇو، كە لە قومارى رۇلىتەدا، براوه دەبىت. تکاي ئەوەيىشت لېم كرد، كە وەكoo شىتىك لىت نەپروانم. كە وا بۇو، ئەوانەي پىت و تبۇوم، تەنبا گالتە بۇو؟ بەلام خۆ من ھىشتا لەبىرم ماوە كە ھىنە سوور بۇويت لەسەر قسەكانت، مەحال بۇو بە گالتەت بۇوبىت."

منیش دواي بىركردنەوە و تم، "ئەوە راستە. ئىستايش لەو بپروایەدام ھەر دەبىت براوه بىم. بپروايىش ناكەم بەرھو

قومارچى

ئەوەم بېھىت، كە لە خۆم بېرسىم ئاخۇ بۆچى ئەو دۇراندى
گىلانەيەيش تۈزقالىڭ كارى تى نەكىرىم و گومانى نەخستە
ئەو بىروا تۆكمەيەمەوە؟ ئىستا بىگومانىم لەوهى گەر قومار
بۆ خۆم و بە پارەي خۆم بکەم، براوه دەبم.
ئەویش پرسىيى، ”ئاھىن بۆ ئەم ھەموو بىروايەت بە خۆت
ھەيە؟“

منىش وتم، ”لە راستىدا خۆيىش نازانىم بۆچى! بەلام
ئەوەندە دەزانىم، كە ھەر دەبىت بىبەمەوە! تەنبا ئەو
بىرىدەوەيەيش من رېزگار دەكەت. رەنگە ھەر ئەمەيىش منى
خىستىتىھ سەر ئەو بىروايەي كە ھەر دەبىت لەو قومارەدا
براوه بم.“

ئەویش ھەلى دايىه، ”جا كە وا بۇو، بە ھەرنىزخىك بىت،
بەم بىروا تۆكمەيەيشەوە پېيوىستە لەم قومارەدا براوه بىت.“
منىش وتم، ”گەرە دەكەم لەسەر ئەوەي ھېشتا بەگومانىت
لەوەي من فەرە پېيوىستم بە پارە بىت، وا نىيە؟“

پاولىنىش لەسەرخۇ وتى، ”ئەمە دەيلىتىت، بەلای منهەو
بايەخىكى نىيە. بەلام لەبەر ئەوەي پرسىيارت لىيم كرد، دەلىم،
بەلى، گومانىم ھەيە، لەوە بەگومانىم كە لە ژيانىدا شىتىك
ھەبىت خەمى فەرە لى بخۇيىت! رەنگە بېرىك بىزار بىت“
بەلام ھىچكەت ھىننە مەترسىدار نابىت. تو كەسىكى شېرەيت
و ناجىئىگىر، چ پېيوىستىيەكت بە پارەيە؟ ھەموو ئەوانەيىشى ئەو
پۇزە بوقت گىپامەوە، بايەخىكى ئەوتۇيان نەبۇو.“

منىش قسەكەم پى بىرى، ”ھەر بەم بۇنەيەوە وتن، كە
زۇرت پېيوىست بە پارەيە، تا قەرزەكانىت بىدەيەوە. پېيم وايە
ئەو قەرزەي لەسەرتە، بېرىكى زۇرە.“

ئەویش وتى، ”چىيە! ئەمۇق لىيمان بۇويتە سوارچاك! بلىنى
سەرخۇش نەبىت؟“

منىش وەلام دايىه وە، ”خۇت دەزانىت قسەم لەپرووە و
ھەموو شىتىك دەلىم. زۇر جارانىش پرسىيارى راستەرخۇ
دەكەم و كۆيلەي خۆتم. كەسىش شەرم لە كۆيلەي خۆى
ناكەت و رېقىشى لە كۆيلەي خۆى نابىتەوە.“

پاولىنىش وتى، ”ئەم قسە قۆرپانە چىن! من بەرگەي ئەم
تىۋارىي كۆيلايەتىيە ناگىرم، كە تو باسى لىيۇ دەكەيت!“

منىش پېيم وە، ”بىروانە! من بۆ ئەوە لە كۆيلايەتىيەوە
نادويم، كە حەز بىم بىمە كۆيلەي تو، كە ئەم قسەيەيشىم

فیودور دوستویفسکی

کرد، چونکه دوور له ویستی خوم بwoo.

ئه ویش پرسی، "پاشکاوانه پیم بلی، توچ پیویستیه کت
به پاره یه؟"

منیش لیم پرسی، "باشه ئهی تو بق دهه ویت ئه مه
بزانیت؟"

ئه ویش به لووتبه رزییه و سه ری با دا و وی، "تو
ئازادیت..."

منیش وتم، "به رگه تیوری کویلایه تی ناگریت، به لام
خه لکی کویلایه تیت بکات، بی ئه وهی له سه ری بر قیت.
ئه مه قسهی ئیستای تویه. دهی با قسهی تو بیت، بوقی
من پیویستم به پاره یه؟ ئه مه بwoo پرسیاره که ت. ئای لام
پرسیاره. ئاخرا پاره... هه موو شتیکه..."

ئه ویش هه لی دایه، "تیگه یشت، به لام خو ناگریت مرؤوف
بهم شیوه ییش شیت و هاری پاره بیت! ئه وهتا تو ده بینم
ورینه به پاره و ده که یت... دیاره شتیک هه یه، ئامانجیکت
هه یه. بی پیچوپه نا قسه بکه، ته نیا ئه وه م لیت ده ویت."

به لام ئه و توو په بwoo. تامه زوری ئه و پرسیاره توورانه
بووم، که به تووره بییه وه لیی ده کردم.

منیش وتم، "گومانی تیدا نییه، که ئامانجی خوم هه یه.
به لام نازانم چونت بق شی بکه مه وه، که ئه و ئامانجاه چییه.
ئه وهی دهیزانم، به هوی پاره وه ده بمه پیاویکی دی، ته نانه ت
به لای توییش وه و ئیدی به کویله یی نامینه وه."

پاولینیش وتم، "ئاخرا چون؟ چون ده گه یته ئه و بروایه؟"
منیش پرسیم، "چون ده گه مه ئه و بروایه؟ تو ته نانه ت
له وهیش تیناگه یت، که له توانامدایه بگه مه ئه وهی ببمه
مرؤوف و وه کوو کویله سهیرم نه که یت! ئه مه یش شتیکه، که
من حه زی پی ناکه م. من ئه و سه رسوروپمان و سه رسامییه
پی نامویه!"

پاولین وتم، "تو پیت ده وتم کویلایه تی چیزیکی شیرینت
پی ده بخشت و منیش بروام پی کردیت!"

منیش که هه ستم به چیزیکی ناموی ناوازه کرد،
هاوارم کرد، "جا توییش بروات به و قسانه م کرد؟ به خوا
ساده بییه کی قه شنه نگه! به لی، ئه و کویلایه تییه تی تو منی پی
ژیر رکیف ده خه یت و به لامه وه چیزیکی خوی هه یه. مرؤوف
چیز له نزمترینی پله کانی داکشان و پسوایه تی وهر ده گریت!"

هەر بەم شیوه یە هەرزەگوییم کرد. "کى دەزانىت؟ رەنگە مەرق دىسان چىز لەو پياكىشانەيش بىبىت، كە بە ھۆيە وە دەكەويتە زەھى و پىستى دەگروون... بەلام رەنگە ھەست بە چىزىيەلىكى ترىش بکەم، كەمېك لەمەوپىش مير لەلای تۇدا سەركۈنەي كىردىم بۇ خاترى ٧٠٠ روپىل، كە رەنگە ھەر وەريشى نەگرم. مەرىكىز دى جەريوېش بروڭانى لى بىند كەردىمە و واي پىشان دا كە گۈئى بە بۇونىشىم نادات، لە كاتىكىدا رەنگە لاي خۆمە و تامەززوقى ئەو بۇوبىم، كە لە بەردىم تۇدا قورقۇراڭەي بىگرم."

ئەويش ھەلى دايە، "ئەمانە قسەى منالانىكى ھەلەشەن! لە ھەموو بارىكدا، مەرۆف دەتوانىت كارىكى وا بکات، رەھوشت و كەسىتى خۆى بپارىزىت. خەباتكردن كەسىتى مەرۆف بەرەو ھەلکشان دەبات، نەكۈ داكشان."

منىش وتم، "ئەمە قسەگەلىكى بەتۈيكل و چەروا تايە، كە تۇ قسەى پى دەكەيت! تۇ ئەو گەريمانەت بۇ من داناوه، كە حەزم لەو نىيە وەكۈ دەپىاپىكى نانبىدە و باش دەر بکەوم. نازانىم وا ھەلسوكەوت بکەم، كە رەھوشتى خۆم بپارىزىم. پىت وايە رەنگە ئەمە وا بىت. رۇسەكان ھەموو يان بەم شیوه یەن، چونكە رۇسەكان زوو دەگەنە باشتىرين بەھەرە كانى خۆيان. بەلام دەستەوسانن لەوەي ھەر زوو شیوه یەك لەخۆ بگرن، كە گۈنجاو بىت بۆيان. بەلام لىرە رۇوکەشيان بەلاوه گەنگە. ئىمەي رۇس، زوو دەگەينە بەھەرە باشەكانمان. بەلام پىۋىستىمان بە بلىمەتى ھەيە، تا شىۋازى شىاواي خۆمان بىدۇزىنە وە. زۆر جارىش لە بلىمەتىمان كەمە، چونكە بلىمەتىش بە شىۋەيەكى گشتى فەرە ناوازە و كەمە. رۇوکەش بەلای فەرەنسى و رەنگە ئەورۇپىيەكانىشە وە، دەگاتە لووتىكە، گەر ئەو كەسە بتوانىت بە بەخشىنە و بەدەيى خۆى پىشان بىدات، با دوورتىرين كەسىش بىت لە سىفەتى بەخشىنە و بەدەيى وە، ھەر ئەمەيىشە رۇوکەشى بەم شىۋەيە لايان باخدار كردووھ و ئەم گەنگىيە فەرەيەي پى دەدەن.

"پىدەچىت فەرەنسىيەكان بەرگەي ھەر سووکايەتىيەك بگرن و تەنانەت بىرۇي توورە بۇونىشيان يەك نەھىننە وە بۇي. با سووکايەتىيەكەيىش قوول و راستىش بىت، بەلام بە ھىچ شىۋەيەك ناتوانىن بەرگەي ئەو بگرن، كە پەنجە بۇ لۇوتىيان بىرىت، چونكە ئەو بېچەوانەي دابونەرىتى باوه، كە

فیودور دوستویفسکی

دەبىنین فەرەنسىيەكان بەخت ياوەريانە و كچانمان وەدەست دەخەن و لەو كارەدا سەركەوتۇون. رەنگە شىۋە قەشەنگە دەرەكىيەكەيشيان بە هوى رووکەشىيان وە بىت.

”بەلام من لاي خۆمەوه، واى نا بىنم و وەك كەلەشىرىيەكى ولات دەيانىيىم! هەرچەند ئەوھىش نىم، كە بەجوانى لەمە گەيشتىم، چونكە خۆ من كچ نىم. رەنگە كەلەشىرانىش شتى باشىيان ھەبىت و من پىيم نەزانىيىت، بەلام ئەوھتا، من قسەي ھەلىتۈپەلىت دەكەم و تۈيىش بىدەنگم ناكەيت، كاتىك قسەت بۇ دەكەم، حەز دەكەم ھەرچىيەك لە مىشكىدىا، پىتى بلىيم. ھەمووى... ھەر ھەمووى. بۇيە سنوورى قسەكردىنىش دەبەزىتىم. دان بەھەيشدا دەنئىم، نەك ھەر سنوورى قسەكردىن دەبەزىتىم، بەلكۇو شىۋازى گفتۇگۆيىش. ئەوھىشتلى ناشارمەوه، كە هيچ سىفەتىيەكى گفتۇگۆيىش تىدا نىيە. ھەموو شتەكان لە دەرۈونمدا بەستۈوەيەتى. خۆيىشت هوپەيەكەي دەزانىيت. بېرۇكەيەك چىيە، لە ھزرمدا نەماواه. بەگشتى لە مىزە ئاگام لە دەوروبەر و جىهان نەماواه، بەتايىھەتى لە روپىايىش بىئاگام.

”بۇ نموونە، چۈومە شارى درىسدن و ئەوھەم بىر چۈوبۇوھە، كە ئەو شارە لە چى دەچىت؟ بۇخۆيىشت دەزانىيت نوقمى چى بۇوم... ئەگەر ئومىدىپراو بۇوم، گەر بەلاي تۆۋە هيچ بۇوم، ئەوھتا، راستەوراسىت دەدويم و دەلىم، لە تۆ زىياتر كەسى دى نابىنم. بى لە تو، شتەكانى دى بەلامەوه وەكۇو يەكىن.

”بۇچى خۆشم دەۋىتىت؟ چۆن خۆشم دەۋىتىت؟ خۆيىش نازانىم! رەنگە هيچىشت لە جوانى تىدا نەبىت! ئاخۇ ئەوه دەزانىيت، تاكۇو ئىستايىش نازانىم ئاخۇ جوانىت يان نا؟ تەنانەت لە پۇخساريىشتى! بەلام دەزانىم دلت خرالپە، بەلام بېرۇ ھىزرت، رەنگە لە بالاىى و مەردايەتىيەوە دوور بىت! رەنگە لە بەر ئەوهى بېروات بە مەردايەتى و وەجاخزادەيىيى من نەبىت، بۇيە پەنا بۇ پارە و سامان دەبەيت، تا مىنى پى بىكىيت... وانا؟ ھەموو ئومىدىيەكىشت بەم كېينەيە.

منىش ھەلەم دايە، ”شتەكە بەم شىۋەيەيش نىيە. خۆ من پىيم و تىت كە ناتوانىم بەجوانى ئەمەت بۇ شى بەمەوه. تۆ منت بە شىكەندىن تىك شىكەندۇوه. لە چەنە بازىيەكەم تۈورە مەبە. خۆ لەوه تىدەگەيت، كە نابىت لىتم زىز بىت.

من شىتم و ئەمە ھەموو شتەكەيە. ئەمە بۇ خۆم شىتىكىننە. ئەگەر توانىت، لىيىشى زىز بىبە. ھىندەم بەسە كە لە ژۇورە بچۈلەكەي خۆمدا مەن لە نەھۆمى سەرەوەم. بىرى ئەوەم بېيت، كە ھەر گويم لە خشەي بەرگەكانى بەرت بۇو، ئامادەيى كرۇشتى پەنجەكانى خۆم بىم.

”ئاخىر بۆچى لييم زىز دەبىت؟ ھەر لەبەر ئەوەي بۆم ئاشكرا كردووپىت كە دەتپەرسىتمۇ؟ بە ئارەززۇرى خۆت سوود لەو كۆيلايەتىيەم بىبىنە. سوودى لى بىبىنە! ئاخۇ ئەوە دەزانىت، رۆژىك دېت كە بتکۈزمۇ؟ نە لەبەر ئەوەي غىرەتلى ئى دەكەم، نە لەبەر ئەوەيش كە دەستم لە خۆشەويسىتىت شتۇوه! نەخىر. تەنیا و تەنیا لەبەر ئەوەي ھەندى رۆز، پە بە دل حەز دەكەم باتخۆم... چىيە، دەلىيى پېيم پېتىدەكەنىت؟“
ئەوېش بە تۈورەيىيەوە و تى، ”پىتناكەنم، بەلكۇو فەرمانىت پى دەكەم دەمت دابخەيت.“

بېتەنگ بۇوەوە، بەلام فەرە تۈورە بۇو. بەو خوايە ئىستايىش نەمزانى ئاخۇ جوانە يان نا، بەلام ئەوەم دەزانى، كە زۆر ئارەززۇمە لەو جۆرە ھەلويسitanەيدا ھەر لىتى بىروانم. بۆيە ھەميشە ھەول دەدەم تۈورەي بىكەم. رەنگە خۆيشى ھەستى پى كردىت. بۆيە بەئەنقةست خۆى تۈورە دەكرد.
بەبىزازىيەوە ھاوارى كرد، ”ئاي لەم بىولەتىيە!<“

منىش لەسەرەي رۆيىشتم، ”بۇ من وەكۈو يەكە... ئەوەيش بىزانە، گەشت و پىاسەكىرىدىت لەگەل من، مەترسىدارە. جارى واھەيە ئارەززۇ بە شىۋەيەكى وا دام دەگرىت، كە خۆم بۇ رېكىف نەكرىت و لەوەيە لىت بىدم و روخسارت بشىۋىتىم. يان ھەر بە خنکاندىن، بتخنکىتىم. پېت وايە هيشتا تۈورەيىم نەگەيشتۇوته ئەو رادەيە؟ تو رقىم ھەلدەستىتىت. يان پېت وايە لە ئابرووچۇونى خۆم دەترىسمۇ؟ يان پېت وايە لە لاقرتىپېتىكىرىدىت دەترىسمۇ؟ لاقرتىكىرىدەكەيىشت بە هيچ دەزانىم! بىئۇمەدانە خوشم دەويىت، ئەوەيش دەزانىم خۆشەويسىتىيەكەم ھەزار ھىنده دەبىتەوە، ئەگەر رۆزى لە رۆزىان توْم كوشت، ئەو كات دەبىت خۆيىش بىكۈزمۇ. بەلام ھىندهى بۆم بىكرىت، كوشتنەكەي خۆم دوا دەخەم. تاكۇو دابرانىت تۈوشى خەمىكىم بىكەت، كە بەرگە نەگىرىت! ئاخۇ تو بىروا بەوە دەكەيت، كە ئەمەم لە خۆيدا جىيى بىروپېتىدەن نىيە؟ ھەموو رۆزىكە لە رۆزەكەي پېش خۆى زىاترم خۆش

فیودور دوستویفسکی

دەوییت! کە ئەمە لەخۆیدا مەحالە! دواى ئەمانە، دەشتە ویت بىرۇام بە چارەنۇوس نەبىت؟ ئەوەت لەبىر بىت، كە پىرى و ئەو دەمەى بەسەر شاخى شلانگىنېرگەرەوە بۇوىن، بە دەنگىكى فەرە نزەم پىئىم و تىت، تەنیا بە يەك و شە فەرمانم پى بىدە و خىرا خۆم فەرە دەدەمە خوارەوە، كە وا بۇوەھەر ئەو رۆژە ئەو وشەيەت بوتايە، بىڭومان خۆم فەرە دەدایە خوارەوە. ئىستا بىرۇام پى دەكەيت، وا نا؟“ ئەويش قىزاندى، ”ئەمەى تو دەلىت، فەرەوېزىيەكى هەلىتوپەلىتە!“

منىش وتم، ”قسەكانم گىلانە بىت يان نا، ھىچ جياوازىيەكى نىيە! من لەوە گەيشتۇوم كە ئەو دەمانەى لەگەل تو دەبم، پىۋىستىم بەوهىيە بلېم و بلېم و بلېم... دەكەومە وتن. كە لەتەك تودا دەبم، خۆۋىستىم دەتۈرى! ئەمەيىش بەلاوە گرنگ نىيە.“ ئەويش بە دەنگىكى گر و لاقرتىيە وتنى، ”ئاھىر بۇ دەبىت ناچارى خۆخستە خوارەوەت بىكم لە شاخى شلانگىنېرگەرەوە؟ خۆ ئەو كارە سوودىكى نىيە!“

منىش ھاوارم كرد، ”قەشەنگە! ئەوەتا، ھەر بۇ سووكايدىيەتىكىرىنت بە من، ئەو شرۇقەيە سوودىكى نىيەت بەكار ھىننا. بەوە خۆت دەر خىست، دەلىت سوودىكى نىيە. بەلام ھەمىشە چىزىرىنى لەخۆیدا سوودە! دەسترۇيىشتۇرىيى بىسىنۇورىش، جۆرە چىزىكى ترە. با دەسترۇيىشتە كەيىش بەسەر مىشىكىشىدا بىت، مىرۇف بە سروشتى خۆى سىتەمكارە و حەزى بە ئازاردانە. توپىش ئەمەت لە ھەموو شتىكى تر پى خۆشتە.“

ھېشتايىش بىرم ماوه كە چۆن دەيروانى پىيەدا. بىڭومان كە لە رۇخسارمدا ھەست بە ھەستگەلىكى سەير و ئەو رېسايەتىيە دەكرا، كە ئەو دەمە ھەستىم پى كىرىبوو. ئىستايىش بىرم ماوه، گفتۇگۆكەمان ھەر ئەو جۆرە قسانە بۇو، كە ئىستا لىرەدا دەيگىرەمەوە. چاوانم سور بۇوبۇون، لىوانىشىم كە فى چەراندېبوو، بەلام ئەو چىرۇكە كىيى شلانگىنېرگە راستە و بە شەرەفم، ئىستايىشى لەگەل بىت، تەنیا فەرمانى بدایە، خۆم فەرە دەدایە خوارەوە! تەنانەت گەر بەگالتەوە و بەلاقرتىيەشەوە و بە دەمېشىيە وە تفى لى بىرىدىمايە، ھەر خۆم فەرە دەدایە خوارەوە.

پاولىنىش وتنى، ”نا! بۇ دەبىت بىرۇات پى بىكم؟“

به شیوازیک ئەمەی وەت، كە هەر خۆی دەزانىت پىنى بىدۇيت. بە شیوازیک بۇو، كە يلى رق و مەكربازى و لۇوتېرەزى بۇو و ھاندەر بۇو بەھەي هەر لەو ساتەدا بىكۈزم! هەر بە راستىيىش خۆى خستە ھەلۋىستىكى لەو جۆرەوە! بەلام منىش كە ئەوھەم پىن وتبۇو، خۆ درۇم لەگەل نەكىرىدبوو.

لەناكاو پرسىيى، "جا ترسنۇك نەبۇويت و نەدەترسایت؟"

منىش وتم، "خۆيىشم نازانم، لەمېڭ بۇو ئەممەم لە خۆم نەپرسىيىبوو، بەلام رەنگە هەر وايش بۇوبىت و ترسابىتىم!" پاولىنىش پرسىيى، "واى دابنى پىيم و تىت ئەو پىاوە بىكۈزە. ئاخۇ دەيکۈژىت؟"

منىش پرسىيىم، "ئەو كەسە كىيە، كە دەتەويت بىكۈژرىت؟"

ئەویش وتنى، "ھەركەسىك كە خۆم بەھەويت."

منىش پرسىيەمەوە، "فەرەنسىيەكە؟"

پاولىن وتنى، "تۆيىش پرسىيار مەكە و وەلامى من بىدەوە. ھەركەسىكىم ويسىت، بۆم دەكۈژىت؟ دەممەويت بىزانم سوورىت لەسەر ئەوھى كەمېڭ لەمەو پېش وتنى؟" ھىننە پەلە و بەپەرۇش بۇو، بۇ وەلامەكەي، تۈوشى سەرسامىيى كىردى! منىش ھاوارم كرد، "تۆيىش پىيم نالىيىت ھەر ئىستا لىرە چى رۇو دەدات؟ ئاخۇ لېم دەترسىت؟ من ھەموو ئالۇزىيەكان لەنېتو گىزەلۇوكەكەدا دەبىنەم. تۇ خزمى پىاوېيىكى شىتى كاولكەرىت. ئەو شىتۇھاربۇونە بۇ ئەو شەيتانە تىكى داوه، كە كچە بلانشە. دواتر ئەوھە فەرەنسىيەكەيىشە و ھېچ دەسەلاتىنەت بەسەريدا نىيە. ئا ئەوھەتا، كەمېڭ لەمەوپېش ئەو پرسىيارەت لى كىردىم. لانى كەم با شتىك بىزانم. ئەگەر نا، ھاكا شىت بۇوم و كارىيەكى ھەلەشەي وام كرد، كە خۆيىشم نەزانىم چۆن دەكەويتەوە! يان شەرم دەكەيت راستگۈيانە پىيم بلەتىت؟ بەلام نابىت لە رۇوى مندا شەرم بتىرىت."

ئەویش وتنى، "ھەركىز لەو بارەيەوە قىسەت بۇ ناكەم. من

پرسىيارىكىم لى كىرىت و چاوهەروانى وەلامەكەيم."

منىش پىيىدا تەقىمەوە و وتم، "بىنگومان، كېت بويت بۇت دەكۈزم، ھەرچەندەپى تى دەچىت فەرمانى كارى لەم جۆرەم بەسەردا بىدەيت، بەلام ئاخۇ كەسە كە شىاوى كوشتنە؟"

ئەویش وتنى، "چاوهەروانتەكراوە، بە ھەرحال، ئەمە دەكەم بە مال بەسەرتەوە، بەلام فەرمان دەكەم بەسەرتدا و خۆم بەدوور دەگىرم. ئاخۇ دەتوانىت بەرگەي ئەوھە بىگرىت؟ من

فیودور دوستویفسکی

پیم وا نییه، چونکه تو ئه وه نیت! ده گه پریته وه سهر خۆم و ده مکوژیت. چونکه پرکیشیم کرد و تۆم ناردووه ئه وه توانه بکەیت.

وام هەست کرد، بەو قسانەی، زلله یەکی لى داوم. بىگومان تا ئه و کاتە قسە کانی ئه و بەلام وه نیوهی بە حول حولیم داده نا و نیوه کەی تریشی بە قسەی بەزۇراندراو. بەلام ئەم جاره یان زور بەجىددى قسەی دەکرد و بەو جۇرە قسە کردنەی سەرسامى کردم! پىئى لە سەر ئه وه داگرت، كە مافى خۆيەتى وا بخورپىت بە سەرمدا. دانى بە وەيشدا نا، كە ئه و دەسە لاتەی بە سەر مندا ھە يە.

بى پىچوپەنا وتى، "تو ماندوو دەبىت و منىش دوور بە دوور لېت دەروانم."

لەو قسانەدا سەرەپقى و پاستگۈيىھە کى ئه و تۆى تىدا بۇو، كە لە سنۇورى خۆى چووبۇو و دەرەوە. دواى ئه وھى فەرمانە کەی خۆى تىدەپەریت، ئاخۇ دەبىت چۇن بىبىنەم پەنجەم لە گەل نەرم بىكەت؟ ئەمە سنۇورى نزمبوونە وھى كۆيلايەتى تىدەپەریت. ئەم شىۋازى روانىنە بۆ شتە كان، بەرەو ئاستى خۆى ھەلکشانم بۆ دەكەت. ھەرچەند قسە کانى نىوانىشمان بىتمانا و ئاستىزم بىت، كە بىرۇا نە كەرىت. وە هەستم كرد كە خەريکە دلەم دابكە وىت. لەناكاو دايە قاقاي پىكەنин. لە سەر كورسىيە کى درېڭ و بەرامبەر مەلائىنى سەرقالى ياركىردى دانىشت، كە ھەر پىك بەرامبەر شوينى وەستانى گالىسکە كان بۇو و ئه و شوينە سەرنشىنە كانىيان تىدا داده بەزىن و بە كۆلانە كەدا دەھاتن و خۆيان دەکرد بەم گازىنۇيەدا.

لەناكاو ھاوارى كرد، "ئه و ژنه بارۇنە كە تەيە دەبىنەت؟"
"ئه و بارۇنە ۋۇرمۇ ھلمە. ئه و سى رۇزە لېرە يە. سەيرى مىردى كەی بکە. ئه و پرووسىيە بارىكە لە سەرپۇوتاوه يە كە گالۇكە كەی بە دەستە وھىيە. بىرته پىرى چۇن پىياندا ھەلدى روانىن؟ بارۇنە كە حەقى خۆى بۇو. خۆتى پىشان بەدە و بە فەرەنسى بىرى قسەی بۆ بکە."
"بۆچى؟"

"تو سوينىت بۆ خواردم كە گەر فەرمانىت پى بىدەم، خۆت لە سەر شاخى شلانگىنېرگەرەوە فېرى دەدەيتە خوارەوە. كە وا بۇو، وا من ئەم فەرمانەت بۆ دەر دەكەم، تويىش ئەمپۇ

سويند بۇ خواردم كە ئامادەي كوشتنى ھەركەسىيكت،
گەر من فەرمانىت پى بىدەم. لەبرىي ئەو تاوانە كارەساتبارە،
دەمەويىت ئەمۇق كەمىك راببويىرم. دەمەويىت بارۇنە پىاوه كەمە
بەتەكىيەوەيە، بە گالۇكەكەي دەستى بېرىك لېت بىدات.“

منىش وتم، ”چىيە؟ رۇوبەرۇوم دەبىتەوە؟ بۇچى پىت
وايە ئەوە ناكەم كە فەرمانىت پى داوم؟“
پاولىنىش وتى، ”بەلى، رۇوبەرۇوت دەبىمەوە. بىرۇ لاي
ئەو ژنه و ئەمە ويستى منه.“

منىش وتم، ”زۇر باشە، وا دەرۇم. بەلام ئەمەي تو
سەركىشىيەكى فەرە نامۇيە. پىيويستە ئەمە فەوفىلەيىك بۇ
ژەنەرال نەھىيەتە بۇون. بېرىك فيلبازىيىش بۇ تو فەراھەم
نەكەت. سويند دەخۆم، من ترسى خۆم نىيە، بەلكۇو ترسى
تو و... ترسى ژەنەرالىمە. ئەمە چ بىرۇكەيەكى نامۇيە كە من
بىرۇم و سووكایەتى بە ژىنیك بکەم!“

ئەويش بەتوندى وتى، ”كە وا بۇو، لە چەنە بازىك زىاتر،
وھكۇو دەبىيىنم، ھىچى دى نەبۇويت. كەمىك پىش ئىستا و لە
كاتى نانخواردىدا، تەنبا چاوانىت سوور ھەلگەرابۇو، كە پەنگە
بە ھۆى فەرەخواردىوە و بە دەمەستىتەوە بۇوبىت. خۆيىش
دەزانىم ئەوەي من لېت داوا دەكەم بىكەيت، شىتىكى ھىچە
و پىسوايەتىيە، ژەنەرالىشى پى تۈورە دەبىت. بەلام خۆم
دەمەويىت كەمىك راببويىرم. ئەمە ھەمۇو شتەكەيە. توپىش
پىيويست بە سووكایەتىكىدىن نىيە بە ژىنیك. پەنگە پىش
ئەوەي بەو كارە ھەلبىستىت، بىشلە ژىيەت.“

بى ئەوەي ھىچ بلىم ھەستام تا كارەكە بەجى بىيىنم.
ديار بۇو ئەوە كارىتكى ھىچ بۇو، نەيشىمدە توانى خۆمى
لى بىزىمەوە، بەلام بىرمە كاتىك لە ژنه بارۇنە كەوە نزىك
دەبۇومەوە، دەرۇونم وَا تاوى سەندبۇو، كە حەز بە كارىتكى
قىزەونى سەركىشانە بکەم! دواتر ھىننە ھەۋابۇوم، وھكۇو
سەرخۆشم لى هاتبۇو.

بلاشی ششم

ئەمەی پووی دا، دوو رېڭىز لەمەوپىش بۇو. ئاي كە رېڭىزكى
گىلانە بۇو! ئاي كە دەنگى تىدا بەرز كرايەوە! كە ژاوهژاوى
تىدا بۇو! كە شويىنكەوتن و لاقرتىي تى كەوت! تەنبا خۆيىش
ھۆى ئەو شلەزان و ژاوهژاوه بۇوم، كە لانى كەم بەلاي
خۆمەوە كارەكە گالىتەجار و پىكەنینھىن بۇو. خۆيىش نازانم
چىم بەسەر هاتووە؟ بلىيى لە بارىكى پەرۋىشى و ھەستىياريدا
بم؟ يان مەرقۇقى لەپىدەرچووم؟

ھەندىك جار وا بە خەيالىدا دەھات، كە بەرەو شىتىبوون
دەچم. بىرى جارىش وا بۇى دەچووم، كە قۇناغى منالىي خۆم
تىنەپەراندووە! ئەو دەمەي ھەر ھىننە بۇو، تالە خۆيىندىنگە
دەچوومە دەرەوە. ئىدى دەكەوتە كارى توندوتىزىي منالانە.
ھەلەكە ھەلەي پاولىن بۇو، ھەموو تاوانەكائىش لە ئەستۇى
ئەوە. رەنگە ئەگەر ئەوم نەدىبايە، ئەو كارە منالانەيەم
نەكردىبايە. بە ھەرحال، كى چۈوزانىت چۈن دەكەوتەوە؟
رەنگە لە پىزەبىراوىي خۆم ئەوانەم كردىت، (رەنگىشە ئەم
جۆرە پاساوه، بۇ ئەو كارە خراپانە، گىلانەيش بىت).

خۆيىش تىنەگەيشتم... لەوە تىنەگەيشتم ئەو كچە ج
تايىەتەندىيەكى ھەبۇو! رەنگە لانى كەم پىيم وا بۇوبىت كچىكى
جوان بۇو. منىش تەنبا كەسى شىت و ھارى ئەو نەبۇوم.
بالاپىك، پوخسار قەشەنگ و جوان، بەلام فەرە بارىكەلە بۇو.
بە چەشىنىك، كە پىيم وا بۇو مەرقۇف لە توانايدايە بالاکەي
گىرى بىدات! يان چوارقەدى بىكەت. قەزەكەي بەسەر سووردا
دەيرپانى، چاوهكائىشى ھەر لە چاوانى پېشىلە دەچوو. ئاي
كە بەخىرايى ئەو چاوانەي ئەو، لووتىبەرزى و سەركىشىيان

لەخۇ دەگرت!

چوار مانگىك بۇو كارم بۇ دەكىدىن و تازە بۇوم لايىن، كە ئىيوارەيەكىان لەنىوان ئەم كچە و دى جريودا و لە ھۆلەكەدا دەمەبۇلە دروست بۇو و زور بە ھەلچوون و گەرمىيەوە دەدوان. پاولىن فرە بەقۇولى لىلى دەپوانى، بەتايىھەتى ئەم دەمەي من چۈومە سەرەوە، تاكۇو لىلى بخەوم و وا بە بىرمدا هات، رېنگە زللەيەكىشى لى بىدات! ئاخىر تازەبەتازە زللەيەكى لى دابۇو. ئىستايىش ئەو لەبەرامبەرى وەستاوه و لىلى دەپوانىت. ھەر بۇ ئىيوارەي ئەو رۇزە، مىنىش كەوتە داوى عەشقىيەوە.

با بىگەرېئىنەوە سەر ئەوھى رووى دابۇو...

بە دەربەندىيەكى بچۇوكدا رۇيىشتەم، كە دەچۈووھوە سەر رېگەكە. لە ناوه راستىدا وەستام و چاوهپوانى بارقۇن* و خاتۇونى بارقۇنی ھاوسەرەيم كرد. ھەر كە پىنج ھەنگاۋىيەكىان مابۇو بۇ لای من، پۇوبەپروويان وەستام و سلاوم لى كىرىدەن. بىرمە خاتۇونى بارقۇن بەرگىكى ئاورىشىمىي خۆلەمېشىي ھىننە پان و دەلبى پۇشىبۇو، كە ھىللى چىراوى مۇوى تىدا بۇو و بەلای بىنەرىيەوە سەير بۇو! كورتەبنەيەكى فرە قەلەو بۇو. لاچانگىكى لۆچ و پۇخسارييکى سوورباوى چاوبچۇوکى پۇخلى نالەبارانەي بۇو.

پىاوه كەيىشى كەلەگەتىيەكى وشكى زبر و دەمۇچاو ورد. چاولىكەي لەسەر لووت نابۇو و وەكۈو باوي نىو ئەلمانىيەكان، ھەر وا ٤٥ سالىك تەمەنى بۇو. لاقەكانى ھىننە درېڭىز بۇون، كە خەرىك بۇون راستەخۆ لە سىنگىيەوە دەر بېن! وەكۈو تاوس لووتىبەرز و بەخۇناناز بۇو. قورس و كەمېكىش لە مەر دەچۈو، ئەگەر گۈئى بە لەوچۇو و لېچۈونى واتا بىدەين. ئەمانەيىش لە چەند چىركەيەكدا ھەست پى كىرد.

يەكمە جار ھىننە گوئيان بە سلاوهكە و كلاوبەسەنگە وەگىرتنەكەي من نەدا. بارقۇن بىرۇكانى كەمېك يەك ھىنايىيەوە، بەلام بارقۇنە خان ھەنگاۋى بەرەو من نا و نازدارانە دەرۇيىشت بەپىوه.

مىنىش بۇي دامۇوكامەوە و بە دەنگىكى بلند پىيم وت،

* بارقۇن: نازناوايىكى ئىنگليزەكانە و بە خانەدانەكان دەبەخىرىت. ھەمېشە ئەم نازناواه دەكەۋىتە پىش ناوى خاوهەكەيەوە.

فیودور دوستویفسکی

”خاتونه کەم! بارقون خان! سەربەرزییە بۆ من کۆیلەییت“
 بکەم.“ئەمجا کلاؤھەکەم لەسەر نایەوە و چووم بەلای بارقونى
 مىردىەوە. بزەيەكى ناسكى پر لە سۆزم بۆ ئەويش كرد.
 پاولىن فەرمانى پى دابۇوم خۆمیان پېشان بىدەم، بەلام
 خۆبەكەمگىتن و رەفتارە منالانەكەم لەخۆمەوە بۇو. خوا
 خۆى نەبىت، كەس نەيدەزانى ئەمەم بۆچى كرد؟ ھەر وەکوو
 لە كىيۆيىكەوە بەرم بەدەنەوە وا بۇو. خالە بارقون لاي كردهو
 و وا بانگى كرد، يان رۇوتىر بلىم، وا لووراندى، ”ھۆو...!
 ھەر وشك بۇوم و لام كردهو و چاوهەروانى ئەوە
 بۇوم كە رۇو دەدات. سەرومپىش بۇوم لەسەر روانىنىكى
 بەبزەوە. پىوهى ديار بۇو كە حەپەساو و بىزارە. چەند
 كەسيكى رەوتەننېي سەر پىگەكەيش كەوتىنە چاودىرىكىدنمان
 و بىرىكىان وەستان تا لىمان بىروانن. جارىكى دى خالە بارقون
 بە توورەيى و دەنگى بەرزاڭرەوە لووراندىەوە، ”ھۆو...!
 منىش چاوم بىپىبووه چاوانى و بەدوايدا وتم، ”يا
 قۇول“...“

ئەويش گالۇكەكەى لى راوهشاندەم و وتسى، ”ئەرى ئەوە
 شىت بۇويت“؟“

رەنگە بەرگەكانى بەرم وائى لى كردىتت بەو شىوەيە
 بلەرزاڭتىت، چونكە منىش لە خانەدانەكان دەچووم، بە ھەموو
 تواناي خۆمەوە قىۋاندەم، ”يا قۇول!

ھەر وەکوو بەرلىننېيەكان، واوهەكەيم فە درىڭ كردهو.
 بارقون و خاتۇو بارقون پىكەوە بەلای مندا ئاپەريان
 دايەوە، ھەر بەراڭىرن دوور كەوتىنە و فەريش
 ترسان. رەوتەننېيەكانىش كەوتىنە چىپەچىپ! بىرىكىشيان
 بەسەرسامىيەوە لە منيان پوانى! بە ھەر حال ھەلۈيستەكەم
 باش بىر نەماوە. لەسەرخۇ بەرھە دواوه و لاي پاولىن
 ئەلكىسەندىرۇقىنا گەرەمەوە، بەلام نزىكەى ۱۰۰ مەترىكىم مابۇو
 بۆ كورسىيەكەى. ئەوم بىنى لەگەل منالەكاندا بەرھە ئۇتىلەكە

* ئەم رىستەيە، بارقون خان سەربەرزىيە بۆ من کۆيلەيىت بکەم، شىوە
 ئەلمانىيەكەيەتى، خۆيىشمان دەلىتىن نۆكەرتىم!

** يا قۇول: زاراوهەيەكى ئەلمانىيە و واتا بىگومان بەلى.

*** ئەرى ئەوە شىت بۇويت؟ بە شىوە ئەلمانىيەكەيش ھەر ئەم رىستەيە
 دەوترىت.

بۇوهوه.

لە بەردهم پلىكانە ئوتىلەكەدا پىى گەيىشتم و پىيم وت،
ئەوھ ئەو فەرمانە پەروپوچەيىشتىم جىيەجى كرد.”

ئەويش وتى، ”لە ئىستايىش بەدواوه، كار بۇ خۆت بکە.“

ئىدى بى ئەوهى ئاپرىش بىاتەوه، بە پلىكانەكەندا سەر كەوت. تا درەنگانى ئەو شەوه، من لە باخەكەدا هاتوچۇم كەرد. ئەمجا باخەكەم تىپەراند و گەيىشتمە يەكىك لە گوندەكان. لەگەل چەند جووتىيارىكدا نان و ھىلکە و مەيم خوارد و خواردەوه. ئەم چىرۇكە شاعيرانەيە تالىر و نيوېك لەسەرم كەوت.

سەعات ۱۱ ئەوهى دواتر گەرامەوه. ھەر كە گەيىشتمەوه، ژەنەرال بانگى لای خۆى كىردىم.
هاورپىيانم دوو شوقەيان لە ئوتىلەكەدا بەكىرى گرتۇوه.
كە دەكاتە چوار ژۇورى يەكەميان ھۆلىكى پانوپۇر
بۇو و بە پىانقىيەك رازاندووېتىھەوه، ئەو ھۆلەش دەچۈوهوه
سەر ژۇورىكى پانوپۇردى و نۇوسىنگەكەى ژەنەرال. ھەر
لەم ژۇورەياندا ژەنەرال جۆرىكى فەرە مەزن و لۇوبەرزانە
وەستابۇو و چاوهپوانى دەكىردىم. دى جريويش سىست و
خاوهخلىچىكانە لە دىوهخان لېيى راكسابۇو.
ژەنەرال دەستى پى كىرد، ”رېم پى دەدەيت، تا لىت بېرسىم
چىت كەدووه؟“

منىش وەلامم دايەوه، ”پىيم خۆشە، ئەى ژەنەرالى بەریز،
راستەو خۆ بچىتە بابەتەكەوه. رەنگە لەو بارەيەوه كە من
كەمېك لەمەوپىش گەيىشتم بە ئەلمانىيەك، قىسم لەگەل
بکەيت.“

ئەويش پرسىي، ”ئەلمانىيەك؟“

”ئەو ئەلمانىيە، قوربان... بارقۇن ۋۇرمەر ھەل بۇو.“

”ئەو كەسايەتىيەكى مەزنى ناسراوه. تۆ فەرە توندوتىز
بۇويت بەرامبەر ئەو و خاتۇونى بارقۇنى ھاوسەرى.“

منىش ھەلەم دايە، ”ھەرگىز!“

ديسان ژەنەرال ھاوارى كىرد، ”بەریز... تۆ ئەوانت
تۆقاندووه!“

منىش وتم، ”من ھەرگىز ئەوانم نەتۆقاندووه. ئەو
دەمەي لە بەرلىن بۇوم، ھەميشە زاراوهى يَا ۋۇلەم لە
باسوخاوسەكەندا دەبىست! دواى چەند وشە، ئەم زاراوهىيەيان

فیودور دوستویفسکی

دهوتەوه! فره نەخوازراوانەيش دریزداد پیان دەکرد. منیش کە بەریکەوت بارقۇم بىنى و لەناو دارودرەختەكاندا، كتوپر ئەو زاراوه يەم وەبىر هاتەوه و خۆيىش نازانم بۇچى؟ ئەمە منى بزوو واند... لەسەرروو ئەمانەيشەوه، زووتر سى جاران خاتۇونى بارقۇنىش بىنېبىو. وا بەرەو رووم دەھات، وەكىو ئەوهى من كرمىكى زەھى بىم و بمخاتە ئىر پىلاوه كانىيەوه و تىڭم بشكىتىت. خۇ دەبىت توپىش بىروات بەوه بىت، كە منیش مەرقۇم و كەرامەتى خۆمم ھەيە."

ئىدى كلاوه كەم لەسەرم داگرت و پىيم لەسەر ئەوه داگرتەوه، كە فره بە رەوشىتىكى جوانەوه پىيم وت، "بارقۇن خان... سەربەرزىيە بۇ من كۆيلەيەتىت بىم!"

"خالە بارقۇنىش لای كرده و ھاوارى كرد، 'ھۇو!'

"ئىدى منیش فره و گىانم خۆش بۇو بقىزىتىم، 'ياقول.'

"دۇو جار ئەو زاراوه يەم و تەوه... جارىكىيان بەسادەيى و جارەكەي دى زۇر درېژم كرده و. ئەمەيش ھەمۇو باھەتكە بۇو.

"دان بەوهىشدا دەنیم، كە ئەو شىكىرنەوه يەى خۆم - وەكىو بەدلبۇونى كەسىتكى ناشايىستە - فره بەدل بۇو، تامەززۇرى ئەوهىش بۇوم، كە ئەم چىرۇكە بە ناجۇرتىرين شىوهى گونجاو بەھۇنمەوه، تا بىريشىملى بىردايەوه، چىزۋەرگەتنىشىم بەرەو بانتر دەچوو.

"زەنەرال ھاوارى كرد، "لەوه دەچىت پىيم پابپويىت!" رۇوى كرده مەرىكىز و بەفەرەنسى كەوتە كۆلىنەوه لە باھەتكە و واي تىگەياند، كە گومانى تىدا نەبۇوه، كە گوايا من ويستۇومە كېشەيەك بىنېمەوه. دى جريو شانەكانى هەلتەكاند و بىزەيەكى لاقرتىئامىزى خستە سەر لىيowan.

منیش ھاوارم كرد، "بىروا بەو قسانە مەكە، هەرگىز پۇوداوه كە بەو شىوه يە نىيە. راستە جوولانەوه كەى من بىزازىكەر بۇو، راستىگۈيانە ئەمە دەلىم. شىاۋىشە ئەمە بە كارىكى سوووكايدى بىزانرىت، كە كارىكى منالانە و گىلانە يە و ھىچى دى. ئەوهىش بىنانە، زەنەرالى بەریز، كە ھەست بە پەشىمانى دەكەم، بەوهى كە لای منه و رۇوى دا. هەرچەند لە بارىكىشدا بۇوم، كە چاولەو پەشىمانىيەيش دەپۆشىت. "منیش بەم دواييانە و ۱۵ پۇرچىك، يان ۳ ھەفتەي بەر لە ئىستا، وا ھەست دەكەم دروستىم خراپە. نەخۆشم و توند

و ناجور. زوو هەلدهچم و دالغەم زوره، تەنانەت لە ھەندىك بۇنەدا پەكتى خۇيىش لەدەست دەدەم و كارم لەبەر ناروات. بەراستىشىم! بۇ نموونە، چەند جارىك ھاتووه بە خەيالما بۇ مرىكىز دى جريو ھەلبىتىم، بەلام قىسىملىكىن سوودى نىيە، ئاخىر مىر بەم قسانە ھەست بە سووكايدىتى دەكەت و ھەلدهچىت و توورە دەبىت، ئەمانە كۆمەلە دىياردەيەكى نەخۇشىن. ئىدى نازانم ئاخۇ خاتوو بارقۇن ۋۇرمەر كاتىك من داواى ليپۇوردىنى لى بىكم، حىساب بۇ ئەمانە دەكەت؟ ھەرچەند زياتر لەو دەچىت كە شتى وا نەكەت. بەلام من بەنيازم داواى ليپۇوردىنىشى لى بىكم، بەتايبەتى بەم دوايىيانە، ھېنەدەيى من پىيم زانىبىت، لە دىنیاي دادوھرىدا خراب بەكارى دەھىتىن. پارىزەرانىش لە كەيسى كەتنەكاندا پاساوى تاوانى ئەو كەسانەي بەرگرىيەن لى دەكەن بۇ بىئاكاگىيەن لەوەي دەيکەن دەگىرنەوە. ئەمەيش نەخۇشىيەكە لە نەخۇشىيەكان. ”بۇ نموونە، ئەو پارىزەرانە دەلىن، دەستى وەشاندوو...“ بەلى! بەلام ئىستا ھىچى لەو بارەيەوە بىر نەماوە. ژەنەرالى بەرپىز، تۆش ئەوە بىنە بەرچاوى خۆت، كە دروستى و پزىشكانىش پشتگىرىي ئەوان دەكەن. ئەو ئەوە دەكەت بە ھەلا، كە لەو جۆرە نەخۇشىيەيش ھەيە. شىتىبوونى كاتىش ھەيە و بۇ چەند ساتىك والە مەرۆڤ دەكەت ھۆشى لای خۆي نامىتتىت و نيوھى ئەو كارەساتەي وەبىر دىتتەوە، كە خۆي ھۆكاري بۇوە. خالە بارقۇن و خاتوو بارقۇن لە نەوەيەكى كۆنن. سەربارى ئەمەيش، لە خانەدانە برووسىيەكان و لادىيەن. ئەوان تا ئىستايش نەيانزانىيە كە بوارى پزىشى شەرعى و دروستى پەرەگرتى وائى بەخۇوە دىوە، ھەر بۇيەش بەم شىكىردنەوەيەيى من قايىل نابن.

”ئەي ئاخۇ بىروراى ژەنەرال لەم بارەيەوە چى بىت؟“ ژەنەرال توندبوونەكەي خۆى شاردەوە و وتى، ”بەسە... بەرپىز... بەسە...! منىش لای خۆمەوە تەقەللا دەدەم بۇ تا ھەتايش خۆم لەو كردەوە منالانەيەت ببۇويىرم. پىيوىستىش ناكات داواى ليخۇشبوون لە بارقۇن و خاتوونى بارقۇن بىكەيت، پەيوەندىكىرىدىشت بەو دووانەوە، با تەنبا بۇ ليپۇوردىنىش بىت، بە مەزنترىن سووكايدىتى دەزانن، ھەر ھېنەدەيەش بارقۇن بىزانتىت تۆ يەكىكىت لە ئەندامانى مالى ئىمە، لە گازىنۇيەكە منى دواند و خەرىك بۇ داوا لە من بىكەت دلى تۆ بەدەمەوە

فیودور دوستویفسکی

و تو له خۆی رازی بکات. ئەوه خۆیشم بەرامبەرت دانم بەمەدا نا. دەزانیت بەریز ناچاری چیت کردم؟ ناچار بۇوم داواى لېبوردنى لىنى بکەم و پەيمانى شەرهەنلىقى لىنى وەر گرت، كە لەمۇروھ تو يەكىن نەبىت لە ئەندامانى مالەكەمان...“
منىش وتم، ”رېیم بده، رېیم بده، ژەنەرال. ئەوه داواى لە تو کرد كە چىيى دى من سەر بە مالى ئىيۇھ نەبم و هەر لە ئەمۇروھ، وەکوو خۆت دەلىت؟“

ئەويش وتم، ”نه خىير، بەلام ھەستم كرد كە ناچارم كېشەكە بەم شىوه يە چارەسەر بکەم. بىگومان سروشىتىيە كە خالە بارقۇنىش ئاسوودەيىي خۆى دەر بېرىت. ئىستايىش ھەر ھېندهم لەسەرە، كە چوار فريدركا و سى فلۇرینت بەدەمى. ئەمەيش پارەكەت و حىساب و كتابت، بۆيىشت ھەيە پىيدا بچىتەوھ. ئىدى خوات لەگەل و بۇونە نامۇ بە يەك و يەكدى ناناسىن. من لە سەرئىشە و شلۇقىي دەرەونى بەولۇھ، ھىچى دىم لە تو وەدەست نەكەوتۇوھ. شاگىر ئوتىلەكەيش دواتر بانگ دەكەم و تىيى دەگەيەنم كە لىرە بەدواوه پارەي ئوتىلىت بۇ نادەم و ئەركى خەرجىي تو ناكىشىم. بۆيە خوات لەگەل.“

پارە و كاغەزى حىسابەكەم لىنى وەر گرت، كە بە قەلەمى دار نۇوسرابۇو. پاشان سلاۇوم لە ژەنەرال كرد.
زۇر بەسۈوربۇونەوەوە وتم، ”نايىت ئەمە ھەر وا بەئاسانى تىپەپەرەت! ئەى ژەنەرال. بەداخەوەم كە بارقۇن وەها سەرنجىيکى بىزازاركەرى بۇ تو دەر خستۇوھ، بەلام رېیم پى بىدەن بلىم ھەلەكە، ھەلەي خۆت بۇوھ. بۆچى لە بەرددەم بارقۇندا خۆت كردووھ بە بەرپرسى من و لە شوپىنى من قىسەت كردووھ؟“

”داۋى ئەوه، ئەمە چ قىسەيەكە من كەسىيکى مالەكتان بىم؟ من تەنبا مامۆستايى مەنالەكائىم و ھىچى تر، نە كورتىم و نە تۆيىش بەخىوکەرى مەنەت، نەيشىدەبۇو لەسەر كرددەوەكائى من بەگىرۇگاڑت بىتنىن. من كەسىيەتىي ياسايىي خۆم ھەيە و ۲۵ سالىم تەمەنە و دەرچۈوئى زانكۆيىش، خانەدانىشىم، ھىچ خزمایەتىيەكىش لەگەل تو نىيە، فەريش بە تو نامۆم. مەمانەت پىيم ھەبىت كە ھېنده رېيز لە تايىبەتمەندىيەكانت دەگرم، كە سنۇورى نىيە و ئەوهىش وام لىنى دەكەت داوا نەكەم ئەوه ھەلۈيىستەت پاست بکەيتەوھ، كە بەو شىوه يە رېيت بە خۆت

داوه و بوویته به رپرسی من.“

ژنه‌رآل هینده به گوژم توشی شوک بود، که با سکه کانی به ر دانه‌وه. لە ناکاو پووی له فرهنسییه که کرد و به کورتی تیی گهیاند، که گوایا واخه‌ریکم داوای زورانگرتی لى دهکم! فرهنسییه کهیش له قاقای پیکه‌نینی دا.

به ئارامى و بى ئوهى بھیلم قاقایه کهی دى جريو کاريگه‌ریي بىت، وتم، ”بەلام حيسابم له گەل خاله بارۇندا راست نبووه‌تەوه، له بەر ئوهى پەسەندت بود گوئى له سکالاي بارقۇن بگرىت و گوئى به كاروبارى بدهىت، كه وا بود، به شىوه‌يەك لە شىوه‌كان تىكەلى كىشە كە بوویت، بۆيە به شانازىيەوه، ئەي ژنه‌رآل بەریز، بىت راده‌گەيەنم كە هەر سبەينى به ناوى خۆمەوه بانگى خاله بارقۇن دەكەم، كە شىكردنەوه يەكى جويىكەرەوەم بىاتى، به وھى بۆ ئەوانەي بە تۆى وتۈوه و راستەوخۇ به خۆمى نەوتۈوه؟ هەر وەکوو ئەوهى بۆ خۆم نەتوانم بەرپرسىيارىتى خۆم هەلبگرم! يان وەکوو ئەوهى خۆم شايىستە ئەم بەرپرسىيارىتىيە خۆم نەبم!“ ئەوهى خۆم چاوه‌روانى بود، پووی دا! ئەوه بود ژنه‌رآل لەو قسە هيچوپووچانەي من بۆم كرد، ترس داي گرت.

هاوارى كرد، ”چىيە، دەلىيى بەنيازىت چەند شەقاوېكى دى بهم كىشە يە بېرىت؟ ئەمەيىش هەر بۆ ئەوهى هەلۋىستى مىنى پى لىيىز بکەيت و سەغلەتم بکەيت! بەلام بەریز، ئاگات لە خۆت بىت، ئاگات لە خۆت بىت!... ئەگەر نا، به نامووسى... ئاگادار به لەم ولاتەدا دەسەلاتىش هەيە... منىش... به کورتى... لە بەر پۆستى خۆم... لە بەر پۆست و پله‌وپايە بارقۇنىش... به کورتىيە كەي، پۇليس دەستبەسەرت دەكەت، شاربەدەرىشت دەكەن، تەنيا بۆ ئەوهى تاوان ئەنجام نەدەيت. ئەم قسانەم لە مىشكى خۆتدا هەلبگە... وە ھۆشداريم پىت دا.“

لە گەل ئەوهى ژنه‌رآل فە تۈورە و فەرەيىش ترسابۇو، منىش بە ئارامىيەوه وەلام دايەوه، ”ژنه‌رآل بەریز، بەر لە نانەوهى ئازاوه، كەس ناگرن! خۆ منىش تا ئىستا ئەم كىشەيەم لاي بارقۇن باس نەكىدووه! تا ئىستايش لەو بە ئاگا نىت، كە من بەنيازىم لە چ روويە كەوه رووبەرپووی كىشە و ئازاوه كە دەبمەوه، دەمەويت لە سەر كام بنەما چارەسەرى بکەم، هەموو ئەوهىش كە من دەمەويت، ئەو تەمومژە

فیودور دوستویفسکی

بِرْهُوینمَهُوه، كَه بُووهَتَه مَايَهِي سُووكَايَهْتِيهَكِي مَهْزَنَ بَهْ مَنْ، كَه ئَهْوَيِش ئَهْوَيِه منِيش بَهْرِپِسِيَّكِمْ هَهِيَه و فَشار دَهْخَاتَه سَهْر وَيِسْت و ئَارَهْزَووْه کَانَم، كَهْوَاتَه تَوْلَهْخُورَپَه کَرْدَوَوه.“ پِيَوِيَسْت بَكَات، خَوْت تَوَوْشِي دَلَهْخُورَپَه کَرْدَوَوه.

ژَهْنَهْرَال بَارَى لَوْتَبَهْ رَزِيَّيَه کَهِي كَتُوبَرْ گُورَى و شِيَوازِي قَسَهْ کَانَى بَقَوْ پَارَانَهُوه گُورَى و دَهْسَتَه کَانَى گَرْتَم و وَتَى، ”تَكَاي خَوات لَى دَهْكَم! تَكَاي خَوات لَى دَهْكَم! ئَهْلَكَسِي ئِيقَانُوْقِيَش گِيان، كَوْل لَهْم پِرْقَزْه هِيجُوپُوچَه، دَوْوَرْه دَهْسَتَه بَدَه! ئَهْوَه بَيْتَنَهُوه بَهْرَچَاوِي خَوْت، كَه بَه هَوْيَهُوه روْو دَهْدَات. شَتِي قِيزْهُونَى نُويَّى تَر دَيَّتَه ئَارَاوَه.

”سَهْرَنَج بَدَه، لَه ئِيسَتاوه دَهْبَيَت خَوْم بَه شِيَوهِيَه کَي تَايِيَه تَمَهْنَد پِيشَان بَدَهَم، بَهْتَايِيَه تَى ئِيسَتا... هَهِر ئِيسَتا. رَهْنَگَه بَهْتَه وَاوِي لَه بَارَوْدَوْخَه کَه بَهْئَاگَا نَهْبَيَت، مَنْ ئَامَادَهَم هَهِرَكَاتِيَّك لَهْم شَويَّنَه گَواستَمَانَهُوه، بَتَكِيرْمَهُوه سَهْر كَارِي خَوْت. بَهْلَام ئِيسَتا كِيشَه کَه رَوْوَكَه شِيَيه.

”بَهْكُورْتِيَّيَه کَهِي، خَوْت هَوْيَه کَانَى ئَهْم هَهْنَگَاوَهِي مَنْ دَهْزَانِيت...“

ئَهْمَجا بَهْم شِيَوهِيَه بَانَگِي كَرْدَم، ”ئَهْلَكَسِي ئِيقَانُوْقِيَش...“ ئَهْلَكَسِي ئِيقَانُوْقِيَش.

منِيش دَاوَام لَى كَرْد خَوْيِي تَوَوْشِي دَلَهْخُورَپَه نَهْكَات و پَهْيَماَنَم پَى دَا كَه بَارَوْدَوْخَه کَه بَه ئَاقَارِيَّكِي باشَدا بَيْهَم. دَوَاتَر بَهْپَلَه ژَوْوَرْهَكَم جَي هِيشَت.

هَهْنَدِي جَار رَوْسَه کَان، كَه دَوْوَرِي و لَاتِي خَويَان دَهْبَن، زَيَّدَهْرَهُوه لَه تَرسِنْوَكِيدَا دَهْكَهَن. زَوْر خَهْمِي ئَهْوَيَانَه کَه لَه بَارَهْيَانَهُوه دَهْوَتِيَّت و سَهْرَنَجِي ئَهْوَهِيَه کَه لَه سَهْرِيَانَه، بَهْتَايِيَه تَيَيِش ئَهْوانَه يَان چَاوِيَان بَرِيَوَهَتَه ئَهْوَهِي بَيْنَه کَهْسِيَّكِي نَاسِرَاو و بَالَّا، سَوَورِيَشَن لَه سَهْر ئَهْوَهِي خَزْمَهَت بَكَرِيَّن، تَا رَادَهِي كَوْيِلاَيِه تَيَيِش. ئَهْمَهِيشِيَان پِيشَوْهَخت لَه بَهْرَچَاو گَرْتَوَه، جَا لَه ئَوْتِيلَه کَانَدَا بَيَّت يَان لَه گَهْشَتَه کَانِيَانَدَا و يَان لَه سَهْفَر و كَوْبُوونَهُوه کَانِيَانَدَا، بَهْلَام ژَهْنَهْرَال لَه دَهْمِي دَهْر چَوَو و باسِي بَارَوْدَوْخِيَّكِي كَرْد، كَه نَاجَارِي كَرْدَوَوه بَه شِيَوهِيَه کَي تَايِيَه خَوْيِي پِيشَان بَدَات! بَوْيَه لَه نَاكَاو هَهْسَتِي بَهْو هَهْمَوَو تَرسَه كَرْد. شِيَوازِي قَسَهْ كَرْدَنَه کَهِي لَه گَهْلَم گُورَى، هَهِر زَوَو هَهْسَتِم بَهْو كَرْد، كَه لَهُوه تَرسِنْوَكِتَرَه پَهْنَا بَقَ حَكَومَهَت و دَهْسَهَلَات بَهْرِيَّت، بَوْيَه پِيَوِيَسْتَه منِيش بَهْئَاگَا

و ئارام و لەسەر خۇ بىم.

ھېچ ئارەزوو يەكم لەوه نەبوو، كە ژەنەرال تۈورە بىكم.
ئەوه نەو پاولىنىه بىوو و خوازىيارى ئەوه بىووم ھەر ئىستا
بىخنكىيەم. لە مامەلە كىرىندا ھىنندە توند و زىزىر بىبۈوم، پالى و
پىوه دەنام، كارىك بىكم پاولىن خۆى تکام لى بىكەت كۈل
لەم كىشەيە بىدم. لەوه بىو ئەو ھەلسوكەوتە منالانەيەم كار
لە كەسىتىي ئەويش بىكەت. دواتر چەند حەز و ويستى دى لە
دلىمدا سەريان ھەلدا، كە ويستەكانم بەرامبەرى پەرشوبلاو
بىووهو، ئەمە واناگەيەنیت كە لەبەرامبەر خەلکىدا وەكىو
مەريشكىيەكى تەرم. تەنيا ميريش بە تۈولىكەوھ فېرە رەوشتم
ناكەت. كاتى خۆى دەمويىست گالتە بەو ھەمۇ خەلکە بىكم،
چەند سەركەوتىيەكى جەنگى تىياندا وەدەست بىتنم، دەيشىبىن
شتىك نىيە لىيى بىرسىن، بە ھەر حال، دەمبىنیت كە وەكىو
مەريشكىيەكى تەپ نىيم...

ئەمە يىش ھەوالىكى سەرسوورەھىنە، كە پىش ساتىك لەو
كارەكەرەي سەر پلىكانەكانەوە، زانىم كە وا مارى فلىپۆقنا،
ئەمرۇ و بەتەنيا و بە شەمەندەفەرى ئىوارە، سەفەرى لاي
كچە ئامۇزازى كردووە.

ئەمە واتاي چى دەگەيەنیت؟

كارەكەرەكە وتى، كە مارى فلىپۆقنا دەمەنچە نىازى بىوو
سەفەر بىكەت. كە وا بىو، چۆن كەسىك بەوه بىزانىت؟
بە ھەر حال، رەنگە من تەنيا كەسىك بىوبىتىم، كە ئەمەم
نەزانىبىت. كارەكەرەكە ئەوهى تىنگەياندەم، كە پىرى مارى
فلىپۆقنا لەگەل ژەنەرال تۈوشى شەرەدەنۈوكىيەكى توند بىوو.
تىنگەيىشتم كە بىگومان خۆى بىو، مادمۇزىل بلانشە، بەلى،
شتىكى گرنگى جويىكەرەوە رۇو دەدات.

بهشی حموتم

ئەم بەيانىيە خزمەتكارى ئوتىلەكەم بانگ كرد و پىم وت،
كە بەجىا و دوور لە بنەمالەكە حسابى من بنووسن. كريى
ژوورەكەم هيىندا فە نەبوو كە چۆلى بکەم و ئوتىلەكە جى
بەھىلەم.

شازدە فریدرييكم پى بوو، لەويىش... لەوى رەنگە
سامانىيىكى فە مەزن چاوهپوانم بىت. چەند شتىكى نامۆيە!
ھېشتا نەمېرىدبووه، بەلام بە شىوه يەك ھەلسوكەوتم
دەكىد، وەكىو ئەوهى پياوېكى دەولەمەند بىم! نەيشىمەتowanى
بەو شىوه يە لە خۆم نەروانم.

ھەرچەند بەيانىيەكى زووپىش بوو، بەلام نيازىم بوو خۆم
بگەيەنە بەرىز ئاستلى، كە نىشته جىئى ئوتىل ئىنگلتەرەي
نىزىك بە ئوتىلەكەي خۆمان بوو، كەچى لەناكاو دى جريوم
بىنى خۆى كرد بە ژوورەكەمدا! كە ھەرگىز پىشتر شتى لەو
جۇرە پۇوى نەدابۇو! لەوهىش زياتر ئەوه بوو، كە پەيوەندىم
لەگەل ئەو بەرىزە و بەم دوايىيانە ئاللۇز و لاۋاز بوو، فەرىش
نارىيەك بۇو، تەنانەت سووکايەتىكىرىن و پىقۇونەوهى لە من
نەدەشاردەوە، بەلکۇو تەقەللاي خستىشى دەدام، منىش لاي
خۆمەوە، فاكەتەرى وام ھەبۇو، كە خۆشىم نەويت. تەنانەت
دەتوانم بلىم، پىقىشىم لىتى دەبۇوە. ھەر بۆيەش ھاتنىم
بەلاوه سەرسوورەھىن بۇو! ھەر زووپىش ھەستىم كەد شتىكى
نائاسايى پۇو دەدات.

فە لەگەلەم نىيان بۇو و كەوتە ھەلدىن بە ژوورەكەمدا،
كە بىنىشى كلاۋەكەم بە دەستەوهى و بەنيازىم بەم
سەرلە بەيانىيە بىچە كەشت و پىاسە، سەرى سوورە ما!

پیّم وت که ده چم بتو لای به پریز ئاستئی بتو همندیک
کاری پیتویست، که من بیری بلاو بتو و خەمیکى توند ب
پوخساريەوه بینرا. دى جريويش وەکوو فەرهەنسىيەكان
بتو، كەسىكى دلپىس و هەركاتىك بىوپىستايە و سوودى
بتوی ببوايە، رۇو خۆش بتو. بەلام بىزاركەر و كەم رېك
دهكەۋىت فەرەنسىيەكان لە يەكەم بىنندا نيان و خۆشەۋىست
بن، بەلام بە ياساورپىسای تايىبەت خۇيان شىرىن دەكەن.
ئەگەر پىتى باش بتو لە شىوازى ئاسايىي خۇى دەر بچىت،
بتو نموونە، شوين ئارەزۈوی خۇى بکەۋىت و لە ياسا دەر
بچىت و بە ھەلسوكەوتى تاك بکەۋىتهوه، ئەوا رەوشى
پریزپەريى سەيرى لىنى دەبىنرىت! بەلام گەر وا زە خۇى بىننەت
و سرۇشتى بىت، ئەوا بۇرۇوايەكى سووک و پسوا و بىتامى
لىنى دەر دەچىت! دەبىتە بىزاركەرېك، كە لە جىهاندا وينە
نەبى. مەگەر تەنیا كچە روسەكان بە فەرەنسىيەكان سەرسام
بن. كەسىكى پىگەيشتۇو نىيە، دواى بېرىك سەرنجىدان لەو
نیانىيە دەستكىردى چەندبارە بتو ووهى، لە ھۆلى قېرىپىنەكان
بىزار نەبىت و رېقى نەبىتەوه.

سهرهتا بهوه دهستى پى كرد و به پىزىكى فرهوه وته،
ئەمرق من بۇ كارىك هاتووم، لىيىشت ناشارمهوه، لهلايەن
ژەنەپالەوه نىردرابۇم و نويىنەرى ئەم. تا ئىستايىش زور
بەرۈونى لەو گفتوكۇيە دويىنىي نىوان ئىيۇه تىينەگە يىشتووم،
چونكە زمانى روسى زور باش تىنالەم، بەلام دان بە ئەوهدا
دهنەم، كە ژەنەرال بەدوورودرىيىزى بۇي گىتراومەتھەوه...“

منیش قسه که م پی بری و وتم، ”دی جریویی به ریز، گوی
بگره، ئا ئه و هتا... لەم کیشە یە یشدایت و کە و تتوویته نیوانمانه وە.
من لە مامۆستايە کى منالان بە ولاد، ھیچى تر نیم. رۇژىك
لە پۇزان بانگە شەرى دوقسلى و نزىكىم بەم مالە وە نە كردوو،
حورمەتى پە يۈەندىيە کى تايىبەتم بەم مالە وە نە بىوو، ھەر
بۇيە بارودۇ خىك ھە يە و من لىيى بىئاگام، بەلام ئادەتى پېم
بلى، ئىستا تو بۇويتە ئەندامىكى تەواوى ئەم بىنە مالە يە؟
چونكە دە بىنەم فەرە بايە خىيان پى دە دەيت و دە بىتە ناو بىزىوان
لە ھەموو کیشە كانىاندا!...“

پرسیاره‌که م بیزاری کرد. لبه رئوه‌ی پرسیاره‌که م بیچوپه‌نا بود، رئوه‌ی بیزار کرد. ناخرا رئوه نهیده‌ویست پیز اترفت.

فیودور دوستویفسکی

ئەویش بە رەقى و زېرىيە وە وتى، "لە لايەكە وە كار بۇ ژەنەرال و لە لايەكى ترەوە بارودۇخى تايىبەتى. ئا ئەوهتا ناردۇومى، تاكۇو تكاتلى بىم لەوهى دويىنى وتبۇوت، پاشگەز بېيتە وە. ئەوانەى بە خەيالىشىدا هاتبۇون، گومانى تىدا نىيە قەشەنگ بۇون. ژەنەرال تكاي ئەوهى لە من كردووھ، كە سەرنجى ئەوه بىدەيت، كە وا ئەوهى تو بەنيازىت بىكەيت، هىچ ئەنجامىكى نابىت. لەوهىش زياتر، خالە بارقۇن پىشوازىت لى ناكلات و بە هەر حال، ھەموو ھۆيەكى ھەيە، كە بە ھۆيە وە بتوانىت خۆى لە و شتە بىزاركەرانە ببۇويتىت، كە لە تووھ پۇوبەرپۇرى دەبىتە وە. تو خۆيىشت بىروات بەمە ھەيە كە دەيلىم. كە وا بۇو، ئەم كەللەرەقىيە بۆچىيە؟ لە كاتىكدا ژەنەرالىش پەيمانى ئەوهەت دەداتى، كە لە ھەلى رەخساودا وەرت بىگرىتە وە بچىتە وە سەر كارەكەت، مانگانەكەت لى نابىت و پارىزراو دەبىت، ئاخىر ئاخۇ ئەمەي پىشكەشت دەكەت، بە سوودى تو نىيە؟"

بەئارامى وەلامم دايە وە، كە ئەو كەمىك بەھەلەدا چووھ، خالە بارقۇنىش رەنگە دەرم نەكەت، بەلکۇو گوئىش بۇ شل دەكەت، تكايىش لى كرد راستەورپاست پىم بلىت، بۇ ئەوه ھاتووھ تاكۇو بىزانىت بەنيازىم چى بىم!

ئەویش وەتى، "لە بەر ئەوهى ژەنەرال ئەم ھەموو بايەخەى بەم كارە داوه، ئەلبەتە پىشى خۆشە بىزانىت چى دەكەيت.

ئەمە يش سروشىتىيە."

من كەوتمە شىكىرنە وە ئەویش لە كورسىيەكەدا پالى دابۇوھ و كەمىك بەلائى مندا سەرى دامۇوكاندبووھ و گوئى گرتبۇو. لە چاوانىشىدا گالتەپىكىردن بەرپۇنى ديار بۇو و بۇي نەدەشاردرايە وە. بە واتايەكى دى، بەلۇوتەر زىيە وە مامەلەي لەگەل دەكردم.

ھىندەي بۆم لوا، وام دەر خست كە كىشەكە فەرە مەترسیدارە. و تىشىم بارقۇن لاي ژەنەرال سكالاى كردووھ، لە بەھاي كەسىتىي ھىناومەتە خوارە وە سووکى كردووم و ھەر وەكۇو ئەوهى خزمەتكارى بەرددەستى ئەو بىم. دووهمىش، وەكۇو كەسىك مامەلەي لەگەل كردووم، كە نەتوانم بەرپرسىيارىتىي كارەكانى خۆم لەئەستو بىگرم، بەلکۇو بەكەلکى دواندىش نايەم! سووکاتىيەكى گەورەي پى كردووم!

به‌لام له‌بهر جیاوازیی ته‌من و پیگه‌ی کومه‌لایه‌تی... هتد.
 له وتنی ئەم رسته‌یه‌دا خۆم پى نه‌گیرا، پىتنەکەنم! تەقەللای
 کارى سەرکىشانه نادەم، واتا به پوون و ئاشكراپى، شتە
 خراپەكان ناخەمه بەردەمى و داوا ناكەم راستيان بکاتەوه.
 هەرچۆنیک بیت، من له‌سەرمە داواي لېبۈوردنى لى بکەم،
 بەتايىبەتىيش له خاتۇونى بارقۇن، چونكە بەم دوايىيانە ھەستم
 بە نەخۆشبوونى خۆم و دارپووخانى دەرۈون و ھەلسوكەوتى
 نامق كردووه، گەر دروستم وتېيت...! به‌لام گەر بارقۇن
 خۆيىشى بەو كارە ھەلبىستايە، كە سووکايەتى بۇو بە من،
 لاي ژەنەپال سوورىش بۇوايە له‌سەر دەركىرىنەم له كارەكەم،
 چى دەبۇو؟ هەر ئەمەيش بۇو خستمە بارىكەوه، كە مەحال
 بېت داواي لېبۈوردنى لەو و له خاتۇونى بارقۇن بکەم، ئەگەر
 داواي لېبۈوردنى بکردايە، بارقۇن و خاتۇونى بارقۇن و ھەموو
 خەلکەكە پېيان وادەبۇو، كە له ترسدا ئەوه دەكەم، تاكۇو
 بىكىرنەوه سەر كارەكەم. ئەوه تا ئىستا وا كەوتۈوه‌تەوه، كە
 بەپەرپى سادەيىيەوه من ئەو ناچار بکەم، كە له پېشدا ئەو
 داواي لېبۈوردنى لە من بکات. بۇ نموونە، ئەوه يىش بلىت كە
 هەرگىز نەيوىستووه سووکايەتىم پى بکات. خۆ ئەگەر بارقۇن
 بەمە رازى بۇو، ئەوا دەستمى لە يەخەيان كردووه‌تەوه.
 ئىدى منىش له قووللاپى دلەمەوه داواي بەخشىنى لى دەكەم.
 بەم رسته‌يەيش كۆتايمىم بە قسەكانم هيئنا، "ھەموو ئەوهى
 من دەمەۋىت، ئەوهىيە با دەستم له يەخەيان بکاتەوه!"

ئەويش ھەلى دايە، "ھىيى... ئەمە چ ھەستەگىيەكە" ئاي لەم
 كارامەيىيەت! ئاخىر بۇ داواي لېبۈوردنى بکات؟ دەىي... دەلىپى
 چى بەرىز، ئەى بەرىز... تو ئەم داوايانەت بۇ بىزاركرىنى
 ژەنەپال پىك خستووه... رەنگە ئامانجى تايىھەت بە خۆيىشت
 ھەبىت، بەرىز... ھەى بەرىز... بېبورن، ناوهكەتم بېر
 چووهووه... بەرىز ئەلكسى، ناوهكەتم بەدروستى وەت، وانما؟"
 منىش ھەلم دايە، "به‌لام پىيم بده، مريكىزە ئازىزەكەم،
 ئەمە بە تو چى؟ ئەمە چ زيانىك بە ژەنەپال دەگەيەنتى?
 دويىنى بە خۆمى وەت كە ناچار كراوه وە خۆى پىشان بىدات
 منىش ئەو كاتە هيچى لى تىنەگەيشتىم."

دى جريو بە شىوه‌ى پارانەوه و كەمبۇونەوهى

فیودور دوستویفسکی

توروپ بونه کهی و تی، "که وا بوو، شته پالنهره شاراوه کهی ئهو، هەر لىرەدایه... تو خۆیشت مادمۇزىل دى كۆمانگ، ئەو خاتۇونەی دايکى كچەكەي، تو خۆیشت پىت وايە كە ژەنەرال... مەبەستم... ژەنەرال شەيداي بووه... تاكوو ئەوهى... تاكوو ئەوهى... ھاوسمەركىرىيەكەيش ھەر لىرە بەرىيە دەچىت. ئەمجا ئەو سووکايەتىيە بىنەوه بەرچاوى خۆت و كىشەكانى لەو بۇنەيدا...!"

منىش ھەلم دايە، "من نە كىشە و نە سووکايەتى لەو ھاوسمەركىرىيەدا نابىنم."

ئەويش و تى، "بەلام بارقۇن پياوېكى توروپ و ترۇيە و زوو ھەلدەچىت. ھەر وەكۈو خۆت دەزانىت، خۇو و خەدەيشى پروسىايىيانەيە. ئەمە شەپىك دەنىتەوه، ھەروھا ئەلمانىيەكەيش..."

منىش و تم، "ئەوه كارى خۆمە، پەيوەندىيى بە ئىۋوهوه نىيە. چونكە ئىستا من كەسىكى ئەو مالە نىم. ئەمجا ويسىتم ئەوپەرى كىلىتىي خۆم پىشان بىدەم، بەلام رېم بىدە... ھەر بەم شىوھىيە بىپىارى لى دراوه، مادمۇزىل بلانش شۇو بە ژەنەرال دەكەت. كە وا بوو، چاوه روانى چىن؟ مەبەستمە بلىم، بۇ ئەمە دەشارنەوه؟ لانى كەم لە ئىمەي بۇ دەشارنەوه؟ ئىمەيەكى سەر بەم مالەيش؟"

ئەويش و تى، "من ناتوانم... بە ھەر حال، ھېشىتا ھىچ شتىك پۇون نىيە، لەگەل ئەوه يىشدا، بۇخۆت دەزانىت ئەوان لە چاوه روانىي ھەوالدىان لە پوسىاوه. ھەروھا پىويسىتە ژەنەرالىش كارەكانى خۆي پىك بخاتەوه..."

منىش ھەلم دايە، "ئى... ئى... نەنى ئازىزەكەيە!"

دى جريو سەرنجىكى بىزراوانەي دام و قسەكانى پى بىريم، "من پىشىت بەو ھەستناسكىيەي تو و بلىمەتى و زەوقەت بەستىو، لېشىم رۇونە لەبەر خاترى ئەم بىنەمالەيەي كە توى فەرە بەرىزەوه لەخۆ گرتۇوه. بە ويسىتى ئەوان كار دەكەيت."

منىش ھەلم دايە، "رېم پى بىدە... ئەوان منيان لە كارەكەم دەر كردووه! توپىش ھەر قسە لە رۇوكەشى بابەتكە دەكەيت. بەلام پىويسىتە لەگەل مندا بېروا بەوه بىنەت، كە ئەگەر يەكىك گوئىي راکىشait و پىتى و تىت نامەويت گوپىت راپاكىشىم، بەلام لەبەر رۇوكەش رېم بىدە ئەو كارە بىم،

بىگومانم لەگەل مەندايت كە جىاوازى لەنیوان كردن و نەكىدىنى
گوپراكىشانەكەدا نىيە!

ئەويش بە شىۋازىكى لووتىبەرزى و ھەلەشانە و تى، "ئەگەر
وەكۈو ئەوه بىت كە تو دەيلەيت، گەز ئۇمىدى ھېچىشتلى
ناكىرىت. ئەوا لىت رۇون بىت پى و شويىنى تايىھەت دەگىرىتە
بەر. ئاخىر خۆ شار بى شا نىيە! لە ئەمرق زووتر نىيە،
كە دەرت دەكەن... شىتكى سەيرە...! ئاخىر لاويكى ئاغرى
وەكۈو تو، شياوه پەنجە لەگەل كەسىكى وەكۈو ژەنەرالدا
نەرم بکات؟ دواى ئەوه، ھەر وا بەئاسانى كولتلى دەدەن؟
بىرۇا بکە لىرە كەسىك نىيە لىت بىرسىت! كە ئەم تكايىھىش
لى كردىت، لەخۆمەوه بۇو. چونكە تو ژەنەراللت توشى
خورپە كرد. چۆن پىت وايە بەتەنبا فەرمانىكى سادە و لە
خزمەتكارىيەكە و ژەنەرال دەرت ناكات؟"

بەئارامى و لەسەرخۆ وتم، "بەلام من خۆم ناچم بۇ
لای خالە بارۇن. بەپىز دى جرييو، تو ھەلەيت. بەو شىوه يە
نابىت، كە تو باسى لىيۇھ دەكەيت."

كاغەزىكى نۇوشتاوهى مۇركراوى لە گىرفانى دەر هيتنى
و دەستى بۇ درىيىز كردىم. نامەكە لە پاولىنەوه بۇو. بە
دەستخەتى خۆى نۇوسىيىبوسى:

بىستۇومە بەنیازىت شوين ئەو رازە بکەويت. تو كەسىكى
لووتەلايت. دەستت كردووه بە يارىيى منالان. بەلام بارودۇخى
تايىھەت ھەيە، رۇزىك دىت كە بۇت باس بکەم. تکاتلى
دەكەم كەمىك ژىر بىت و كۆلا بىدەيت، ئاي چەندە شىتكى
ھىچپۇوچىت! من پىيىستم پىتە! توپىش پەيمانت پىيم داوه كە
ھەميشە لە قسەيى من دەر نەچىت. چياكەي شلانگىبىرگەت بىر
ماوه؟ داواتلى دەكەم گوپرايەل بىت، بەلكۈو گەر پىيىستى
كردى، بى سلاوكىردىنەوه يش، ئەوا فەرمانىت بەسەردا دەدەم.
دلسىزى خۆت

پ...

تىپىنى: ئەگەر بە ھۆى ئەوهى دوينىيۇھ لېم توورەيت،
بىوورە.

كە ئەمەم خويندەوه، ھەموو شتەكان لە بەرچاوم سەمايان
دەكىد! لىوانم زەرد ھەلگەپان و مووجىركە بە لەشمدا دەھات.

فیودور دوستویفسکی

فه رهنسییه نه فرهتییه که یش، هه ر وه کوو ئه وهی زور گویی
به مه نه داییت، رووی لى وه ر گیرام، وه کوو ئه وهی نه یه ویت
په شوکاوییه که م ببینیت. منیش ئه وهم پی باشترا بوو، که له
قاقا بدا.

وتم، "زور باشه، به و خاتونه بلی، با ئارام بیتھوه و
بیخه م ببیت."

ئیدی هیندهی پی نه چوو، له ناکاو وتم، "به لام پیم
بده بپرسم، بوقی دره نگانیک ئه م نامه یه ت پی دام؟ خو
ده کرا - ئه گه ر تو بوق ئه م کاره هاتبای - هه ر له سه ره تای
قسه کردن که دا و له بريی ئه و هه موو قسه پروپو و چانه، ئه م
نامه یه ت پی بداما یه."

ئه ویش وتی، "منیش ده مویست... به هه رحال، ئه م کاره
هینده سه رسورو هینه، ده مویست له ده می خوتھوه بیبیستم،
تا بزانم نیازت چیه؟ به هه رحال، نه مدہ زانی نامه که چیی
تیدا نووسراوه! پیشیم وا بوو کاتی فرهم به ده ستھوهی، تا
ئه م نامه یه ت بده می.

منیش وتم، "ئیستا تیگه یشت. فه رمانی ئه وهیان پی داویت،
که له کاتی پیویستدا نه بیت، ئه و نامه یه م نه دهیتی. گه ر به
ئاموزگارییه کانت کاره که ت بوق کرا، ئه م نامه یه م نه دهیتی... وا
نا؟ دی جریوی ریزدار، به راستی وه لام بدهو!"

سه یریکی کردم و وای پیشان دا که سل ده کاتھوه و وتی،
"رنه نگه وايش بووبیت..."

من شه بقہ که م هله لگرت، ئه ویش به سه ر دام وو کانه وهیه ک
ریزی لى نام و چووه ده ره وه. پیم وا بیت بزهیه کی
لا قریئن امیزیش به لیوانیه وه بینی. جا بوق نا؟
به بوله بول به پلیکانه کاندا هاتمه خواره وه و له به ر خومه وه
وتم، "هیشتایش ئه م بگره و بردیهی نیوانمان هه ر ماوه، ئهی
خو به پیاوی پیاوانه زانه که، دواتر خوت بر او و دو راوت
بوق ده ده که ویت."

تا ئه و کاته یش، بیری بلاوم بوق کو نه کرا بووه وه. هه ر
وه کوو کوتھ کیکیان به سه رمدا کیشا بیت، وا بوو. به لام شنه با
پوخته شیداره که چاکهی خوی لکه لم کرد و که میک به
خومیدا هینامه وه.

دوای دوو خوله کیک، بیر کردن وهم که وته وه گه. دوو
بیرونکهی روونم بوق هات. یه که میان، یارییه کی منالانه بوو،

هەندىك هەرەشەي خەيالى بۇو، كە لاويك بەبای دا و ترسىكى مەزنى بەرپا كرد؛ دووهەميش، ئاي لە مەزنىي ئەو دەسەلاتەي كە بەسەر پاولىندا ھەيەتى! يەك وشەي ئەو، واي لى دەكەت كە ھەرچىيەكى بويت، بۆي بکات. نامەي پى دەنۈسىت و بەھېشى دەگەيەنتى، تکام لى بکات. ئەو ھەستە كە پەيوەندىي ئەو دووانە، بەلائى منهوه، وەكىو ھەتلەيىكى گران بۇو، بەلام لەم رۆزانەي دوايدا، ھەستەم دەكەد پاولىن خۆى بەدوور دەگرىتلىيى و چارەي ناوىت، بىگەرە رېقىشى لىيى دەبىتەوە.

ھەرچىي ژەنەرالىشە، نە لاي لى دەكەتەوە و نە لېشى دەرۋانىت، تەنیا و تەنیا زىبر و توند بۇو لەتكىدا، منىش ئەو رەفتارەيم ھەست پى كردىبۇو، تەنانەت خۆيىشى لە دەمى دەر چوو و بىزارىي خۆى لە ژەنەرال دەر بېرى و تا ئەوپەرى سەنورى بىزارىيىش بىزار بۇو. كە وا بۇو، ژەنەرال دەستى بەسەر پاولىندا گرتۇوە، پاولىنىش چۈوهتە ژىئر رېكتىفى ژەنەرالەوە.

بلاشی هشتادم

له سهيرانگه و ئهو شەقامەي ئەمبەر و ئەوبەرەكەي
رىزەدرەختى داربەرۇو بۇو، بە ھاوارى ئىنگلىزەكەم گەيشتم.
ھەر كە منى بىنى، ھاوارى كرد، "ئۇو! ئۇو! وەکوو من
بۇ لاي تۆ ھاتم، تۈيىش ھەر بۇ لاي من دەھاتىت! كەواتە
ھاوارپىكانىت لەبەر بىنىنى من جى ھېشتۈوه؟"
منىش بەسەرسامىيەوە لىيم پرسى، "لەپىشدا پىيم بلى، چۈن
ئەمانەت زانى... بلىي ھەموو خەلکەكە بەمەيان زانىتىت؟"
ئەويش وەلامى دايەوە، "نا بابه... نا... ئەم بابه تە ئەوھە
ناھىتىت، ھەر كەسىش باسى ناكا."

منىش پرسىم، "ئەي كە وا بۇو، ئەمەت چۈن زانى؟"
ئەويش وەلامى دايەوە، "ئىدى پىيم زانى، يان واي دابىنى
سەرپىتىيانە پىيم زانىوە. ئىستا تۆ بۇ كۈي دەچىت؟ من لاي
خۆمەوە ھەست بە ھاوارپىيەتىت دەكەم. ھەر بۇيەيش بۇ لاي
تۆ ھاتم."

سەرم لەوھ سوور مابۇو، كە بەو شىۋىيە لە كىشەكە
بەئاگا بۇو، وتم، "ئاستىلىي رېزدار، تۆ پىاوىيىكى مەردىت، من
ھېشتا قاوهكەمم نەخواردووھەتەوە و پىيم وا بىت تۈيىش ھېشتا
نانى ئىوارەت نەخواردووھە. كە وا بۇو، با بىرۇين بۇ گازىنۇ
و لەوئى سەروجگەرەيش دەكىشىن و ھەموو شتىكت بۇ
دەگىرەمەوە... رەنگە تۈيىش چەند شتىتكەم بۇ بىگىرىتەوە..."
گازىنۇيەكە ھەر ۱۰۰ مەترىك دوور بۇو لىمانەوە.
خواردمانەوە و بە كەمالى ئىستراھەت لىيى دانىشىتىن. من
لاي خۆمەوە جەڭەرەيەكم داگىرساند، بەلام بەرېز ئاستىلى
جەڭەرەكىش نەبۇو. ئەوھ بۇو خۆى ئامادەي گوېڭىرنى

کردبورو.

منیش بهم شیوه‌یه تی هەلچووم، پوو له هیچ شوینیک
ناکەم و لىزە دەمیتىمەوه.“

ئەویش بە شیوه‌یه کى پشتگیرىکىرىنم وتى، ”منیش ھەمان
پېشىبىنیم بۇ تو ھەبورو.“ بۇ لای بەرپىز ئاستلى چووم،
بەنیازى قسە كىرىن نەبۈوم لەبارەي خۆشەویستىيە كەمەوه بۇ
پاولىن، بەلكۇو بەنیاز بۈوم خۆم لەو باسە بىبۈرۈم. بە
درېزايىسى ئەو چەند رۇزەي دوايىش، يەك وشە چىيە لەو
بارەيەوه لە زارم نەھاتە دەرەوه. دواى ئەوه، ئەو پیاوىتكى
فرە شەرمىنىش بۇو. ھەستم بەوەيش کردبورو، كە قسە كانى
پاولىن كارىتكى زۆرى دەكتە سەر. كەچى رۇزى لە رۇزان،
وشەيەك چىيە لە بارەي پاولىنهوه، نەيدىركاند. ئەوهى لەخۆيدا
سەيروسەمهەرە بۇو، ھەر لەو كاتەوهى بەرپىز ئاستلى چاوى
لە چاوانم بېرىبۇو، خۆيىش نەمدەزانى بۇچى دەرۈونم ھەزا
و پەلەي ئەوهى بۇو و ئارەزوو يىشى بۇو ھەموو شىتكى بۇ
بىگىرمەوه! يان ھەموو وردىكارييەكانى ئەو خۆشەویستىيەى
من بۇ پاولىنیم ھەبۇو، بۇي بىگىرمەوه؟

نيوسەعاتىك لەو بارەوه بۇي دوام و دواتر ھەستم بە
حەوانەوهىكى فرە مەزن كرد. ئەوه يەكەم جار بۇو ئاوا
سنگى خۆم بۇ كەسيتكى دى بکەمەوه و چى لە مىشكەدايە،
ھەلى بېرىژم. ھەستم كرد ئەویش لە شوينە ھەستىيار و
گەرمەكانى نىيۇ قسە كانمدا دەشلەزىت! منیش ھەر بە ئارەزوو
ھىندهى تر باسەكەم گەرمۇگۇر دەكرد. ئەوهىشى كە ليلى
پەشيمان بۈوم لەو قسانەمدا، ئەوه بۇو كە زىادەپىۋىست
باسى فەرەنسىيەكەم كرد.

بەرپىز ئاستلى بەرامبەرم دانىشتىبوو و بەوردى گوئىلى
گرتىبۇوم. كې و بىدەنگ و يەك پىت چىيە نەدوا. چاوى
بېرىبۇوه چاوم و ھەر كە ناوى فەرەنسىيەكەم ھىينا، كتوپر
قسەكەي پى بېريم و پرسىي، ئاخۇ رەوايە ناوى ئەو
فەرەنسىيە، كە ئەوه باسيتكى لاوهكىيە، بەيىنە ناوانەوه؟
بەرپىز ئاستلى لە پرسىيار كىرىندا شىوازىتكى سەيرى ھەبۇو!
منیش وتم، ”پاست دەكتەيت، خۆيىش خەمى ئەوهەم، كە
رەوا نەبىت بۇ من.“

ئەویش ھەلى دايە، ”لەبارەي مرييەكىز و كچە پاولىنەوه
شتىتكى دىاريکراو و ورد نىيە تاكۇو بىلەيت. قسە كانىشىت تەنیا

فیودور دوستویفسکی

وهکوو گریمانیکه و هیچی تر.“
منیش پشتگیریم کرد و وقت، ”بهلی، هیچ هوالیکی ورد و
دروستم پی نییه، ئه وه روون و ئاشکرایه.“
ئه ویش وتی، ”که وا بwoo، نه ک ههر باسکردنەت هەلە
بwoo و بهس، بهلکوو تەنیا بیر کردنەوەشت لهوان، دیسانەوە
ھەلە بwooه!“

منیش قسەکەم پی بری و بهسەرسامییەوە لە دلى خۆمدا
وتم، ”باشه... باشه... منیش هاواراتم.“

رازەکەی دوینیم وەکوو خۆی بۆ گیڑایەوە: ھەلەشەییى
پاولین، ھەلەشەییىکەی خۆم بەرامبەر خالە بارقۇن، دەركىرىنەم
لەسەر كارەكەم، ئەو ترسنۇكىيە لەپادەبەدەرەی ژەنەرال.
بەدوور درېئىش سەردانى فەرەنسىيەکەم بۆ گیڑایەوە.
كۆتايىيى قسەكانىشىم بەوهەتىنا، ئەو نامەيەم پىشان دا، كە
پاولین بۆى نارد بۈوم.

ئەمجا لىيم پرسى، ”لەمانەى كە بۆم گیڑايىتەوە، چىت بۆ
دەر كەوت؟ ھەر بۆ ئەوهەيش هاتووم، تا بىروراى تۆ لەم
بارەيەوە وەر بگرم. بەلام بەلاى منهو، لارىم لەوه نىيە ئەو
فەرەنسىيە چكولەيە بکۈزم. رەنگە رۇزىك بىيت و ئەو كارە
بکەم.“

بەریز ئاستلىش وتى، ”منیش وەکوو تۆ بىر دەكەمەوە،
بەلام لە بارەى كچە پاولىنەوە، خۆت دەزانىت، ئىمە ئەگەر
پىويىست بwoo، پەيوەندىيەكانمان بە كەسانىكىشەوە دەبەستىن،
كە رېشىمان لىيان بىيىتەوە. رەنگە پەيوەندىيەكەلەك بىيت و تۆ
لىيى بىيىتەگا بىيت. چەند پەيوەندىيەك، كە بە چەندىن بارودۇخى
لاوهكىيى ناكاوهوھ بۇوبىيت. تۆ دەتوانىت لەم بارەيەوە خەيالت
ئەرخەيان بىيت. ئەلبەت بېرىك ئەرخەيان بىيت، بەلام لەبارەى
ھەلەشەيیىكەی دوینىيى ئەو كچەوە، دىيار بwoo نامۇ بwoo.
ھەر بەوهەيش نا، بەوهەى كە ويستوویەتى بە ناردىنت بۆ
بەردهم گالۋىكەكەى خالە بارقۇن لەناوت بىبات. (پىشىم سەيرە
چۇن گالۋىكەكەى تىدا نەشكاندۇويت؟). بهلکوو بەوهەيش، كە
ھەلەشەيیىكى لەو جۆرە و لە كچىكى ناسراوى پايدەدارى
وەکوو ئەوهەوە، كە لەخۇيدا بىئەدەبىيىشە، بەلام زىاتر لەوه
دەچىت بەو جۆرەت دانەنابىيت، كە تۆ فەرمانەكەى ئەو
وەکوو خۆى جىيەجى دەكەي...!“

لە كاتىكدا لە بەریز ئاستلىم دەپوانى، هاوارم كرد،

”دەزانىت، من وا ھەست دەكەم تۆ تەواوى ئەم رازەت بىستووه؟ دەزانىت لە كىت بىستووه؟ لە كچە پاولىن خۇيت بىستووه!“

لەپىشدا بەریز ئاستلى بەسەرسامىيەوە لىتى پوانىم، دواتر ھىور بۇوەوە و وتى، ”چاوانت دەبرىسىكتىتەوە، واي دەبىنم بەھەلەدا چووبىت. پەوايش نىيە گومانەكەت پىتوھ دىyar بىت. من دان بە پەواىيى ئەو كارەتدا نانىم. فرە بەتوندىيىش وەلامدانەوە پرسىيارەكەت پەت دەكەمەوە.“

بەئاگا ھاتمەوە و فرە شلەزاربۇم، نەمزانى چۆن ئەوھە ئەت بە خەيالىدا و وتم، ”زۇر باشە، ئىستا ئەوھە وەلاوه بىنى. ئىستا ئەمە سوودىتكى نىيە.“ بە ھەر حال، ئەمە كەى و لەكۈرى و چۆن دەبىت پاولىن ھاناي بۇ بەریز ئاستلى بىردووه و ئەم نەيىنيانە خۆى بۇ گىپراوهتەوە؟

ئەمجا لەم چەند رۆزە دوايدا، بەریز ئاستلىم نەدەبىنى. ھەرچىسى پاولىنىش بۇو، مەتەلىتكى وا بۇو، كە ھەمىشە ژىرىمى سەرسام كردىبوو. بۇ نموونە، تەنانەت تا ئىستايىش كە بىريارم دا ھەموو چىرۇكى خۆشويىستەكەى خۆمى بۇ بىگىرمەوە، كە دەستم پى كرد، ھەستم كرد بېرىك وردهكارىي دىاريکراوم بىر ناكەۋىتەوە لەو پەيوەندىييانە بەوەمەوە ھەبۇو، بە پىچەوانەيىشەوە، شتەكان لە خەيال و نامؤىيى و ھەلوھشاوهىيەوە نزىكتىر بۇون؛ نە لە ھىچ دەچوو و نە ھىچىش لەو دەچوو.

بۇيە بەھەناسەسوارىيەوە وتم، ”باشە، باشە، لە بابەتەكەيش چوومە دەرەوە. زنجىرەي باسەكەيش بچىرا... شتەلىتكى فرەتەن، كە ناتوانم ئىستا ھەر بىريشيانلى بکەمەوە، ھەرچۆنەك بىت، تۆ كەسىتكى مەردىت. ئىستايىش پرسىارت لى دەكەم و داواي ئامۇڭارىت لى ناكەم، بەلكۇ داواي بىروراي تۆ دەكەم.“

بۇ ساتىك كې بۇوم و دواتر پرسىم، ”بەلای تۆو، ھۆى چىيە كە ژەنەرال ئەو ھەموو ترسەي ھەيە؟ بۇچى ئەم كارە منالانەيىان ھىننە قەبە كرد و كردىانە كارەساتىكى ترسناك؟ وائەم كارە منالانەيەيان بە مەترسىدار چواندۇوە، كە دى جرييو ناچار بکات خۆى دەست لە كىشەكە وەر بىدات. (ئەۋىك كە گەر كىشەيەك زۇر مەزن و مەترسىدار نەبى، دەستى تى وەر نادات). ئىدى بەلى! ھاتە سەر زمانم.

فیودور دوستویفسکی

ئەمجا کەوتە تکاکردن و پارانەوە لىتم. ئەو دى جرييە خۆى! لە دوايىدا ھەستى كرد، كە پىش سەعات نۆ ھاتووە و كاغەزەكەى پاولينىشى پى بۇوە. مرفۇ بۇيى ھەيە لە خۆى بېرسىت، كەى ئەو نامەيەى نووسىيە؟ بلىي پاولينيان بۇ نووسىنى ئەو نامەيە لە خەو راپەراندېت؟ منىش بەدەر لەوەي گەيشتۇومەتە ئەوەي كچە پاولىن بەكۈيلە كراوه (مادام داواى ئەوەم لى دەكەت كە لىي خۆش بىم و لىي بىبورم). دەپرسەم، ئاخۇ ئەوچ كارىكى بە ھەموو ئەمانەوەيە؟ بۇ بەو رېزەيە پاولىن بايەخى پى دەدا؟ بۇچى لە يەكەم بارۇنىك كە دىتە رېيان، دەترىن؟ ھەموو ئەوانە چ كارىگەرىيەكىان بەسەر ھاوسمەركىرىيى ژەنەرال و مادمۇزىل بلانشەوە ھەيە؟ ئەوان دەلىن كە پىويىستە ژەنەرال بە شىۋازىكى تايىبەت دەر بکەويىت. ئەويىش بە ھۆى ئەم بارەوە، بەلام خۆ ئەو بارىكى تايىبەتى زىادەلەپىويىستە. ئاخۇ توپش ھاوارام نىت؟ بىروراى تۆ چۆنە لەم بارەيەوە؟ من لە چاواتىدا ئەو دەخۇيىمەوە، كە تۆ فەرەتر لەم بارەيەوە لە من دەزانىت.

بەرېز ئاستلى بىزەيەكى هاتە سەر لىوان و سەرەيەكى با دا و وتى، "بەلى، خۆيىشم پىيم وايە لەم بابهەدا لە تۆ فەرەتر دەزانىم. كىشەكە ھەمووى بەتهنىا بە مادمۇزىل بلانشەوە بەستراوەتەوە. پىيىشم وايە ھەر ئەمە راستىيەكە بىت!" ئارامىم لى برا و كتوپر حەزم كرد شتىك لەبارە پاولىنەوە بىزام و ھاوارم كرد، "مادمۇزىل بلانش چىسى بەسەر ئەمەوەيە؟"

ئەويىش وتى، "پىيم وايە ئىستا لە بەرژەوەندىيى بلانشە، بە ھەر رېگەيەك بىت، لە رۇوبەر ووبۇونەوە لەگەل بارقۇن و خاتۇو بارۇندا خۆى بەدور بىرىت، نەخوازەللا پېكەيەشتنىكى بىزاركەرانەيىش، جا چۆنە گەر رۇوبەر ووبۇونەوەكەيىش ئابرۇوبەرانە بىت؟"

ئىنجا وتى، "ئىستا ئەوە، وەلاوە بىنى... منىش ھەلم دايە، "ئەوە دوو سالىش بۇو كچە بلانش لىرە و لە رۇلتىنېرگ بۇو... رېكەوت وا بۇو، كە منىش ھەر لىرە بۇوم. ئەوکات ناوى مادمۇزىل دى كۆمنگ نېبۇو، بىوهڭنە كۆمنگ لەو كاتەدا بۇونى نېبۇو و دى جرييىش ھەر لەوئى نېبۇو. من لەو بىرلەيەدام، كە نەك ھەر خزم نىن، بەلكۇو بەم دوايىيانەيىش نەبىت، يەكتىرييان نەبىنیوە. زۆر دەمىكىش نىيە

دى جريوיש بۇوهتە مرىكىز. بارودۇختىكى ديارىكراو واى كردووه، ئەمەم لى پۇون بىت. كە بەم دوايىيانە خۆى ناو ناوه دى جريو. كەسىكىش دەناسم بە ناوىكى ترەوه بانگى دەكىد. ”ئەمجا لەسەرى رۇيىشتىم، لەگەل ھەمۇ ئەمانەيشدا، لە بازنىيەكى توڭىمى پەيوەندىدایه.“

ئەويش وتى، ”ئۇو!... ئەوه زۇر شياوه وا بىت، پەنگە مادمۇزىل بلانش خۆيىسى پەيوەندىكەلىكى ھەبىت، بەلام ھەر ئەم مادمۇزىل بلانشە بۇو، كە دوو سال لەمەوبەر، بە ھۆى سکالاى ئەو خاتوونى بارۇنەوه، پەلكىشى دادگا كرا. دواتر داوايشى لى كرا شار بەجى بەھىلىت و جىشى هىشت.“

منىش وتم، ”جا ئەوه چۇن بۇوه؟“

ئەويش وەلامى دايەوه، ”يەكەم جار دەستى بە دەستى پياوىكى ئىتالىيىيەوه بىنرا، مىرىكى مىژۇوپى بۇو، باربىنى، ناوىكى لەم جۆرە بۇو، پياوىك بۇو، ئەو خاتوونەى نوقمى ئەلقە و موستىلە ئەلماس كىردىبۇو، بە گالىسکەيەك پىاسەيان دەكىد، جۇرىك دەبرىسىكايدەوه، كە ئاوى چاوى دەبرد! مادمۇزىل بلانش يارىي قومارى سى و چەلەكەي كرد و تىيدا براوه بۇو، دواتر، ھىندهى من بىرم ما بىت، ئەستىرەى بەختى كەوتە تارىكىيەوه و ئىوارىيەكىان بېرىك پارەي خەيالىي دۇراند، بەلام لە ھەمۇو خراپىتر ئەوه بۇو، كە ئەو مىرە ئىتالىيە لە بەيانىيەكدا ون بۇو و ئىستايىش كەس نازانىت بەرهو كۈى؟ ئەسپەكان و گالىسکەكە ون بۇون و ھىچ شتىك ديار نەما! كېھىش بېرىكى فەرە پارەي ئوتىلەكە قەرزار بۇو، ئىدى مادمۇزىل زەلما، كە لەناكاو ناوى باربىنى بە مادمۇزىل زەلما گۇرا، فەرە غەمگىن و بىورە دەبىنرا، دەگریا و ھەنسك و تۈورەيىي، ئوتىلەكەي پې كىردىبۇو. لە پق و تۈورەيىي خۆيدا، يەخەي خۆى دادەدرى. ھەر لەو رۇۋاظانەيشدا كۆنتىكى پۆلۇنىيايى لەو ئوتىلەدا بۇو. پۆلۇنىيەكانيش لە گەشتەكانياندا بە كۆنت بانگ دەكىرەن، كە ئەم كۆنتە مادمۇزىل دەبىنەت، بەرگەكانى بەرى خۆى دادەدرىت و دەمۇچاوى خۆى بەو دەست و پەنجە ناسك و جوانانەى، وەكۈو پېشىلە، دەرنىتەوه.

كار لە دەروونى دەكتە دەكەۋىتە دواندى.

”دەمەۋئىوارە زەلما كې بۇوه و بۇ ئىوارەيش قولى لە قولى پۆلۇنىيەكەدا بۇو و وەكۈو جاران كەوتەوه قاقالىيدان، خەلکەكەيش ئەمەيان بەئاشكرا بىنى. ئىدى كرانەوهى فەرتىر

فیودور دوستویفسکی

بە کرده وە کانیە وە دەبىنرا، هەر زوویش بۇوە يەکىك لەو ئافرەتانەی قومارى رۆلیتیان دەکرد. گەر يەکىك لەو ژنانە بیانویستایە بچنە بازنه‌ی پارىكەرانى مىزىكى قومارى رۆلیتە وە، دەبۇو پیاوىك ھەلبستىن و لە شوینە كەی داي بىنىشىن، ئەمەش يەکىكە لە قەشەنگىي ئافرەتان، بىگومان ئەمە سەرنجى توپىشى راکىشاوه.“
منىش وتم، ”منىش لەو بەئاگام.“

ئەويش وتنى، ”ئەمە ئەو ناھىيىت. خەلکى ئىرە بە تاسەوەن بۇ ئەو كارە. لانى كەم لە بەر ئەو شان دەدەنە بەر ئەو كارە، تاكۇو ھەزار فەنكىيە كانىيان بۇ ورد بکەنە وە. دواتر ئەوانىش دەكەونە تاكىردىن لېيان، تاكۇو ئەو ژنانە يانلى دوور بخەونە وە.

”مادمۇزىل زەلما كەوتە وردىكىنە وە ھەزار فەنكىيە كان، بەلام تا دەھات، بەختى خراب و خراپتەر دەبۇو. سەرنجى ئەوھىشى دابۇو، كە زۆرىك لەو ئافرەتانە بەخت ياوهريان دەبۇو لەو قومارەدا. ئاخىر خاتۇونە كان خۆيان زۆر باش بۇ رېكىف دەكرا.

”لىرەدا چىرۇكە كە كۆتا دەبىت و هەر وەكۈو چۆن مير ون بۇو و سەرە خۆى ھەلگرت، كۆننەش بە ھەمان شىۋە ون بۇو!“

ئەو ئىوارەيە زەلما، هەر خۆى، بە تەنباھات بۇ قومارە كە. ئىدى كەسىك نەچۈوه ژىر ئەو بارە و قولى نەكىد بە قولىدا، هەر دواى دوو رۇڭ، ھەرچىيە كى پى مابۇو، لە دەستى دا، چونكە قومارى بە دوايىن لىرەي زىرىيەن خۆيە وە كىد و دۇراندى. ئەمجا بە دەوروبەرە خۆيدا رۇانى و بارقۇن گۈرمەر ھلمى بىنى و بۇي دەر كەوت ئەو پىاوه لىنى دەرۋانىت و خستوویەتىه ژىر چاودىرىيە وە، لەنیتو چاوانىشىدا، بىزازىي دەبىنى، بەلام مادمۇزىل زەلما بىزازىيە كەي ئەوھى نەند نەگرت و بە بىزەيەك رۇوبەرۇوی بۇوە و تکاي ئەوھى لى كىد، كە ۱۰ لىرەي زىرىي بۇ بخاتە سەر سوورە كە. ئىدى بە دواى ئەوھدا، لە ئەنجامى ئەو سکالاچىيە خاتۇو بارقۇنى خىزانى بارقۇن لىنى كىد، دواى لى كرا جارىكى دى خۆى بەو گازىنۇيەدا نەكەت و قومار نەكەت.

”ئەگەر ئەم زانىارىيە سووکە لانەيەي منىشت پى سەيرە. ئەو بىنانە، كە منىش لە بەرىز ۋىدەرە وە ھەرم گرتۇوە.

ئەو كەسە يەكىكە لە خزمانم و ئەو ئىوارەيە خۆيشى بە گالىسەكە كە زەلمائى گەياندبووه سپا. كە وا بۇو، لەوە تىيىگە كە مادمۇزىل بلانش دەيەويت بېيتە هاوسمەرى ژەنەرال، زياڭر بۇ ئەوەيە جاريڭى دى كەس داواي نەكتەن، ھەرچەند ئىستا خۆي قومار ناكات، بەلام بەلگەكان دەيسەلمىتن كە ئەو ئافرهتە سەرمایەي ھەيە و بە قەرزى سوو* دەيدات بەم و بەو، تاكۇو قومارى پىوه بکەن، كە ئەمەيان ژىرييى مروف دەيبرىت. پېتىم وا بېيت ژەنەرالى داماوش يەكىك بېيت لە سەرمایەي قەرزازەكانى، رەنگە دى جريوپيش قەرزازى بېيت، خوا خۆيشى دەزانىت، كى دەلىت شەرىيەكىسى نىيە؟

”كە وا بۇو، تىيىگە كە بۆچى مادمۇزىل بلانش نايەويت هاوسمەركىرى بكتەن، يان بارقۇن و خاتۇو بارقۇن پىنى بزانن، ئەمە رسوایيىه و رەنگە لەم بارودۇخەي ئىستايدا، بۇ ناو و ناوبانگى ئەم كچە، لە ھەموو كاتىكى دى خراپىتر بېيت. تو سەر بە بنەمالەكەي ئەويت و رەنگە كرده وەكانىت بېيتە مايەي ئاژاوه بۇ ئەوان، بەتايمەتىيىش لە ئىستايدا، كە بە بەرچاوى خەلکەوە ھەموو رۇزىك قول دەكتەن بە قولى ژەنەرالدا، يان كچە پاولىن. ئىستا تىيىگە يىشتىت؟“

ھېننە توند بۆكىم بە مىزەكەي بەردەممدا كىشا، شاگىردىكە بەھەلەداوان خۆي گەياندە ئىمە و ھاوارم كرد،

”نەخىر... تىيەگە يىشتىم...“

منىش كە فەرە تۈورە بۇوم، لەسەرى رۇيىشتىم، بەرپىز ئاستلى ئەگەر زور باش مادمۇزىل بلانش دى كومانگىت دەناسى، چۆن بۇو كە ئاگادارت نەكىرىنەوە؟ نە منت ئاگادار كرده و نە ژەنەرال و نە كچە پاولىن. كە والە گازىنۇكەدا و بە بەرچاوى خەلکەوە قولى بە قولى مادمۇزىل بلانشدا دەكرد؟ ئا ئەمەي كردووتە، رېيى تى دەچىت؟“

بەرپىز ئاستلىيىش لەسەر خۆ وەلامى دايەوە، ”نەمدەتوانى ئاگادارتان بکەمەوە. چونكە نەتاندەتوانى كارىكى بۇ بکەن. دواجار لە چى ئاگادارتان بکەمەوە؟ رەنگە ژەنەرال خۆيشى لە من بەئاگاتر بۇوبىت. ئەمجا ئەمەيىش نەدەبۇوە پېڭەر لە بەرددەم ئەوەدا، كە پىاسە لەگەل ئەو و كچە پاولىن بكتەن،

* سوو، سوود، الفائدە: بېرىك پارەيە و دەخربىتە سەر بىرى قەرزەكە و دواتر قەرزىدەر وەرى دەگىرىتەوە. (و. ك.)

فیودور دوستویفسکی

ژنه‌رال که‌سیکی به‌دبه‌خته. دوینتیش مادموزیل بلانشم
بینی به‌سهر پشتی ئه‌سپیکی قه‌شنه‌نگه و غاری ده‌کرد و دی
جريو و میره روسيييه کوله‌بنه‌يشى له‌گه‌لدا بwoo. ژنه‌رال‌يشم
بینی به‌سهر پشتی ئه‌سپیکی بوره‌وه بwoo. بق بەيانییه‌که‌ی،
هر هاواری ئازاری لاقه‌کانی بwoo. ئه‌وه‌تا، ئیستایش له‌گه‌ل
ھەموو ئه‌مانه‌يشدا نیشتووه‌تە کولى ئه‌سپیکه‌وه!

له‌و کاته‌دا منیش وا هات به خه‌يال‌مدا، که ژنه‌رال
پیاویکه بق تا هەتایه و بەراستی تیا چووه! هەرچەند من
دەربەستیشى نیم و دەمیکیش نییه بە ناسینى کچه پاولینیش
شەرەفمەند بwoo. هەرچەند بەریز ئاستلى کپ ببۇوه‌وه،
بەلام فرهی پى نەچووه‌وتى، ”دواتر له پېشەوه پېیم و تىت،
ھەرچەند خۆیشم بە هاوارییه‌کى دلسۆزت دەزانم، ریت پى
نادەم برىیک پرسیارام لى بکەيت...“

منیش بەدەم ھەستانه‌وه پېیم و ت، ”ھیندە به‌سە بق
من. ئیستا بەررونى دەزانم، کچه پاولینیش دەیه‌ویت چى
بزانیت لەبارەی مادموزیل بلانشەوه. بەلام نایشتوانیت لە
فەرنسييە‌کەیش جیا ببیتەوه. هەر لەبەر ئه‌وه‌یشه رازىيە بە
پیاسە‌کردن لەتكىدا. بروات ھەبیت، شتىكى دى نییه بتوانیت
زۆرى لى بکات، تاكۇو گەشت لە‌گەل مادموزیل بلانش بکات.
ھەر ئەمە‌یشه واى كردووه نامە‌یەكم بە دەستخەتى خۆى بق
بنووسىت و تىيدا لىم بپاریتەوه، تا دەست بق خالە بارقۇن
نەبەم. لىزە‌وەيە دەستى به‌سەریدا دەپوا و ھەموو جارىك
كىنۇوشى بق دەبات! لە‌گەل ئەمانه‌يشدا، خۆى رووبەررووى
بارقۇنى كردىمە‌وه! سەيرە! شتىه‌لىك ھەن، مەرۆف تىيان
ناگات...!“

ئەويش و تى، ”يەكەم، تو ئەوهەت بىر دەچىت، کە مادموزیل
دى كۆمانگ دەزگىرانى ديارىكراوى ژنه‌راله. دووھم، کچه
پاولىن كچىكى بچڭولەى لە ژنه‌كەي پېشىۋى ژنه‌رال لەلايە.
لە‌گەل خۆشك و برايەك، کە لە خۆى منالىترن. ئەمانه دوو
منالى ئەو ژنه‌راله شىتەن، ھەردووكىيان پشتگۈز خراون و
بىگومان لە كاولىبوندان.“

منیش و تىم، ”بەلى! بەلى! ئەمە راستە. گەر پشتگۈزىيان
بخات، وىيل و دەربەدەر دەبن، مانه‌وه‌يшиيان بەرگىري‌كىدەن لە
بەرژە‌وەندىيە‌كانيان، رەنگە برىيک لە سامانه‌كە‌يشيان بق كۆ
بكرىتەوه.“

”بەلى! بەلى! ئەوانە ھەموو راستن. بەلام لەگەل ئەمەيشدا،
لەگەل ئەمەيشدا...!
ئۆو...! ئىستا تىكەيشتم بۆچى ئەم ھەموو گرنگىيە بە
نەنى دەدەن!“

ئەويش پرسىي، ”بە كى؟“
منىش وەلامم دايەوه، ”بەو پىرەزىنە خەرەفاوهى، لە
مۆسکۇ دادەنىشىت و ھېشتا بىيارى گياندەرچوونى نەدرابو.
ئەوان چاوهپروانى ئەو بروووسكەيە دەكەن، كە مردىنى ئەو
پىرەزىنەي تىدا راگەيەندىرابىت.“

ئەويش وتى، ”بىڭومان بايەخەكان لەو پىرەزىنەدا
چىز بۇونەتەوه. ھەموو شتەكان بەو وەسىيەتنامەيەوه
بەستراونەتەوه. كەى وەسىيەتنامەكە كرايەوه و خويىندرايەوه،
ئەو دەمە ژەنەرال ھاوسمەرگىرى دەكەت، پاولىنيش دەستى
كراوه دەبىت و بەسەر دى جرييوىشدا زال دەبىت...“

منىش پرسىيم، ”دى جرييو چى دەتوانىت؟“
ئەويش وەلامى دايەوه، ”كە قەرزەكانى وەر بگرىتەوه، خۆ
ھەر چاوهپروانى ئەمەيشە.“

منىش پرسىيم، ”تۆ لەو بىروايەدایت كە تەنبا چاوهپروانى
ئەو دەكەت؟“

دواي بىدەنگىيەكى قوول، وەلامى دامەوه، ”لىرە بەدواوه
ھىچى دى نازانى.“

منىش بەتۈورەپىيەوه، چەندبارەم كردهوه، ”خۆيىشم
دەزانىم... خۆيىشم دەزانىم... ئەويش چاوهپروانى ميراتىيەكەيە.
چونكە پاولىنيش مارەيى و جيازىي بەر دەكەويت. ھەركاتىك
ئەوەي دەستكەوت، بە ملدا دەكەويتەوه. ژنان ھەموو يەك
جۆرن. كامەيان زۆر لۇوبەر ز و بەخۇنائز، دەبنە رسواتىرين
كۆيلەي سامان! پاولىنيش، فره بە توندى و پەرۋىشەوه
نەبىت، كەس ناتوانىت خۆشى بويت، ئەمە شتەكەيە. ھەر
ئەمەيش بىروراي منه! تۆ ھەر وا لىنى بىروانە، بەتاپىيەتىيىش
ئەو دەمانەي ھەر خۆرى بەتەنبا دانىشتۇوه و بىر دەكەتەوه،
ھەر دەلىي بەدبەختىي بۆ نۇوسراوه و بەنەفرەت كراوه.
بۆيىشى نۇوسراوه، كە تۈوشى بىتت بە تۈوشى ھەموو
نەھامەتىيەكانى ژيانەوه!“

منىش بەو شىوھىيە ھاوارم كرد، ”ئەو... ئەو... بەلام ئەوھ
كىيە بانگى من دەكەت. ئەوھ كىيە دەقىزىنەت؟“

فیودور دوستویفسکی

گویم له يه کیک بwoo، به روسي بانگی کردم... ئەلیکسی ئیقانوقیتش... ئەوه ئافرهتیکه بانگم دهکات.
”گوی بگره! گوی بگره!”

لهو کاتهدا له ئوتیلهکه مان نزیک دهبووینه وه. ده میکیش بwoo گازینوکه مان جى هیشتبوو و به خۆمان نه زانیبیوو. به ریز ئاستلى دهستى بۆ دریئر کرد و وتى، ”گویم له ئافرهتیک بwoo ھاوارى دهکرد. به لام نه مزانى کیيە؟ به روسيي دەدوا، به لام ئىستا دەزانم ئەو دەنگە لە کوییوه دىت، ئەوه ھەر ئەو ئافرهتەيە، كە لە سەر كورسييە ناوازەكە دانیشتبوو و ئەو ھەموو خزمەتكارە ھەلیان گرت و بردىانە بانیزەكە. ئەوه ئىستايىش جانتاكانى بۆ ھەلدەگرن و به دواوه يە وەن. كە وا بwoo، شەمهندە فەرەكە گەيشتۇوه.“
منىش پرسىم، ”به لام ئاخۇ بۆچى من باڭ دەکات؟ ئەوه دەستى بە باڭگىرىنىم كرده وه. بروانە! ئەوه تا ئاماژە يىش بە ئىئمە دەدات.“

”بەریز ئاستىيىش وتى، ”بەلنى، دەيىيىنم.“
لە بانیزەي ئوتیلهکە وە، ئەم ھاوارھاوارە دەگەيشتە ئىئمە، ”ئەلكسى ئیقانوقیتش! ئەلكسى ئیقانوقیتش! ئۆۋە! چەندە گىلە!
تا پليكانەي چۈونە ژۈورە وەي ئوتیلهکە رامان كرد. ھەر بۆشايىيەكەم تىپەراند، لە سەرسامىدا، بالە كانم بەر دانە وە و لاقە كانم لە جىيى خۆيان وشك بۇون و لە جوولە كە وتن.

بەش نۆیەم

له پانتایی سەرەوەی پلیکانه پانوپورەکەدا، کارەکەر و خزمەتکاریکى فره و بە ئامادەبۇونى بەرپەری ئوتىلەكە وەستابۇن و له چاوهپروانىي گەيشتنى خاتۇونى پايەبەرن، خۆى و كۆمەلىك كەسى دەوروبەرى و چەندىن سندوق و جانتاي كەلەكەبۇودا بۇون.

نهنىش سەر كورسيي پاشايەتىي خۆى نىشتبوو... بەلى، خۆى بۇو، ئانتۇنин ۋاسىلەقنا تراڤىتىش بۇو. ئەو تۈقىنەرە دەولەمەندە ٧٥ سالە خۆى بۇو. خاتۇونىكى خاوهن مولك و يەكىك لە مەزىنەكانى مۆسکۆ بۇو. ئەو چەقى هاتوچۈيە بى برووسكەي ھەوالى مردىنەي بۇو، كە هيشتا زىندىوو! بى ئاگاداركىرىنەوەي پېشىوهختىش، كەسىتىي خۆى لەنیوماندا نواند. لاقەكانى لە جوولە كەوتبۇون و پېنج سالىش بۇو بە كورسييەكەيەوە ھەلیان دەگرت و دەيانگواستەوە، بەلام خۇو و خەدى نەگۇرابۇو و لووتبەرزى و قىچ و قىتى و بىزىوييەكەي و زمانتىزى و نەرەنەپەكەي، ھەر وەكۇو خۆى مابۇووه و بەقىزەقىز فەرمانى دەر دەكرد، لاقرتىشى بە ھەموو كەس دەكرد، واتا ھەر وەكۇو ئەو دەمەى من تازە بە مامۆستاي مىنالەكانىيان و له مالى ژەنەرال دامەزرابۇوم و دوو جاران دىبۈوم، مابۇووه. ئاسايى بۇو بەسەرسامىيەوە لە بەردەمیدا وشك بىم. ئەويش ئەو كاتەي بە كورسييەكەيەوە بە پلیکانه كەدا دەيانگواستەوە، منى بىنى. ناسىميەوە و بە ناوه كورتكراوه كەمەوە و ئەمجا بە ناوه باوکىيەكەمەوە بانگى كردم، ئەو دوو ناوهمى بۇ تا ھەتايە لەبەر كردىوو و، بىگومان بە بىرتىزىش ناسرابۇو!

منيش ئەم پرسىياره هات بە خەيالىدا، "ئەمە لەو
ژنانەيە، كە بەو ئۇمىتىدەوەن لە گۆرپا بىبىنەوە و چاويان لە
ميراتەكەي بېرىۋە. بلىيى ئەو ئىمە و دانىشتۇوانى ئوتىلەكە لە
كەن نەنىت؟ خوايە... خوايە... ئاخۇ ئەوانى دى ئىستا چىيان
بەسەر ھاتىتى؟"

ئاخۇ ژەنەرال چى بکات؟ ئەو مالەكە ھەلدەگىزىتەوە و
ئىزىزەۋۇرۇ دەكەت!

نەنى دەستى كردەوە بە قىزەقىز، "ھىيى... ئازىزەكەم!
ئەو بۆچى لە شويىنى خۇتقا بەو شىوه يە وشك بوویت و
چاوهكانت زەق بۇون؟ ئەرى ئەو نازانىت وەلامىش بەدىتەوە؟
نازانىت بەيانىباشىش بکەيت؟ ئاخۇ ئەمەيش نازانىت؟ يان
خۇت لەو بە مەزنتر دەزانىت، كە ئەمە بکەيت؟ يان ئەوهتا
نامناسىتەوە؟ پۇتاپتىش... دەمبىستىت؟"

ئاوا دەستى بە قىسە كىردىن كرد و بەلاي ئەو پىرەمېرددە
كورتەبنە سەرسىپىيەيشدا لاي كردەوە، كە بەركى
چۈونەدەرەوە لە بەردا بۇو و بۆينباخىكى سپىي بە ملىدا
ھەلواسىبۇو. سەرىكى پۇوتاوهى سوورى گولئاسای ھەبۇو.
ئەو پىرەيش سەركارى خزمەتكارانى بۇو و ھەميشە لە
گەشتەكانىدا لەگەل خۆى دەيىرد.

درىزەدى دايە، "پۇتاپتىش، گويت لىيمە؟ ئەو نامناسىتەوە!
لە گورپىشيان نام و لىببۇونەوە! برووسكە بەدواى برووسكەدا
دەيانىارد و دەيانپىرسى، "ئاخۇ مردووە؟ يان ھىشتا ماوە؟
خۆم ھەمو شتىك دەزانىم. ئەوهتا خۆيىشت دەبىنەت، كە
ھىشتا خويىنم دەبزوویت!"

منيش بە شىۋازىكى نيان وتم، "ئانتونىن ۋاشىلىقنا،
بىبورن. بۇ دەبىت نزاي خراپت بۇ بکەم... تەنيا ئەو بۇو،
سەرسام بۇوم!... ئاخىر چۈن سەرم سوور نەمەننەت؟ خۇ
ھاتنى توڭارىكى چاوهپانكراو نەبۇو...!"

نەنىيىش پرسىي، "چى سەرسامت دەكەت؟ سوارى
شەمەندەفەر بۇوم و گەشتىم كرد. شەمەندەفەرەكەيش تا
بلىيى خوش و ئارام بۇو، نە ھەلبەز زودابەز و تاسە و نە
ماندۇوبۇون. ئەى تو لەكوى بۇويت؟ توپىش لە گەشت
بۇويت؟"

منيش وەلامىم دايەوە، "بەلى، منيش لە گازىنۇكە بۇوم."
نەنىيىش بە دەوروبەرى خۆيدا روانىيى و وتنى، "مرۆف

فیودور دوستویفسکی

لیره دەھەویتەوە، کەشوهەوا فىنکە و دارودرەختەكان جوان
و قەشەنگن! منیش ھەر ئەمانەم پى خۆشە! ئاخۇ كۆمەلى
خۆمان لەوین؟ ژەنەرالىش لەویيە؟"

منیش وەلامىم دايەوە، "بەلىنى، ئەويش لە شوين و جىئى
خۆى ماوەتەوە. ئىستا ھەموويان ھەر لەۋى كۆ بۇونەتەوە؟"
ئەويش وتى، "ئى... لىرەيش دىسان... ژۇوان رېتك دەخەن و
پىنمايسىيەكان پەيرەو دەكەن و ياساگەلى بۇ دادەنин. پىشىيان
وتۈوم ئەو ئاغا پوسىيانە گالىسکەيشيان ھەيە! دواى ئەوهى
سامانەكانيان تەفروتوونا كرد، دزەى ھەندەرانىشيان كردووە.
ئاخۇ پراسكۆفيايشيان لەگەلدايە؟"
وەلامىم دايەوە، "بەلىنى، پاولىن ئەلكىندرۇقنايشيان
لەگەلدايە."

دىسان پرسىيى، "ئەى فەرەنسىيە كورتەبنەكە؟ بەلام خۆ¹
ھەر خۆيىشم ھەموويان دەبىنم. ئەلكسى ئىقانۇقۇتش، بىمبە بۇ
لای ژەنەرال. ئەى خۆت؟ توڭ كاروبارت لىرە باشە؟"

وەلامىم دايەوە، "خراب نىيە، خاتۇو ئانتۇنин ۋاسىليقنا."
ئەويش ھەلى دايە، "تو ئەى پۇتاپتىش، بەو خزمەتكارە
قەبە و زەبەلاھە بىلىنى، لە شوقەيەكى لەبار و خۆشدا دام
بنىت و ھەر لە نەھۆمى يەكەمیدا، ھەر زۇويىش شتومەكەكانم
بگەيەننە ئەۋى، بەلام بۇ ھەموو پەلەيانە لە ھەلگرتىم؟ ئاخىر
بۇ ھېتىنە پەلەيانە؟ ئاي كە ئەمە سووكايدىيە...!"

جارىكى دى رپوئى تى كىرمەدە و پرسىيى، "ئەى ئەو
پياوهى لەگەل تۆيە كىتىيە؟"
وتم، "ئەو بەرىز ئاستلىيە."

پرسىيەوە، "بەرىز ئاستلى كىتىيە؟"
منیش وەلامىم دايەوە، "گەشتىارىكە لەو گەشتىارانە و
بۇوەتە چاكتىرين ھاوارىيەم. ئەويش ژەنەرال دەناسىت."

دىسان پرسىيەوە، "دیارە كەسىكى ئىنگلىزە؟ چونكە دەمى
كردووەتەوە و ھىچ نالىت. بە ھەرحال، من ئىنگلىزەكانم خۆش
دەويىت. زۆر باشە، ئىستا سەرم بخەنە سەرەوە. بەپەلە
بمگەيەننە شوقەكەى ئەوان. ئەوان لە كوى نىشتە جىن؟"

نەنى ھەستا و منیش پىشىيان كەوتىم و بە پلىكانە
پانوپۇرەكەدا سەر كەوتىم. كۆمەلەكەمان وَا دەبرىسکانەوە،
ئاوى چاوابىان دەبىدا! لە بىدا بە ھەركەسىك دەگەيشتىن،
دەوەستا و بەوردى لىتى دەپوانىن. ئەو ئوتىلەي ئىتمەي تىدا

بۇوين، فره قەشەنگ بۇو و لە خۆشترين ئوتىلەكانى شار و لە پۇوى مانەووه تىيىدا، گارانتريينيان بۇو، بۇيىه ئەرسىتۈكرااتىيانە بۇو. ئىدى ھەميشە لەسەر پلىكانە و راپەوەكانىدا، بە ئافەرتانى جوان و قەشەنگ دەگەيشتىت و خاتۇونانىكى فره جوان و نازدار! لەگەل خاتۇونگەلىكى ئىنگلىزى نەرمۇنيان پۇوبەرۇ دەبۇويتەوە. زۇرىك لەوانەيش لەبارەي ئەم خاتۇونە ئىمەوە، لە بەرپۇدەرە ئوتىلەكەيش سەرسامى خاتۇونەكە ئىمە بۇوبۇو! ئەلبەتە ھەموو جارىك وەلامى واى دەدایەوە، كە خاتۇونەكەمان بىيانىيەكى ناسراوى چىنە بالاكانە! كۆنتىسىيەكى پۇسىيە، خاتۇونىكى دەستىرۇيىشتۇوە و ئەو ھەر لەو بەشە ئوتىلەكەدا دەمېنىتەوە، كە خاتۇونە دۇقى (ن)اي مەزنى زۇوتر تىيىدا بۇو. ئەو سىيما بىرۋابەخۇبۇونە و توندىيەي و جىددىيەتەكە ئەسەر عەرشەكەيەوە ھېشتىبۇويەوە و بىبۇوە ھۆى سەرنجى دەرەپەرەكەي. پۇوبەرۇ ئەرکەسىيەكى بىبۇينايەتەوە، ئەو بەو سەرنجە پېشكەرەي لە سەرتاپاى دەرپانى. كۆلىشى نەدەدا و بە دەنگى بەرز پرسىيارگەلىكى فرهى لەبارەيانەوە لە من دەكرد. نەنى مىزاجىكى بەھىزى ھەبۇو، ھەرچەند لە كورسىيەكەي جوئى نەدەبۇوەوە، بەلام ھەرکەسىيەكى بىبىننیايە، لەو بەئاگا دەھاتەوە، كە ئەو ژنە كەلەگەتە! چونكە قنجوقىت بەسەر كورسىيەكەوە دادەنىشت و رېك وەکوو پىتى ئەلەف و شانى لەسەر دانەدەدا! سەرۇقۇزە سېپىيەكەي رېك دەگرت. سىيمايەكى بەدەرەوەبۇوە ھەبۇو و كە پۇوبەرۇ دەبۇويتەوە، وەکوو رېكاپەرېك لېتى دەرپانىت! لە ھەمان كاتدا ھەستت بەھەيش دەكرد، كە پۇويەكى سادە و بى زۇرلەخۇكىدى ھەيە، لەگەل ئەوھەيشدا، كە ٧٥ سالى تەمەن بۇو، كەچى تەپوبىرى و ناسكى بە روخسارىيەوە دىيار بۇو! تەنانەت رېزە ددانەكانىشى فره ناشىرین نەبۇوبۇون، بەرگىكى ئاورىشىمىنى رەشى پۇشىبۇو و شەپقەيەكى بچۈلە سېپىي بەسەرەوە بۇو.

بەرپىز ئاستلى، كە لەتەنىشتمەوە بە پلىكانەكەدا سەر دەكەوت، وتنى، "بەپاستى چىزىكى فره لە بىنىنى ئەم نەننې وەر دەگرم!..."

منىش لە دلى خۇمدا وتم، "نەنى لە ناردىنى برووسكەكان بەئاگايە و دى جريوיש دەناسى، بەلام لەو دەچىت تا ئىستا

فیودر دوستویفسکی

مادمۆزیل بلانش نه ناسیت! هەر زوویش ئەممە لە بەریز
ناسیتلى گەياندووه، بەتەرىقىيەوە دان بەوهىشدا دەنیم، كە
ھەر سەرسامىيەكەي يەكەمین جارم پەويىھەوە، بەو لىدانەي
لە ژەنەرالى دەسرەوينىن، ھەستم بە خۆشى و پەرۇشىيەكى
مەزن كرد. ھەر ئەمەيش كارى تى كردم و بە دلىكى خۆشەوە
ھەنگاوم ھەلدەھىنا.“

ھاوبىيانمان شويىنى خۆيان لە نەھمى سىيەمدا كردىبووهو.
منىش ھەر كە گەيشتم، نە ئاگادارم كردنەوە و نە ھىچ،
دەرگاكەم خستە سەر پشت. نەنیش وەکوو كەسىكى زال
چووه ژۇورەكەوە.

ھەموويان لەھۇي بۇون و ھەر وەکوو خۆيان ويستييتىان
لە ژۇورى ژەنەرال كۆ بىنەوە، ھەرچەند نىوەرق بۇو،
ئەوان مىوانىشىان ھەبۇو، بەلام لەھە دەچوو بەنيازى
گەشتىكى بەكۆمەل بۇوبن، جا چ بە گالىسکە بىت، يان بە
سوارى ئەسپەوە. سەرەرای ژەنەرال و پاولىن و مىنالەكان و
خزمەتكارەكەيان، دى جريو و مادمۆزىل بلانىشىشى لى بۇو
و تەنۇورەيەكى سوارەيى لەبەردا بۇو. لەگەل بىۋەژەن دى
كۆمەنگى دايىكى و مىرە كورتەبنە و زانايەكى ئەلمانىش، كە
تەنیا جارىكى تر لاي ئەوان بىنېبۈوم.

ھەرسى ھەنگاوىك لە ژەنەرالەوە دوور و لە ناوهراستى
ژۇورەكەدا كورسىي نەنیم دانا، تالە ژياندا بىم، كارىگەرىي
ئەو چوونە ژۇورەوەيەم بىر ناچىتەوە!

لە چوونە ژۇورەوەي ئىمەدا، ژەنەرال شتىكى بۇ
دەگىرانەوە. دى جريویش ھەر لەو بارەيەوە گفتۇگۇى
بۇو لەگەلەيدا، پىيوىستە ئەوهىشىم بىر نەچىت، كە مادمۆزىل
بلانش و دى جريو ئەوە دوو پۇز بۇو، دەورۇخولى مىرە
كورتەبنەيان دابۇو و بە لاولۇویدا دەھاتىن و بە بەرچاوى
ژەنەرالى داماوشەوە، لەگەل ئەوهىشدا كۆمەلەكە شىوازىكى
زۇرلە خۆكىردوويان بەكار دەھىنا، كەچى فرە نىان و
پەرخۆشە ويستىش دەيانتواند!

ھەر كە ژەنەرال نەنیي بىنى، وشەكەي بۇ تەواو نەكرا و
حەپەسا و دەمى داپچىرى! بە چاوانى ئەبلەقەوە، ھەر وەکوو
دىيۆكى بىنېبىت، لىتى رۇانى!

نەنیش، بى ئەوهى ھىچ بلىت، چاوانى تى بېرىبۇو. بەلام
وەکوو رۇانىنەكەي ئەھۇي بەدل نەبۇو، سەرکەوتۇوانە و

لاقرتيئاميرانه لىي رواني.

بەو شىوه يە بۇ نزىكەي دە چركەيەك بى ئەوهى هىچ
پاڭىن پېكىاندا هەلپوانى! لە سەرتادا دى جرييو نەھەپەسا!
بەلام هەر زوو پەشۇقاوېيەكى فره بە روخسارىيە وە دەر
كەوت، بەلام مادمۇزىل بلانش بروكاني بەرز كردەوە و
دەمى داپچىرى! گىلانە كەوتە هەلپوانىن بە نەنىد!

مير و زاناکەيش بە سەرسامى و شەلەزانە وە لە
ھەلۋىستانە يان رواني، لە سەرنجەكانى پاولىندا، سەرسامى
و پەشۇقاوېيەكى مەزن دەخويىترايە وە! دواتر ھىندهى
پى نەچوو، وەكoo بەفر سېپى ھەلگەر! بەلام هەر زوو
خويىن بەچىرى گەپايە وە بۇ روخسار و لىوانى و سوورى
ھەلگىرانە وە. بەلى، گەپانە وە نەنى لە خۆيدا بۇ ھەمووان
كارەسات بۇو! مەنيش لەو زياتر كە چاوم بە نەنى لە لايەك
و ئاماذهبووان لە لايەكى تردا گىترا، ھىچى ترم بۇ نەكرا.
بەلام بەرىز ئاستلى، وەكoo جارانى خۆى، بەدۇور بۇو و
پەزدار و ھېمنىش بۇو. لەناكاو نەنى تەقىيە وە بىدەنگىيەكى
رەواندەوە و وتى، "بەلى، ئەمە خۆم! لەبرىي برووسكە كە،
خۆم ھاتووم! چاوهەروانى ھاتنى من نەبوون! وا نا؟"

ھەرچەند نەنى گەر چەند چركەيەكى دى خۆى بىگرتايە و
بىدەنگ بىمايە تەوە، لەو بۇ ژەنەرال دلى لە لىدان بىھەتايە...
بەلام ھەلى دايە، "ئەن تۈنۈن ۋاسىليقنا، پۇورە نيانە كەم...
ئاي كە ئەمە رېيکە و تىكى سەير بۇو!"

نەنى ھەلى دايە، "رېيکە و تى چى؟ سوارى شەمەندەفەر
بۇوم و ھاتم. جا گەر ئەمە نەبووايە، ئىدى ھىلى
شەمەندەفەر چ سوودىكى دەبۇو؟ يان ئىتوھ چاوهەروانى ئەوھ
بۇون، كە من بەسەر دارەمەيتەوە لە مالەكەم بىتمە دەرەوە
و میراتىتان لەپاش خۆم بۇ جى بەھىلەم؟ ژەنەرال، دەزانم
برووسكەكى فرەت لېداوە و فەريش كەوتۇوھ لەسەرت.
كەپىي برووسكە لىدانى ئىرەيش ھەرزان نىيە. بەلام ئەوهەتا،
گورم بە خۆم دا و بۇخۆم ھاتم. ئا ئەمە فەرەنسىيەكەيە؟ پېم
وا بىت دى جرييوى پەزدارە؟"

دى جريويش وەلامى دايە وە، "بەلى، خاتۇونە كەم، بېروات
پېم ھەبىت، شادمانم بە بىنېت و زۇرىش. ھەر فەريش
پەرقىشى تۇ بۇوم، شادمانم كە بەم شىوه يە دروستىت بۇ
گەراوه تەوە." پېم

فیودور دوستویفسکی

نهنی ههلى دایه، "قەشەنگە! بەلى، ئەوه راستە و قەشەنگە!
من چاکت دەناسم، ھەئى ئەكتەرى كۆمیدى! بە هيىندەي
سەرەپەنجه يەكىش،" دەستى راکىشا و پەنجه تۇوتەي پىشان
دا، "بىروات پى ناكەم."
دەستىشى بى مادمۇزىل بلانش راکىشا و پرسىي، "ئەئى
ئەمەيان كېيە؟"

ئەو كچە فەرنسييەيش بە پۇشىنەكەيدا دەر دەكەوت،
كچىكى بىزىو و ھەلەشەيە و تەنۇورەيەكى سوارەيى لەبەردا
بۇو و قامچىيەك بە دەستىيەو بۇو و ئاوى چاوى نەنلى
برىدبوو.

نهنی لەسەر پرسىارەكانى رۆيىشت، "خەلکى ئىزەيە؟"
منىش وتم، "ئەويان مادمۇزىل بلانش دى كۆمینگە. ئەوى
تريشيان دى كۆمینگى دايىكىيەتى. ئەوانىش نىشىتەجىي ئەم
ئۇتىلەن."

خاتۇونى پىرەژنىش بى شەرمىرىن پرسىي، "ئاخۇ
شۇوى كردووھ؟"
منىش بەپەرى رېزەوە، دواى چاوداگىرتىم لە كچەكە،
وھلامم دايىو، "نەخىر...! ئەو ھىشتا كچە."
پىرەژنە درېزەي دايىه، "ئاخۇ كچىكى كراوه و پۇوخۇشە؟"
لە راستىدا لە پرسىارەكەي نەگەيىشتىم.

نهنی رۇونترى كردووھ و پرسىي، "مرۆڤ بە
هاورىيەتىكىرىن و تىكەلىي ئەم كچە، ھەست بە بىزارى
ناكات؟ ئاخۇ زمانى روسى دەزانىت؟"
ئاخىر دى جرييو لە مۆسکو بىلمەبلىمى بە چەند وشەيەكەوە
دەكىرد، ئەوھىشم بۆيە پى وت، چونكە مادمۇزىل دى كۆمینگ
ھەرگىز گەشتى رۇسىاي نەكردووھ.

نهنی بى ھىچ پېشەكى و لەناكاو، رۇوى لە مادمۇزىل
بلانش كرد و وتى، "بەيانىت باش!"
ئەوپىش كە زووتر خۆى بى پىداھەلدانى ئامادە كردىبوو
و بەئەدەبەوە سەرسامى خۆى لەو پرسىارە نامۇيە و
نائاسايىيەپىشان دا و وھلامى دايىو، "بەيانىي توپىش باش،
خاتۇونەكەم."

نهنی ههلى دايىه، "ئۇو، خۇ چاوانىشى دادەخات و بە
خاوهن پەوشىت خۆى پىشان دەدات! ھەزۇر زۇو والە مرۆڤ
دەكەت، كە تىپگات لەگەل چ بالىندەيەك رەفتار دەكەت! خۇ

ئەمېش ئەكتەرىيکە بۆخۆى.

لەناكاو بەرەو ژەنەرال چوو و درېزەى دايە، "ئاخىر دەبىتە
هاوسى و دراوسيمان! تۇ پىى خۆشحال دەبىت، يان نا؟"
ژەنەرال وەلامى دايەوە، "ئۇ نەنى، بىروات ھەبىت لە
ناخەوە پەرۋىشى ئەوەم و خۆشحال دەبىم، ھەرچەند ژەنەرال
بەسەليقە بۇو و دەيىزانى لە شويىنى پىويسلى خۆيدا قىسە
بىكەت و پەرۋىشى ئەوەيىش بۇو كە قىسەكانى كارىگەرىيى
خۆى لەسەر بەرامبەرى بىى، بەلام بە خۆيدا ھاتەوە و
كەوتە فەرىتىزى و رەزاندەوەي ရىستەكانى و لەوانەي وتنى،
"ئەوەي كە فەرە ئازارى پى بەخشىن، ھەوالى نەخۆشىيەكەي
تۇ بۇو... چەندىن بروو سىكەمان پى گەيشت و ئەوەي فەرە
بىتاقەتى كەردىن... كتوپر..."

ھەر زۇو نەنى قىسەكەي پى بېرى و وتسى، "تۇ درق
دەكەيت... درق دەكەيت...!"

ژەنەرالىش لاي خۆيەوە قىسەكەي پى بېرى و وەكۈو
ئەوەي قىسەكەي ئەوى نەبىستىتىت، پرسىيى، "ئەوە چۇن بۇو
كە بېيارى گەشتىكى لەم جۆرەت دابۇو؟"

بىڭومان تۆيىش ھاوبىاي منىت، كە گەشتىكى لەم جۆرە و
لە تەمنىتكى وەكۈو ئەوەي تۇ و بەو بارە دروستىيەي تۇوو،
كە نەخۆشىت، لەخۆيدا لە چاوهەرىيى سەرسوورمان بەولۇو،
ھىچى ترى لى نايەتە ئاراواه! لەگەل ئەمانەيشدا، "بزەيەكى
خستە سەر لىيانىشى،" من خۆشحالم بە گەيشتەئىرەي تۇ.
ئىمەيش لاي خۆمانەوە، "بزەيەكى خستە سەر لىوان، كە
ھىمای پىخۆشبوون بۇو "تەقەللا دەدەين مانەوەت لامان،
فرە بەچىز و سوودەند بىت..."

نەنى قىسەكەي پى بېرى، "كۆل لەم جۆرە قسانە بىدە، چونكە
ئەمەيشت وەكۈو قىسەكانى تىرت بىسىوود و ھەلەجوبەلەجن.
خۆم دەزانم چۇن چىز لە كاتەكانى مانەوەم وەر بىگرم.
ئەوەيش بىزانە كە لىت توورە نىم، كەسىكى كىنەلەدلەش
نىم، لىت پرسىم، ئەوە چۇن بۇو بېيارى ئەم گەشتەت دا؟
ئەم كارەم ھەر زۇر سادە بۇو. جا ئىتىر بۆچى ھەمووان
سەراسىمەن؟"

فیودور دوستویفسکی

بەیانیت باش... پراسکو* تو چى دەکەيت لىزە؟
پاولینیش هاتە نزکترييەوە و وتسى، "بەیانیت باش نەنیکەم،
گەشتەكەتان فەرەخایەن بۇو؟"

نەنیش وەلامى دايەوە، "ئەمە پرسىيارىكى زىرەكانەيە و
لانى كەم لەو ھەموو ئاخەلکىشان و ئاخونۇقە باشتە. بەم
شىۋەيە، ماوهىيەكى زۇر لە جىڭەدا مامەوە و چارەسەرى
پزىشىكىم بۇ نەخۆشىيەكەم وەر گرت. دواتر ھەموو
پزىشىكەكانم دەر كرد و مجيورىكى كلىساي قديس نيكۆلام
بانگ كرد، چونكە ئەو پياوه ژنه نەخۆشىيەكى ترى لەم جۆرەي
منى بە دەرمانى گژوگىيا چاك كردىبووهو. ئىدى ئەو دەرمانە
نەخۆشىيەكەي منىشى سوووكتر كرد. نىوهپۇق ھەموو جەستەم
نىشته سەر ئارەقە، ھەستام و ئەلمانىيان ھاتن و دواى ئەوهى
چاوىلەكەكانىيان سەر لۇوت نا و دواى راۋىيىزكردن، پېتكەوە
وتىيان، ئەگەر بەنيازى سوودوھەرگەتنىن لە ئاوى كانزايت،
ئەوا گەشتى ھەندەران بىھن، تا تەنگبۇونەوهى خۆينبەرت
نەمەننەت. منىش بە خۆم وت، ئەرى بۇ نا؟ ئەندامانى
بنەمالەيش كەريانە ھاتوهاوار و وتيان، چۈونت بۇ ئەۋى،
كارىكى ھەلەشە و شىتانا يە."

بەلام من گويىم پى نەدان. ۲۴ سەعاتى بەسەردا تىنەپەرى
و من شتومەكم كۆ كردهو. كارەكەرىك و پۇتاپتش و دواتر
قىيدۇر، ئەوهى لە بەرلىنەوە هيئامەوە و ھىچ پىۋىستىيەكىشىم
پېسى نەبۇو و هيئام، چونكە دەمتوانى بەتەنیا گەشت بىھم،
ژۇورىكى تايىبەتم لە شەمەندەفەرەكەدا بەكىرى گرت. ئاي كە
حەمالىكى فەرە لە وىستەگى شەمەندەفەرەكاندا ھەبۇو! ۲۰
كۆبىك دەدەيت و بۇ ھەركۈيىك بچىت، دەتكەيەننەت."

نەنى لە دەوروبەرى خۆى رپانى و بەم شىۋەيە كۆتايىيى
بە قىسەكانى هيئنا، "شوقەيەكى قەشەنگىغان ھەيە، ئازىزەكەم،
پارەت لەكۈي بۇو؟ گەر بەھەلەدا نەچۈوبىم، ھەموو شتەكانت
لە رەھندايە. خۆ ئەو فەرەنسىيە كۈلىك پارەي لاي توپىه.
ئاھىر من ئاگادارى ھەموو شتىكىم... لىيم مەگرە... ئاگادارى
ھەموو شتىكىم."

* زۇر جاران مەلالانى پوس لەوانەي پەروەردەيان بىيانىيە، بە نازناۋىنەكى
نزيك بە ناوى خۇيانەوە بانگ دەكىرىن، ئەوهەتا ناوى پراسکوچىا بۇوهتە
پاولين.

ژنه‌رالیش فره په شوکابوو، که وتی، "پوری، من سه‌رم سوور ماوه! واي دابنی به بی چاودیریسی هیچ که سیک ده‌توانم... دواتر خه‌رجکردنم له وده‌سته‌ینام که متره. ئیمه لیره..."

نه‌نى هله‌ی دایه، "بری خه‌رجکردنکانت که متره له وده‌سته‌ینانت؟ به راستی چاوقاپیمیت! بیگومان له‌گەل ئه‌وه‌یشدا که به خیوکه‌ریانیت، مزاله‌کانی خوتت بى پاره کردوه!"

ژنه‌رال تى هله‌چووه‌وه، "دوای ئه‌وه... دواى ئه‌وه قسیه‌ی توکردت... نازانم بلیم چى..."

نه‌نى وتی، "چى نازانیت؟ من وام داناوه توکولت له قوماری رېلیت بى نادریت! که واته ئیستا توک مايه‌پووچیت...!" ژنه‌رال توشی شوک بىو و به‌هه‌ناسه‌سوارییه‌وه پرسیی، "من ده‌چم بى قوماری رېلیت؟ من؟ که سیک هه‌یه له پله‌وپایه‌ی مندا بیت و قوماری رېلیت بکات؟ پوره‌ی خۆم، که میک وره‌وه سه‌ر خوت... ئاخرا توک هیشتا له نه‌خۆشییه‌کەت چاک نه‌بورویته‌وه."

نه‌نیش ته‌نگه گرتی و وتی، "ئه‌وانه‌ی ده‌یلیت، درون! گره‌و ده‌کەم له سه‌ر ئه‌وه‌ی مەحاله توک بتوانیت خوت له قوماری رېلیت بى دوور بگریت! توک ورینه ده‌کەیت! خۆم هەر ئه‌مرق ده‌چم، تا بزانم سیحری ئەم قوماری رېلیتە چیي؟" رپووی له پاولینیش کرد و وتی، "پراسکوچیا، تویش ئه‌وه شتائەم پیشان بده، که شایانی سه‌ر دانیکردن. ئەلکسی ئیقانو-فیتشیش پیشم ده‌کەویت و دەمباته ئه‌وه شوینانه... پۆتاپتش، تویش لیستیک له ناوی ئه‌وه شوینانه پیک بینه، که دواتر سه‌ر دانی ده‌کەین. ئەرئ ئاخرا کام لهم شوینانه‌ی ئىرە شاییستەی بینین؟"

پاولینیش وتی، "لەکەنارى شاریش شوینه‌وارى کوشکى رووخاو هه‌یه. هه‌رووه‌ها شلانگ بىرگیش."

نه‌نیش هله‌ی دایه، "ئەم شلانگ بىرگە چیي؟ دارستانه؟" پاولینیش وەلامی دایه‌وه، "کیویکى سەخته و لووتکەی هه‌یه."

نه‌نى پرسیی، "ئەی لووتکە له خۆیدا چى ده‌گەیه‌نیت؟" ئه‌ویش وەلامی دایه‌وه، "بلندترین شوینى کیوه‌کەیه. قەشەنگترین شوینىکى کیوه‌کەیه."

فیودور دوستویفسکی

نهنی به سه رسور مانه وه و تی، "جا ده کریت به کورسیه که مه وه بگه مه لووتکه ئه و شاخه؟ شتی وا ده بیت؟" منیش و تم، "زور باشیش شتی له و جوره ده کریت! ده تواني حه مال به کری بگرین بق ئه و مه بسته." له و کاته دا کاره که ره فیدوسیا هات و مناله کانی ژنه رالی له گه ل خوی هینابوو و سلاؤی له نه نی کرد.

نه نی یش و تی، "بیر له ماچکردن مه کنه وه، حزم له ماچکردنی منالان نییه، چونکه هه موویان لووتیان ته ره! فیدوسیا، توئیزه ت پی چونه؟"

فیدوسیا وهلامی دایه وه، "خاتوون، ئیمه لیره زور باشین، خاتوو ئه نتونین ۋاسىلېقنانی نیان، ئه ت تو چونیت، خاتوونه ئازیزه که م؟ ئیمه فره به خه می تووه بووین."

نه نی وهلامی دایه وه، "دەزانم، ته نیا تویان تیدایه ره وانت پاک و ساده بیت. ئاخو ئه و هه موو خله که میوانی ئیوه بوون؟"

پوویشی کرده پاولین و پرسی، "ئه و بله باریکه چاویلکه له چاوه کییه؟"

پاولینیش بە چرپە پیی و ت، "ئه و نلسکییه... نه نیکه م." پیره زنه هەلی دایه، "ئۆو، كه وا بوو، ئه ویش رو سییه! منیش لای خۆمە وه پییم وا بوو له و توویزه که مان تیناگات!... رەنگه ھیچیشی لیمان نه بیستیت. زووتر بە پیز ئاستیم بینیبو.

ئه مجا بە سار دییه که وه لە سەری پویشت، "ئه و جاریکی تریش بینیمه وه."

بە خیراپی پووی له ئه ویش کرد و و تی، "بە یانیت باش." بە پیز ئاستیلیش بى ئه وی هیچ بلىت، كە مىك بقی داموو کایه وه.

نه نی و تی، "دەی، شتیکی خۆشم پی بلی، پاولین، تویش قسە کانمی بق وهر بگىرە سەر زمانه کەی خۆی."

پاولینیش ئەمەی وهر گىردا، "ئەمە ویت ئه وەت پی بلیم، كە فره خۆشحالم بە بینیت. دلخوشیش بە وەی هیندە تەندروستیت."

بە پیز ئاستیلیش بە هه مان شیوه دوا. بە لام ئە میان نیانتر بقی.

پاولین ئه ویشی بق نه نی وهر گىردا. نه نیش پیوهی دیار

بوو که بەو سەرسام بۇو!

نەنی وتى، "ئىنگلەيىزەكان ھەميشە وەلامى ئامادەيان پىيىھى!
خۆيىش نازانم بۇچى ئىنگلەيىزەكانم خۇش دەۋىت؟ لەوەتەي
ھەم، خۆشىم ويسىتون! ئاھر ئەوان كەسانىكىن، ھەرگىز
بە فەرەنسىيەكان بەراورد ناكىرىن! ئەى ئاستلىيى بەرپىز،
خوازىيارم ناوهناوه سەرم لى بىدەيت و ھەميشە تەقەللايش
دەدەم بىزارت نەكەم. ئەمەيش بۇ ئەم پىياوه وەر بىكىرە سەر
زمانەكەي خۆى. ئەوهېشى تىيگەيەنە، كە من لە نەھۆمى
يەكەم نىشتە جىتم، تىيگەيىشتىت؟"

بە دەستىشى ئامازەيى بە زەويى ژۇورەكە دەدا.

بەرپىز ئاستلىيىش بەم باڭگەيىشتەي نەنی فەرە خۆشحال
بوو.

نەنېيىش بەئاگايىيەوە، لە پاولىنى رواني و ھەر لە تەوقى
سەرىيەوە تا پەنجهى پىيى سەرنجى دا.

لەناكاو بەويىشى وت، بىراسكۇقىا، لېرە بەدواوه توپىشىم فەرە
خۆش دەۋىت. تۆ كچىكى ئازايت، لە ھەموو يىشىان باشتىرت،
بەلام ھەر بىرەك لە خۇو و خەدى ئەوانىت تىدايە. بە ھەر حال
خۆيىش وەکوو تۆم، ئادەيى كەمىك بسوورى، ئەوه قەزەكەي
سەرت بارقەيە؟"

پاولىنىش لە وەلامىدا وتى، "نەخىر، نەنېكەي خۆم، ئەمە
قۇزى پاستەقىنەي خۆمە!"

نەنېيىش وتى، سوپاس بۇ خوا، چونكە زۇرم رق لەو
مۇدىلە ھىچەي قۇز دەبىتەوە. تۆ بۇخوت كىزىكى فەرە
قەشەنگىت، گەر كورە لاو بۇومايمە، ھەر ئىستا كەوتىبۇومە
داوى خۆشەويسىتىتەوە! ئەى بۇ شۇو ناكەيت؟ ئۆو! ئىدى
كاتى رۇيىشتە. دواى مانەوەيەكى فەرم لە گالىسکەدا، ئىستا
ئارەزووى پىاسە و گەران دەكەم."

سەرنجى ژەنەرالىشى دا و لەسەرى رۇيىشت، "ھا...
ئىستايىش ھەر توورەيت؟"

ژەنەرالىش - كە تا ئەو دەمە ھاتبۇوەوە سەرخۇ - وتى،
"تىكا دەكەم، ئەى پۇورەي خوشكى باوكم، ھىنده و با بەس
بىت، تىكا دەكەم. من لە كەسانى وەك تەمەنلى تۆ تىدەگەم..."
دى جرييو بەچرپە وتى، "تازەبەتازە ئەم پىرەزىنە منال
بۇوهتەوە!"

نەنېيىش لە ژەنەرالى پرسىي، "دەمەوەيت ھەموو شتەكانى

فیودور دوستویفسکی

ئىرە بىينم. ئاخۇ بۇ خاترى من دەستبەردارى ئەلەكسى
ئىقانۇ فىتش دەبىت؟^۱
ژەنەرالىش وەلامى دايەو، "چەندت ماوه پىويست بىت، من
ئامادەم. بەلام دەبىت ھەموومان پىكەوە بىن لەو گەشتەدا.
خۆم و پاولىن ۋېز دى جريو، بەختىارىش دەبىن كە
ياوهرىت بکەين."

دى جريوיש بزەيەكى ماستاوجىيانەي فريودەرى سەر
لىوان خست و وتى، "بەلام خاتۇونەكەم، بەختەوەرىيە بۇ
ھەموومان گەر..."

نەنىيىش قسەكەى پى بېرى، "ئەى هوو! بەختەوەرىيە!... تو
دەمەيتە پىكەنин، ئازىزەكەم!"

پۇوى لە ژەنەرالىش كرد و لەسەرى پۇيىشت، "بە
ھەرحال، پۇولىكى ميراتىيەكەى خۆمت پى نادەم. ئىستايش،
بىمبەنەوە بۇ شوقەكەى خۆم. دەمەويىت سەرنجىكى ئەوييىش
بىدەم، دواتر بۇ ھەموو شوتىنەكان دەچىن، دەى بىگۈزىنەوە."
سەرلەنۈى نەنتىم ھەلگرتەوە و كۆمەلىك بەدواى
كورسىيەكەوە بۇوىن و بە پلىكانەكاندا ھاتىنە خوارەوە.
ژەنەرال وەكoo ئەوەى تۈولىكى تەپيان بەسەر لووتىدا
كىشايىت و ئاوازى لەدەست دا و لەدوايەوە دەپۇيىشت. دى
جريوיש نوقمى دەريايى بىركردنەوەي خۆى بۇو.

ھەرچەند لە سەرەتادا مادمۇزىل بلانش دەيويىست لە
ئوتىلەكەدا بىتىتەوە، بەلام دواتر وا بەلايەوە باش بۇو
شوينمان بکەويىت. ئىدى ئەويىش هات و ميرىش بەدوايەوە
بۇو، لە شوقەكەى ژەنەرالدا تەنبا ئەلمانىيەكە و بىتوهڙنە دى
كۆمينگ مانەوە.

بهش دهیکم

له شارانی ئاوه كانزايىيەكان و بىگرە لە هەموو ئەوروپا ياشدا، بەريوھبەرى ئوتىلان دەبىنىت چۈنچۈنى و بى ئەوهى بايەخ بە حەز و ئارەزووھكانيان بىدەن، شوقە بۆ مىوانانىيان دىيارى دەكەن. بەلكۇو تەنيا و تەنيا گۈئى بە ئارەزووئ خۇيان دەدەن، لەگەل ئەوهىشدا، دەبىت دان بەوهىشدا بىنىين، كە زۇر بەكەمىيەل دەكەن. بەلام ئەم جارەيان خوا دەزانىت بۆچى، شويىنېكىيان بۆ نەنى دانابۇو، كە سەنورى گرانىيى جارانىشى بەزاندبۇو. چوار ژۇورى راخراو بە گرانترين راھەر، لەگەل گەرمائو و ژۇورى خزمەتكاران و كارەكەران. هەروھما ژۇورىيکى تايىبەت بە يياوھرى نەنى... هەندى.

يەكىك لە دۆقە مەزنەكان، هەشت رۇز لەم شوقەيەدا مابۇوهە. ئىدى بەخىرايى ئەو ھەوالەيان بەنەن دانىشتۇوانى ئوتىلەكەدا بىلەو كرده، كە شتىكى وا پۇوى داوه و هەشت رۇز ئەو شوقە گرانبەهایە بەكار ھىنراوه. ئەمەيش ھەر بۆ ئەوهى خەلکەكە گرنگى بەو بالەي شوقەكان بىدەن.

پىرەڙنە كەوتە گەران بەنەن ژۇورى شوقەكاندا و دلىھقانە سەرنجى دەدان. بەريوھبەرى ئوتىلەكەيش، كە پىرييکى بەسالاچۇو بۇو، بەدوايەوە بۇو و ھەر بە لاولوويدا دەھات. ئەويش دەميڭ لە ژۇورەكانى دەرپوانى و دەميڭىش لە خاونەن مولكەكەي. نازانم ئەو خاتۇونەيان بە چى دەزانى! بىڭومان بە كەسىتىيەكى مەزن و بە نامىييان زانىبۇو. بەتايىبەتىيىش ئەويك، كە فەرە دەولەمەند و زەنگىن بۇو! تەنانەت لە تۆمارگەي نىشتهنىيانى ئوتىلەكەيشدا نۇوسىيۇويان، خاتۇونى ژەنەرال ئەميرە ساراسقشىقا. ھەرچەند ئەو نەنەيە بۆ رۇزىكىش لە

زيانيدا ئەميره نەبوبۇو!

گومانى تىدا نەبۇو، كە فەرييى خزمەتكار و بەكىرىگەتنى ئەو
بالە شوقە گرانبەھايە و ئەو هەمۇ شتومەكە لۇولکراوهى
ھېننەش پىويىستىي پېيان نەبۇو و ئەو هەمۇو سندوقانەي
لەكەل دابەزىنى ئەو ئەميره داگىران، بۇوبۇو دەستورىك
بەلايانەوە و ئەو مەزنىيەيان پى بەخشى. لەسەرروو
ئەمانەيشەوە، كورسىيەكەي زىرى و ئەو بىرۋابەخۇبۇونەي و
شىوازى وتۈۋىژ و ئەو پرسىيارە نامق و رووهەلمالاراوېيە
لە قىسىملىكىدا ھېبۇو و خۆيىشى بەرگەي وەلامدانەوەكانى
نەدەگرت! ھېننەشى تر بالاى كرد و مەزنىي پى بەخشىبۇو.
لەناكاو فەرمانى وەستانى ئەوانەي دەدا، كە خۇى و
كورسىيەكەيان ھەلگەتلىپۇو و لەبەرامبەر شتومەكىكى نېو
ئۇتىلەكەدا و پرسىياركىدىن لەبارەيەوە، واي دەكىرىد خاوهەن
ئۇتىل سەرسام بکات و بە بىزەيەكى مەزنەڭرىيەوە وەلامى
بداتەوە. لە ھەمان كاتىشدا، دلەخورپەتى تووشى ئەو خاوهەن
ئۇتىلە دەكىرىد.

پرسىيارەكانىشى بە فەرەنسىيەكى شەقۇشىر دەكىرد و
زور جار ناچارى وەرگىرپانى رېستەكانى دەكىرىم! زورىك
لە وەلامەكانى ئەو خاوهەن ئۇتىلەيشى بەدل نەبۇو، چونكە
نەنى پىتى وا بۇو وەلامەكانى كورت و كەمن. دواى ئەوە،
زور جاران پرسىيارەكانى بىيمانا و لەناكاو و سەمەرە بۇون!
بۇ نمۇونە، لەناكاو لە بەردهم تابلوېيەكدا دەۋەستا و ئەو
تابلوېيەيش بىرۇكەكەي لە ئەفسانەيەكى يۇنانىيەوە وەر
گىرابۇو.

دەپرسى، "كى ئەم وىنەيەي كېشاوه؟"

بەپىوه بەر ئۇتىلەكەيش وەلامى دەداتەوە، "رەنگە ئەمە
ئەندىشەي كۆنتىسەيەك بىت!"

نەنى پرسىي، "چۈن؟ بۇچى تۆ بەتەواوى ئەو پاستىيە
نازانىت؟ نىشتەجىي ئىزەيشىت و كەچى بەجوانى لىت پۇون
نىيە؟ ئەى لەبەر چى بۇو كە ئەم وىنەيەت رېك لەم
شويىنەدا ھەلۋاسى؟ باشە ئەم ژنە بۇچى ئاوا گىئىز و حۆلانە
دەروانىت؟"

بەپىوه بەر نەيدەتوانى وەلامى ئەو هەمۇ پرسىيارانە بە
جۇرىك بەداتەوە، كە ئەو پازى بکات. تەنانەت سەرپىشى لى
شىۋابۇو.

فیودور دوستویفسکی

نهنی به پوسی پیش و ت، "نای... که گیله!"

نهنی له سه ر پرسیاره کانی رویشت. دواز نه و هی سه رنجیکی فرهی په یکه ره چکولهی ساکسیدا، فرمانی دا - بی نه و هی که س بزانیت له به ر چی - له و شوینهی خوی بیهینه دهره وه. دواتر به ریوه به ری نو قمی کومه لیک پرسیار کرد، له وانه، "نرخی راخه ره کانی ژووری خه و تن چهند بود؟

نه و راخه رانه له کوی به ره م هینراون؟"

ناچار به ریوه به ری نوتیله که په یمانی پن دا، شوین و هلامی

نه و پرسیارانهی بکه وی و زانیاری بکانی بق بینیته وه!

نه نیش له به ر خویه وه و تی، "نای... چ که رگه لیکن!"

نه مجا به لای جیگه که دا لای کرد وه و تی، "ههی لم چه تری سه رجیه! هر ده لیکی ته ختن شاهانه یه! نادهی... هر

ئیستا بوم هه لبوبه شینه وه!"

هر له ویدا بؤیان هه لوبه شانده وه.

نهنی له سه ری رویشت، "دهی... دهی... هه مووی لیک

بکه نه وه. پشتیه کانیش دوور بخنه وه. لیفه و سه رچه فه که یش."

سیسم و جیگه که یان هه لکیپایه وه و نه نیش چیزی له

روانینه کهی ده برد.

نهنی هه لی دایه، "نه و هی باشه، میرورو تی نه داوه! دهی،

هه موو سه رچه ف و پوشه ره کان لا ببهن و پشتی و شته کانی

خوم بق بخنه شوینیان. به هه رحال، نه وه زیده ره وی و

ده ستبل اویی گوزه راند نی ژیانه. نه گه ر نا، لم ته مه نه مدا چ

پیویستیم بهم شو قه یه بود؟ نه م ته نیابالییه مرؤف بیزار

ده کات. هق ئیقان ئیقان قیتش، هق و... زووزو و دواز

وانه و تنه وه به مناله کان، سه رم لى بدھیت.

منیش و تم، "له دوینیو نه و کاره م لای ژنه رال واز لى

هیناوه."

نهنی پرسیی، "له به ر چی؟"

منیش و تم، "ماوه یه ک له مه و پیش نه لمانی یه ک له به رلینه وه

هات و هاو سه ره که یشی له گه ل بود. نه و پیاوه بارقون بود.

دوینی له کاتیکدا پیاسه م ده کرد، بی گویدانه پی و شوینی

شیوه زاری به رلینی، نه و م دواند."

نه نیش هه لی دایه، "نه وی دواتر؟"

منیش و تم، "بارونیش واي بق چوو، که نه و هی من

کردو و مه، بیویلی بود و لای ژنه رال سکالای له ده ست

کردم. ژنه‌رالیش هەر زوو دەرى کردم.“
نەنى پرسىي، ”بەلام نەوهى بۇ لەگەل تو کرد؟ جىبوت بە^۱
بارۇن دابۇو؟ ئاخىر خراپىسى نەوه لە چىدا بۇوه؟“
منىش وتم، ”بە پىچەوانەوه! نەو گالۇكەكەي دەستى لە
من بەرز کرددوه.“

پىرەزنه لەناكاو بە ژنه‌رالى وت، ”تو... ھەى چىمى لەووت!
چۈن ھېشتىت بارۇن نەو رەفتارە بەرامبەر پەروەردەكەرى
منالەكانت بىكەت؟ لەسەررۇو ھەمۇو ئەمانەيشەوە، لەسەر
كارەكەي لاي دەبەيت و دەرى دەكەيت؟... من واى بۇ دەچم
ئىوه رېسو و بىنرخ بن و بەكەللىكى ھىچ نەيەن!“
ژنه‌رالىش بە ھەندىك لۇوتەر زىيەوە وتنى، ”بىخەم بە،
خۆم دەزانم چۈن كاروبارەكەنلى خۆم بەرىۋە دەبەم! ئەمجا
لەوهىش دەچىت ئەلكسىي ئىقانۇقۇشىش رووداوهكەي وەكۇو
خۆى بۇ نەگىزرابىتەوە.“
نەنىيىش بە منى وتنى، ”باشە... ئەى تو چۈن بەرگەي
ئەوهەت گرت؟“

منىش وام پېشان دا كە فەرە ئارامم و بەنەوازشەوە
وتم، ”ويستم شەرەشىرى لەگەل بکەم! بەلام ژنه‌رال ۋازى
نەبوو.“

پىرەزنىيىش پرسىي، ”لەبەر چى؟“
ئەمجا بەلاي بەرىۋە بەرى ئۇتىلەكەدا لاي کرددوه و پىنى
وت، ”ئازىزەكەم، ئىستا تو جىمان بىلە و بىرۇ بەلاي كارى
خۆتەوە. كە بانگمان كردىت، بگەرىۋە بۇ لامان.“
ئەمja درىزەدەي بە قىسەكان دا، ”من بەرگەي بىنېنى
نورنىبىرگىيەكان ناگرم. ۋۆخسارى ئەوان ھەر لە ۋۆخسارى
سەرخۇش و بەدمەستان دەچىت!“
بەرىۋە بەرگە خواحافىزىي كرد و بى ئەوهى لەو لاقتىيە
بىگات، جىيى ھېشتىن.

ژنه‌رالىش پىكەنینىيىكى كەمى كرد و پرسىي، ”بىبورە،
پۇورەم! تو ئەو زۇرانگىتنە بە كارىكى شىاۋ دەزانىت؟“
نەنى وەلامى دايەوە، ”بۇ نا؟ پىاوان وەكۇو كەلەشىرانى!
ھەر لەويىدا دەكەوتنە گىانى يەكترى و كارەكە كۆتا دەبۇو!
بەلام خۇ ئىۋە مەريشكى تەرن! ئاخۇ لەمە تىدەگەن؟ ئىۋە
لەوه كەمتىن، تا بتوانن بەرگرى لە ناموسى شارەكەي
خۆيىشان بکەن. دەى... ھەلم بگەن.

فیودور دوستویچسکی

”پوتاپتش، فهرمان دهربکه، با همه میشه دوو که سم لە دهور بیت و هەر کورسییەکەم بۆ ھەلبگرن. خوت بە کورسیکیش دایان بمه زریته و هەر خویشت مەرجە کانیان بۆ دیاری بکه، لە ھەلگرتنى کورسییەکەی ژیرم بەولاوە، ھیچى ترم لیتیان ناویت! ئەویش تەنیا له کاتى سەرکەوتىمدا بە پلیكانە کاندا. بەلام له زھوی تەخت و سەر شەقامە کاندا، خۆم کورسییەکەی ژیرم بەکیش دەکەم... ئەمە میان تىبگە یەنە و بىریک پاره یشیان پیشەکى بدهرى. ئىدى بەرھوشتىر دەبن. خویشت هەمیشه نزىك بە خۆم بە.

”تۆیش ئەی ئەلکسى ئیقانۇقىتىش، پیویستە له کاتى ئەم گەشتەمدا ئەو بارقۇنەم پیشان بدهىت. دەمەویت لانى كەم بىزانم ئەو ۋان بارقۇنە كېيە؟ دەى، با بىرقىن! ئەی ئەو رۆلىتە لە كۈيىيە؟“

منىش بۆم باس کرد، كە ئەو مىزى رۆلىتانە له ھۆلەكانى گازىنۇدا دانراون.
بەدواى ئەم قسانەمدا، نەنى پرسىيارىكى فرهى بەسەرمدا داباران.

لەوانە، ”ئاخۇ مىزەكانى رۆلىت له ھۆلەكەدا فرهن؟ ئاخۇ كەسانىكى فره لەوی قومار دەكەن؟ ئاخۇ بە درىڭىزايىيى رۇز قومارىكى دەرىزە دەكىشىت؟ ئاخۇ نىو ھۆلەكە رېكۈپىكە؟“ لە كۆتايدا وا وەلام دايەوە، كە وا باشە بە چاوى خۆى بىيىنەت. چونكە تەنیا بە قسەكىردن، تىگە يىشتن لهو بارو دۆخە سەختە.

نەنى ھەلى دايە، ”زۇر باشە، كە وا بۇو، هەر ئىستا ھەلم بگرن و راستەوخۇ بىگە یەننە ئەوی. دەى، ئەلکسى ئیقانۇقىتىش، تۆیش پىشمان بکەوە.“

ژەنەرالىش بەنیانى لىتى پارايەوە، ”ئەوە ناكريت، ئەي خوشكى بابەم! پیویستە تو لەپىشدا سەرخەويىك بىشكىنەت.“ ژەنەرال كەمىك شەلەزابۇو. ھەموو ئەوانى تريش له يەكتريان دەرۋانى و شەلەزاؤى بە روخساريانەوە دىيار بۇو. پەنگە ئەوەشيان بە ھۆى ئەوەوە بۇوبىت، كە بە بىردىنى ئەو پېرەنە بۆ ئەو گازىنۇيە، بىزار بىن. چونكە دوور نىيە لەوی و بە بەرچاوى ئەو ھەموو خەلکەوە، ھەلسوكەوتىكى رېزپەر بىكەت. لەگەل ھەموو ئەوانە يىشدا، پىشنىياريان كرد وەدۇرى بکەون.

نهنی ههلى دایه، "لەبەر چى بحەويمەوه! خۆ من ماندوو نىم! ئەوه پىنج رۇژە لىرە نەجۇولۇم. دواى ئەويىش دەچىن بۇ ئاوه كانزاپىيەكان... ئاوه گەرمەكان... دواى كانىي ئاوهكان، دەچىن بۇ... ناوى چى يۇو براسکۆقىيا؟... بۇ لووتىكەكە... وا ناوم نەنابۇو؟"

منىش وتم، "بە چاوان... نەنی."

ئەويىش وتى، "خۆم دەگەيەنمە لووتىكەكەيش... ئاخۆ لەۋى چى ھەبىت؟"

پاولىنىش بە كەمىك شلەژاۋىيەوه وتى، "شى زۇرى لىتىه." ئەمجا نەنی پۇرى كىردى ئافرەتە ياوەرەكەى و وتى، "مارتا، خۆ تۆيىش ئاگات لە ھىچ نىيە، تۆيىش لەگەل من وەرە."

لەناكاو ژەنەرالىش بەدوودلىيەوه وتى، "پۇورە، بۇ دەتەويىت ئەويىش ياوەرىت بىكەت و لەگەل خۇت بىت؟ ئەوه مەحالە... من گۇمانىم ھەيە رى بە پۇتاپتىش بىدەن بېتىتە گازىنۇكەوه."

نهنېنىش هەلى دایه، "قسەى قۇر! جا شىاوه لە دەرەوهى گازىنۇيەكە بەجىلى بىلىن، تەنبا لەبەر ئەوهى كارەكەرە؟ ئەى ئەويىش مەرقۇنى زىندۇو نىيە؟ ئاھىر ھەشت رۇژە ئىمە بەرىيەھىن! ئەويىش حەز دەكەت شىتىك بېتىت. جا ئەگەر لەگەل من نەگەرىت، ئەى لەگەل كى بگەرىت؟ خۇى ھېننە ئازا نىيە بەتەنبا بە شەقامىشدا بىرات!"

ژەنەرال ھەلى دایه، "بەلام نەنی..."

نهنېنىش وتى، "رەنگە بە ياوەرىكىردىن تەرىق بىتىه، بۇيە تو لە شوينى خۇت بە و داواى ھىچىشتلىنى ناكەم. ھەرچەند پىگەى ژەنەرال مەزىنە، بەلام خۇ منىش ژەنەرالىم! نەمجا خۆ پىنۇستىشم بەو ھەموو خەلکە نىيە تاكۇو بەدوامەوه بن. لەگەل ئەلكسىدا دەتوانىم ھەموو شىتىك بېتىم.

بەلام دى جرييو لەسەر ئەوه سوور بۇو، كە دەبىت ھەر ھەموويان لەو گەشتىدا شوينى بکەون. ئەمجا بە زوبانىكى شىرىن كەوتە وەسفىكىن و چىزەكانى ئەو پىكەوە بۇونەيان. دواتر ھەموو پىكەوە رۇيىشتىن.

دى جرييو بۇ ژەنەرالى دووبارە كرده، "من منالانە رەفتارم كىرد، گەر بەتەنبا جىلى بىلىن، ئەوا كەرىتىم كردووه..." ئىدى قسەكانى دواترىم كۈى لى نەبۇو. بەلام گۇمانى

فیودور دوستویفسکی

تیدا نهبوو، که بیرونکه یه ک به میشکیدا گردانی دهکرد.
رنهنگه ئومیده کهی هەلی دابیته و...”

نیوان ئیمه و گازینۆکه، هەر وا ۵۰۰ مەتریک بwoo. ریی
داربەرووە کانمان گرتە بەر و گەیشتىنە شوينە خره کە و
لهویدا سوورمان خواردەوە و راستەخۇ خۇمان کرد بە
گازینۆکەدا.

ژەنھەرال کەمیک ھیور ببۇوهو. چونکە کومەلە کەمان،
ھەرچەند نامۇ و برىیک سەیرىش بwoo. بەلام سەنگىنى خۇ
لەدەست نەدابوو. ئى خۇ نامۇ نېيە گەر كەسىكى نەخوش
و لاواز و تۇوشبوو، بە ئىسکەنەرمە، سەردانى ئەو ئاوه
کانزاپيانە بکات، بەلام ئەوهى ژەنھەرال خەمى بwoo و لىي
دەترسا، گازینۆکە بwoo.

ئاخىر بۇ دەبىت ژىنگى سەرجىكە و تۈۋى پىر و كوماوه
بچىتە قومارى رۆلىتەوە؟

پاولىن و بلانشى مادمۇزىل بەملا و ئەولاي كورسىيە كەوە
دەرۇيىشتىن. مادمۇزىل بلانش پىدە كەنلى و كراوه خۇى دەر
دەخست. جاروبىار لەگەل نەنيدا سووعېت و قسەي دەكرد.
واى لە پىرەڙن کرد، پىيىدا ھەلبات و وەسفى بکات.

پاولىنىش بەوبەر كورسىيە كەي پىرەڙنەوە بwoo و ناچار
بwoo وەلامى ئەو پرسىارە زۇرانەي ئەو بىداتەوە، كە برىيکيان
لەم جۆرە بوون، ”ئەوهى ئىستا بەرەو پوومان ھات، كى
بwoo؟ ئەو ژنەي نىو ئەو گالىسکە يە كىيە؟ ئاخۇ ئىرە شارىكى
گەورە و پانوپۇرە؟ ئەى ئاخۇ ئەم باخە گەورە و پانوپۇرە؟
ئەم درەختانە چىن؟ ئاخۇ لىرە باز و ھەلۇ ھەيە؟ ئەم مىچە؟
پىكەنینەن چىيە؟“

بەرپىز ئاستلىيىش لەلامەوە دەرۇيىشت و بەورتەورت و تى،
”چاوه رېسى شىتكەلىيکى گەورە دەكەم، كە ئەم بەيانىيە رۇو
بدات.“

پۇتاپتش و مارتايىش بەدوای كورسىيە كەوە بوون. پۇتاپتش
بەرگى فەرمىي لەبەردا بwoo و بۇينباخىكى سېپىي بەستبۇو.
كاسكىتىكىشى لەسەر نابوو. بەلام مارتاي ٤٠ سالانەي
لىوانسۇور و سەرماشۇبرنج، بەرگىكى ئاورىشىمىي ھىندىي
لەبەردا بwoo و كلاۋىكى بۇنىيە لەسەر نابوو و جووتىك

* مىچ: سطح. (و. ك.)

پىلاوى چەرمە بىزنى پەقى بەسەر پىيوه بۇو و دەرۋىشت و تەقەى پىيەكانى دەھات. پىرەزەنەيش زووزۇو لاي بەلاي ئەودا دەكىردىوھ و دەيدواند. دى جرييو و ژەنەپالىش دوور لە يەك بۇون و پىيان دەكىرد. بەلام وتۈۋىيىزىان ھەمېشە گەرمۇگۇر بۇو.

ژەنەپال تۇوشى شۆك بۇوبۇو و ورھى پۇوخابۇو. دى جريويىش دلنهوايىي دەكىرد و ورھى وەبەر دەھىتايىھە. دىيارىش بۇو كە ناوهناوه ئامۇڭارىشى دەكىرد. بەلام نەنى لەو كاتھدا ھاوارى كرد، "يەك پۇول چىيە، ناتىدەمىن!"

لەوھ دەچۇو دى جرييو بىرواي بە راستىي ئەو قىسىم نەبىت! بەلام ژەنەپال زۇر باش پۇورە خوشكى باوکى خۆى دەناسى: مەنيش لىكىپانىنە ژىربەزىرە سەرۇمە كەى نىوان دى جرييو و مادمۇزىل سەرنجى راكىشابۇوم. لەوسەرى شەقامە كەيشەوھ مىر و ئەلمانىيە كەم بىنى. كەچى ئەوان پىيان بۇ ئىمە چۆل كرد و ئاپاستە خۆيان گۆرى. نەبەزانە خۆمان كرد بە گازىنۇكەدا. سويسىرىيە كە و دەرگاوانان، لەگەل ئەوهېشدا بەسەرسامىيە وە لىپان دەرۋانىن، بەلام بەپەرۋىشە وە پىشوازىيان كەدىن و ئەمانىش پىك وەكىو كاربەدەستانى ئۇتىلە كەيان لەگەل كەدىن.

يەكەم فەرمانى نەنېش ئەو بۇو، كە چاو بە ھۆلەكانىدا بىيگىرەن. جارى وا بۇو، دەكەوتە پىاھەلدانى شوينە كە و بىرى جارىش گوئى بە شتەكان نەدەدا، بەلام پرسىيارى لەبارە هەموو شتىكە وە دەكىرد. دواجار كەيشتىنە ھۆلەكانى قومار. ھەر دەرگاوانى دەرگا داخراوە كەى ھۆل ئىمە بىنى، بە سەرسوورمانىكى فرەوە دەرگا كەى بۇ كەرىدەن وە دەركەوتى نەنى لە ھۆلى قومارخانە كەدا، كارىگەرىيە كى فرەي بەسەر خەلکە كەوھ بۇو. لەوبەرى ھۆلە كەيشە وە، مىزى سى و چىلەكان دانرابۇو. دەرۋوبەرى ۱۵۰ بۇ ۲۰۰ قومارچىيە كەپىزىيان بەستبۇو. ئەوانەيان كە بە تەكىندان و خۆبىدنەپىشە وە، دزەيان كەدبۇو و نزىك بە مىزى قومارە كە ببۇونە وە، پارىزگارىيەن لە شوينە كانىيان دەكىرد و چۆليان نەدەكىرد. ئىدى ئەوانە پىشە وە وە راھاتبۇون، تا دوا پارەي گىرفانىيان نەدۇرەندايە، ئەو جىيە خۆيان بەجى نەدەھېشىت. پى بە كەس نەدرابۇو وەكىو تەماشاجىيەك لە شوينى

فیودور دوستویفسکی

چوکراوی که سه دوراوه که بوهستیت و قومار نه کات. ده بیو
قومارکه ریکی دی ئه و شوینه‌ی به خورایی پر بکردایه وه.
هر چهند کورسی به دوری میزه که یشه وه ریز کرابیو، به لام
قومارچیه کی که م له سه ریان داده نیشت، به تاییه تیش ئه و
کاتانه‌ی دوروبه ری میزه که به خله که سیخناخ ده بیو،
چونکه و هستان و به پیوه بیوون شوینی که متی داگیر ده کرد و
که سیکی فرهتر له میزه که کو ده بیوونه وه. هه رو ها بق که سی
قومارچی ئاسانتر بیو، که له هه رشوینیک بیه ویت، پاره که
دابنیت، تا ئه و قومارچیه لسه ر کورسی دانیشتبوو.

خله که یش قره بالغیان له ریزه و هستاوه که دووه و
سییه می دوای قومارکه ره و هستاوه کانه وه دروست کرد بیو،
چاوه روانی ئه وه بیوون که سیک شوینه که خوی جی بیلیت
و بچنه جی.

ههندیک جار ئه وانه‌ی ریزی دووه سه بریان ده سوا و
ئارامیان له بیه هه لده گیرا و له نیوان قومارکه رانی ریزی
یه که مه وه دهستیان دریز ده کرد و پاره خویان داده نا.
ریزی سییه میش ته قه للای زوریان ده دا، تا وه کوو ئه وانه‌ی
ریزی دووه بکه ن و گره وی قوماره که لسه ر میزی
سه وزی قوماره که بکه ن. بقیه ش هه رچهند پولیسی نیو هولی
قومارخانه که زور به ریکوپیکی دانرا بیوون. هه ر پینج خوله ک،
یان ده خوله ک جاریک، شه ره جنیو و پلاماریه کتريدان
له لایه کی میزه که وه دروست ده بیو، به لام ئه و پولیسانه
نه یشیانده تواني ژاوه ژاوه نیو قومارخانه که بوهستین،
ته نانه ت ئه و پولیسانه پیشیان خوش بیو، که قومارخانه که
قه ره بالغتر بیت، چونکه ئه و قره بالغیه سوودی هه بیو
بیویان.

ههشت فه رمانبه ریش به دوری میزی قوماره که وه بیوون
و به ئاگاوه میزی قوماری پولیته که یان خستبووه ژیر
چاود یریه وه. هه ر خویشیان بپیه پاره براوه که یان ده دا به
قومارچیه کان. ئه گه ر پیکدا پیزانیش دروست ببواهی، هه ر خویان
ده که وتنه بینه وه و، کوتاییان به کیشہ کان ده هینا. ئه گه ر
زور پیویست نه ببواهی، ئه و پولیسانه ئاگادار نه ده کرانه وه. که
ده یشکه وتنه بینه وه، زور به زوویی کیشہ کانیان چاره سه ر

دهکرد. ئەو پۆلیسانه بەرگى شارقىييان* لەبەر دەكىد و لەنېتو بىنەرانى قومارەكاندا دەوەستان، ھەر بۆيەش بەئاسانى نەدەناسرانەوە كە پۆلیسن. كاريان ئەو بۇو چاودىرىيى دزە چكولە و دزە شارەزاكان بىكەن، چونكە ئەو قومارى رۈلىتە پى بۇو لەو جۆرە دزانە. ئاي كە بەئاسانى ئەو دزىيانە خۆيان لەو ھۆلەدا دەكىد، چونكە دزىكىرنە كەيان لە ھەرسەۋىتىنىكى تردا بىكرايە، دەبۇو يان قوفل و كلۇم بىشكىن يان دىوار بىرەن و چال ھەلبەنن! خۆ گەر سەركەوت تووپىش نەبۇونايمە لە دزىيەكانياندا، ئەوا تووشى بىگەوبەر دەيەكى فەريش دەبۇون.

بەلام لەو ھۆلەدا دزەكە هيىندەيە لەسەر بۇو خۆى بىگەيەننەتە پىشەوهى قومارى رۈلىتەكە. ئىدى ئەوپىش بە شىيەتى قومارچىيەكانى تر پارەي دادەنا و قومارى خۆى دەكىد. دواي كەمىك پەلامارى پارەي خانە براوەكەي دەدا! كاتىك خاوهنى خانە براوەكە، دەيىكىدە ھەرا، كە ئەو بىدووپەتىيەوە و پارە براوەكە هيى خۆيەتى، دەبۇو بىگەوبەر دە. خۆ ئەگەر قومارچىيەكانى تر گومانيان لا دروست بىبۇايمە لەوهى كاميان خاوهنى راستى پارە دانراوە براوەكەيە، ئەوا بىنگومان دزە ساختەچىيە كە زال دەبۇو و پارە براوە و مايەكەي حەپەلووش دەكىد. ئەگەر پارە دانراوەكە لە خانەي قومارپىكىرنەكەدا بىرەكەي زۇر بۇايمە، ئەوا قومارچىيەكانى دەوروبەرى كابراى دزىلىيڭراو سەرنجيان بۆى دەچىوو و پېيان دەزانى كە ئەو بىرەپارە فەريە هيى ئەوە خاوهتىان دەناسىيەوە! خۆ گەر بىرەكە كەم بۇايمە، ئەوا كەس گۆيى پى نەدەدان و خاوهنى راستەقىنەي بىرەپارە دزراوەكەيش لە ترسى سووكبوونى لەنېتو ئەو خەلکەدا، بىتەنگىيلى دەكىد و دزەيش بە ئاواتى خۆى دەگەيشت.

خۆ ئەگەر خەلکەكەيش دزەكەيان بۇ دەر بىكەوتايە و لېيان پۇون بۇايمە كە ئەو كەسە دزە، ئەوا بەبى گويدانە هىچ، پەليان دەگرت و دەيانكىردا دەرەوە.

نەنى لە دوورەوە ھەموو ئەو كارە خراپانەي سەرنج دا. بە كىرنە دەرەوە دزەكەنەش خۆشحال بۇو. فەرە خۆشىيى لە قومارى سى و چلەكە نەدەھات، بەلام بە قومارى رۈلىتەكە و يارىچىيانى زۇر سەرسام بۇو! بەتايبەتىيەش

* شارقىيى: مەدەنلى

فیودور دوستویفسکی

ئەو دەمانەی تۆپە چكولەکە دەسۈورا يەوه. دواجار وىستى لە نزىكەوە ئەو يارىسى رۇلىتە بىبىنېت. ئەمجا خزمەتكاران و بەتاپىتى ئەو پۇلۇنىييانە قومارەکە خىستبۇونىھە سەر ساجى عەلى و مایەپۈوج بېبۈون، كەوتتە خزمەتكىرىدىنى نەنلى و چۈلگەرنى شوينىك لە ناوەپەراستى مىزى قومارى رۇلىتەكە و كورسىيەكەيان بەنیو ئەو قەرەبالغىيەدا بۇ ئەو شوينە راکىشا و دواتر كىرىي ئەو كارەيان لە پىرەژنەكە وەر گرت. چونكە ئەو دۇرپاوانە كىردىبۇويان بە خۇو، دواى مایەپۈوجبۇونىيان لەپىتىا وەرگەتنى بىرى پارەى كەمدا، دەكەوتتە خزمەتكىرىدىنى قومارچىيە براوەكان.

ئەوەتا خەلکىكى فرەھى گەشتكارانى بىنەران بەدەورى مىزەكەوەن و زۇربەيان ئىنگلىزەكان و خىزانەكانىان. ئەوان قەرەبالغىيان لەدەورى نەنلى دروست كرد و لەسەر شانى قومارچىيەكانەوە لە نەننیيان دەرۋانى.

بىنەران ئۇمىدىكى فرەيان بە پىرەژنەكە بۇو، چونكە قوماركىرىنى ئەويان بە كارىكى نامقۇ و رېزپەر دەزانى! بەپەستىش ئەو بۇچۇونەيان رەوا بۇو. پىرەژنېكى لەپىتىكەوتۇرى ٧٠ سالە بىھەۋىت قومار بىكات! بۇخۆى پۇوداۋىكى ناوازە بۇو و فرە بەكەمى دووبارە دەبىتەوە! منىش خۆم كرد بە قەرەبالغىيەكەدا و خۆم گەياندە نزىك نەننۇو. پۇتاپتىش و مارتالە دوورەوە و لەنیو قەرەبالغىيەكەدا بۇون. پاولىن و ژەنەرال و دى جىيىوش لەنیو تەماشاجىياندا مانەوە. لەپىشدا نەنلى سەرنجى قومارچىيەنى دەرۇبەرى خۆى دا. بەچرپەيش پرسىيارى كورتى بەخىزايى لە من دەكىرد، "ئەم پىاوه كىيە؟ ئەم ژنە كىيە؟"

بايەخىتكى فرەيشى بە كورىكى مناللەكار دا، كە لەسەرە مىزەكەوە بۇو و، بە بىرى زۇرى پارە قومارى دەكىرد! ئەو ھەرزەكارە بە ھەزاران فرانكى دادەنا و بە گویرەھى چرپەچرپى خەلکەكە، چىل ھەزار فەنکىكى بىردىبۇوە! كۆمەلە لىرەيەكى زىرپە و پارەى كاغەزىشى لە بەرددەم خۆيدا دانابۇو. ھەرزەكارىكى رەنگتارىكى چاوشەپانى بۇو و دەستەكانى دەلەر زىن. ئەو پارانەى بى ژماردن و ھەر بە مشت لەسەر خانە قومارەكە دادەنا! كەچى ھەر دەبىر دەوە و كۆمەلەپارەكەى بەرددەمى لە گەورەبۇوندا بۇو. خزمەتكارانى دەرۇبەريشى، ھەر خەرىكى خزمەتكىرىدىنى بۇون. ئەميان

کورسییه‌کهی بۆ دەجوولاند و ئەوی تریان شوینه‌کهی بۆ فراوانتر دەکرد، تاکوو به ئاسانی جووله‌ی خۆی تىدا بکات و کەس نارەحەتى نەکات، ھەموو ئەمانەیشیان بۆ ئەوه بۇ، بەلکوو ھەرزەکارە براوه‌کە خەلاتیکیان بکات.

بېرىك لە قومارچييە براوه‌کان، بە مشت و بى ژماردن، پاره‌يان بە خەلات دەبەخشىيەوە بەنیو ئەو خزمەتكارانەدا. پۆلۇنىيەكىش بەتەنېشت ئەو ھەرزەکارەوە بۇو و جىيى بە خۆی نەدەگرت و فره بەجوولە بۇو و بەسەرۇمىرى چېھەچپى بۇو بۆ ھەرزەکارەكە. بىگومان ئەو ھەر خەريکى ئامۇزگارىكىرىدى بۇو و زۇر بەرىزەوە ئاراستەی دەکرد، بەو ئومىدەي خەلاتىكى بکات، بەلام ئەو ھەرزەکارە كەمتر گوپى پى دەدا و بە راست و چەپدا پارەي دەخستە قوماركەوە و ھېچ حسابىكى بۆ تەنېشتەكەي و بىنەماكانى قوماركىرىن نەدەکردى! لەگەل ھەموو ئەمانەيىشدا، پارەكەي بەرددەمى ھەر كەلەكە دەبۇو و گەورەتر دەبۇو. پىيوه‌ي دىيار بۇو كە ژىرىيى خۆى تا رادەك لە دەست دابۇو. نەنېيش ھەر زۇو و لە چەند چركەيەكدا ئەم راستىيەي ئەو ھەرزەکارە قومارچييە بۆ دەر كەوتبوو، بۇيە پىيى نا بە پىيەدا و بە دېزىيەوە پىيى و تەم، "پىيى بلى با كۆل بىدات لە قوماركىرىن، ئەگەر نا، ھەر زۇو و لە چەند چركەيدا ھەموو پارەكانى دەدقىرىنىت! پىيى بلى تا زۇوه پارەكانى كۆ بکاتەوە و بۇي دەر بچىت و ھەلبىت!" نەنلى ھېتىدە ھەۋابۇو و ھەلچۇوبۇو، بەھەناسە بېرىكىوە دەدوا.

لەسەرەي پۇيىشت، "كوا پۆتاپتش، لەكوييە؟ دەي... پۆتاپتش بىنېرە بۆ لاي و با ئەم ئامۇزگارىيەي منى پىي بلېت!"

ئەمجا دەپووی كردى ھەرزەکارە قومارچييەكە و پىيى و ت،

"بېرۇ... بېرۇ و لېرە مەمەنەوە!"

منىش خۆم بەلاي نەنېدا لار كردىوە و پىيەم و ت، "لېرە بېرە كەس نادەن بە دەنگى بەرزا بدۋىت، چونكە بە ژاۋەڭاۋ حسابەكەيانلى تىك دەچىت و لېيان دەشىۋىت. دواتر ئىمەيش لە ھۆلەكە دەكەنە دەرەوە!"

ئەمجا دەپووی لە ھەرزەکارەكە وەر گىترا و سەيرى لايەكى ترى كرد و وتى، "بەداخەوە... گومانى تىدا نېيە، كە ئەم پىاوە تىا دەچىت! بىگومان خۆيىشى ھەر ئەوهى دەۋىت، ئىدى ناتوانم سەيرى تىاچۇونەكەي بىكەم!... و اپۇوم لېيى وەر

فیودور دوستویفسکی

گیرا... ئای که گیله!

لەسەر رۇویشەوە، لەنیو قومارچىيەكاندا، كچىكى گەنج دەبىنرا! پیاوىيکى كورتەبالا ياوەرى بۇو. ئەو كورتەبالايە كى بۇو؟ من نەمدەزانى، بلىتى يەكىك بىت لە خزمانى؟ يان بۇ كارىگەرەيەكەى لەگەل خۆى هيتابىتى؟ زووتە ئەو خاتوونەم سەرنج دابۇو. ئەو خاتوونە، ھەموو رۇزىك دەھاتە ئەو گازىنۇيە. خەلکە كە دەيانناسى. بەخىرايى كورسىيەكىان دايە و لەسەر دانىشت.

كچەكە بېرىك پارەى زىپ و پارەى كاغەزى ۱۰۰۰ فەنکىيى لە گيرفانى دەر هيئا و زۆر بە ساردى و ئارامىيەوە كەوتە قوماركىردن. كاغەزىكىشى لە بەردهم خۆيدا دانابۇو و ئەو ژمارانەي تىدا دەنۇوسىيەوە، كە پارەكەى خۆى لەسەر دادەنا. دەيويست بەم تۇماركىردنە، ژمارەى گۈيمانەكان كۆبکاتەوە.

ئەو كچە سەركىشىي بە بېرى فەرەي پارەكانيەوە دەكىرد و دەيختىنە قومارەكەوە! رۇزانەيش ۱۰۰۰ فەنک يان ۲۰۰۰ فەنک يان ۳۰۰۰ فەنکىكى دەبردەوە. ئىدى زياترى نەدەوېست و بىدەنگ لە قومارەكە دەكشايمەوە و لە گازىنۇكە دەچۈوه دەرەوە.

ماوهىيەكى زۇر بۇو كە نەنى چاودىرىيى كردى بۇو و وتى، "ئەو كچە ھىچ نادۇرپىنەت، ھەرگىز نادۇرپىت! ئەو خاتوونە كىيە؟ ئاخۇ تو دەيناسىت؟"

منىش لەبەر خۆمەوە و لەسەر خۆ وتم، "ئەو خاتوونە فەرەنسىيە، رەنگە لەو خاتوونانە بىت..."

نەنى ھەلى دايە، "بالىندە بە فەرەنەكەيدا جۆرەكەى دەر دەكەۋىت! لەو دەچىت نىنۇكەكانى تىز بن! ئىستا تىم بگەيەنە، فەرەي ئەم قومارە چۆنە؟ چۆنیش بەریوە دەچىت؟" منىش ھىنەدە لەبارە قومارەكەوە زانىم، بۇ نەنیم باس كەنەنە، بىكىدا چۈونە بىسنوورى يارىيەكە و سوور و رەشەكەى و ژمارە تاك و جووتەكانى... هتد. ئەمجا بېرىكىشىم لە ياسا و رېسائى ژمارەكان بۇ رۇون كردىوە. نەنیش زۇر بەئاگاوه گۆيىلىنى گىرمى و ھەرچىيەكم دەوت، لەبەرى دەكىرد و پرسىيارگەلىكى فەريشى كرد و زانىارىيى فەترىشى و ھەر گرتەوە. منىش زۇر بەئاسانى لەبارە ھەنگاۋىكى قومارەكەوە نمۇونەم بۇ دەھىنایەوە. بەمەيش وانەكەى باشتى

بۇ لەبەر دەكرا. نەنى زۇر دلى بە زانىارييەكان خۆش بۇو.
 ئەمجا لىيى پرسىم، "باشە، ئەى سفر واتاي چى
 دەگەيەنیت؟ ئەها ئەوەتا ئەو قىلولە هاوار دەكەت، سفر!
 ئەى بۆچى... هەرچىي پارەي سەر مىزى قومارەكە هەبۇو،
 ھەمووى كۆ كردىوھ و بىرىدى بۆ خۆى؟ ئەمە يەعنى چى؟"
 منىش وتم، "نەنى، سفر واتا بانكەكە براوەيە. ئەگەر
 تۆپەكە لەسەر سفرەكە گىرسايدوه، واتە بەبى ھىچ
 جاوازىيەك، ھەموو بىرەپارە دانراوەكان بۇ بانكەكەيە. لە
 راستىدا فەرييەكى تر بە تۆپە بچۈلەكە لىدەدەنەوە، بەلام
 لەو جارەدا بانكەكە خۆى ھىچ نادات."

"نەنىش وتنى، "سەيرە! واتا ھىچ وەر ناگرم!"
 منىش ھەلەم دايە، "بەلام ئەگەر زووتىر پارەت لەسەر
 سفرەكە داناپۇو، ئەوا ھەر بىرەپارەيەكت لەسەر سفرەكە
 داناپۇو، سىيۇپېنج ھىنەدت پى دەبەخشن."

نەنى بەسەرسۇورمانەوە وتنى، "سىيۇپېنج ھىنەدى
 پارەكەي خۆم! باشە، بلىيى زووزۇو ئەو سفرە تۆپەكەي
 لەسەر بىگىرسىتەوە؟ باشە ئەى ئەو گىلانە بۆچى پارەكانىيان
 لەسەر ئەو سفرە دانانىن؟"
 منىش ھەلەم دايە، "ئا خىر نەنى... ۳۶ گەرىمانى ترى جياوازى
 ئەو سفرە، ھەيە!"

ئەويش وتنى، "ئاى لەو ھىچپۇوچىيە! پۇتاپتش! پۇتاپتش!
 پەلە مەكە... بىرىك پارەم پىيە. بىگە..."
 پرياسكەيەكى پارەي ھەئاوساوى دەر ھىنا و فريدرىكىيەكى
 لى دەر ھىنا.

ئەمجا وتنى، "ئەمە بىگە و خىرا لەسەر سفرەكە، داي
 بىنى."

منىش وتم، "ئا خىر ھەر ئىستا سفرەكە براوە بۇوا تا
 ماوەيەكى زۇر ئەو سفرە براوە نابىتەوە! تو ھەلەشەبى
 دەكەيت... كەمىك ئارام بىبەوە."

نەنىش وتنى، "قسەي پەروپۇوج دەكەيت، نەخىر، ئارام
 نابىمەوە و پەلەمە! دەي... داي بىنى."

منىش وتم، "بە يارمەتىي خۆت، رەنگە ئەو سفرە تا پىش
 دەمەۋئىوارەيىش، گەر ھەزار جار پارەي لەسەر دابىتىتەوە،
 جارىكى تر ئەو سفرە براوە نەبىت! ھەموو كەسىك ئەوە
 دەزانىت."

فیودور دوستویفسکی

نه نیش و تی، ”قسه‌ی قور و بیمانا... ئه‌وهی له گورگ
بترسیت، ناچیته دارستانه‌وه!“
”چی؟ دوپاندم؟ دهی جاریکی دی له همان شوین دائی
بنیره‌وه.“

جاری دووه‌میش دوپاین. بق جاری سییه‌م و له‌سهر
سفره‌که پاره‌مان دانايه‌وه. نه نیش جیی به خوی نه‌ده‌گرت،
چاوانی توپه بچکوله‌ی سووراوى نیو میزه بازنه‌ییه‌که‌ی
له خو گرتبوو و لیی جوی نه‌ده‌بووه‌وه.

نه‌نی ئارامیی له‌به‌ر هلگیرا و که گویی له فه‌رمانبه‌ری
رولیته‌که بسو هاواری کرد، ”۳۶ و سفره چاوه‌روانکراوه‌که‌ی
ئه‌وهی نه‌گوت... بؤیه مشته‌کوله‌یه‌کی کیشا به میزه‌که‌ی
به‌رده‌میدا.“

دواتر به دلت‌نگییه‌وه و تی، ”دهی، گوی مه‌ده‌ری، ئه‌م سفره
نه‌فره‌تییه هه‌ر دی براوه بیت. من تیاچوونم پی باشتله، نه‌کوو
کول بدهم له‌م سفره! تاوانه‌که تاوانی ئه‌و سه‌رپه‌رشتکاره
قژلوله پیسوپخله‌یه. تا ئه‌و سه‌رپه‌رشتیی قوماره‌که بکات،
هرگیز سفره‌که براوه نابیت! ئه‌لکسی ئیقان‌وقیتش تۇ دوو
فریدریک پیکه‌وه، جاریکی تر دابنیره‌وه. هه‌رچه‌ند ئه‌گه‌ر
سفره، براوه‌یش بیت، هه‌ر براوه نابین.“

منیش هاوارم کرد، ”نه‌نی!...“
ئه‌ویش و تی، ”دای بنی! دای بنی! خو پاره‌که پاره‌ی خوت
نییه...!“

منیش دوو فریدریکم دانا.
ماوه‌یه‌کی فره توپه بچکوله‌که خولی خوارد و که‌وته
هه‌لبه‌زو دابه‌ز به‌سهر خانه‌کاندا. نه‌نی داکه‌وت و باسکی منی
توند گوشی. لەناکاوا... تک... له‌سهر سفره‌که و هستایه‌وه!
سه‌رپه‌رشتیاره‌که‌یش هه‌ر ئه‌وهی راگه‌یاند و نه نیش
بپه‌رۆش‌هه‌وه و تی، ”بینیت؟ بینیت؟ هه‌ر و تم... سفره‌که هه‌ر
ده‌یباته‌وه... پیم و تیت... خوا خستیه دلمه‌وه، تاکوو ئه‌و دوو
فریدریکه له‌سهر سفره‌که دابنیم... ئیستا چه‌ندم ده‌ده‌نی?
ئه‌ری ئه‌وه بق پاره براوه‌که‌م پی نادهن؟ پوتاپتش، مارتا!
ئه‌ی که‌واته ئه‌وه له‌کوییه؟ ئه‌ی کۆمەلە‌که‌ی ئىمە بق کوی
چوون؟ پوتاپتش... پوتاپتش!“

منیش که‌وتمه ورت‌هورت و وتم، ”هه‌ر ئیستا، نه‌نی.
پوتاپتش له‌دهم ده‌گاکه‌دایه، رېی نادهن بیتله ئىرە. بروانه، وا

پاره‌که‌ت پی ده‌دهن. دهی و هری بگره.“
 کاغه‌زیکی شینی توخی لولکراویان دایه دهستی،
 پهنجا فردریکی تیدا بwoo. به ته خته‌ماله دریژه‌که، پاره
 به کاغه‌زپیچراوه‌که‌یان پال دایه به رده‌می نه‌نی. له‌سه‌روو
 ئه‌و بره‌ه پاره‌یه‌شوه، بیست فریدریکی تریان بو ژمارد و
 پیان به‌خشی. ئه‌مجا هر به‌و ته خته پالده‌ره دریژه، ئه‌و
 بره‌یشیان خسته به‌ردهم نه‌نی.
 سه‌رپه‌رشتیاره‌که خله‌که‌که‌ی بانگی یاریکردن کردده‌وه
 و و‌تی، ”دهی... به‌ریزان، یاری بکه‌ن! به‌ریزان، یاری بکه‌ن!
 شته‌کان کوتا بwoo.“

نه‌نیش هاوایی کرد، ”ئای خوایه، له پاره‌دانان دوا
 که‌و‌تین! دهی... دای بنی. دواکه‌و‌تین له پاره‌دانان! هر ئیستا
 قوماره‌که دهست پی ده‌کاته‌وه. خیرا بکه... دای بنی.“
 نه‌نی هیور ببورووه و پیی به پشتی پیمدا نایه‌وه.
 منیش پرسیم، ”باشه، پاره‌که له‌کویدا دابنیم، نه‌نی؟“
 نه‌نیش و‌تی، بیخه‌ره‌وه سه‌ر سفره‌که! زورترین پاره
 دابنی.“

ئاخو چه‌ندمان پی ماوه؟ حه‌فتا فریدریکیک؟ ره‌زیلی
 سوودی نییه و بیست فردریک بخه قوماره‌که‌وه.“
 منیش و‌تم، ”که‌میک ژیرانه‌تر بیر بکه‌ره‌وه، ره‌نگه تا
 ۲۰۰ جاری تریش ئه‌و سفره براوه نه‌بیت. هه‌ندی جار وا
 ده‌که‌و‌تیه‌وه! ده‌توانم سویندیشی له‌سه‌ر بخوم! بؤیه هه‌موو
 ئایه‌ومایه‌ت به گره‌وکردن له‌سه‌ر ئه‌و سفره ده‌دورینیت!
 پیره‌ژنه‌یش هینده شله‌ژابوو، گیانی دله‌رزی و و‌تی، ”ئیتر
 قسه‌ی پروپووج مه‌که، قسه‌ی هیچ مه‌که! زوو بکه، پاره‌که
 دابنی... وا جه‌ره‌سی ده‌ستپیکردن‌وهی قوماره‌که لیدر! من
 خوّم ده‌زانم چی ده‌که‌م!
 منیش و‌تم، ”یاسای قوماره‌که سه‌پاندوویه‌تی، که نابیت
 له ۱۲ فردریک زیاتر له‌سه‌ر سفره‌که دابنیت. ئه‌وه‌تا وا
 پاره‌که‌م دانا.“

سه‌رپه‌رشتیاری رولیت‌که، له‌لای چه‌پی نه‌نیوه بwoo و
 خه‌ریک بwoo تقوپه‌که فری بدت.
 پیره‌ژنه‌یش پییه‌کی تیوه ژه‌ند و و‌تی، ”ئه‌وه چون وا
 ده‌بیت؟ مسیق ئه‌وه راسته؟ مسیق ئه‌وه راسته؟ سه‌ر
 سفره‌که چه‌ندی لى دانراوه؟ دوازده؟ دوازده؟“

فیودور دوستویفسکی

منیش که وتمه شیکردن و هی به زمانی فهره نسی.

سهرپه رشتیاره که یش که تیگه یشت، به ره و شتیکی نایاب و تی، "به لئی، خاتونه که م... ناتوانیت که س له ۴۰۰۰ فلورین زیاتری له سه ر دابنیت."

ئه مجا یاسای قوماره که ی کرده پالپشتی قسه کانی و دریزه دایه، "یاسا ئه مهی سه پاندووه!"
نه نی به ناچاری و تی، "که وا بو دوانزه فردریک دابنی... چار چییه!"

ئه مجا سه رپه رشتیاری پولیته که هاوایی کرد، "یارییه که دهستی پی کرد."

توب خولا یه وه و له سه ر ژماره ۱۲ و هستا. ئیمه یش دو راین.

نه نی هاوایی کرد، "دهی جاریکی تریش دای بنتیه وه. دای بنتیه وه."

ئه مجاره یان منیش به رهه لستیی ئهوم نه کرد. له روویدا نه و هستام. به لکوو به پهله پاره که م دانا. دوانزه فردریکم دانا و شانم بُوی هه لته کاند.

توبه که سوورایه وه و پیره ژنه له گه ل ئه و هیشدا له په روشیدا گیانی دله رزی، چاویشی له گه ل توبه که دا ده سوورایه وه!
منیش سه یرینکی ئهوم کرد و به سه رسامیه وه به خوم وت، "بلیتی به هه موو ژیری خویه وه، چاوه روانی ئه وه بیت سفره که جاریکی تر براوه بیت؟"

نه نیش به هه موو توانایه وه چاوه روانی براوه بیونی سفره که بیو! به راستیش له و بروایه دا بیو، که سه رپه رشتیاره که، دوای که میکی تر، هاوای ده کات، "سفره که بر دیه وه!"

توبه که بازیکی دا و په ریه خانه یه که وه! سه رپه رشتیاریش هاوایی کرد، "سفر!"

روخساری پیره ژن هیما کانی سه رکه و تی تیا ده که و تی، "بینیت؟"

ئاخر کاتی خوی منیش قومارچی بیوم و هر ئه و کاته ههستی بر دنه و هی ئه م سفره م له لا دروست بیو و دهست و لاقه کانم که و تنه له رزین! ئه وه کاریکی نامق بیو، له ده فرهی یارییه که دا، سی جاران توبه که بچیته خانه هی سفره که وه! به لام خو ئه م رو و داوه فره سه رسوو رهینیش نه بیو، چونکه

هەر دویتى بۇو بە چاوى خۆم بىنىم، ئەو خانە سفرەسى
جار لەسەرىيەك براوه بۇو!

يەكىك لەو قومارچىيانەي بەوردى خانە براوه كانى
رېلىتەكەي تۆمار دەكرد، بە دەنگى بەرز ھاوارى كرد، كە
ئەم خانە سفرە، لە هەر ۲۴ سەعاتەكەي دويتىدا، لە يەك
جار زياتر براوه نەبۇوه!

بىرى پارە براوه كەيان لەگەل ئەو پىزەدا كە براوه كان
پىيان دەدرىت، بە نەنى بەخشى. ۴۲۰ فردرىكىيان بى زىاد و
كەم پى دا. واتا ۴۰۰۰ فلۇرین و ۲۰ فردرىك. فردرىكەكانىيان
بە پارەي زېرىن و فلۇرینەكەيشيان بە پارەي كاغەز پى
دا. بەلام ئەم جارەيان نەنى پۇتاپتشى باڭ نەكىد، چونكە
شتىكى تر بە مىشكىدا ھاتوچۇى بۇو! ئىستا نە شلەزان و
نە لەرزىنى پىتوه دىيارە!

بەلام ئەگەر قىسەكەم ناجۇر نەبىت، لە دەرووندا شلەزاو و
لەرزيو بۇو. ھەموو ھۆشۈگۈشى لە خالىكدا چې كردىبووه و
وەكىو ئەو خالە تەنيا نىچىرى ئەو بىت و مشتى لى
گرتىتىت.

دواجار بېيارى خۆى دا و پىسى وتم، ئەى ئەلكسى
ئىقانۇقتىش، سەرپەرشتىيارى قومارى رېلىتەكە وتنى كە نابىت
لە ۴۰۰۰ فلۇرین پىر لە يەك كاتدا دابنىتىت! وانا؟ كەواتە
ئەو ۴۰۰۰ فلۇرین و لەسەر سوورەكە دايى بنى.“

سەخت بۇو بتوانرىت لە بېيارەكانى پاشگەز بکريتەوە!
يارى دەستى پى كرد و تۆپ سوورايمە.

ھىندهمان زانى، سەرپەرشتىيارەكە ھاوارى كرد،
”سوورەكە... براوه يە!

قازانجىكى نويى ۴۰۰۰ فلۇرینى! ئىستا كۆى بېرە كە
بۇوە ۸۰۰۰ فلۇرین.

نەنى فەرمانى پىيم دا ۴۰۰۰ فلۇرینى ئەو بېرە پارەيە بىدە
بە من و ۴۰۰۰ فلۇرینەكەي ئەم جارەيش لەسەر سوورەكە
دابنىتىرەوە.

جارىكى تر سەركىشىي بە هەر ۴۰۰۰ فلۇرینەكەوە
كردەوە.

دېسان سەرپەرشتىيارەكە ھاوارى كردەوە، ”سوورەكە
بردىيەوە!

ئەمجا نەنى وتنى، ”كۆى بېرە پارەكە بۇوە ۱۲۰۰۰

فیودور دوستویفسکی

فلورین. پاره زیره کان بخه ره نیو کیسه‌ی پاره که وه و پاره
کاغه زه کانیش به جیا هلبگره. ئیدی ئه مرق قومار ناکهین... با
برؤینه وه بق ماله وه.
ئه وانیش کورسییه که یان راکیشاپه دواوه.

بهشیاردهیم

کورسییه‌که‌ی ژیر پیره‌ژنه به‌رهو ده‌رگای هولی قوماره‌که به‌کیش کرایه‌وه. رووی خوش و کراوه بwoo. کومه‌له‌که‌ی ده‌ورو به‌رمان خیرا خویان گه‌یانده نه‌نی و پیروزباییی نه‌و بردن‌هه‌یان لی کرد.

هه‌رچه‌ند هه‌لسوکه‌وتی پیره‌ژنه جو‌ریک ناموییی پیوه دیار بwoo، به‌لام ئه و سه‌رکه‌وتنه‌ی له قوماره‌که‌دا، زور شتی له‌بیر خه‌لکی بردبووه‌وه. بردن‌هه‌وه‌که وا‌که‌وتنه‌وه، که چیی تر ژنه‌رال خه‌می له‌قبوونی ناوبانگ و که‌سیتیی خوی نه‌بwoo و نگینی له‌نیو خزمان و خه‌لکه‌که‌دا، به‌وهی که پیره‌ژنیکی وه‌کوو نه‌نیی هه‌لسوکه‌وت ریزپه‌ر و سه‌رسوو رهین خزمیه‌تی. ته‌نانه‌ت به بزه‌یه‌کی پر له نیانییه‌وه، وه‌کوو که‌سیک منالیک بلاوینیت، به پیره‌ژنه‌یشیدا هه‌لدا و سوزی خوی پیشانی دا. له لایه‌کی تریشه‌وه، ئه‌ویش وه‌کوو ئه‌و ته‌ماشاجیانه‌ی قسه‌یان له‌باره‌ی قومارکردن‌هه‌که‌ی نه‌نیووه ده‌کرد و ده‌ستیان بق راده‌کیشا، سه‌رسام بwoo به سه‌رکه‌وتن و بردن‌هه‌وهی قوماره‌که.

ته‌نانه‌ت بـریک له ته‌ماشاجیان له نزیکیه‌وه ده‌رـقیشتن، تاکوو له نزیکه‌وه نه‌نی بـیینن.

به‌ـریز ئاستلیش دووربه‌دوور، له‌گهـل دوو هـاوارـیی ئینگـلیـزـی خـوـیدـا وـهـسـتـابـوـو وـلـهـبـارـهـی نـهـنـیـوـهـ قـسـهـی بـقـ دـهـکـرـدـنـ، لـهـوـلـاتـرـیـشـهـوهـ، ئـهـوـهـ چـهـنـدـ خـاتـوـنـیـکـی نـاسـرـاـوـ وـنـاوـدـارـ بـوـونـ وـبـهـسـهـرـسـامـیـیـهـوهـ، وـهـکـوـوـ لـهـ دـیـارـدـهـیـهـکـی سـهـیـرـ بـرـوـانـنـ، لـهـ نـهـنـیـانـ دـهـرـوـانـیـ!

دـیـ جـرـیـوـیـشـ بـهـزـهـرـدـهـخـهـنـهـوهـ وـهـلامـیـ پـیـرـقـزـبـایـیـ

ناسياوانى دهدايەوە.

ئەمجا وتى، "سەركەوتىكى مەزن بۇو!

مادمۇزىل بلانشىش بە بىزەيەكى ماستاوجىيانەوە ھەلى دايە، "خۇئەوهى تۆ كردت، خاتوونەكەم، وەکوو شەرەگوللەي بەرامبەرىن بۇو!"

نهنىش وتى، "بەلى، ھەر لەوهى كەم بۇو، يەك... دوو... ھەرسىكىي بۇ بىرىت! من ۱۲۰۰۰ فلۇرينم بىردووهتەوە! چاوهەرى دەكەيت چى بلىيم؟ دوانزە هەزااااار! ئەمە بى لە دينارە زىزەكانىش! كە بەوانەيشەوە دەكاتە نزىكەي سىانزە ھەزارىك. ئەم بىرەپارەيە بە پۇبل دەكاتە چەند؟ نزىكەي شەش ھەزارىك. وانا؟"

منىش بۇم راست كرددوه و تىيم گەياند، كە نزىكەي ۷۰۰۰ پۇبلىك دەكات. رەنگە بەم نرخەي ئىستايىشى، بىگاتە ۸۰۰۰ پۇبل.

نهنىش ھەلى دايە، "ھەر وا گالىتە نىيە! ئەي ئە دووانەтан بۆچى وەکوو سەگە سيراميك لە شويىنى خۆتان وشك بۇون؟ پۇتاپتش و مارتا، بە چاوى خۆتان بىيىتان؟" ماتا بە پىاھەلدىنيكى ئاشكراوه ھاوارى كرد، "بەلام... باشه خاتوونەكەم... ئەمەت چۈنچۈنى كرد؟ ۸۰۰۰ پۇبل..." نەنىش وەکوو ئەوهى ھەر گوئىشى لە قىسەكانى ئە و نەبووبى، وتى، "ھەر دووكتان وەرنە پىشەوە، بىگرن، ھەر يەكە و پېتىج دينارى زىرىن وەر بىگرن... ها... وەرى بىگرن." پۇتاپتش و مارتا بەپەلە پەلامارى دەستيان دا و ماچيان كرد.

نەنىش لەسەرى پۇيىشت، "با ھەر حەمالە و يەك فردرىك بەخشىشى بىيىت... ئەلكسى ئىقانۇقتىش، سەر و دينارىكى زىزەيان پى بىدە. ئەي ئە و خزمەتكارە بۇ كىنۇوش دەبا و دەنۇوشىتىتەوە؟ يان ئەوى ترىيان؟ ئاخۇ ئەوانە پىرۇزبایي لە من دەكەن؟ ھەرىيەكە لەوانەيش دينارىكى زىزەي پى بىدە. ئەمجا يەكىك ھاناي بۇ بىرد و پالتقىيەكى بىرجنودى لەبەردا بۇو و جووتىك سمىلى بۇو و بەتەنىشت كورسىيەكەي نەنىۋە وەستابوو و كىنۇوشى پى لە مليي بىرد و شەپقەكەي سەرى بلند كردىبۇوه، "خاتوونەكەم، ئەمە كەسىكى دوورخراوەيە لە نىشتمانەكەي، ژيانىكى سەختى ھەيە، میرانى پۇيىش ھەمېشە فەرە بەخشىنە و نانبدەن."

فیودور دوستویفسکی

نه نیش فه رمانی دا، "فلورینیکی پن بده، قهیناکات دوو
فلورینی پن ببه خشە. ئیستایش ئیدى با بهس بیت، چونكە
ئەم کېشە يە كوتايىي نېيە. برا سکوفيا! بە كورسييە كەمه و
ھەلم بگرن و بمبەن!"

بە پاولین ئەلكسەندر فنايشى وت، "سبەينى بەرگىش بۇ تو
دەكىم، هەروەها بۇ مادمۇزىل... ناوى چى بۇو؟... مادمۇزىل
بلانش، تەواوه... ناوى بلانشە... وا نا؟ ھېندهى پارە پن
دەدەم، ئەويش بەرگ بۇ خۆى بىرىت... دەى پراسکوفيا، ئەم
قسە يەى منى بۇ وەر بىگىرە، با تىيگات!"

ئەويش وەکوو رېزلىتانيك بۇ نەنى نۇوشتايمە و
بزەيەكى لاقرتىيىشى بۇ دى جريو و ژەنەرال كرد و وتى،
"سوپاس، خاتونە كەم."

ژەنەرالىش كەمىك بىزارىي پىتوه ديار بۇو. تا نە گەيشتىنە
ئەو رېيەي ئەمبەر و ئەوبەرى داربەرۇ بۇو، رووى گەش
نەبووه وە.

نەنى دواي ئەوهى، كارەكەرى بەخىوکەرى منالەكانى بىر
كەوتەوه، وتنى، "ئەگەر قىدوسيا ئەم ھەوالە بىسىتىت، ئەوا
بىروا ناكات! پىويستە ھېندهىش پارە بەو ببه خشم، كە بتوانىت
جلوبەرگ بۇ خۆى بىرىت."

سوالكەرىكى جلوبەرگ شەر و دراوى چەماوه، بە رېيگە كەدا
ھات و ھەر لە ئىمەي دەپۋانى.

نه نىش بانگى كردىم و وتنى، "ھىي، ئەلكسى ئىقانۇقتىش...
ئەلكسى ئىقانۇقتىش، بېرىك پارەيش بەو سوالكەرە بەدە.
منىش وتم، "ئاخىر دوور نېيە ئەمە سوالكەر نەبىت و
رەنگە خۆيىرى و پىاوخراپ بىت."

ئەويش لە سەر قسەي خۆى سوور بۇو و وتنى، "بىدەرىي...
بىدەرىي... تەنيا فلورینىكى بىدەرى!"

منىش لە پىاوه كەوه نزىك بۇومەوه و دەستى بەپارە كەم
بۇ درېز كرد و ئەويش دواي كەمىك سەرسامى، بى ئەوهى
ھىچ بلىت، پارەكەي وەر گرت. جەستەيشى بۇنى مەيى لى
دەھات.

ئەمجا رووى كرده منىش و پرسىي، "ئەي تو، ئىقانۇقتىش،
تا ئىستا خۆت تاقى نە كردووه تەوه؟"

منىش وەلامم دايەوه، "نەخىر، تا ئىستا خۆم تاقى
نە كردووه تەوه!"

نەنیش و تى، "سەرنجم دايت چۇن چاوانت دەبرىسىكا يەوە!"
منىش و تم، "ھەر دى نەنى، منىش لە داھاتوودا خۆم تاقى
بکەمەوە..."

ئەويش و تى، "بى دوودلى پارەكەت بخە سەر سفرەكە و
دەيىپىنەت. چەندىت پارە پېتىھ؟"
منىش و تم، "٢٠ فردرىك، نەنى."

ئەويش و تى، "پارەيەكى زۇر نىيە. ئەگەر دەتەۋىت، ٢٠
فردرىك بەقەرز دەدەمى... بىگە، ئەلە لۇولىكراوه بىگە."
لەناكاو رووى كردى ژەنەرال و تى، "بەلام تو، ئازىزەكەم،
خۆت مەدە بەدەست خەون و خەيالەوە و ھىچت لە میراتىيى
خۆم پى نادەم!"

ھەرچەند ژەنەرال شەلەز، بەلام ھىچى نەگوت. دى
جريويش بروڭانى يەك ھىتايىھە و رووى كردى ژەنەرال و
لەزىئەر لىيەھە و تى، "زىنېكى نالەبارە!"
نەنیش ھاوارى كرد، "سوالكەر! سوالكەر! سوالكەرىكى
تريش! ئەلكسى ئىقانۇقتىش، فلۇرىنېك بە ئەمېش بىدە."

ئەم جارەيان پېرەمېرىدىكى سەرسىپى بەرەو روومان
ھات. دارشەقىكى تەختەي بەكار دەھىينا، پالتقىيەكى ئاودامانى
رەشى توخى لەبەردا بۇو، دارىيەكىش بە دەستەكەي ترىيەوە
بۇو و خۆى بەسەردا دەدا. لەوە دەچۈو لە جەنگاوهە
دىرىينەكان بۇوبىت، ھەر ھېنەدە خۆش بۇو، نەنى دەستى
دوو فلۇرىنەكەي بۇ درىيەز كرد. پېرە ھەنگاۋىك چۈوه دواوه
و بەھەرەشەكردنەوە و بەئەلمانى پېمى و ت، "ئەمە چىيە؟"
ئەمەجا رىستىك جىنۇي باشى پى دام!

نەنیش بەبىزارىيەوە و تى، "ئەمە چەندە كەرە! پالىم دەن.
خەرىكە لە برسا دەمەرم، ھەر زۇو نانەكەم دەخۆم، ئەمەجا
كەمېك دەحەۋىمەوە، تاكۇو دواتر بگەرپىمەوە بۇ ھەمان
شويىن."

منىش بەسەرسامىيەوە ھاوارم كرد، "بۆچى نەنى، دىسان
دەتەۋىت جارىكى تر قومار بکەيت؟
نەنیش پرسىي، "ئەى تو چاوهرى دەكەيت چى بکەم؟
ھەر خەرىكى تەماشاكردى تۆى بۆگەنكردووى جىيى خۆت
بىم؟"

دى جرييو نزىك بۇوهەوە و تى، "بەلام بەدوورى مەگرە"
خاتونەكەم، بەخت ھەلبگەرېتەوە! رەنگە يەك لەتردانى

فیودور دوستویفسکی

بهختی خراب، ئایه و مایه ت پن بدوقریت! به تایبەتیش ئەگەر
بە شیوه ترسناکەش يارى بکەيت!

مادمۇزىل بلانشىش وتى، "گومانى تىدا نىيە دەدوقریت!
نهنىش وتى، "جا تۆ هەقت چىيە! ئەوهى دەيدوقرینم،
پارەت خۆمە، نەك تۆ."

پرويشى كرده من و پرسىي، "ئەتەو بەرىز ئاستلىيە
لەكوييە؟"

منىش وەلام دايەوە، "لە گازىنچى مايەوە نەنى."
نهنىش وتى، "موخابن! بەراستى لاۋىكى كارامەيە!"
ھەر كە گەيشتىنەوە مالەوە، سەركارى خزمەتكارانى
لەسەر پليكانە كان بىنى و بەشانازىيەوە بىردىنەوە كەى خۆى
بۇ گىپايدەوە. ئەمما فيدوسييای بانگ كرد و سى فردرىكى
پى بەخشى. داوايشى لى كرد خۆراك ئامادە بىكەت. لە كاتى
نانخواردىنىشدا. فيدوسيا و مارتا ھەر خەريكى پياھەلدانى
نەنى بۇون.

مارتا وتى، "ھەر سەيرم دەكردى و لە خۆم دەپرسى،
ئاخۇ خاتۇونە كەمان بەنيازە چى بىكەت؟ توپىش ھەر پارەكانى
كەلەكە دەكىردى و دەكىردى. ئاي... پېرۇزەكانى ئاسمان... لە
ژيانمدا كۆمەلەپارەيەكى بەو قەبارەيەم نەدىبۇو...! ھەر پياوان
و پياوان زياتر، كەسى تر بەدەورتەوە نەبۇو.

"منىش لە پۇتاپتىش پرسى، ئەو ھەموو بەرىزانە...
لەكوييە ھاتن؟"

ئەمما لەسەرى رۇپىشتم، 'دایكى پەرۇھەر دەكەر، مەريەمى
پاكىزە، پشتۈپەنائى بىت...!'

"خاتۇونە نيانەكەم، من ھەر خەريكى پارانەوە بۇوم بۇ
تۆ، تۈوشى دلەكوتە بۇوم و خەريك بۇو دلەم بۇھەستىت!
وەكىوو كاغەزى دەم رەشەبا دەھاتىم و دەچۈوم و بە خۆم
دەھوت، ئەتەي پەرۇھەر دەگار، يارمەتىدەرى بە. ئەوه بۇ خوا تۆى
پاراست و سەرپەرشتىيارت بۇو. ئىستايىش لە تەوقى سەرمەوە
تا پەنجەي پىيم دەلەرزىت و سەرخۆم نەكە و تۈۋەمەتەوە!"

نەنى پىىى وتم، "ئەلەكسى ئىقانۇقىش، دواى نانخواردىن
خۆت ئامادە بکە. دەوروبەرى سەعات ٤ دەچىنەوە بۇ ئەھى،
تا ئەو كاتە، خوات لەگەل. بىرەت نەچىت، پزىشكىيەكى پسوم
بۇ بنىرە. پىويسەتە بە ئاوه كانزاكان چارەسەرى خۆم بکەم،
بلېنى بىرەت بچىت ئەوه بکەيت؟"

وەکوو ئەوهى پەيپەي خۆمم لەدەست دابىت، چۈومە دەرەوە. دەمۇیىست ئەوهى لەنئىو كۆمەلەكەمدا پۇو دەدان، يېئىمەوە بەرچاوى خۆم، بىزانم پەوشەكە بە چ ئاقارىكىدا دەرىوات؟ ئەوهى لى پۇون بۇو، كە لە يەكەم بەركەوتىدا كاتىك بەئاگا دىنەوە، بەتايمەتى ژەنەرال. بەوهى لەجىاتىي گەيشتنى برووسكەي مىرىنەكەي - ئەو برووسكەيەي سەعات بە سەعات هەمووان چاوهەروانى بۇون - پىيان وابۇو ھەموو گۈيکۈرەكانىيان بە ھۆى خويىندەوهى ئەو وەسىەتنامەيەوە دەكىرىتەوە. ئىستا پەرۋەزەكانىيان ھەلۋەشاوهەتەوە، وايانلى ھاتووە بەسەرسامىيەوە چاودىرىيى سەرکىشىي قومارى پۇلىتىكىرىنىڭ كەي بىكەن...!

لەكەل ھەموو ئەمانەيشدا، رىنگە شتى دووھەم لەوهى يەكەم گۈنگەر بىت. ئەوهىش ئەوه بۇو، كە نەنى دوو جاران و تبۇوى، كە ژەنەرال لە میراتەكەي بىبىھەرى دەكەت. لە كاتىكىدا نەدەبۇو ئەۋى بىئۇمىيد بىرىدىيە. بىگۇمان دى جرييى ھاوبەشى كارەكانى ژەنەرال بىئۇمىيد نەبۇوبۇو. مادمۇزىل بلانشىش، كە بايەخىكى فەرى بەوه دابۇو (چونكە بەئۇمىيدى ئەو میراتە، چاوى بېرىيۇوە شۇوكىرىن بە ژەنەرال، ھىشتا چىنگى ئۇمىيدى لەو میراتىيە گىر كىرىبۇو و ورەي بەو میراتىيە نەرۇوخابۇو. ھەموو ھەلنان و پىاھەلدان و نازونۇوكى بۇ نەنى، بۇ ئەو مەبەستە تەرخان كىرىبۇو، تا بىتوانىت كار لە بېرۇبۇچۇونى نەنى بىكەت.

بەلام پاولىين پىچەوانەي بلانش بۇو. سەرکىش و ھەرزە بۇو و ھەرگىز ژىر پەيپەي كەس نەدەچۇو و موجامەلەي نەنئى نەدەكىرد، تا راپازىي بىكەت. بەلام ھەر ئىستا كە نەنى ئەو سەرکىشىيانە دەكەت و قومارى پۇلىت دەكەت! ئىستايەك، كە بەجوانى كەسىتىي نەنى پۇون و ئاشكرا بۇوە. (پېرەژىنەتكى زوردار! ورەبەرز و گەراوه بۇ سەرەتەمى ھەرزەكارى). ئەوه لەخۆيدا سەلماندى، كە ئىدى ھەموو شتىكىيان لەدەست داوه! چاوهەروانى ھېچ نەبن لەو پېرەژنە و پەنگە ھەموو شتىكىيان لەدەست دابىت.

پېرەژنەيش لەو كىژە قوتابىيە دەچۇو، كە دەمىك نەبىت ئازاد كرابىت و ھېنەدە يارىيى كردبىت، كە جەستەي سەر ئارەقە كەوتىت.

منىش ھەستم بە دلخۆشىيەكى پۇخىل كرد و لە خوايش

فیودور دوستویفسکی

پارامهوه که لیم خوش ببیت، به خۆم وە، ئەی پەروەردگار، ئەی پەروەردگار...! هەر دینارە و کە نەنی کەمیک پیش ئىستا سەركىشى پیوه كرد، چە قولىدانىك بۇو له دلى ژەنەرال و چنگىك بۇو له بىنەقاقاى دى جريوېش كىر بۇوبۇو. مادمۇزىل كۆمينگىشى تۈورە كردىبوو و لووتى تۈوزاندۇبۇوهوه!

شتىكى تر، نەنی لەبەر ئەوهى فرە دلخۇش بۇو بە بىردنەوهكەي و هەر خەرىكى پارەبەخشىنەوه بۇو، هەر سوالكەرىكى سەرەپىشى بىديايىه، پارەي پى دەبەخشى. تا ئەو كاتەيش بىرى نەچۈوبۇوه و دايەوه بە پۇوي ژەنەرالدا و وتى، "بەلام تو... دواى مردىم، هيچت لە میراتىيەكەم نادەمى."

ئەمەش دەرى خىست، كە نەنی بىريارى خۆى داوه و بىراوهتەوه و سوورە لەسەرى. خۆيىشى پازى كردووه كە ئەوهى دەيلەيت، جىبەجىيى بىكەت. كە وا بۇو، ئەمە جىيى ترسە... ترس!

بەدەم زۆيىشتنەوه بۇق پلىكانەكە و چۈونەسەرەوه بۇ ژۇورەكەي خۆم، ئەم بىرۇكانە بە مىشكىدا دەھاتن، ئەمە بۇ مېنىش فرە گرنگ بۇو، هەرچەند ئەو داوه دەزووه توندو تولانەى ئەم ئەكتەرانەي پىكەوه بەستبۇوه، لە بەرچاوم بۇو. بەلام پالنەرەكانى ئەو نواندنه يان و نەينىيەكانىانم نەدەزانى. هەرچەند وەكىو ئەوهى پاولىن ناچار كرابىيت، سىنگى خۆى بۇق والا دەكرىم. بەلام رۇزىك لە رۇزان مەتمانەي خۆى پى نەبەخشىبۇوم. تەنانەت ئەو كاتانەيش كە كەمىك لە نەينىي خۆى بۇق دەر بىرىمايمە، هەر زۇو دەيكرىدە گالتە و لە بەھاي نەينىيەكەي كەم دەكردەوه. تەنانەت شتەكانى تىكەلۇپىكەل دەكرد و بە ئارەزوو كويىرى دەكردىن لە ئاستياندا.

بەلى، ئەو شتەلەتكى فرە لى شاردمەوه. بە هەر حال، هەستم بەوه دەكرى، كە ئەو بارە نەينىيە سەرسوورەھىنە لە كۆتاىى نزىك بۇوهتەوه. هەر يەك پىداكىشانى دەۋىست، تا هەموو شتىك كۆتاىى بىت و دەمامكەكان رۇخسارەكان جى بەھىلەن، بەلام چارەنۇوسى منىش بەو هەموو شتانەوه بەستراوهتەوه.

ئاي لەو بارە دەررۇننەيەي منى پىدا تىدەپەپىم! لە ۲۰ فردىك بەولاوە، ھىچ لە گىرفانمدا نەبۇو و لە نىشتمانى خۆمەوه دوور بۇوم. نە پىنگە و نە داھاتىك و نە ئومىد، نە

پرۇزه يەك چىيە نەمبۇو. دواجار ئەمانە تۈوشى دلەراوکىتىان نەدەكرىم. خۇ ئەگەر پاولىن بىرۇھۇشى داگىر نەكردىمايە، هەر زۇو خۆم بە دەستى ئەو كۆتايىيە گالىھە جارانە يەوه دابۇو كە چاودۇوان دەكرا و بىگە پېر بە خۆم پىيىشى پىيدەكەنىم، بەلام پاولىن دەررۇونى شلۇق كردىبۇوم. وا ھەست دەكەم بەم نزىكانە چارەنۇوسى دىيارى دەكرىت. لەگەل ئەوهشدا، دان بەوهدا دەنىم كە ئەوهى سەرقالى كردىبۇوم، ئەمە نەبۇو. رەنگە خوازىيارى ئەوهىش بىم، كە خۆم بەنیو نەھىئىيە كانىدا بىكەم و بىت بۇ لام و پىيم بلىت، "خۇت باش دەزانىت كە من خۆشم دەۋىت." "

ئەگەر نا، ئەم بىرۇكە سەرشىتاتانە شىاوى وەدەستخستان نەبىت، چ شىتىكى تر ھەيە من حەزى لى بىكەم؟ خۆيىش دەزانىم حەزم لە چىيە؟ هەر وەكىو كەسىكى بىئاوازىم لى هاتووه. ھەموو حەز و ئارەززۇوه كەى من، ئەوهىه لىيى دوور نەكەومەوه. لەو خەرمانە يەدا بىم، كە دەورەيى داوه. يان ئەو تىشكانەي كە لىيۇھى دەر دەچن و تا ھەتاو بە درىزايىي ژيان، مىتىك كە لەوه زياتر ھىچى ترم نەدەزانى، ئاخۇ بەرگەيى دوورىي ئەوم دەگرت؟

ھەر كە گەيشتمە نەھۆمى سىيەم، ھەستم كرد وەكىو ئەوهى تۈوشى شۆك بوبىم، ۲۰ ھەنگاوىك لەولامەوه پاولىن بىنى بەرەو راپەوه كە رۇيىشت، بەلام لە پارىزىدا بوبۇ و چاودىرىي دەكىردىم. هەر زۇو ئاماژەي پى دام، كە لىيى نزىك بىكەومەوه.

منىش ھاوارم كرد، "پاولىن ئەلكسەندرو ۋەقنا..."

ئەويش خورى بەسەرمدا، "دەنگ بەرز مەكەوه."

منىش بەچرپە وتم، "بىھىنە بەرچاوت، ھەر ئىستا كە ئاپرم دايەوه و تۆم بىنى، كە ھەر دەلىيى تىشك دەھاوىزى، وەكىو ئەوهى يەكىك بە قەبرغەمدا بىكىشى وا بوبۇ!"

پاولىن - كە لەوه دەچوو گوئى لە قىسەكائىم نەبوبىت - بە رووېكى گرژەوه وتى، "تىكا دەكەم. ھەر ئىستا ئەم نامەيەم لى وەر بىگە و بىدە بە بەرېز ئاستلى. ئەو وەلامەكەيت ناداتەوه... ئەو..."

پاولىن پىستەكەي تەواو نەكىد.

منىش بەسەرسامىيەوه وتم، "نامەكە بىدەم بە بەرېز ئاستلى؟"

فیودور دوستویفسکی

به‌لام که پوانیم، پاولین دیار نه‌ماوه!
له‌بهر خومه‌وه وتم، "ئمه خو نامه و نامه‌کاریش
لنه‌نیواندیاندا هه‌یه!"

ئه‌مجا به‌پهله که‌وتمه گه‌ران به‌شوین به‌ریز ئاستلیدا.
یه‌که‌م جار خوم گه‌یانده ئوتیله‌که، به‌لام له‌وی نه‌بوو. ئه‌مجا
خوم گه‌یانده گازینوکه و هر هه‌موو هوله‌کانی گه‌رام به‌لام
له‌ویش نه‌بوو.

له کاتیکدا بـو مـالـهـوـه دـهـگـهـرـامـهـوـه، تـوـورـهـ وـ بـیـورـهـ وـ
بـیـزارـ بـوـومـ، بـهـرـیـکـهـوتـ لـهـنـیـوـ کـوـمـهـلـیـکـ ئـینـگـلـیـزـداـ، کـهـ ژـنـانـ
وـ پـیـاوـانـیـکـ بـوـونـ وـ بـهـ سـوـارـیـ ئـهـسـپـهـوـهـ بـوـونـ، ئـهـومـ بـیـنـیـ.
ئـامـاـژـهـمـ دـایـهـ وـ ئـهـوـیـشـ وـهـسـتـاـ وـ مـنـیـشـ نـامـهـکـهـمـ دـایـهـ دـهـسـتـیـ.
هـیـنـدـهـ مـوـلـهـتـمـانـ نـهـبـوـوـ، کـهـ تـهـنـیـاـ وـشـهـیـهـکـیـشـ بـلـیـنـ. پـیـمـ وـاـ
بـیـتـ بـهـرـیـزـ ئـاسـتـلـیـ خـوـیـشـیـ ئـارـهـزـوـوـیـ ئـهـوـهـیـ بـوـوـ، چـونـکـهـ
هـهـرـ نـامـهـکـهـیـ لـیـ وـهـرـ گـرـتـمـ، لـهـزـیرـ سـکـیـ ئـهـسـپـهـکـهـیـ ژـیـرـیـ
کـوـتاـ وـ پـهـلـهـیـ کـرـدـ.

ئـاخـوـ غـيـرـهـکـرـدـنـ بـوـوـ ئـازـارـیـ دـهـدـامـ، يـانـ چـیـ بـوـوـ؟ چـونـکـهـ
بـهـتـهـوـاـوـیـ دـارـوـوـخـابـوـومـ. تـهـنـانـهـتـ سـهـلـیـقـهـیـ ئـهـوـیـشـ نـهـمـابـوـوـ،
بـزـانـمـ نـهـیـنـیـ ئـهـمـ نـامـانـهـ چـیـهـ؟ ئـهـوـهـیـ کـهـ رـوـونـ بـوـوـ، ئـهـوـ
هـاـوـرـیـیـ بـوـوـ... بـهـلامـ لـهـ کـهـیـهـوـهـ؟ ئـهـمجـاـ بـلـیـیـ خـوـشـهـوـیـسـتـیـ
لـهـنـیـوـانـیـانـداـ هـهـبـیـتـ؟

ژـیـرـیـمـ پـیـمـ دـهـلـیـتـ،
بـیـگـوـمـانـ نـهـخـیـرـ.

بـهـلامـ لـهـ بـارـانـهـداـ ژـیـرـیـ کـیـشـیـ نـامـیـنـیـتـ! چـارـ چـیـهـ!
لـهـسـهـرـمـهـ ئـهـمـ بـخـهـمـ بـهـرـ رـوـشـنـایـیـ. وـرـدـهـوـرـدـهـ بـیـزارـکـهـرـانـهـ
شـتـهـکـانـ ئـالـلـوـزـ دـهـبـوـونـ.

هـهـرـ کـهـ خـوـمـ کـرـدـهـوـهـ بـهـ ئـوتـیـلـهـکـهـداـ، دـهـرـگـاـوـانـ وـ سـهـرـکـارـیـ
خـزـمـهـتـکـارـانـ بـهـرـهـوـ رـوـومـ هـاـتـنـ وـ پـیـیـانـ وـتمـ، کـهـ کـوـمـهـلـهـکـهـ
دـاـوـایـ تـوـ دـهـکـهـنـ، پـاـوـلـینـیـشـ پـرـسـیـارـیـ منـیـ کـرـدـوـوـهـ. تـاـ ئـیـسـتـاـ
سـیـ جـارـانـ خـهـلـکـیـ نـارـدـوـوـهـ بـهـشـوـیـنـتـداـ. تـکـایـ لـیـ کـرـدـوـوـیـ کـهـ
خـیـرـاـ خـوـتـ بـگـهـیـهـنـیـتـهـ مـالـیـ ژـهـنـهـرـالـ.

منـیـشـ دـهـرـوـونـ نـاتـهـوـاـوـ وـ شـپـرـزـهـ بـوـوـ. پـوـانـیـمـ ژـهـنـهـرـالـ
لـهـگـهـلـ دـیـ جـرـیـوـ وـ مـادـمـقـزـیـلـ بـلـانـشـ، هـهـرـ خـوـیـ وـ بـهـبـیـ
دـایـکـیـ لـهـ ژـوـورـهـکـهـیـ خـوـیـدـاـ بـوـوـ. بـیـگـوـمـانـ دـایـکـیـ بـلـانـشـ وـاـ
خـوـیـ پـیـشـانـ دـهـداـ، کـهـ لـهـوـ رـوـژـانـهـداـ قـورـسـایـیـ خـوـیـ هـهـبـیـتـ،
بـهـلامـ لـهـ رـاـسـتـیـداـ هـهـرـچـیـیـ کـیـشـ وـ قـورـسـایـیـ بـیـتـ، ئـهـوـ ژـنـهـ

نه بیوو.

ئەو دەمەی کېشەيەك پۇوی بدایە، تەنیا مادمۇزىل بلانش خۆی بە چارەکردنى ھەلدەستا. تەنانەت من گومانم لەوەيش ھەبۇو، كە ئەو دايىكە ئاگاى لە كار و نەھىنييەكانى كچەكەي خۆى بىت!

ئەوان لە ژۇورەوە فەرە بەپەرۋەشەوە دەدوان. ھەرچەند دەرگاى ژۇورەكە بە كلىلىش كلۇم درابۇو، بەلام من كە لىيى نزىك بۇومەوە، گويم لە شىپۇھۇپىان بۇو، گويم لەو شىوازە گالتەجارى و لاقرتىيە دى جرييو بۇو، كە پىيى دەدوا. گويم لەو جنىوانەيش بۇو، كە مادمۇزىل بلانش دەيدا. ھەروەها ئەو شىۋە گريانەيىنە كە ژەنەرال پىيى دەدوا و دەويىست بىتاوانىيى خۆى بىسەلمىتىت.

ھەر كە خۆم كرد بە ژۇوردا، ھەموو راچەنین و بەخۇدا ھاتتهوە و خۆيان رېك خستەوە. ئەوه دى جريويان بۇو، قىزە ئالۇزەكەي خۆى رېك خستەوە و بىزە خستەوە سەرلىوانى. ئائى لەو بىزە فەرەنسىيە ئەوەيش! چەند رقم لىيى بۇو!

ئەوەيش ژەنەرال خۆيەتى، بىرپلاو و ماندوو، وەكىو ئامىرىيکى بىرەوان راست بۇوهوە، تەنیا مادمۇزىل نەبىت، كە تۈورەبۇونەكەي ھەر بە روخسارەوە بۇو. ئەو بىيەنگ بۇو و بەنائارامىيەوە لىيى روانىم. پىويسەتە لىرەدا ئەوەيش بلىيەم، كە فەرە سادە و بىبایەخانەيەكى وا لىيى دەرۋانىم، كە ھەرگىز ژىرى نەيدەبرى! تەنانەت زۆر جاران وەلامى سلاوه كانىشى نەدەدامەوە.

ژەنەرال پۇوی تى كردىم و بەگلهىيىه و پىيى وتم، "ئەي ئەلكسى ئىقانۇقتىش رېم بىدە با سەرنجىت بۇ ئەوه رابكىشىم و زۆر بەلامەوە نامۇيە، بەكۈرتىيەكەي، ھەلسوكەوتت بەرامبەر خۆم و خىزانەكەم تا ئەوپەرى نامۇيە!"

دى جريويىش بەتۈورەيىيەوە قىسەكەي پى بېرى، "ئەوه بابەتى ئىيمە نىيە..."

لەسەريشى رۇيىشت، "بەرېزە ئازىزەكەم، بەرېزە ئازىزەكەم، ژەنەرال ھەلە دەكات، كە بەو شىوازە دەدويىت." بە زمانى رۇسى لەسەرى رۇيىشت، "ئەو دەيەوەيت پىت بلىيەت، مەبەستم ئەوەيە، دەيەوەيت ئاگادارت بکاتەوە، يان واى دابنى تکات لى دەكات، كە بىزى نەكەيت. بەلى، بىزى

فیودور دوستویفسکی

نەكەيت! من بى پىچوپەنا ئەمە دەلىم...“

منيش قسەكەم بى بىرى، ”بەلام چۈن؟ چۈن؟“

دى جرييو بەشلەزارىيەوه وتى، ”بىبورن، ئەمرۇ ئىتوھ خۆتان كرد بە رېنىشاندەر، يان نازانم بلىم چى، بەلى، بۇويتە رېنمایىكەر و چاوساغى ئەو خاتونە پىرەزىنە، ئەو پىرەزىنە ترسناكەيش. ئەوه يىش بىزانە، كە تؤىش زيانى تىدا دەكەيت. دوا پۇولىشت دەدقۇرىنىت و تۇوشى زيان دەبىت! خۆ بە چاوى خۆت بىنىت، كە ئەو چۈنچۈنى ئەو يارىسى قومارە دەكەت. خۆ خۆت باش دەيناسىت، ئەگەر بىدۇرىت، ھېنەدە رەقەستوور و تۇورەيە، ئىدى كۆل نادات و مىزەكە جى ناھىيلىت و لەسەر قومارەكە سەرومە دەبىت! تەنانەت قومار بە ھەموو شتە كانىشىيەوه دەكەت. مرۇف لەو جۇرە كاتە... نەك ھەر خۆى، بەلكۇو خىزان و بنەمالەكە ھەموويان تىا دەچن! ئىئىمە، خۆم و خىزانەكەم، نزىكتىرين كەسى میراتگرى ئەوين و كەسى لە ئىئىمە نزىكتىر بەو نىيە، بى پىچوپەنا پىت دەلىم، كە بارودۇخم شلۇقە و ھەر زۇرىش شلۇقە، رەنگە خۆيىشت شتىك لەم بارەيەى منهوه بىزانىت، ئەگەر ئەو پىرەزىنە بېرىكى زۇرى دۇراند، يان ھەموو سامانەكەى دۇراند - خوا پەنامان بىدات! - كە ھىچ بەدوورىشى مەگرە...“

ئەمجا رۇويىشى كىرده دى جرييو و وتى، ”ئىدى منالەكانم رۇو لەكۈى بىكەن...؟“

پۇوي لە بلانشىش كرد و درىزەي دايە، ”ئەى من رۇو لەكۈى بىكەم؟“ مادمۇزىل بلانشىش بەتۇورەيىيەوه رۇوي خۆى وەر گىرا. ژەنەرال رۇوي كىردهوھ من و وتى، ”ئەى ئەلكسى ئىقانۇقىتىش، رېزگارمان بىكە.“

منيش وتم، ”بەلام چۈنچۈنى ئەو بىكەم؟ پىيم بلى چى بىكەم، خۆ من ھىچ دەسەلاتىكىم بەسەرىدا نىيە.“ ئەويش وتم، ”رەتى بىكەرەوھ... رەتى بىكەرەوھ... لىتى دوور بىكەوھ و جىيى بەھىلە!...“

منيش هاوارم كرد، ”ئاھىر كەسيتىكى تر پەيدا دەكەت...“ دى جرييو قسەكەي پى بىرىم، ”ئەمە بابەتى ئىئىمە نىيە! جىيى مەھىلە! ئامۇزگارىي بىكە. لە قومارەكەى دوور بخەوھ... يان

لانى كەم مەھىلە بىرىكى زۇر پارە بىدۇرىتىت. بە ھەرسىيەتىن بۇوه، بىتاقەتىيەكەي بېرىۋەنەوە.

منىش خۇم خستە ئەپەرى گىلى و وتم، "بەلام من چى بىكەم؟ خۆزگا ئەمەي لە منت داوا دەكرد، لە ئەوت داوا بىكىدايە... ئەي دى جرييو!"

ئەممەم وەت و ھەستم كەرد مادمۇزىل بلانش بۇكروزى لىن ھەلدىتىت.

سەرنجىكى پەرساي دى جرييوى دا و وتم، "كارەساتەكە لەوەدايە، كە پىيم وايە لەويشى قبۇول ناكات!"

دى جرييو خۆيىشى دەستى پېتىگىرىي بۇ قسەكانى مادمۇزىل بلانش راوهشاند و ناتوانانىيى خۆيى بۇ ئەو كارە راگەياند. خۆ ئەگەر... يان دواتر...

دواتر دى جرييو سەرنجىكى واتادارى مادمۇزىل بلانشى دا.

ھىندەم زانى، مادمۇزىل بلانش بەرە لام ھات و بزەيەكى قەشەنگى خستە سەر ليوان و ھەردوو دەستى گىرم و گوشىي.

ئەمجا پىيى وتم، "بەرىز، ئەلكسىي ئازىز، پىاوېتكى پىاوانە و مەرد بە!"

بلانش دەيزانى چۈن كەپەر ئەو روخسارە شەيتانەيە خۆى بىگۈرىت! ئىستا ئىدى روخسارى نىانىيەكى گەورە لەخۆ گرتىبوو. بزەيەكى سادەيى منالانەي سەر ليوان خىستبوو، نازەكەيشى منالانە بۇو، تەنانەت لە كۆتايىدا چاۋىتكىشى لى داڭرىتم. بلىنى ويستىتى ھەر بەتهواوى داڭىرم بىكت؟ ھەرچەند شىۋازەكەي ئابرووبەرە بۇو، بەلام خۆى دەيزانى چۈن ئەو بىكت!

دواجار ژەنەرال وشەي ئەنگۆ - بەلەيى بەپارانەوە و ھەلەيتىيەوە، "ئەلكسى ئىقانۇقىتىش، لەو شىۋازى قسەكىرىنى كەمىك لەمەوبەرم بىبۇرە، ھەر نەمدەوېست وەكۈو ئەوەي وتم، بلىم. ئىستاش وا من تکات لى دەكەم، بەلکۈو لېت دەپارىمەوە و روسييانە كېنۇشت بۇ دەبەم، تەنيا تۆ، تۆ و بەس، دەتوانىت رېڭارمان بىكەيت! خۇم و مادمۇزىل دى كۆمينىڭ لېت دەپارىيەنەوە! هانات بۇ دىننەن، خۆت تىدەگەيت... خۆت تىدەگەيت... وان؟"

بەدهم وتنى ئەم دوايىن پەستەيەيەوە، ئاماڙەي بە

فیودور دوستویفسکی

مادمۇزىل بلانشىش دا! لە راستىيىشا جىتى بەزهىسى بۇو و سۆزى دەجۇولاند.

لەم ساتەدا زۇر بەنيانى سى جاران لە دەرگا درا. كاتىك دەرگا كرايمە، خزمەتكارى نەۋمى ئوتىلەكە دەر كەوت. لەدواى ئەويشەوە، بە چەند هەنگاوىك پۆتاپتش بۇو. نەنى ناردبۇوى و داواى لە ھەردووكىيان كردىبوو، تا بۇ من بىگەرپىن و خىرا من بېھن بۇ لاي.

پۆتاپتش وتى، "نەنى فەرە توورپەيە."

منىش وتم، "بەلام خۆ سەعات لە سى و نىوى تىنەپەرەندووه!"

ئەويش وتى، "خەوىلى نەكەوت و لەناكاو پاست بۇوهوھ و داواى كورسييەكەي خۆى كردى! ئەمجا ناردى بەشۈئىن تۆدا. ئىستاش لەبەر دەروازەي ئوتىلەكە چاودەپىتە."

دى جرييو ھاوارى كرد، "ژىنلىكى نالەبارە."

ھەر وايش بۇو. پىرەزىنەم بەتوورپەيى لە دالانى ئوتىلەكەدا بىنى. توومەز نەيتوانىبىو تاكۇو سەعات ئارام بىگرىت.

ھەر كە منى بىنى، شىرپاندى، "دەرى... بىمگەيەنە ئەۋى!"

ئىدى گەرپىنه و بۇ لاي رۆلىتەكە.

بهشی دوازدهم

نهنى فره په روش بwoo. پیوهی ديار بwoo که قوماري روليتکه بير و هزري داگير كرديبوو. ئهو له روليتکه زياتر گويي به هيچ نهدەدا. لە كەسيكى فره سەرسام دەچwoo، به بەلگەي ئەوهى ئەم جارهيان وەکوو بەيانىيەكەي تر، هيچ پرسىارييکى بەدهم پیوه لى نەكردم.

ھەر کە جوولە و لەنجەولارى گاليسكەيەكى بەردهممانى لەسەر رېيەكە بىنى، دەستى بلند كردهوو و لە خاوهنەكەي پرسىي، بەلام پىيم وا بىت گويي لە وەلامەكەي ھەر نەبwoo. ناوهناوه رادەچەنى و ئەندىشەكەي خۆى دەپچراند و پیوهى ديار بwoo پەتى ئارامىي پچرابwoo. جارى وا بwoo كارى واي دەكىد، كە چاوهپروانەكراو بwoo.

لە گازينۆكە نزيك بۇونىھەو و بارقۇن و خاتۇونى بارقۇنم بىنى. ئاماژەم پى دان و تىئىم گەياند، كە ئەوه بارقۇن و ۋۇرمەر ھلمە. نەنى سەرنجىكى ھاكازايىيانە لە ھەردووكىيان دا و بايەخىكى ئەوتۇرى پى نەدان.

”بەلاي پۇتاپتش و مارتايىشدا لاي كردهوو و پىيى وتن، چىيە؟ ئىيە بۇ شوينم كەوتۇون؟ خۇ نامەويىت ھەموو جارييک لەگەل خۆم بتانبەم! ھەر ئىستا بگەپىنەوە...“

دواي ئەوهى خواحافىزىي لەو دووانە كرد، به منىشى وت، ”تەنيا تۆم لەگەل بىت، بەسمە.“

لە گازينۆكەيش لە چاوهپروانىي ئەودا بۇون و ھەر كە گەيشتىن، شوينەكەي رۇزى پىشۇوترييان بۇ ساز دايەوە و لەنزيك سەرپەرشتىيارى قومارەكەوە داييان نايەوە. پىيم وا بىت، ھەرچەند ئەو سەرپەرشتكارانە روليتکە

وایان پیشان دهدا که به لایانه و گرنگ نیه بانکی قوماره که
چوْل بیت یان نا، به لام له راستیدا و آنه بuo، بیگومان فه رمانی
کیشکردنی خه لکیان پی درابوو بuo قومارکردن. بایه خیشیان
به برژه و هندی باجه کان دهدا. بیگومان ئه و ھیشیان به چاکه
بو ده گه رایه و بهو کاره یان، خه لات ده کران. لانی کم
وه کوو قوربانیه کی قومار له نه نیشیان ده رواني.

ئه و ھی کومه لکه کی خومان چاوه پی بوون، پووی دا! وا
وه کوو خوی رووداوه که تان بو ده گیزمه ووه:

ھر خیرا نه نی سفره که کی هلبزارده و فه رمانی دا که
۱۲ فریدریکی له سه ر دابنیم، فرهی یه کم و دوو هم و سییه می
قوماره که یش، ھر و امان کرد. به لام خانه کی سفره که، ھر
دهر نه چوو! نه نیش، خیرا خیرا له ژیر میزه که وه پیی به
پیمدا دهنا و ئاماژه دهدا، بپی پاره کی تر له همان شوین
دابنیمه و سه رومر بم. منیش ده بuo گویپایه لی بم.

که و ته دانه چیره و فره توو په و دا خله دل بوو و پرسی،
”ئه ری ئه وه چه ند یاریمان کردووه؟“

منیش و هلامیم دایه وه، ”دوانزه جار! دوانزه یاریمان
کردووه و ۱۴۴ فردریکمان دو راندووه. چاریکی تر پیت
ده لیمه وه، ئیواره دادیت، پیش ئه وهی...“

قسه که کی پی بپیم، بیده نگ به... پاره بخه وه سه ر خانه کی
سفره که. ۱۰۰۰ فلورینیش له سه ر خانه کی سووره که دابنی. ها
ئه م دهسته واره پاره کیه بگره.“

سووره که ده چوو و براوه بوو. به لام سفره که، ئه م
جاره یش ھر ده نه چوو!

نه نی به چرپه پیی و تم، ”بینیت؟ خو بینیت؟ ئه وه ئه و
بره مان هیتا یه وه، که دو راند بuo و مان! دهی... پاره بخه وه سه ر
سفره که و دوای ده فرهی تری قوماره که ده رقین.“

به لام پیره ژن دوای پینچ فرهی یاریکه که، سفره که کی
پشتگوی خست. فه رمانی پی کردم کوْل له و سفره شوومه
نه گریسه بده! بگره، ئه و ۴۰۰۰ فلورینه بخه سه ر سووره که.
منیش لیی پارامه وه و وتم، ”ئه و بپه پاره کیه زوره! ئه کیه
ئه گه ر سووره که ده نه چوو چی؟“

به لام ئه و توو په بوو و خه ریک بوو لیشم بدات! خو
شه قوه شاندی ژیر میزه که یش، نیمچه لیدانیک بوو بوو
ده بوو منیش به قسے ئه و م بکردا یه. ئه و ۴۰۰۰ فلورینه کیه

فیودور دوستویفسکی

سەرلەبەيانى بىرىبوومانەوە، لەسەر سوورەكە دام نا.
تۆپەكە كەوتەوە گەردان! نەنى ئارام و هيمن بۇو و قىت
دانىشتبۇو. مەمانەي فرهى بە بىردىنەوە خۇرى بۇو.
سەرپەرشتىيار ھاوارى كرد، "سفرەكە، بىردىنەوە!"

لەپىشەوە تىنەكەيشت، بەلام كە سەرپەرشتىيارى
قۇمارەكەي بىنى واھەمۇو بېرەپارە دانراوە دۇرداوەكان و بە
400... فلۇرينىڭەكەي ئەويشەوە كۇ دەكتەوە، تىكەيشت! ئەمجا
زانىسى كە ئەو سفرە نەفرەتىيە ماوهەيەكە ون بۇوە و ئىمە
نزيكەي 200 فەرىدەكىمان لەسەر دانابۇو، دەر كەوتەوە! كە
ھەر لەوە دەچۈو، ئەو كارە ئارەزۇومەندانە بۇوبىت!
پىرەن قىزەيەكى سەرسامىي كرد و دوو دەستى پىكدا دا
و دەنگى دايەوە، خەلکەكە دەستىيان كرددە پىكەنин!
بە دەنگىكى بەرز ھاوارى كرد، "ئەى پەربىانى بەھەشت!
ئەوەتا تازەبەتازە ئەو سفرە دەر دەچىت! ئەى لەو
تۇوتکەسەگە! ھەلە ھەلە ئەمەى وەت و لەزىر
مېزەكەوە شەقىكىشى تىن ھەلدام. "تۇ منت لەو سفرە دوور
خستەوە!"

منىش وتم، نەنى، من ويستم بىر بکەيتەوە، ئەمجا
قۇمارەكەت بکەيت! خۇ من بەرپىسى بەختەكان نىم."
ئەمجا وەكۈو ھەرەشە كەنەنەك پىسى وتم، "قەينا، ھەلى
تىريشت دەدەمى. دەى... با بىرۇين!
منىش وەكۈو ئەوەي پىشتى تى بکەم، وتم، "خوات لەگەل،
نەنى."

ئەويش بانگى كرد، "ئەلكسى ئىقانۇقتىش، ئەلكسى
ئىقانۇقتىش! لەگەل مندا بىيىنەوە. ئەوە بۇ كوى دەچىت?
مەرق... مەرق. كەمەكى تىريش لام بىيىنەوە. من كەر بۇوم!
گىلىسى خۆم بۇو. بلى... ئىستا ئىمە چى بکەين؟"
منىش پىيم وتم، "نەنى، لەمەودوا من ئامۇرگارىت ناكەم،
تاكۇو تۆيىش سەرزەنلىق نەكەيت. تەنبا و تەنبا خۆت قومار
بکە. تۇ فەرمانم پى دەدەيت و منىش تەنبا دانانى، بېرى
پارەكەم لەسەرە."

ئەويش ھەلى دايە، "باشە، باشە. تۇ 4000 فلۇرین لەسەر
سوورەكە، دابنى، ها، ئەوە كىسەي پارەكەيشم." ئەمەى وەت
و كىسەي پارەكەي لە گىرفانى دەر ھېتىنا و دەستى بۇ درىئى
كرىم. "خىرا بکە، ئەوە 2000 پۇبلى تىدايە."

منيش بهورته ورته و تـم، "نهنى، ئـمه لـخـويـدا بـره
پـارـهـيـهـ كـىـ فـرهـيـهـ!..."
كـهـچـىـ ئـهـويـشـ وـتـىـ، "خـنـكاـنـدىـ خـوـقـمـ پـىـ باـشـتـرـهـ، لـهـ
كـيـرـانـهـ وـهـ ئـهـ وـ بـرـهـ... دـهـىـ، دـايـ بـنـىـ."
ئـهـ وـ بـوـوـ، پـارـهـ كـهـ مـانـ دـاـنـاـ وـ دـوـرـاـنـدـيـشـمانـ.
نهـنىـ دـهـسـتـىـ پـىـ كـرـدـهـوـهـ، "ديـسانـ پـارـهـ دـابـنـىـرـهـوـهـ، دـهـىـ
ديـسانـ دـايـ بـنـىـرـهـوـهـ. ئـهـمـ جـارـهـ يـانـ ٨٠٠٠ پـيـكـهـوـهـ دـابـنـىـ."
منـيشـ وـتـمـ، "نهـنىـ، ئـهـ وـهـ رـيـپـيـنـهـ دـراـوـهـ... نـابـيـتـ لـهـ ٤٠٠٤
زـيـاتـرـ دـابـنـرىـ."

ئـهـ مـجاـ وـتـىـ، "كـهـ وـاـ بـوـوـ ٤٠٠٤ لـهـوـىـ دـابـنـىـ."
ئـهـمـ جـارـهـ يـانـ بـرـدـماـنـهـوـهـ. نـهـنـيـشـ، وـرـهـىـ بـهـرـزـ بـوـوـهـوـهـ.
بـهـدـهـمـ نـوـوـكـهـ شـهـقـيـكـهـوـهـ، پـيـسـىـ وـتـمـ، "خـوـ بـيـنـيـتـ؟ بـيـنـيـتـ?
٤٤٠٠ تـرـ دـابـنـىـرـهـوـهـ."
ئـهـ وـ بـرـهـ مـانـ دـاـنـاـ وـ دـوـرـاـنـدـمـانـ، جـارـيـكـىـ دـىـ دـامـانـ نـايـهـوـهـ
وـ دـوـرـاـنـدـمـانـهـوـهـ..."
منـيشـ پـيـمـ رـاـگـهـ يـانـدـ وـ وـتـمـ، "نهـنىـ، هـمـ ١٢٠٠٠
فلـوـرـيـنـهـ كـهـ مـانـ دـوـرـاـنـدـهـوـهـ."
بـهـ كـهـمـيـكـ خـوـخـوارـدـنـهـ وـهـوـهـ وـتـىـ، "ئـاـگـامـ لـهـ تـيـاـچـوـونـىـ
ئـهـ وـ بـرـهـيـشـ هـهـيـهـ."

وهـکـوـوـ ئـهـوـهـىـ لـهـ جـيـىـ خـوـىـ وـشـكـ بـوـوـبـيـتـ وـ بـيرـ
بـكـاتـهـوـهـ، بـوـلـانـدـىـ وـ وـتـىـ، "دـهـزاـنـمـ ئـهـ وـ پـارـهـيـهـمـ لـهـدـهـسـتـ چـوـوـ
ئـازـيزـهـ كـهـمـ! دـهـزاـنـمـ. ئـاهـ...! لـيـرـهـ پـيـسـتـهـ كـهـىـ خـوـيـشـ دـهـدـوـرـيـنـمـ!
بـهـلـامـ بـاـ وـاـ بـيـتـ، دـهـىـ ٤٠٠٤ فـلـوـرـيـنـىـ تـرـ دـابـنـىـ."
منـيشـ وـتـمـ، "نهـنىـ، ئـاـخـرـ پـارـهـ مـانـ پـىـ نـهـماـوـهـ! تـهـنـياـ چـهـنـدـ
چـهـكـيـكـىـ روـسـيـيـ پـارـهـ لـهـ كـيـسـهـ كـهـتـداـ ماـوـهـ، كـهـ بـهـ سـوـودـىـ
٥ـ%ـ پـرـ كـراـوـهـتـهـوـهـ. لـهـگـهـلـ چـهـنـدـ قـهـوـالـهـيـهـكـ. بـهـلـامـ وـهـکـوـوـ پـارـهـ،
پـارـهـيـ تـيـداـ نـهـماـوـهـ."

ئـهـوـيـشـ لـيـىـ پـرـسـيمـ، "ئـهـىـ لـهـ جـزـدـانـىـ پـارـهـ كـهـمـداـ؟"
منـيشـ وـتـمـ، "تـهـنـياـ وـرـدـهـىـ تـيـداـيـهـ..."
ئـهـوـيـشـ وـتـىـ، "ئـهـىـ لـيـرـهـ پـارـهـ كـوـرـهـرـهـوـهـ نـيـيـهـ؟ بـيـسـتـوـوـمـهـ
لـيـرـهـ دـهـتوـانـيـنـ هـمـوـوـ چـهـكـىـ پـارـهـ وـ قـهـوـالـهـ كـانـمـانـ بـكـوـرـيـنـهـوـهـ."
منـيشـ وـتـمـ، "لـيـرـهـ دـهـتوـانـيـتـ هـرـچـيـيـهـكـتـ پـىـ بـيـتـ،
بـيـكـوـرـيـتـهـوـهـ. بـهـلـامـ لـهـ كـوـرـيـنـهـ وـهـكـهـداـ بـهـ جـوـرـيـكـ زـيـانـ دـهـكـهـيـتـ،
كـهـ جـوـولـهـ كـهـشـ دـيـنـيـتـهـ لـهـرـزـهـ."
نهـنـيـشـ وـتـىـ، "قـسـهـيـ هـيـچـ! دـهـمـهـ وـيـتـ پـارـهـ دـوـرـاـوـهـ كـانـمـ

فیودور دوستویفسکی

جاریکی تر بیهمهوه، بمگه ینه لای پاره گوره روه کان. دهی،
ئه و بیتاموسانه بق بانگ بکه.“
کورسیه کهی راکیشایه دواوه و حماله کان گېشتنه
سەری. له گازینوکه چووینه دەرهوه.

خوپری بەسەرماندا و وتى، ”خیراتر... خیراتر...! ئەلكسى
ئیفانوفیتش، تویش رینمايمان بکه و پیشمان بکهوه،
بمانگه ینه نزیکترین پاره گوره روه... ئاخۇ لیرهوه دوورن؟“
منیش وەلامیم دایهوه، ”ھەر دوو ھنگاویکمان ماوه.“

بەلام له پیچە کەدا، گوره پانه کەمان برى و رىسى
داربەرووه کانمان گرتە بەر. لووتمان بە لووتى كومەلە کەي
خۆماندا تەقى. ئەوان بىرىتى بۇون له ژەنەرال و دى جريو
و مادمۇزىل بلانش و دايىكى. نە پاولىن ئەلكسەندرۇقنا و نە
بەریز ئاستلىيان له گەل بۇو.

نەنى ھاوارى كرد، ”دەى وەرن... دەى وەرن... مەوهستن.
چىتان دەويىت؟ كاتم بق ئىۋە به دەستە وە نىيە!“

لە بەر ئەوهى من لە دوايانە وە دەرۇيىشتم، دى جريو خۇى
بە من گەياندە وە. منیش بە چىپە پىيم وە، ”ھەموو ئەو بىرەي
بەيانى بىردىبوو يەوه، دۆراندىيەوه! ۱۲۰۰۰ ئىخۇيىشى! ئىستايىش
دەچىن چەند چەكىك بگۈرۈنە وە، كە سوودە كەي ۵٪.“

دى جريو لە قەيەكى لە زەھى دا و بەپەلە خۇى گەياندە
ژەنەرال و ھەوالە كەي پى گەياند. ئىيەيش ھەر سەرقالى
پالدانى كورسیه کەي نەنى بۇوين. ژەنەرالىش ھېىنده تۈورە
بۇو، وەكىو شىتى لى ھاتبىوو.

بە چىپە پىيم وە، ”مەھىلە قومار بکات، مەھىلە!
منیش پىيم وە، ”وەرە... تۆ خۆت مەھىلە و بەرى لى
بىگرە!“

ژەنەرالىش لىيى نزىك بۇوه وە پىيى وە، ”خوشكى با بهم،
پۇورە نىانە كەم!... ئىيە وادەرۇين...“ بە دەنگىكى پەرپەچرە وە
ئەمەي گوت، ”دەرۇين تا ئەسپ بە كىرى بىگرىن و پىاسە يەكى
ئەو دەرودەشته بکەين. لەۋى دىيەنگەلىكى قەشەنگ ھەيە!...
لووتکەي شاخە كان... ھەر بق ئەوهىش ھاتووين، تاكۇو تویىش
بانگەيىشتى ئەو گەشتە بکەين و پىيكەوه بىن.“

پېرە ژەنەيىش بە تۈورە بىيە وە وە، ”خۆت و لووتکەي
شاخە كانت بەرەو شەيتان بىنەوە!“
ھەرچەند ژەنەرال، ئومىيدى لى بىرابۇو، بەلام لە سەرى

پویشت، "له‌وی دییه‌کی لییه، که گه‌یشتن، چاییه‌کیشی لی
ده‌خوینه‌وه..."

دی جریویش وه‌کوو دوژمنیکی بهزیو وتی، "شیریش
له‌سهر ئه‌و گیا پاراوه سه‌وزه ده‌خوینه‌وه."

شیر، گیای پاراوی سه‌وزن، ئه‌مه ئه‌په‌ری خه‌یالی
بۆرژوایه‌کی پاریسی و چیزه شیعرییه‌کانی بwoo. هر وه‌کوو
خویستان ده‌زانن، ئه‌مه هه‌موو ویناکردن‌ه‌کانی بwoo بزو
سروشت و راستییه‌کان.

نه‌نیش وتی، "شیره‌که‌ی تو بزو من گرنگ نییه! بزو خوت
بەته‌نیا بیخوره‌وه، من شیر ئازاری گه‌دهم ده‌دات. بزو هیندە
سووری له‌سهری؟ من هیندەم کات نییه بزو ئه‌وه!"

منیش هاوارم کرد، "نه‌نی، گه‌یشتن!"

ئه‌مجا کورسییه‌که‌یمان بەرهو نووسینگه‌ی پاره‌گوره‌رەوەکه
پاڭ دا. منیش ده‌ستم کرده گورینى چەکه‌کان. نه‌نیش له‌دهم
دەرگای نووسینگه‌کەدا چاوه‌پوانى من بwoo. دی جریو و
ژه‌نەپاڭ و بلانش له دووره‌وه سه‌یریان دەکردىن و خویشیان
نه‌یاندەزانى چى بکەن. نه‌نیش بەتۇرپەییه‌وه لیی دەروانىن.
ئىدى هه‌مووان چووینه‌وه سەر ریی بەرهو گازینقە.

پاره‌گوره‌رەوەکه نرخیکى باشى پى دابووم. منیش پاڭا
بووم و چوومەوه لای نه‌نی، تا بزانم خۆی چى دەلىت.

نه‌نی دەستى بە دەستدا دا و هاوارى کرد، "ئاي! ئەمانه
چۈن دزىكىن! بەلام بىسۇودە... پەسەندى بکە."

ئه‌مجا ويستى فريما بکەوييت و وتی، "بۇھستە... پاره
گوره‌رەوەکەم بۇ بانگ بکە."

منیش وتم، "ھەر فەرمابنەرىيکىشيان بىت؟"

ئه‌ويش وتی، "جياوازىيەکى نییه، با يەكىك لە
فەرمابنەرەكان بىت. ئاخ... ھەى دزىنە!"

ھەر كە فەرمابنەرەكە بۇى دەر كەوت چەكگوره‌رەوە،
پېرەزنىكى خاوهن پىداويسىتىي تايىهتە و بىتowanايە، رازى بwoo
و چووه بەردهمى. پېرەزنه‌يش وتارىكى دوورودرىيژى بۇ ئەو
فەرمابنەرە وت. تىيىدا بەوه وەسفى كرد، كە ئەو گيرفانپە!
دزە، ئەو... وتارەکەی بە زمانى تىكەلە بwoo لە پوسى و
ئىنگلىزى و ئەلمانى، بۆيە ناچار بووم بۇ فەرمابنەرەكەی وەر
بگىرم، تاكۇو تىيىگات. فەرمابنەرە رۇخسار گرژەکەيىش ھەر
سەرنجى دەداین و سەری با دەدا و ھىچى نەدەگوت. تەنانەت

فیودور دوستویفسکی

بې شیوه يەکى سووکایه تىكىرىنىش بە پېرەنەيدا ھەلەدەروانى.
دواتر دەستى كىردى پىكەنин.

پېرەنە ھاوارى كىردى، "باشە... باشە... دەى... پشت
بە خوا پارەكانم دەتەخنىتىت. دەى... ئەلكسى ئىقانۇقتىش،
بىانگۇرەرەوە... كاتمان نىيە. گەر لاي ئەميش نەيکۈرىن، ئەوا
دەبىت بچىنە لاي يەكتىكى تر..."

خۆ ئەميش خۆى ھەلەندى، گوايە ھەركەسىكى تر بىت،
لەو نرخەي ئەم كەمتر دەدات.

ئىستا بىرم نەماوه بىرەپارەكە چەندە بۇو، بەلام ھېننە
دەزانم، كە دەستەيەك بۇو. ۱۲۰۰۰ فلۇرینى زېرىن بۇو و
پارەيى كاغەزىش بۇو. منىش لىستى حسابەكەم وەر گرت و
برىم بۇ نەنى.

نەنلىش دەستىكى بۇ لەقاند و وتى، "باشە... باشە...
پىويىست ناكات بىانژمېرىت. خىرا بکە... خىرا بکە."
كە نزىك گازىنۇكەيش بۇونىھەوە، كەوتە ورتەورت،
لېرە بەدواوه، پارە ناخەمە خانەي ئەو سفرە شۇومە و
سۇورەكە."

ئەم جارەيان منىش بە ھەموو تواناي خۆمەوە تەقەللام
دا پازىيى بکەم، كە لە سەرەتادا بە بىرى كەم و بچووكى
پارەكەيەوە قومار بکات. ھەر كە ھەستمان كرد بەختىش
ياوهەمانە، ئەوا بىرى پارەيى قومارپىكىرىنەكە فەرە دەكەين.
ھەرچەند لە سەرەتادا قسەكەمى پەسەند بۇو، بەلام لە كاتى
قوماركىرىنەكەدا ئارامى نەگرت و ھەر ھېننەي خۆش بۇو،
1020 فەدرىيەكى بىردىوە.

ئىدى لەزىز مىزەكەوە كەوتە نووکەشەقتىھەلدانم و وتى،
"بىنۇت؟ بىنۇت؟ بىنۇت؟ بىنۇت؟ بىنۇت؟ بىنۇت؟ بىنۇت؟ بىنۇت؟"
لەو شۇونىھەدا دابنایە، ئىستا ۴۰۰۰ فلۇرینى ترمان بىردىبووهوە!
كە وا بۇو، تاوان تاوانى تۇ بۇو."

منىش بىدەنگ بۇوم و لە دلى خۆمدا بېپارام دا ھەرچەند
شىوهى قوماركىرىنەكەيىشى تۈورەم بکات، بەلام ئىدى ھەرگىز
قسە لە قومارەكەيدا نەكەم. ئەوە دى جىرييىش لەپەپى
ھۆلەكەوەيە و ھەرسىكىيان دووربەدۇور وەستابۇون.

سەرنجى مادمۇزىل بلانشىشىم دا، بىنۇم خۆى و دايىكى
بۇون و لەگەل كورتەبالا دا وەستابۇو و بەلاولۇويدا دەھات.
دىيارىش بۇو كە ژەنەرال لەو نىۋەندەدا رىسوا و دوورخراوە

بۇو. هەرچەند ئەو ژەنەرالە ماستاوىشى بۇ دەكىد، بەلام مادمۇزىل ھەر سەيرىشى نەدەكىد.
 ئاي، ژەنەرال داماؤ بۇو! زەرد و سوور ھەلگەرابۇر و دەلەرزى. تەنانەت چاودىرىيى قومارىكىدەنەكەي نەنیشى بۇ نەدەكرا. دواتر بلانش و مىر پىكەوه چوونە دەرەوه و ژەنەرال بەراڭىدىن شوينيان كەوت. دى جرييو بەپەشۈكەواي بە روسىيەكى سەقەتەوه بە نەنیيى وت، "خاتوون، خاتوون... ئەم يارىيە كەسى تىدا براوه نابىيت! ئەوه مەحالە!"
 نەنیش لىيى پرسى، "ئەي باشە تو پىم بلى، ئىدى من چى بکەم؟"

دى جرييو ئەم جارەيان بە فەرهەنسى و پەلەپەل ئامۇزگارى دواي ئامۇزگارىيى دايىه نەنى. تىيشى گەياند بۇ قومارىكىدەنەكەي، لەسەرىيەتى چاوهرىيى بەختى باش و ھەلى لەبار بىكەت. تەنانەت كەوتىشە بىرىك كۆكەنەوه و لىدەركەن بۇي. بەلام نەنى ھېچى لى تىنەگەيشت، جارناجارىكىش لە منى دەرۋانى، تاكۇو قسەكانى ئەو بۇ پىرەڙنە وەر بگىرم. پەنچەيشى بۇ مىزى رۆلىتەكە پادەكىشى، تاكۇو باشتىر نەنى تىبىگەيەنەت. دواجار قەلەمەتكى ھەلگرت و لەسەر كاغەزىك چەند ژمارەيەكى نۇوسى.

پىرەڙنە ئارامى لەبەر بىرا و وتى، "بىر، بىر! لىيم دوور بە... ئاي كە قسەي پەپوچ دەكەيت! ھەر خاتوون خاتوونتە! لە ھېچىش تىنەگەيت! دەي... بىر..."

ھەرچەند نەنى وەكۇو مار پىوهى دابۇو، بەلام ئەو لە خۆى نەگرت و لەسەر شىكەنەوەكەي خۆى سەرومە بۇو و وتى، "بەلام خاتوون..."

نەنیش فەرمانى بە من دا، "دەي... ئەم جارەيان بەگۈزەي ئامۇزگارىيەكانى ئەو، بىرىك پارە دابىنى و قومارى پى بکە... رەنگە پلانەكەي ئەو سەركەوتۇو بېيت!"

ھەموو ئامانجى دى جرييو ئەوه بۇو، كە نەنى بە بېپارەي فەرەوە قومار نەكەت. ئەوه بۇو، داوايلى كەنەت بېپارەكان بەرىز و جىابەجىا دابىنىت، منىش بەقسەي ئەم كەنەت فەردىكىكىم لەسەر خانەي ۱۲ ژمارە جۇوتەكانى بەشى يەكەم دانا و ۵ فەردىكىشىم لەسەر خانەكانى ۱۲ بۇ ۱۸ دانا. ئەمجا بۇ ۲۴. بەمەش بىرى ۱۶ فەردىكىمان خستە قومارەكەوه. توپە چۈكۈلە كەوتە گەردان و سەرپەرشتىيارى

فیودور دوستویفسکی

رولیته‌که قیزاندی، "سفر...!"

ئیمەش هەموو پاره دانراوه کانمان دۆراند و زیانمان کرد.
نهنی رووی کرده دى جريو و پیی ووت، "ئەم کوندەپەپووه،
چى بwoo بق ئیمە هات! ئەی لەم فەرنسييە رسوايە! سەيرى
ئەم بەرەللايە بکەن، چ ئامۇزگارىيەكى كردىن! دوور بکەوە...
دەی لیمان دوور بکەوە! هىچ نازانىت و ئامۇزگارىشمان
دەكات! خۆى لە هەموو شتىك هەلدەقورتىنىت!"

دى جريو هەر زور پەست و بىزار بwoo و شانىكى هەلتەكاند.
بەسووكایەتىپىكىردنەوە سەرنجىكى نەنلىي دا. ئەمجا بىدەنگ
كشايد دواوه. بەو رۆچۈونەي بە قومارەكەي نەنلىدا، هەستى
بە شەرمەزارى كرد، كە بەو شىۋەيە خۆى رووبەرووی
سووكایەتىپىكىردن كردهوە، كەچى نەيتوانى خۆى بىپارىزىت.
سەعاتىكى نەبرد و هەرچەند تەقەللايەكى پەرووكىنەريشمان
دا، بەلام هەموو شتىكمان دۆراند!

نهنی هاوارى كرد، "با بگەرىيەوە بق مالەوە."

لە گازىنۇكە چۈوينە دەرەوە و تا نەگەيشتىنە پىيى
داربەرووەكان، نەنلى هىچى نەگوت. بەدەم پىوه و كاتىك
ھىندهمان نەمابوو بگەينە ئوتىلەكە، ئەم قسانەي لە دەم
دەر چوو، "ئاي كە منىش گەمزەم! ئاي چەندە كەرم! لە
پېرەژنىكى گىل بەولاوە، هىچى تر نىم!..."

كە گەيشتىنەوە مالەكەي، هاوارى كرد، "كەمىك چايم بق
بىتنى، با خىرا خۆمان ئامادەي گەشت بکەين، دواتر يەكسەر
گەشت دەكەين."

مارتايس پېركىشىي كرد و وتسى، "خاتونە نيانەكەم،
دەتەويىت بق كوى سەفەر بکەيت؟"

نهنلىش وەلامى دايەوە، "جا ئەوە كەي كارى توپىه؟ تو
تەنيا بايەخ بە كارەكانى خۆت بىدە، ئەي پۇتاپتىش. هەرچىي
پىداويىستىيەكانە، كۆى بکەوە. هەرچەند ۱۵۰۰۰ روبلى زېرىشىم
دۆراندووە، بەلام هەر دەبىت ئىمە بگەرىيەوە بق مۆسکو.
پۇتاپتىش دەستەكانى پىكىدا دا و هاوارى لى ھەستا،
"۱۵۰۰... خاتونە ئازىزەكەم؟ ئاي خوايە گىان... خوايە
گىان!"

ئەميشيان بەو بەزەيىها تەوهىيەيدا، پىيى وا بwoo خاتونەكەي
لە خۆى پازى دەكات.

بەلام نەنلى پىيى ووت، "يەللا... يەللا... گىلە! بىروانە... خۆ

ئەوە خەریکە وا خۆی پیشان بدا کە دەنگت لیوە
نەیەت و بىرق خوت ئامادەی سەفەرەکە بکە. خىرا ھەرچىي
لىستى قەرزازىيەكانى خەلک و دەولەت ھەيە، بۇم بىتە.“
منىش بۇ ئەوهى كەمىك ئارامى بکەمەوه، پېيم وت
”گەشتى دووهمى شەمەندەفەرەكە، سەعات نۆ و نیوە، نەنى
گىان.“

ئەویش پرسىي، ”ئەي ئىستا سەعات چەندە؟“
منىش وەلامىم دايەوه، ”ھەوت و نیوە.“

نەنىش ھەلى دايە، ”شىتكى بىزازىكەرە! دەي... ئەلكسى
ئىقانۇقتىش، گوپىشى مەدەرى! يەك قىوش چىيە، پېيم نەماوه!
ئەم پارە كاغەزىنەم لى وەر بىگرە. بىرق لەۋى بىانگۇرەوە.
گەر بۇم نەگۇرەتەوه، ئىدى پارەسى سەفەرەكەم پى نابىت!
منىش بەقسەيم كرد و لە مال چۈومە دەرەوە. دواى
نيوسەعاتىك گەرامەوه و روانىم ھاورىييان لە نەنى كۆ
بۇونەتەوه. لەوه دەچوو گەرانەوهكەي پىرەژن، بۇ مۆسکو،
تۈوشى شۆكى كردىن، تاكۇو دۆپاندىنەكەي بە قومارى
پۆلىتەكە!

ئاخۇ دواى سەفەرى نەنى، ژەنەرال چىي بەسەر بىت؟
بەوهى كە سوور دەزانىت سەفەر كردنەكەي واتا رىزگاربۇونى
سامانەكەي نەنى لە تىاچۇون و دۆپاندىن. ئەگەر وا نەبىت،
ئەي بە چى قەرزەكەي دى جرييو بىاتەوه؟ ھەرچىي مادمۇزىل
بلانشىشە، چاوهرىيى مردىنى نەنى ناكات و شۇوى خۆى
دەكەت! ئىدى بە مىرە كورتەبنە بىت، يان ھەركەسىيىكى ترا!
ھەر ھەمووييان لەۋى بۇون و دەيانويسىت دلى نەنى بىدەنەوه
و بىخەنەوه سەر پىيى راست.

ئەم جارەشيان پاولىن لەۋى نەبۇو! نەنىش بە راست و
چەپدا جىنپىي پى دەدان و ھاوارى دەكرد، ”ئەي جنۇكەيىنە،
لىم دوور بکەونەوه! بۆچى لووت وەر دەدەنە كاروبارم؟“ كە
ئەم قسانەي دەكرد، پۇوي كردىبۇوه دى جرييو.
ئەمجا پۇوي كرده مادمۇزىل بلانش و داي شۆرى، ”ئەي
تۆ... ھەي تۈوتى! چىت دەويىت؟ تۆ بۆچى دەلەر زىت؟“
مادمۇزىل بلانشىش ھىننە توورە بۇو، ئاگر لە چاوانى
دەبارى.

ئەویش لەبەر خۆيەوه وتى، ”ئاي، كە شەيتانە!
لەناكاو خۆى بۇ نەگىرا و لە قاقايى دا و چۈوه دەرەوە.

فیودور دوستویفسکی

لەدم دەرگاکەدا شیراندى بەسەر ژەنەرالدا، "بىروا بىكە، ئەمە سەد سالى تىريش دەۋىتىت!"
نەنېيش شیراندى بەسەر ژەنەرالدا، "كە وا بۇو، تىريش خۆت هەلگرتۇوه بۇ مردىنى من! دەى... وۇن بە، لە بەرچاوم. ئەلكسى ئىقانۇقتىش، ئادەتى ھەموويان بىكە دەرەوە! ئاخىر ئىيۇھ چىتان لىيم دەۋىت؟ من پارەتى خۆم دۇرپاندۇوھ! خۇ پارەتى ئىيۇھ نەدۇرپاندۇوھ!"

ژەنەرالىش شانەكانى ھەلتەكاند و كەمىك خۆى نۇوشتاندۇوھ و لە ژۇورەكە چۈوه دەرەوە و دى جىرىو بەدوايدا.

نەنېيش فەرمانى بە مارتادا، "پراسكوفيا بۇ بانگ بىكە." رۆيىشت و دواى پېنج خولەك ھاتەوە و پاولىنى لەگەل خۆى ھىنابۇو. بە درىزايىسى ئەمە ماۋەيە، پاولىن لەگەل منالەكاندا لە ژۇورەكە ئىخۇي بۇو. بىنگومان، ھەر بە ئارەزوو ئەمە رۆزە بېرىارى دابۇو لە ژۇورەكە ئىخۇي نەچىتە دەرەوە. خەم و پەزارەيىش بە پۇخساريەوە دىيار بۇو.

نەنى رۇوى تى كرد و وتى، "پراسكوفيا، ئەرى ئەمە ئەمە كەمىك لەمەوبەر بىستۇومە راستە، كە باوهېپارەكەت، واتە مىرددەكە ئەدایكەت، بەنیازە ئەمە كەپەرەپارە مارە بىكت؟ ئەمە كەپەرەنسىيە ئەكتەر و رۇلگىرە كە نازانىم... رەنگە لەمەيىش خراپتىر بىت كە من بىستۇومە! پىيم بلىنى، ئەمە راستە؟"

پاولىنىش وەلامى دايەوە، "منىش ھىشتا ئەممەم بە رۇون و ئاشكرايى بۇ دەر نەكەوتتۇوھ، نەنى! بەلام بە قىسى مادمۇزىل بلانشدا كە ئەمە پىيى باش نىيە ئەمە بەنھىنى بەمېنېتەوە - لەمە دەچىت..."

نەنېيش بەتوندى قىسى كە ئەمەم بىت... لە ھەمۇو شتىك گەيشتۇوم! ھەمىشە ئەمەم لە بەرچاو بۇو، كە بەم ئەنjamە دەگەم! ھەمۇو جارىك بە خۆم دەدت، كە ئەمە دەستىپىتىن و سەركىشترىن كەسە لەم سەر زەھوپىيەدا. ئەمە بەمە پلەي ژەنەرالىيە ئىخۇي فەرە دەنازىت. خۇ ئەمە پلەي يىشى كاتى خانەنىڭىزىنەكە ئەمە كەپەرەزى بۇو، بەلام كاتەيىش كۆلۈنلىل بۇو، ھەر خەرىكى لووقتەر زى بۇو، بەلام ئازىزەكەم، من لە ھەمۇو شتىك بەئاگام! ئاگام لى بۇو، برووسكە بەدواى برووسكەدا، دەتائىنارد و دەتائىپرسى، "ئاخىر

نەنلىقى پېرەزىن مىردوووه؟ يان لە سەرەمەرگدایه. برووسكەكان
ھەر ئەم واتاييانە دەدەن بەدەستەوە: ھەموو چاودەپىي ئەوە
بۇون سامانەكەي من بەميراتى وەر بىگرن. ئەگەر ئەو سامانە
نەبۇوايە، ھەركىز ئەو زىيندەوەرە - ناوى چىيە؟ پېئىم وا بىت
دى كۆمىنگى ناوە، بە كارەكەريشى وەر نەدەگرت! دەلىن
ئەو ناودەمبەتاقمە فەرە دەولەمەندە و پارە بە سوو دەدات و
سامانىتىكى پۆخلى مۆل كرددۇوەتەوە!

پراسكوقيا، من تۆ تاوانبار ناكەم، تۆ برووسكەت
نەناردۇووه، ناشەمەوى بگەرىيەمەوە بۆ رابىردوو. ئەوهىش دەزانم
كە تۆ خۇو و خەدىيەكى خراپت ھەيە! دەشزانم تۆ وەكۈو
زەردەزىزەيت! ئەو شوينەي پېيەھى دەدەيت، دەيئاوسىتىت!
بەلام بەزەيىشىم پېتىدا دىتەوە، چونكە كاترىنى دايكتىم زۇر
خۆش دەويىست، ھەموو ئەوانە وەلاوه بنى و لەگەل خۆم
وەرە... خۆ شوينىتىك نىيە بۆى بچىت. بۆ تۆ جوان نىيە ئىستا
لەگەليان بەمەنەتەوە.

پراسكوقيا ويىستى قسە بکات و نەنلىقى پېئىي وت، "پەلە
مەكە، ھىشتا قسە كانم تەواو نەكرددۇووه. من داواي ھىچت
لى ناكەم. تۆ لە مۆسکو، مالەكەي من دەزانىت. ئەو مالە
كۆشكىكە بۆخۇى. ئەگەر ئارەزووت كرد، ئەوا يەك نەھميان
بۆ خۆت و تىيدا نىشته جى بىبە، ئەگەر خۆيىشمت بەدل نەبۇو،
ئەوا دەتوانىت بە درىژايىي ھەفتە من نەبىنیت. ئاخۇ پەسەندى
دەكەيت يان نا؟"

ئەويش پرسىي، "لەپېشەوە پېيم بىدە ئەم پرسىيارەتلى
بکەم، ھەر بەراست تۆ دەتەويىت وابەزۇويى سەفەر بکەيت؟"
نەنلىش پرسىي، "ئاخۇ بە روخسارمەوە دىارە كە گالتە
بکەم، چكۈلەكەم؟ گەر وتم سەفەر دەكەم، ئەوا دەيىكەم. ئەمۇ
15000 روبللى زىزەينم بەو قومارى پۇلىتە نەفرەتىيە دۇرپاند
و زيانملى كەوت. پىنج سالە نەزرم كرددۇوە ئەو كلىسايەي
بە تەختە و دار دروست كراوه و كەوتتە زەھۋىيەكانمەوە،
جارىكى تر دروست بکەمەوە. جا لەبرىي ئەوەي نەزەرەكەم
بەجى بىنەم، كەوتتە لەناوبىردى خۆم! ئەويش بە قومار!
ئىستايىش ئازىزەكەم، كە دەگەرىيەمەوە، بۆ ئەوەي كلىساكەم
دروست بکەمەوە."

ئەويش پرسىي، "ئەي ئاوه كانزايىيەكان، نەنلىكەم؟ ئاخىر
تۆ بۆ ئەوە هاتىت بۆ ئىرە، تاكۇو بەو ئاوه كانزايىييانە

فیودور دوستویفسکی

چاره‌سه‌ری نه خوشی‌یه که‌ت بکه‌یت.

نه‌نیش هه‌لی دایه، "پراسکوچیا نه خوشی و ئاوی کانزایی و‌لاوه بنی! توورهم مه‌که، يان هه‌ر به‌ئاره‌زوو ئه‌وهم له‌گه‌ل ده‌که‌یت؟ ئیستا پیم بلی، له‌گه‌ل من دیتت يان نا؟"

پاولین به هه‌ژانیکی فرهی کاریگه‌ره‌وه و‌تى، "ئه‌وهی تۆ ده‌یخه‌یته به‌ردده‌می من و ده‌مگریته خوت، پیتی ده‌زانم و زور سوپاست ده‌که‌م. لای خومه‌وه له‌م بارودو خه‌ی خوم کولیوه‌ته‌وه و جاریکی تر زور سوپاست ده‌که‌م. هه‌ر بۆ به‌کرده‌وه‌کردنی ئه‌م سوپاسکو‌زاریه‌م، ره‌نگه به‌م نزیکانه خوم بگه‌یه‌نم‌ه تۆ و بروایشم پی بکه، به‌لام له ئیستامدا چه‌ند هویه‌ک هه‌یه، گرنگن و وام لى ده‌که‌ن نه‌توانم به‌خیرایی بپیاری لى بدهم، به‌لام ئه‌گه‌ر پانزه رقزی تر بما‌یایته‌وه..."

نه‌نیش هه‌لی دایه، "که وا بwoo، ناته‌ویت؟"

پاولینیش و‌تى، "ناتوانم. له‌سه‌ر وو ئه‌مه‌یشه‌وه، ناتوانم خوشک و براکه‌م به‌جى بیلیم، چونکه به‌تەنیا ده‌بن... ئه‌گه‌ر پازی ببیت ئه‌و دوو مناله‌یش بیتمن، نه‌نى، ئه‌وه گومانی تیدا نایتت، که دیم بۆ لای تۆ."

پاولین زور به‌په‌رقوشی‌وه له‌سه‌ری پویشت، "به‌لام نه‌نى، به‌بى مناله‌کان، ناتوانم."

نه‌نیش و‌تى، "باشـه! باشـه! کول له گریان بده." له راستیشدا له ژیانیدا ئه‌و پاولینه خۆی نه‌گریاندبوو... ئه‌مجا يه‌ک فرمیسک چیه، نه‌پریشت بwoo. "هه‌رچونیک بیت، شوینیکیش بۆ ئه‌و دووانه ده‌دقزینه‌وه. لانی که‌م فره پانوپۆر، هه‌روه‌ها کاتى ئه‌وه‌یش هاتووه، ئه‌و دوو مناله بخرينه قوتا بخانه. که‌واته ئیستا تویش سه‌فره‌که‌م له‌گه‌ل ناکه‌یت... پراسکوچیا، ئاگات له خوت بیت، چونکه من له هه‌موو شتیک به‌ئاگام! من چاکه‌ی تۆم ده‌ویت، ده‌شزانم بۆچى له ئیستادا سه‌فره ناکه‌یت. چاوه‌بری خیّر و خوشی مه‌به له فه‌رنسییه کورت‌ه‌بنه چکوله خویپییه."

پاولین سورور هه‌لگه‌پا، منیش گیانم که‌وته له‌رزین. تومه‌ز من نه‌بیت، ئه‌وان هه‌موویان ئه‌وه‌یان زانیبیو!

نه‌نى له‌سه‌ری پویشت، "نامه‌وهی دریزه بدهم به‌م باهته، به‌لام خوام له و خوایه کاره‌سات پوو بدت، خۆ تیده‌گه‌یت من ده‌م‌ویت چى بیلیم؟ تۆ بۆخوت کچیکی زیره‌کیت، چونکه ویژدانم ئاسووده نایتت، گه‌ر تۆ شتیکی خراپت به‌سه‌ر بیت.

له مرق بـه دواوه با نـه تبـینم، دـهـی بـرـق، خـوات لـهـگـهـل، خـوات
لهـگـهـل!

پـاـولـینـیـش وـتـیـ، "نـهـنـیـ گـیـانـ، لـهـگـهـلـ دـیـمـ..."
ئـهـوـیـش وـتـیـ، "بـیـسـوـودـهـ وـ بـیـزـارـمـ دـهـکـهـیـتـ، تـاـ بـیـنـهـقـاـقـامـ
نوـقـمـیـ بـیـزـارـیـتـانـ کـرـدـوـومـ!"

پـاـولـینـ دـهـسـتـیـ نـهـنـیـ مـاـجـ کـرـدـ، بـهـلـامـ نـهـنـیـ دـهـسـتـیـ
پـاـکـیـشـایـهـوـهـ وـ خـوـیـ روـوـمـهـتـیـ ئـهـوـیـ مـاـجـ کـرـدـ.
پـاـولـینـ بـهـ بـهـرـدـهـمـیـ مـنـدـاـ تـیـپـهـرـیـ وـ سـهـرـنـجـیـکـیـ خـیـرـایـ دـامـ
وـ هـهـرـ زـوـوـ پـوـوـیـ وـهـرـ گـیـپـاـ.

نـهـنـیـ بـهـ منـیـشـیـ وـتـ، "ئـهـلـکـسـیـ ئـیـفـانـوـقـتـشـ، خـواـحـافـیـزـیـ لـهـ
تـؤـیـشـ دـهـکـهـمـ وـ دـهـزـانـمـ لـیـمـ بـیـزـارـ بـوـوـیـتـ، چـونـکـهـ سـهـعـاتـیـکـیـ
ترـ شـهـمـهـنـدـهـفـهـرـکـهـ دـهـجـمـیـ. ئـهـمـ ۵۰ـ فـرـدـرـیـکـهـیـشـ بـوـ خـوتـ."
منـیـشـ وـتـ، "فـرـهـ سـوـپـاـسـگـوـزـارـمـ، بـهـلـامـ ئـازـایـهـتـیـ ئـهـوـهـمـ
نـیـیـهـ کـهـ..."

ئـهـوـیـشـ بـهـ توـوـرـهـبـوـوـنـیـکـیـ زـوـرـهـوـهـ هـاـوـارـیـ کـرـدـ وـ، وـاـیـ
لـیـ کـرـدـمـ بـهـپـهـلـهـ پـاـرـهـکـهـیـ لـیـ وـهـرـ بـگـرمـ."
ئـهـمـجـاـ نـهـنـیـ لـهـسـهـرـیـ رـوـیـشـتـ، "گـهـرـ پـیـتـ کـهـوـتـهـ مـوـسـکـوـ وـ
بـیـکـارـهـ بـوـوـیـتـ، ئـهـوـاـ وـهـرـ بـوـ لـایـ خـوـمـ تـاـکـوـوـ دـاـوـایـ کـاـرـکـرـدـنـتـ
لـایـ نـاسـیـاـوـانـیـ خـوـمـ بـوـ بـکـهـمـ، ئـیـسـتـاشـ بـرـقـ، خـواتـ لـهـگـهـلـ."
منـیـشـ چـوـوـمـهـوـهـ بـوـ ژـوـوـرـهـکـهـیـ خـوـمـ بـوـ سـهـرـ نـوـیـنـهـکـهـمـ
وـ لـهـسـهـرـ پـشـتـ لـیـیـ ـپـاـکـشـامـ وـ پـهـنـجـهـکـانـمـ ئـالـشـتـ کـرـدـنـ وـ
نـیـوـسـهـعـاتـیـکـ ژـیـرـ سـهـرـیـ خـوـمـ نـاـ، کـاـرـهـسـاتـهـکـهـ تـهـقـیـهـوـهـ،
ئـهـمـهـیـشـ بـیـرـکـرـدـنـهـوـهـیـ گـهـرـکـهـ. بـرـیـارـیـشـ دـاـ لـهـسـهـرـ خـوـانـیـ
نـیـوـهـرـقـ لـهـگـهـلـ پـاـولـینـ بـدـوـیـمـ.

هـهـ... فـهـرـهـنـسـیـیـهـ چـکـوـلـهـیـشـ، کـهـ وـاـبـوـ شـتـهـکـهـ رـاـسـتـهـ!
بـهـلـامـ ئـهـیـ ئـاخـقـ دـوـایـ ئـهـمـهـ چـیـیـ تـرـ بـوـوـ دـهـدـاتـ؟ ئـهـیـ
پـاـولـینـ وـ دـیـ جـرـیـوـ چـیـ؟ ئـایـ پـهـرـوـهـرـدـگـارـ، پـهـرـوـهـرـدـگـارـ!! ئـهـمـ
نـزـیـکـبـوـوـنـهـوـهـیـهـ چـ نـزـیـکـبـوـوـنـهـوـهـیـهـکـهـ؟ هـهـرـ بـهـرـاـسـتـیـشـ ئـهـمـهـ
شـتـیـکـهـ، ژـیـرـیـ پـهـسـهـنـدـیـ نـابـیـتـ!

هـیـنـدـهـمـ زـانـیـ، خـهـرـیـکـ بـوـوـ لـهـ پـیـسـتـیـ خـوـمـ بـچـمـهـ دـهـرـهـوـهـ وـ
هـهـسـتـامـ وـ چـوـوـمـهـ دـهـرـهـوـهـ، تـاـکـوـوـ بـوـ بـهـرـیـزـ ئـاسـتـلـیـ بـگـهـرـیـمـ وـ
وـاـیـ لـیـ بـکـهـمـ بـهـ هـهـرـشـیـوـهـیـکـ بـوـوـهـ، قـسـهـمـ بـوـ بـکـاتـ. گـوـمـانـمـ
نـیـیـهـ ئـهـوـ شـتـیـ لـهـ مـنـ فـرـهـتـرـ لـهـمـ بـارـهـیـهـوـهـ دـهـزـانـیـتـ، بـهـلـامـ
بـهـرـیـزـ ئـاسـتـلـیـیـشـ مـهـتـهـلـوـکـهـیـهـ بـوـخـوـیـ!

هـیـنـدـهـیـ پـیـ نـهـچـوـوـ، گـوـیـمـ لـهـ لـید~انـیـ دـهـرـگـاـکـهـمـ بـوـوـ، منـیـشـ

فیودور دوستویفسکی

کردمه و تا بزانم کییه؟ ده روانم پوتاپتشه. پیی و تم، "به ریز ئەلکسی پوتاپتشی نیان، خاتونه کەم دەلیت با بیت بۇ لام." منیش پرسیم، "چى رۇوی داوه؟ ئاخۇ پەشیمان بۇوه تەوە لە سەفەر کردنە کەی؟ ئاخر ۲۰ خولە کیکى ماوه بۇ کەوتتە پیی شەمەندە فەرە کە."

ئەویش وتى، "ئەو فره شلە ژاوه، ئازیزە کەم! جى بە خۆى ناگریت. خىرا بکە، خىرا بکە! داواى تو دەکات. بۇ خاترى خوا... خۆت دوا مەخە!"

منیش خىرا چوومە خوارەوە، روانیم پیرە ژنە یان بردۇوە تە دالانە کە، جزدانە کە يىشى بە دەستە وەيە. كە منى بىنى، وتى، "ئەلکسی ئىقانۇق قىش، پېشمان بکەوە! وا دەچىن بۇ ئەوی!" منیش لیم پرسى، "ئەوی كويىيە، نەنلى؟"

نەنیش وتى، "ئەگەر تىيىشدا چووم، ئەوھى دۆراندۇوە، لىيان دەر دىنەوە و لىيان دەبەمەوە! "دەى بىرق! ھىچىش لى مەپرسە، وا بزانم قومار كردىش لە قومارخانە کە تا نیوه شەو دەخایەنیت، وا نا؟"

منیش لە شوینى خۆم وشك بۇوم. سەرم دا خست و كەوتتە بىرکردنەوە.

بەلام زۇرى نەبرد و بېيارى خۆم دا و وتم، "چى دەكەيت بىكە، ئەى ئەنتۇنین ۋاسىليقىنا، بەلام من لەگەلت نابم." ئەویش پرسىي، "بۇ؟ چى رۇوی داوه؟ ئەوھەج مىشۇولە يەك بە هەموو تانىيەوە داوه؟"

منیش هەلم دايە، "ئارەزووی خۆتە نەنى، بەلام من نامە ويىت دواتر پەشیمانى بکىشىم، نامە ويىت. نە دېمە سەيرت و نە ھاوكارت دەبم. ئەى ئەنتۇنین ۋاسىليقىنا، ئەمە بە من مەكە. ئەوھەيىش ئەو ۵۰ فردرىكەی زۇوتر پىت بە خشىبۇوم، نامە ويىت... خوايشت لەگەل!

ئەمەم و ت و دەستەي پارە كەم لە سەر تەپلە كىك، كە بە تەنیشت كورسىيە كەيەوە بۇو، دانا، ئەمجا خواحافىزىم كرد و رېيىشتىم.

پیرە ژنە ھاوارى لى كردىم، "ئەم گىلىتىيە چىيە، خۆت لىداوه! ئى باشە، لەگەل من مەبە. خۆم رېگە كە دەزانم پوتاپتش، تو لەگەلم وەرە. دەى ئىوھەيىش كورسىيە كەم بە كىش بىكەن."

منیش رېيىشتىم، بەلام بەریز ئاستىلیم بۇ نەدۇز رايەوە.

ناچار دوای نیوهشەویکی درهندگ، گەرامەوە بۇ ئوتىلەكە و سەعات يەکى دواى نیوهشەو بۇو. بە ھۆى پۇتاپتىشەوە زانيم كە نەنلى ئەو رۇزى چۈن بىردووھە سەر. پارەي ھەر ھەموو ئەو چەكى پارە و قەوالانەي كە رۇزى پىشىو بۇم گۈرپىبۇوھە، ھەمووی دۆراندبوو، واتا ۱۰۰۰ رۇبلى تر.

ئەو پۇلۇنىيەي كە زۇوتى دوو فلۇرینى پى بەخشىبۇو، خۆى پېدا ھەلۋاسىبۇو و بە درىيەتىسى قوماركردنەكەي رېنمايسى نەنلى كردىبوو. لە سەرەتاي قوماركردنەكەيدا، گويى لە رېنمايسى كانى پۇتاپتشى گىرتىبۇو، بەلام دواى كەمىك، بە دەركىردىن دەرى كردىبوو. ھەر لەو كاتەدا پۇلۇنى وەدەر كەوتىبوو. وا پىك كەوتىبوو، ئەو پۇلۇنىيە زمانى پۇسېشى زانىبۇو، ھەر دەتوت بەتايىھەت ئاپاستەي نەنلى كراوه. جاروبارىيەك پۇلۇنىيەكە بۇ باشلىكتىگە يىشتىن ھەموو زمانەكانى تىكەل كردىبوو، ھەرچەند ئەو پۇلۇنىيە خۆيىشى خستىبۇوە ژىر پىلاوهكانييەوە، بەلام نەنلى ھەر زمانى زىبر بۇو لەگەلەيدا. پۇتاپتش لەسەر گىزانەوەكەي رۇيىشت و وتى، "ئەي ئەلكىسى ئىقانقىش، بە ھىچ شىوه يەك تۇ بەو بەراورد ناكرييەت. چونكە پىرەژن ھەلسوكەوتى خانەدانىكى لەگەل دەكردىت، بەلام ئەو - خوالە ناوى دەمم بىدات ئەگەر درق بىھم - ھەر بە بەرچاوى نەنلى خۆيەوە پارەيلى دەدزى! تەنانەت يەك-دوو جارىش بە دزىيەكەوە گىرتى! بۇيە دەستى بە جىيودانى كرد و فەرە ناشىرەن وەسفى كرد، تەنانەت بە قەزەكەي سەرى بەكىشىشى كرد. بە خوا بەرپاستەمە! خەلکەكەيش دەستىيان كرددە پىكەنин پىسى!

"گەورەم، ھەموو شتىكى دۆراند! ھەرچىي پى بۇو، دۆراندى! ھەر ھەموو ئەو پارانەي تۇ بۇت گۈرپىبۇوھە! ھەننامانەوە بۇ ئىرە و ھەر ھېننەي بۇ كرا، دواىي پەرداخىتكەن بىكەن، ئەمجا خاچىكى لەسەر سنگى كېشا و چووه نىو جىيگەكەيەوە. داواكارم لە يەزدان، كە خەونەكانى خوش بىكەن...!"

پۇتاپتش چىرقەكەي بەم شىوه يە كۆتايىي پى ھەينا و وتى، "ئاي! ئاي! لە ولاتى بىيانى... ھەر وتم ئەم سەفەرەي ھەندەران بەخىر ناگۈزەرىت! با تا زۇوه، بگەرپىنەوە بۇ مۆسکو حەياتەكەمان! ئاخىر لەوئى لە چىمان كەم بۇو؟ باخى جوان! چەندىن گولى بىيىنە! ئاوا و بايەكى پۇختە!

فیودور دوستویفسکی

دارودرهختی ته‌ر و ناسک و پاراو! شوینیکی پانوپیور و
فرابان! نا، نهدهبوو گهشتی هنهندهران بکهین! ئاخ... ئاخ...!

بەشى سىاازدەيەم

ئەو بۇ مانگىك دەچىت، دەستم بۇ ئەم بىرەوەرىيانە نەبردووە. ئەو بىرەوەرىيانە ئەرچەند بىريش بلاو بۇ، بەلام بەپەرۋىشەوە دەستم بە نۇوسىنەوەي كىرىبىوو. ئەو رۇوداوهى هەستم پى كىرىبىوو، رۇوى دا، بەلام سەد ھېنده بەگۈزىتىر بۇ لەوەي من چاوهرىيىم دەكىد! هەموو شەكان سەرسوورھىن بۇون! بەلكۇو كارەساتىش بۇون، لانى كەم ئەوانەي پەيوەندىيان بە منهوه بۇو! هەندى شت لە من رۇويدا، كە هەر لە پەرجۇو دەچوون! يان تا ئىستايىش خۆم وايان تىدەگەم، هەرچەند ناشەنەنى بەو شىۋەيش وەسف بىرىت، بەلام ئەگەر لە گوشەنىگايەكى ترەوە ليى بىروانىن، هەر بىرىك تايىەتمەندىي خۆيان هەبۇو، بەلام بەلای خۆمەوە پەرجۇوەكە ئەو رەوشە بۇو كە لە نىتوەندى رۇوداوهكىاندا خۆم گىرتىوومە بەر، تا ئىستايىش خۆم ناتوانام لەئاستى تىڭىيەشتىياندا بىم! ئەوانەيشى رۇوييان دا، هەر وەكۈو خەون وا بۇون! تەنانەت هەوادارىيەكەيشم بۇ پاولىن، ئەو وەسفەي بەسەردا دەچەسپا. لەگەل هەموو ئەمانەيشدا، خۆشەويىتىيەكەم بۇ پاولىن، راستگۇيانە و پىروەفادارى بۇو، بەلام ئەي ئىستا چىيلى بەسەر هاتۇوە؟

جاروبارىك و لەناكاودا ئەم پىرسىارە بەرم پى دەگرىت، "بلىنى ئەو كاتانە شىت نەبووبىتىم؟ بلىنى ئەو هەموو كاتەم لە يەكىك لە خەستەخانەكىنى شىتىاندا بەسەر نەبرىدىت؟ بلىنى تاكۇو ئىستا لە يەكىك شىتىخانەكىاندا نەبووبىم؟ ئەي ناكىرىت ئەوانەي تاكۇو ئىستا بەسەرم هاتۇون، تارمايى و دىيۆهزمە بۇوبىن؟

كى چووزانىت؟ رەنگە كاتى خۇى، كە ئەم بىرەوهرىيائىم نۇوسىيەتەوە، هەر بۇ ئەو بۇوبىت كە بۇ خۆمى بىسەلمىتىم، ئەمانەم لە شىتىخانە بەسەر نەھاتووە!

ئىستا من لەم جىهانەدا تاك و تەنیام! پايىزىش ھات و گەللىي داران زەرد ھەلگەران. ئىستا من لەم شارقىچە لىلەدا دەۋىم. ئاي، كە ئەم شارە بچووكانە ئەلمانىغا مەگىن و بىزراون! لەپرىي ئەوەي بىر لە داھاتووى خۆم بىھەمەوە، ئەوەتا لەزىر كارىگەريي بىرەوهرىيە نوييەكانىدام، ھىشتا بەدەم تەۋەرژىمى گىزەلۈوکە نوييەكەوە دېم و دەچم و جى بە خۆم ناڭرم! ئەو گىزەلۈوکە و رەشەبایەي سەرددەمانىكە بەرزى كردوومەتەوە و تا ئىشتىاش نەكەوتتۇممەتەوە سەر زەوى.

ئىشتىاش چركەساتانىكەم بەسەردا دېت، كە وا ھەست دەكەم تەۋەرژىمى دەمبات و دەمبات! ھەورەبرۇووسكەكەي چەخماخە لىدەدات و دەكەومە ژىر بالىھە، ھاوسمەنگىي خۆم لەدەست دەدەم و دەخولىمەوە و دەخولىمەوە! دواتر سەقامگىر و راوهستا و دەبەمەوە و لە خولانەوە دەكەوم. ئەمانەيشى كە لىيان دەدويىم و لەم مانگەدا بەسەرم ھاتووە، زۇر بەكورتىيە و ھەمووى نىيە.

ئىشتىاش وا ھەست دەكەم، پىيوىستە سەرلەنۈ دەست بىدەمەوە پېتۈووسەكەم، دواجار، ھەندى كات، وا ھەست دەكەم ئىواران كارىك و سەرقالىيەكم نىيە.

جا ئەو سەير بۇو، بۇ ئەوەي خۆم سەرقال بىھەم، رۇوم لەو ھۆلە بىزراوەي كىتىخانە دەكىرد بۇ وەرگەتنى دۇمانەكاني پول دو كۆك و ئەوانەي بۇ سەر زمانى ئەلمانى وەر گىزەرابۇون، ئەوانەيش كۆمەلېك رۇمان بۇون، كەم كەس بەرگەي سەرۇمپۇونى لەسەر خويىندەۋەيان دەگرت! بەلام من دەخويىندەۋە! ئىشتىاش سەرم لە خۆم سۇور دەمىننى، كە ئاخۇ بۇچى دەخويىندەۋە؟

لەو دەچوو ترسى ئەوەم بۇوبىت، كە گەر كىتىيەكى گۈنگ و بەھادارم بخويىندايەتەوە، يان خۆم بە كارىكى بايەخدارەوە سەرقال بىردايە، لە دنیاي ئەفسۇون و قەشەنگ و سەرنجىكىشى - كە دەمېك نەبۇو لە بەرچاوم لىل بۇوبۇو - دوور بخستمايەوە!

ھەر وەكۈو ئەوەي ئەو خەونە ئالقۇزە تەلخەي تىيدا

فیودور دوستویفسکی

دەزیام، هەموو ئەو هەستانەيش کە ئەو كچە لە رەوانى مندا جىسى هيشتىبوو، هيىنده بەلامەوە ئازىز بۇوبىن، هەموو پەيوهندىيەكى تىر بە مەترسى بىزانم بۇيان، يان لەوە ترسابىتىم، كە ئەو پەيوهندىيە نوييە و شتە نوييەكان بىنە ھەلم و لەدەستم دەر بىچن! ئاخۇ دەكىرىت ئەو هەموو سووربۇونە لەسەر ئەو كارەم سوور بىم؟ بەلى، ئەو گومانىكى تىدا نىيە! رەنگە تاكۇو ٤٠ سالى ترىيش ھەر لە بىرم نەچىتەوە.

ئەوەتا، وا دەستم دايەوە پېتۈوس. بە ھەر حال، رەنگە هەموو شتەكان بەسانايى و بەكۆرتىيش بەدواى يەكدا بنووسرىيت، دەبۇو ئەوەيش ھەر رۇو بىدات، چونكە ھەركەس ئەو پىيگەيە ئەوى بىرىتايە، ھەر تۈوشى لادان دەبۇو و وەكۇو ئەو كەسەى لى دەھات، كە تەختە ئەلىخانى خلىسلىكىنە لەزىز پېياندا بىت و لە لووتىكە شاشىكى بەفردا پۇشاۋەوە بىتە خوارەوە.

بە درىڭايى ئەو رۆزە قومارى كرد و شەوهەكەيشى تاكۇو سەعات ھەشت مابۇوهە، من خۆم نەمبىنېبۇو؛ بۇيان گىڭامەوە.

ھەر لە بەيانىيەوە تاكۇو ئىوارە، پۇتاپتش بەدوايەوە بۇو و لە گازىنۇكە لەگەلەيدا بۇو. ئەو دوو پۆلۇنىيەيش رېنمایىيان دەكىردى و قومارەكەيان بىق دەكىردى، ھەرجارە يەكىكىيان يارىيەكەي بىق دەكىردى و ھەر كە ماندوو دەبۇو، پۆلۇنىيەكەي تىر دەچۈوه شوينى و درىڭەي بە رېنمایىكىرىدىنى نەنى دەدا. ئەو دوو پۆلۇنىيە چەند جارىك جىنگۈرگىيان بە يەك كەردىبۇو، نەنى بە دەركىرىدى ئەو پۆلۇنىيەييان دەستى پى كەردى، كە دوينى رېنمایىي كەردىبۇو و دواتر لىتى توورە بېبۇو و قىزى راکىشىباوو، ھەر كە ئەوى دەر كەردى، پۆلۇنىيەكى تىر شوينەكەي ئەوى گىرتهوە، بەلام پۆلۇنىي دووھەم، لەوەي يەكەم خراپىتىر بۇو. هيىندهى پى نەچۈو، نەنى ئەوېشى دەر كەردى. پۆلۇنىي دەركراوېش، كە بەختى يار نەبۇو و دەر كرا، شوينەكەي جى نەدەھېشىت و بەدەورى كورسىي پېرەزىدا دەسۈورپايدە و هەموو جارىك بەسەر شانى نەنيدا ملى درىڭ دەكىردى و سەيرى قومارەكەي دەكىردى.

دواجار نەنى داروو خا و مايەپۈوج بۇو. پۆلۇنىي دووھەميش جىنگەي خۆى چۆل كەردى. يەكىك لەو پىاوانە چۈوه لاي دەستە راستىيەوە و ئەوى تريان چۈوه دەستە چەپىيەوە، ئەو

دووانه‌یش هر خه‌ریکی له‌یه کخویندن و جنیودان بwoo به
یه‌کتری. ئهوه‌شیان له‌سهر چه‌ندیتیی بپری ئه‌و پاره‌یه بwoo، که
له‌سهر خانه‌ی پولیته‌که دایان دهنا. به شیوه گشتیه‌که‌یشی،
له‌سهر تیکرای شیوازی قومارکردن‌که‌یان بwoo.

به‌مه یه‌کتریان به جنیو داده‌شوری و پسواده‌کرد، به‌و
سیفاته جوانانه‌ی که هه‌میشه له‌سهر زاری پولونییه‌کان
بwoo، له‌ناکاوش اشت ده‌بوونه‌وه و به‌دلی خویان پاره‌یان
لهم خانه‌و ئه‌و خانه‌ی پولیته‌که داده‌نا، ئه‌میان له خانه‌ی
رهنگه سووره‌که پاره‌ی داده‌نا و ئه‌وی تریان له‌سهر خانه‌ی
رهشکه دای دهنا. ئه‌مه وای کرد، نه‌نی چاوی به فرمیسک
بیت و له سه‌ریه‌رشتیاره پیره‌که بپاریته‌وه، تا ئه‌و دوو
پولونییه‌ی لئی دوور بخاته‌وه، ئه‌ویش خیرا دووری خسته‌وه.
ئه‌و دووانه‌یش پیکه‌وه کرديان به هه‌را و رایان گه‌یاند،
که ئه‌و پیره‌ژنه هه‌لی خه‌له‌تاندوون و پاره‌ی ئه‌وانی له‌لایه،
هه‌لسوكه‌وتی شایسته‌یشی له‌گه‌ل هه‌ردووکیان نه‌کردووه،
له کاتیکدا به به‌رچاویه‌وه و بیشه‌رمانه پاره‌یان لئی ده‌دزی و
گیرفانیان لئی پر ده‌کرد.

له فیلانه‌ی له نه‌نییان ده‌کرد، ئه‌وه بwoo داوای کریی
کاره‌که‌یان لئی ده‌کرد و که ئه‌ویش پینچ فردریکی ده‌دا
به هه‌ریه‌که‌یان، ئه‌وانیش له‌گه‌ل پاره‌ی نه‌نیدا پاره‌که‌ی
خویشیان داده‌نا، ئه‌گه‌ر ئه‌و خانه‌یه براوه بwooایه، ئه‌وا
برپری قازانجی پینچ فردریکه‌که‌یان بق خویان هه‌لده‌گرت و
ئه‌وی تریان ده‌دایه‌وه به نه‌نی، خو ئه‌گه‌ر ئه‌و خانه‌یه
پاره‌که‌ی خویشیان له‌گه‌لیدا له‌سهری داناوه دوړاو بwooایه،
ئه‌وا به پاره‌ی نه‌نییان داده‌نا و پینچ فردریکه‌که‌ی خویان
هه‌لده‌گرت‌وه! که وا بwoo، گه‌ر خانه‌ی پینچ فردریکه دانراوه‌که
دوړاو بwooایه، له‌سهر نه‌نی ده‌کرایه مال و ئه‌و ده‌دوقرا! به‌لام
هر ئه‌و خانه‌یه براوه بwooایه، ئه‌وه بق خویان بwoo.

له کاته‌دا پوتاپتش هاواری لئی هه‌لده‌ستا و هاواری
نه‌نیی ده‌کرد، که ئه‌وه دوو پولونییه گیرفانیان پرې له پاره.
هر ئه‌وهنده‌ی نه‌نی خه‌بېری لئی دان، ئیدی پولیس په‌یدا بwoo
و دووانه‌که‌ی گرت و گیرفانیان به‌تال کردن‌وه له پاره‌که‌ی
نیوی و هه‌رچه‌ند هاوار و قیژه‌یشیان کرد، سوودی نه‌بwoo
و پاره‌کانی ئه‌وه دووانه‌یان بق نه‌نی گیرایه‌وه. نه‌نی پیزیکی
فرهی لای به‌ریوه‌به‌ریتیی گازینوکه و پولیس و کارگیرانی

فیودور دوستویفسکی

ئەو شوینە نابۇو.

بەرەبەرە ناوبانگى بە شارەكەدا بلاو بۇوهە، ئەمە واي
کرد، ئەوانەي ھاتبۇون بۇ مەلەكردن لە ئاوه کانزايىيەكاندا،
سەردانى ئەو گازىنۇيەيان دەكرد، تاكۇو بە چاوى خويان
ئەو پېرەڙنە بىين، كە خەلکەكە پىيان دەوت منال بۇوهتەوە
و تازەبەتازە قومارى رۆليت دەكتا! دواتر چەند ملىونى
دۇراندووه! بەلام نەنى ھەستى كرد كە ھەر وا بەئاسانى لەو
دۇو پۆلۇنىيە رېزگارى نەبووه و ئەوهتا يەكىكى تر ھاتووهتە
بەرەمى و داوا دەكتا رېيى پى بىدات تاكۇو خزمەتى بىكتا،
ئەو سىيەم كەسە رۇسىيەكى باشى دەزانى، ھەرچەند
بەرگىكى خزمەتكارانەي لەبەردا بۇو، بەلام دەولەمەند دىار
بۇو. ئەويش شوينىپى نەنىي ھەلگرتبۇوه و بەھەرزەيىش
ماھەلەي دەوروبەرى دەكرد. وەكۇو ئاغايىك فەرمانى دەر
دەكرد و وا خۆى پىشان دەدا، كە سەرپەرشتىكارى نەنىيە،
نەكۇو خزمەتكارى ئەو!

ھەرجارە كە تۆپە چكۈلەي رۆليتەكە فەرى لىدەدا، رۇوى
لە نەنى دەكرد و بە سوينىدە قورسەكان سوينىدە خوارد،
كە ژىنلىكى خانومان و خانەدانە. چەندبارەبۇونەوهى ئەو
سويندانە، واي كرد نەنى ھەر بەراستى سلى لى بکاتەوه،
بەلام لەبەر ئەوهى وا دەر دەكەوت كە ئەو بەپىزە و لەوه
دەچوو ھەلەي يارىيەكانى راپردووی بۇ راست بکاتەوه و
بەرەبەرە نەنتىش رۇو لە بىردىنەوه بۇو، بۆيە هيشتا بېيارى
دەركىدى ئەوي نەدابۇو.

ھەر دواي سەعاتىك، ھەردوو پۆلۇنىيە دەركراوهكە
گەرانەوه بۇ گازىنۇكە، چوونەوه پشت كورسىيەكەي نەنى!
دىسان داوايانلى كىردى تاكۇو رېيان بىدات جارىكى تر
خزمەتى بکەنەوه! داوايشيان كىردى ھەرچىيەكى پىيىستە، با
بىن بۆيى بىكىن. پۇتاپتىشىش چىرىپاندى بە گۆيى نەنيدا، كە
بە چاوى خۆى بىنۇيەتى ئەم خزمەتكارە نوپەتىيەي چاوى
لە ھەردووكىيان داگىرتۇو! ئەگەر نەنى بىرسىيەتى و نانى
ئىتىوارەي نەخواردووه و كورسىيەكەي جى نەھىشتۇو، ئەوا
يەكىك لەو پۆلۇنىييانە دەتوانن خزمەتى بکەن.

ئەمە ورەي بە نەنى بەخشىيەوه. قومارچىيان بۆيان
ھەبۇو ۲۴ سەعات لە شوينى خۆيان بىيىنەوه و كاغەزى
قوماريشيان بە دەستەوه بىگىن و لەملا و ئەولاي خۆيشيان

نەپوانى.

لەو پۇزەدا پۇوداوى ھەستىيار لە ئوتىلەكەماندا پۇوى دا، سەرلەبەيانى و بەر لە سەعات ۱۱، ئەو كاتەمى ھېشتا نەنى لە ژۇورەكە خۆيدا بۇو، ھاۋپىيەن لەسەر ئەوھە رېك كەوتىن، كە دواتەقەللاى خۆيان بىدەن و بىپېتىنەوە، ئەمە يىش بىرۇپاى ژەنەپال و دى جرييو بۇو.

ئەوھ بۇو، ھەر كە بىستىيان نەنى لە سەفەرەكەى پاشگەز بۇوهتەوە و گەراوهتەوە بۇ گازىنۇكە، پاولىن نەبىت، ھەر ھەموويان ھاتن بۇ لاي و فەرە چىدىيىانە لە شتەكەيان كۆلىيەوە و قسەيان بۇ نەنى كرد. ژەنەپال و دارپۇخابۇو، دەيزانى بەو پەفتارە خراپانەى نەنى تۈوشى چ زيانى دەبىت، بۆيە بەدەم قسەكىرىدەوە دەلەرزمى.

دواي ئەوھى نزىكەى نىوسەعاتىك لىيى پاپايەوە و لالايەوە و تکاي لى كرد، تەنانەت دانى بەو عىشقايدا نا، كە بۇ مادمۇزىل بلانش ھېبىوو. بىرۇھۆشى لەدەست دا و لەناكاو شىۋازى قسەكىرىدەكەى گۆرى بە ھەرەشەوگۇرەشە! كەوتىشە قىزە و شىرەشىرەكىدن و پىسى بە زەویدا دەكىشا. ھاوارى دەكىرد و دەيشىرەنان، كە نەنى ئابپۇرى بىنەمالەى پۇخلۇ كردووھ و پىسوای شارەكە بۇوھ. دواتر ناو و ناوبانگى پۇسەكانىشى پۇخلۇ كردووھ.

قسەكانىشى بەم شىۋەيە كۆتايى پى هىنما، "خاتۇونەكەم، ئەمەي تۆ دەيىكەيت، پۆلىس قەدەغەي كردووھ."

نەنېيش ھەر ھېنەدەي بۇ كرا، گالۇكەكەى دەستى لى بەرز بکاتەوە و بکەويىتە لىدانى و ھەر بە دەركىرىن دەرى كرد. ژەنەپال و دى جرييو يەك-دۇو جارى تر و ھەر ئەو ئىوارەيە و تۈۋىزىيان كرددەوە و لە خۆيشيان دەپرسى، "ئاخۇ ناكىرىت پەنا بۇ پۆلىس بىمەن؟ ناتوانى بە پۆلىس بلىن كە پىرەژنىكى ئاوا ھەزار و داماو ھەيە. بەلام خاتۇونىكى پىرى پىزدارىشە و گەراوهتەوە قۇناغى منالى و ھەرزمەي! و ائىستايش بەرھو ئەوھ دەچىت، كە سامانەكەى خۆى بە قومارىرىن بىدۇرەتىنى! ئاخۇ رېكەيەك نىيە بەر بەم پىرەژنى بگرىت و نەھىلىت ئەو پارە و سامانەى بەفيرق بىدات؟"

بەلام دى جرييو شانى لاقرتىيى بە بىرۇكەكە ھەلتەكاند. لەبەرامبەر ئەو خەمە گەورەيە ژەنەپالدا، داي لە قاقاى پېكەنин. ژەنەپالىش كە ئارامىيى لەبەر ھەلگىراپۇو، بە

فیودور دوستویفسکی

ژووره‌کهی خویدا که وته هاتوچو. دواجار دی جریو به رق و کینه‌وه دهستنیکی با دا و له ژووره‌که چووه دهرهوه و دوای ثه‌وه نه بینرایه‌وه.

ئیواره بؤیان دهر که‌وت، که دوای ئه‌وهی و تورویژنیکی بـکلاکه ره‌وهی لـهـگـهـلـ مـادـمـوـزـیـلـ بـلـانـشـ کـرـدـوـوـهـ. ئـوـتـیـلـهـکـهـیـ بـهـیـکـجـارـیـ جـیـ هـیـشـتـوـوـهـ وـ ئـیـدـیـ نـاـگـهـرـیـتـهـوـهـ،ـ مـادـمـوـزـیـلـ بـلـانـشـیـشـ بـرـیـارـیـ کـوـتـایـیـ خـوـیـ دـاـوـهـ،ـ بـهـ نـاـشـیرـینـتـرـیـنـ شـیـوـهـ ژـهـنـهـرـالـیـ دـهـ کـرـدـوـوـهـ وـ تـهـنـانـهـتـ رـیـسـیـ پـیـ نـادـاتـ لـهـ سـهـرـهـرـیـشـ بـبـیـنـیـتـ!

ناچار ژهنه‌رال شوینی ده‌که‌ویت و خوی ده‌کات به گازینوکه‌دا. ده‌روانیت مادموزیل بـلـانـشـ قولـیـ کـرـدـوـوـهـ بـهـ قولـیـ مـیـرـهـ کـورـتـهـ بالـاـدـاـ!

به دریزاپیی ئه و رۆژه، میره چکوله‌ی دواند و ژیر زمانی کیشاپه و ویستی قسـهـیـ لـیـ دـهـ بـیـنـیـ!ـ بـهـ لـامـ بـؤـیـ دـهـ کـهـوتـ،ـ زـۆـرـ بـهـ دـاخـهـوـهـ!ـ خـوـیـ بـهـ هـلـهـدـاـ چـوـوـهـ!ـ کـاتـیـکـ ئـهـ وـ هـهـرـ وـهـکـوـوـ هـهـزـارـیـیـهـکـهـیـ ئـهـیـوبـیـ لـیـ هـاتـوـوـهـ!ـ ئـهـمـیـشـ وـهـکـوـوـ هـهـوـرـهـبـرـوـوـسـکـهـیـکـ بـوـوـ بـؤـیـ!ـ تـهـنـانـهـتـ مـیـرـهـ کـورـتـهـ بالـاـ مرـخـیـ ئـهـوهـیـ لـهـ مـادـمـوـزـیـلـ بـلـانـشـ خـوـشـ کـرـدـبـوـوـ،ـ کـهـ بـرـیـکـیـ تـرـیـشـ پـارـهـیـ لـیـ قـهـرـزـ بـکـاتـ وـ قـومـارـیـ رـۆـلـیـتـیـ پـیـ بـکـاتـ،ـ هـهـرـ بـؤـیـهـ مـادـمـوـزـیـلـ بـلـانـشـ لـیـتـیـ توـوـرـهـ بـوـوـ وـ دـهـرـیـ کـرـدـ وـ لـهـ ژـوـورـهـکـهـیـ خـوـیدـاـ مـایـهـوهـ وـ ئـیـدـیـ نـهـدـهـ چـوـوـهـ دـهـرهـوهـ!

بـوـ بـهـیـانـیـ ئـهـ وـ رـۆـژـهـ،ـ چـوـومـ بـوـ لـایـ بـهـرـیـزـ ئـاسـتـلـیـ،ـ یـانـ باـشـتـرـ بـلـیـمـ،ـ بـهـ درـیـزاـپـیـیـ ئـهـ وـ بـهـیـانـیـیـهـ،ـ منـ بـؤـیـ گـهـرـامـ وـ نـهـمـدـوـزـیـیـهـوهـ،ـ نـهـ لـهـ مـالـیـ خـوـیـ بـوـوـ وـ نـهـ لـهـ گـازـینـوـکـهـ،ـ نـهـ لـهـ باـخـهـکـهـیـشـ بـوـوـ.ـ ئـهـ وـ رـۆـژـهـ نـانـیـ نـیـوـهـرـۆـیـشـیـ لـهـ ئـوـتـیـلـهـکـهـ نـهـخـوارـدـ.

سـهـعـاتـ ۵ـیـ دـوـانـیـوـهـرـقـ،ـ لـهـنـاـکـاـوـ دـوـوـرـبـهـ دـوـورـ بـیـنـیـمـ،ـ کـهـ لـهـ وـیـسـتـگـهـیـ شـهـمـهـنـدـهـفـهـرـهـکـهـوهـ بـهـرـهـ وـ ئـوـتـیـلـیـ ئـینـگـلـتـهـرـ دـهـگـهـرـایـهـوهـ.ـ لـهـگـهـلـ ئـهـوهـیـشـداـ کـهـ سـهـختـ بـوـوـ هـیـچـ شـتـیـکـ بـهـ پـوـخـسـارـیـهـوهـ دـهـ بـکـهـوـیـتـ،ـ بـهـ لـامـ هـهـنـگـاـوـهـکـانـیـ خـیـرـاـ بـوـونـ وـ خـهـمـبـارـ دـهـ دـهـکـهـوـتـ.ـ بـهـنـیـانـیـ دـهـسـتـیـ بـوـوـ درـیـژـ کـرـدـمـ وـ تـهـوـقـهـیـ لـهـگـهـلـ کـرـدـمـ،ـ هـهـرـ وـهـکـوـوـ جـارـانـ هـاـوـارـیـ کـرـدـ،ـ هـاـ!ـ بـهـ لـامـ نـهـوـهـسـتاـ وـ بـهـپـهـلـهـ درـیـژـهـیـ بـهـ رـۆـیـشـتـنـهـکـهـیـ دـاـ.ـ مـنـیـشـ پـیـمـ هـهـلـگـرـتـ وـ پـیـیـ گـهـیـشـتـمـهـوهـ،ـ بـهـ لـامـ ئـهـ وـ بـهـ جـوـرـیـکـ مـنـیـ

دواند، که موله‌تی نه دام هیچ پرسیاریکی لی بکم. و هکوو خوم، هه رچه‌ندم کرد پووم نه هات له باره‌ی پاولینه‌وه هیچی لی بپرسم، ئه‌ویش بایه‌خی بهو بابه‌ته نه دا و به سه‌رهاتی نه‌نیم بۇ گیڑایه‌وه و ئه‌ویش زور به وردی و بایه‌خه‌وه گوئی لی گرتم، به لام دواتر شانیکی بۇم هەلتەکاند.

و تم، "له داهاتوودا ئایه‌ومایه‌ی خۆی دەدۇرىنىت!" ئه‌ویش هەلی دایه، "ئۇو! ئه‌وه گومانى تىدا نىيە! ئه‌و کاته‌ی من سەھرم کرد، ئه‌ویش چوو بۇ گازىنۈكە بۇ قومارکردن. لىيىشم دوون بwoo کە دەدۇرىت! ئەگەر كاتم بoo، سەرېك لەو گازىنۈيە دەدەم، تاكوو بە چاوى خۆم ئه‌وه ببىنم، چونكە ئه‌وه لە خۆيدا شتىكى سەير و ئەنتىكەيە." منىش بەسەرسامىيە‌وه ھاوارم کرد، "تۇ بۇ كوي سەھرت کرد؟"

و تى، "بۇ فرانكفورت."

منىش پرسىم، "بۇ كاره‌كانى؟"
ئه‌ویش وەلامى دایه‌وه، "بەلى."

ئاخىر بەدەم رېۋە دەمدواند، لەمە زياتر دەمتوانى چىي لى بپرسم؟ ئه‌ویك لەناكاو رووی لە ئوتىلەكەی چوار وەرزە سەرەرېي گرددەوه و سەرەي نه‌وى کرد و خواحافىزىي لى كردم و ديار نەما، لە كاتىكدا بۇ مالى خۆم دەگەرامەوه. بىرم گرددەوه و گەيشتمە ئه‌وهى ئەگەر بۇ ماوهى دوو سەعاتىش بەدوازايىه، نەمەتowanى هىچ زانىارىيەكى لى وەر بىرم، چونكە هىچ پرسىارييکم نەبwoo، تاكوو لە‌وى بکەم! بەلى، بىڭومان ھەر وايش بwoo، چونكە تواناي ئه‌وهم نەبwoo پرسىاري بۇ دابنیم.

بە درېزايىي رۇز پاولين لەگەل مىنالەكان و كاره‌كەرەكەدا لە باخه‌كەدا پىاسەي دەکرد، يان بەتەنیا لە مالەكەی خۆيدا، بەتەنیا دەمایه‌وه. ئه‌وه ماوهىيەكى فرە بwoo خۆى لە بىنېنى ژەنەرال دەزىيە‌وه، ھەر نەيىشىدەدان، يان لايەنى كەم، لەباره‌ی بابه‌تى گرنگە‌وه نەيدەدان. ئه‌وه ماوهىيەك بwoo ئه‌و رەفتاره‌ي سەرنجى منى راکىشىبابوو.

بە لام من ئاگام لە بارودۇخى ژەنەرال بwoo و وام دانا كە ئەمرۇ ناتوانىت پاولين بىنېت، واتە گومانى تىدا نىيە، كە لەباره‌ی خىزانە‌وه وتۇوېزىكى گرنگىان لەننیواندا بwoo. لەگەل ئه‌وېشدا، ھەر كەيشتمە‌وه ئوتىلەكە، دواى ئه‌و

فیودور دوستویفسکی

وتورویژه‌ی لهنیوان خۆم و بەریز ئاستلیدا پرووی دا، بە پاولین و مناله‌کان گەیشتم و سەرئجم دا ئارامى و خۆگریسى پیوه دیار بۇو، هەر وەکوو ئەوهى ئەو کیژەلۇوکە خىزانىيە پرووی ئەويشى نەگرتىتەوە! تەنانەت كە سلاوم لى كرد، بەسەر دامووکاوى وەلامى دامەوە.

منيش بە هەلچۇونىكى فرهوه سەر كەوتەم و خۆم كرده‌وە بە ژۇورەكەمدا. بىگومان منيش خۆم لە قىسەكىردن لەگەلیدا دەدزىيەوە. لەو كاتەوە لەگەل ۋۇرمەرەلمدا يەكتىمان بىنى، لەو كاتە بەدواوه ئىدى قىسەمان لەگەل يەك نەكربىبوو. من ئەو كىشەيەم بە كىشەيى ئابرووەوە دەبەستەوە! تا دەھاتىش، رەقەكەم بەرامبەری ئەستۇورتر دەبۇو.

بە خۆم دەوت، واى دابىنى هەر خۆشىشى ناوىتىت! ئەوه كەى شىاوه سۆز و خۆشەوېستىيەكەم بەم شىوه‌يە بخاتە ژىر پىيەوە! يان دانپىيانانەكائىم بەو سووکايەتىيە بەرپەرج بدانەوە. پاستە كە سەرەتاي پەبۈندىيمان بە شىوه‌يەكى نامۇ بۇو، ئەو سوور دەيزانى من خۆشم دەۋىت، خۆشىشى رېمى پى دام بەو شىوه‌يە بىدوېتىم، دەمىك بۇو بۆم دەر كەوتىبوو. نزىكەی دوو مانگىك دەبۇو دەبۈست بىڭاتە ھاۋرىيى خۆى و بىمە فريادرەسى و نەينىپارىزى، تەنانەت چەند ھەولىكى بۇ ئەوه دابۇو، بەلام سەركەوتۇو نەبۇو تىيدا. ئەو پەبۈندىيە سەير و نامۇيەمان پاراست. هەر بە ھۆى ئەمەوەيىشەوە بۇو، كە دەمتوانى بەو شىوه‌يە وتۇرۇشى لەگەل بکەم، بەلام ئەگەر عىشقەكەى منى بە خراپ دەزانى، ئەى بۆچى هيشتى لەبارەي ئەو عىشقەوە قىسەي بۆ بکەم؟ ئەو كارىكى واى نەكىد پىگەم لى بگرىت. تەنانەت بىرى جار خۆى ھانەھانەي ئەوهى دەدام، كە خۆشەوېستىي خۆمى بۆ دەر بېرم، تاكۇو هەر خۆى دواتر لاقرتىم پى بکات! ھەست دەكىد بەو كارەي من دىشاد دەبىت و فەرە بە گىانى خۆشە! ھانى دەدام لەو بارەيەوە بدوېت و دواتر جۆرىك خۆى پىشان دەدا، كە گويم پى نادات و بەو كارەي سزاى سەختى منى دەدا. خۆشى.

ئەوهى باش دەزانى، كە بەبى ئەو نازىم. ئەوهەتا سى رېڭ بەسەر پووداوه‌كەم لەگەل بارقۇدا تىدەپەرىت. ئەوهەتا منيش بەرگەي دابپانى ئەو ناگرم! كەمىك لەمەوپىش، لەنزيك گازىنۇكەوە بىنیم، دەم كەوتە دلەكوتەيەكى واوه، روخسارم پەش داگەرَا.

هەروەھا ئەۋىش ناتوانىت بەبى من بىزى! ئەۋىش پىۋىستى
بە منه، بلىتى پىۋىستبۇونى ئەو بە من، وەکوو پىۋىستبۇونى
بىت بە ئەكتەرىيکى كۆمىدىيى وەکوو بالاكىرييف^{*} ئەو نەھىئىيەكى
ھەيە، ئەوھ روون و ئاشكرايە. قىسەكردنەكەى لەگەل نەنلى،
وەکوو ئەوھ وا بىو دلى من بەر چەققۇ بىت لەگەل. ئەو زۆر باش
جار داوا ملى كىردىبوو راستىڭ بىت لەگەل. ئەو زۆر باش
دەيزانى ئامادەم لەپىتاۋىدا ژيانى خۆم بېھەخشم، بەلام ئەو
ھەموو كاتىتكى زۆر رسوایانە منى لە خۆى دوور دەخستەوە،
لەبرىسى ئەوهى داوا ملى بىكات خۆم بخەمە پىتاۋى، داواى
كارى سەيرى لى دەكىرمە، وەکوو ئەوهى داواى لى كىرمە
سەرەپى بە بارقۇن بىگرم، ئەى ئەوھ لە خۆيدا كارىيکى سەير
نەبۇو؟

جا دەكىيت ئەو فەرەنسىيە ھەموو شتىك بىت لە ژيانى
ئەودا؟ ئەى بەریز ئاستلى چىيە؟ ئاخىر ھەر ئا لىرەدا بىگومان
كىشەكە سەخت دەبىتەوە، لەگەل ھەموو ئەمانەيشىدا، ئاي
خوايە گىان، من ئازارم چەشت!

ھەر كە گەيشتمە ژۇورەكەى خۆم، ھىننە تۈورە و توند
بۇوبۇوم، دەستم دايە پىنۇوس و ئەمەم بۇ ئەو نۇوسى،
”ئەى پاولىن ئەلكسىندرۇقۇنا! من واى دەبىنم كۆتايى نزىك
بۇوبىتەوە. روون و ئاشكرايە تۆيىش دەپىچىتەوە، بۇيە
جارىيکى دى پرسىيارەكەم دەكەمەوە: ئاخۇ پىۋىستى بە ژيانى
منە؟ ئەگەر لە توانامدا بۇو سوودم بۇ تو ھەبىت و لە
ھەر بارىيکەوە. بە ويستى خوت ھەلەم بىسۇورىتە! ئىستا من
لە ژۇورەكەى خۆمدام، كاتىكى فەرى تىدا بەسەر دەبەم و
بۇ ھىچ شوينىكى تر ناچەم، ھەر كە پىۋىستىت بە من بۇو،
نامەيەكم بۇ بىتىرە، يان بىتىرە بەشوينىدا.“

نامەكەم پىچايەوە و دامە دەست خزمەتكارى نەۋەمەكەى
خۆم و رام سپارد، كە بىداتە دەست پاولىن، چاودەپوانى
وەلامەكەيشى نەبۇوم، بەلام ھەر دواى سى خولەك،
خزمەتكارەكە گەرایەوە و سلالوى ئەھۋى پى راگەيانىدەم.
دەوروبەرى سەعات ٤ بۇو، كە ژەنەرال ناردى بەشوينىدا.
خۆى گۇرېبۇو و لە ژۇورەكەى خۆى بۇو. لەوھ دەچۇو خۆى

* جان بالاكىرييف: ئەكتەرىي گالتەجاري تايىبەتىي ئىمپراتور خاتۇو ئانا
بۇو. لەنىوان سالانى ١٧٤٠ بۇ ١٧٣٠ دا ژياوه.

فیودور دوستویفسکی

ئاماده‌ی چونه‌دهرهو کردبیت. کاتیک خۆم بە ژووره‌کەیدا کرد، تەنیا داره‌کەی دەستى و شەپقەکەی لەسەر قەنەفەی ژووره‌کەی دانرابۇو، لەنیو ژووره‌کەیدا بەپیوه وەستابۇو و لاقەكانى بلاو کردىبۇونەوە و سەرى نەوى کردىبۇو و لەبەر خۆيەوە ورتەورتى بۇو. هەر كە منى بىنى، بەرهو پووم ھات و لەوه بۇو ھاوار بکات، منىش بى ئەوهى بە خۆم بىزانم، هەنگاویک چوومە دواوه و خەریک بۇو لەبەرى ھەلبىم، بەلام ئەو بە ھەردوو دەستى منى توندتوند گرت و بەرهو قەنەفەکەی سووجى ژووره‌کەی بىردم و لەسەرى داي نىشاندەم و خۆيشى بەرامبەرم وەستابۇو. چاوانبەفرمیسک و لیوھەرەي بۇو و بەريشى نەددام، بەدەم پارانەوهە پېنى وتم، ”ئەی ئەلکسى ئىقانۇقىتىش، رېزگارم بکە! رېزگارم بکە! بەزەيىت پىمدا بىتەوە.“

ماوهىيەك بىدەنگ بۇوم و ھىچى لى تىنەگەيشتەم. ئەو بەپەلە دەدوا و زووزۇويش بەزەيىت پىمدا بىتەوهى دەوت. دواتر بىرم بۇ ئەوه چوو، كە رەنگە داوا بکات ئامۇڭگارىي بکەم، يان لانى كەم ئەۋىك، كە ھەمووان پشتىيان تى کردووه و خەم و پەزارە دەيھىنتىت و دەييات و ورەي پووخاوه، منى ھەر بۇ ئەوه بانگ کردووه، تاكۇو ھەر بلىت و بلىت!

بەلام ئەو بىر و ژىرىيى لەدەست دابۇو، يان ھەر ھىچ نا، بەرچاوى تارىك بۇو. ئەوهتا دەستى نىو دەستى خۆى خستووه و خەریکە خۆى دەدا بەسەر پىيەكانمدا و لىم دەپارىتەوه، دەتوانى بىخەملىتن كە تكاي چى لە من دەكت؟ ھەر ئىستا بچم بۇ لاي مادمۇزىل بلانش و باوهشى پىدا بکەم و لىئى بپارىمەوه، تاكۇو بگەرىتەوه بۇ لاي و شۇوى پى بکات.

منىش ھاوارم كرد، ”رېم بده ئەي ژەنەرال رەنگە تا ئىستايش مادمۇزىل بلانش ھەستى بە بۇونى من نەكرىت، جا ئىتر من دەتوانم چى بۇ تو بکەم؟“

بروبىيانووه‌کەم جىيى خۆيان نەگرت و بىسۇود بۇون. ھىچى نەبىست لەوانەيى من وتمن. كەوتە قىسەكىردن لەبارەي نەنیوھ و قىسەكانى بىسەروبەر بۇون و ھىچيان بەسەر ھىچەوه نەبۇو. لەسەر ئەوهىش سوور بۇو، كە دەبىت پۈلىسى لى بەئاگا بەھىنەتەوه.

لەناكاو بە دەنگى بەرز وتى، ”لە ولاتى خۆماندا، لە ولاتى

خۇماندا... مەبەستم ئەۋەيە... لە ولاتماندا دەولەتىك دەسەلاتى
بەرپرسىyarى تىدا بىت، ھەر زوو لەم جۇرە پېرانە دەخاتە
ژىر رېكىنى خۇيەوە و بەرپرسىyarىتىيان لەئەستو دەگرىت.
لەناكاو لە شوينى خۆى ھەستا و كەوتە ھاتوجۇ بە
زۇورەكەدا و وەکوو ئەۋەي بۇ كەسىكى تر بدويت.
بە دەنگىكى گر وتى، "بەلى، بەریزە ئازىزەكەم... تو ئەۋەت
نەدەزانى... كە وا بۇو، ئەۋە بىزانە كە شتەكە ئاوايە!... بەلى...
لە ولاتى ئىمەدا دەست بەسەر ئەم جۇرە پېرانەدا دەگىريت!
ھەر بە جله و گىتن، رېكىف دەكىرين! بەلى بەریزەكەم. ئاي لەم
بەدبەختىيەمىنىش..."

دىسان خۆى بەر دايەوە سەر قەنەفەكە. ھىندەي پى
نەچۈو، كەوتە قسە كەردىنەكى خىرا و بەپەلە و بە شىوه يەك،
خەرىك بۇو بخنگىت! ھەر وەکوو ئەۋەي بەدەم خەۋەوە
قسە بکات، كە چۈن مادمۇزىل بلانش نايەويت شۇوى پى
بکات، بە ھۆى ئەۋەي لەبرىي ئەۋەي برووسكەي مردىنى
بگاتە لامان، نەنى خۆى گەيشت! چونكە ئىستا ئەو بەجوانى
بۇي پۇون بۇۋەتەوە، كە ئىدى من چاوهەروانى میراتىنى نەنى
نېم.

زەنەرال پىيى وا بۇو كە ھىشتا من لەو شتاتەي بۇم
دەگىرىتەوە، بەئاگا نەبووم. مىنىش لاي خۆمەوە ويستم
لەبارەي دى جريوهو بدويم، بەلام ئەو بە دەستراتەكاندىن
ئاماژەي پىيم دا، كە بىدەنگ بىم و مىنىش ھەموو مولكە كانم
و تىشى، "گەشتى خوت بکە، مىنىش ھەموو مولكە كانم
پەھنى ئەۋە و دەستى بەسەردا گىرتۇوە. ئىستايش من
وەکوو كرمى پۇوت، پۇوت و بىتەرگم! ئەو بىرەپارەيەيشى
بۇت ھىنام... پارەكە... بە ھەر حال، بىرىشىم نەماوه بىرەكەي
چەند بۇو... پىيم وا بى ٧٠٠ فەرنىكىك دەبۇو... ھەر ئەۋەم بۇ
ماوهتەوە... ئىستايش ھەر ئەۋەندەم پى ماوهتەوە... ئىستا
خۆيىشىم نازانم... خۆيىشىم نازانم..."

مىنىش بە ترسىيەكەوە ھاوارم كرد، "ئەي بە چى كىرى
ئوتىلەكە دەدەيت؟"
"دواجار... دواي ئەۋە؟"

* كوردان بۇ ئەم نموونەيە دەلىن، وەکوو سلقى رووتىم لى ھاتووە. (و.
ك.)

فیودور دوستویفسکی

بیربلاوانه سەرنجىكى دام، بەلام ديار بۇو هيچملى
تىنەگەيشتىبوو، بىرە هەر ھىچىشى نەبىستىبوو، منىش وىستىم
قىسەكانى لەبارەيى بلانش و مىنالەكانەوه لەبىر بەرمەوه و
باسەكەي پى بگۆرم.

كەچى بەپەلە و تى، "بەلى... بەلى."

بەلام ھىندەي پى نەچۈو، كەوتەوه قىسەكردن لەبارەيى
ئەو مىرەي لەگەل مادمۇزىيل بلانش سەفەر دەكەت، ئەوكات...
ئەوكات..."

لەناكاو رۇوى كىردى من و تى، "ئەوكات من چىملى
بەسەر دىت، ئەى ئەلكسى ئىقانۇقىتىش؟ من چىملى بەسەر
دىت؟ ئاي پەروھەر دگارا، پەروھەر دگارا! تو پىم بلى... ئەى
ئەلكسى ئىقانۇقىتىش، ئەمە سېلەيى و پىنەزانىنى! سېلەيى!
سېلەيى! توپىش پىت وا نىيە ئەمە سېلەيى بىت؟"

ئەمجا كەوتە گىريان و داوهەراندى فرمىسىكى گەرم. كەس
نەيدەتوانى لە بارىكى لەو جۇردا شتىكى بۇ بکات. دواى
ئەوه، خۇ نابىت پاشتىشى تى بىرى و بەتەنیا بىتىتەوه،
چونكە ئەوه بىمەترىسى نابىت، رەنگە شتىك لە خۇي بکات.
ھەرچۈنىك بۇو، خۆم لىنى رېزگار كرد. خزمەتكارەكەيىش
ئاگادار كردىوه، كە ناوبەناو سەرملى بىدات و ھەوالى ئەوم
بۇ بىتىت. بى لەوهىش، قىسەم لەگەل خزمەتكارىكى تىريش
كىردى - كە لاۋىكى فەوريَا بۇو - ئەويش پەيمانى پى دام،
كە بەئاگايىيەوه چاودىرىيم بۇ بکات.

ھىشتا ژەنەرالىم جى نەھىشتىبوو، كە پۆتاپتىشىش ھات و
تکايلى كىردىم نەنى بىبىم.

كات دەوروبەرى سەعات ٨ بۇو، دەمىنگىش نەبۇو نەنى لە
گازىنۇكە گەپابۇوه و دواپۇولى خۇي دۇرلاندبوو.
چۈوم بۇ لاي نەنى، خاتۇونە پىرەكە لەسەر كورسىيەكەي
دانىشتىبوو، ماندوو و پەزەلىپەراو بۇو. نەخۇشبوونىشى پىيوه
ديار بۇو، مارتا پىالەيەك چايى دايىه دەستى نەنى و ھەر بە
لايە زۇر و لايە خوايشت دەرخواردى دا. دەنگ و شىوازى
قىسە كردى نەنى گۆرپابۇو.

سەرى بۇ داموو كانمەوه و بەپىزەوه و تى، "بەھىوام
پۇزىكى خۇشت بەسەر بىرىت، ئەى ئەلكسى ئىقانۇقىتىش،
ئازىزەكەم. بىبۇورن كە جارىكى تر بىزارغان دەكەمەوه.
چاوهپىسى ئەوهىش دەكەم لەبەرامبەر پىرەژىنەكى بەتەمەنى

و دکوو مندا، لییوورده بیت.

”هاوری، ههموو شتیکم لهوی جنی هیشتووه. ۱۰۰۰۰
پوبلیکیشم دوپراندووه. هه رئه وهت چاک کرد، که دوینی
له گهلم نه هاتیت بو قومارخانه که و ئیستا هه ر هیچم پی
نه ماوه، حه زیش ناکه م بو ساتیکیش لیره بمینمه وه، پیویسته
سەعات نو و نیو سەھر بکەم، هه ر بۆیهیش هاوری
ئینگلیزه کەتم - که پیم وا بیت به ریز ئاستلی ناوە - بانگ
کردووه که ۳۰۰۰ فرەنگی لى قەرز بکەم و دواى ۸ پۇزى
تر ئەو بېھى بو دەگىپمه وه، پیى بلنى با به کەسیکى خراپم
تىنەگات و رازى ببیت ئەو قەرزەم بدانى.

”ئازیزە کەم، خۆ ئیستایش هه ر دەولەمەندم، ئیستایش
سى گوند و دوو خانووم ھەيە، ههموو پارەكانم له گەل خۆم
نەھینابوو بو ئىرە، ئەمانھیش کە بو تۆى باس دەکەم، بو
ئەوھىيە کە هاوریکەت دلەپاوكىي نەبیت لە بەرامبەر مندا. ئاھا!
ئەوا خۆیشى گەيشت... پىددەچىت پياوييکى مەرد بیت.“

بە ریز ئاستلی خىرا داواکارىيە کەي نەنیي بە جى هینا و
ھەر لە ويىدا و بەبى سى و دوو ۳۰۰۰ فرەنگە کەي دايە دەست.
نەنیيش هەر لە ويىدا بە لگەنامەي بىرى پارە کەي بو واژق
کرد و لىيى دا و رۇيشت.

بە منىشى وەت، ”ئیستایش پیم بده ئەلكسى ئىقانۇقىتش با
برۇم، چونكە سەعات و چەند خولەكىكم ماوه بو سەھرە کەم.
دەچىمە و كەمىك لە سەر نوينە کەم لىيى درىيىز دەبم، ههموو
ئىسکە كانم ئازاريان تىدايە. لىيم مەگرە، من لە پىرەۋەنلىكى گىل
بە ولاده هيچى تر نىم! لە مرق بە دواوه، هەرگىز بە سووک
لە لاوان ناروانم، بە لکۈو شەرمەزارى ئەوھىشىم کە لۆمە و
سەركۈنەي ئەو ژەنەرالە هەزارەي هاورىي تۆم کرد، بەلام
ھەرگىز پولىتك چىيە، نايىدەمى! گۆر وايە بەم کارەي من
بىزار نەبیت، چونكە ئەو پىباوه بە لاي منه و لە ئازەلەيکى قەبە
بە ولاده، هيچى تر نىيە. خۆيىش لە مريشكە پېرىتك بە ولاده،
هيچى تر نىم. بە هيتنەي ئەو مريشكە يش زىرەك نىم.
خوايش - درەنگ يان زوو - تولەي خۆى لە قسەھەلبەستان
ھەر دەكاتە وە. دەيى، خواتان لە گەل... مارتا ھەلم بىستىنە وە.“
نيازم بۇو خۆم كورسىيە کەي نەنی پابكىشىم، بەلام لە
ھەمان كاتدا چاوه روانم دەكىد شتىك روو بىدات. وا بە
خەيالىدا دەھات، كە هاكا شتىك پۇوى دا. نەمدە توانى لە

فیودور دوستویفسکی

ژووره‌که‌مدا خۆم بگرم! چوومه دالانه‌که‌وه و ویستم خۆم
بگه‌ینمه پیزه داربەر ووکان و که‌میک پیاسه بکم.
ئەو نامه‌یەی کە بق پاولینم ناردبوو، روون و بیتیچوپه‌نا
بوو، بیکومان کاره‌ساتەکەیش جویکه‌ره‌وه بwoo.

لەنیو ئوتىلەکەدا بیستبۇوم، کە دى جرييو سەفەرى كردووه.
بەكورتى، ئەگەر پاولين منى وەکوو ھاوارپى خۆى پەسەند
نەبىت، ئەوا کە ھىچ نا، وەکوو خزمەتكارىكى خۆى پەسەندم
دەكەت! چونكە ئەو پیویستىي پىمە، بەلى، ئەو پیویستىي پىمە!
ئەمەيش روون و ئاشكرايە.

ھەر کە کاتى سەفەرى نەنى هات، بەپەلە خۆم گەياندە
ویستگەي شەمەندەفەرەکە و نەنیم بە كورسييەکەيەوه
سەر خستە نیو شەمەندەفەرەکەوه و دەروانم ھەموويان لە
فارگۇنە بەكىرىگىراوى شەمەندەفەرەکەدا وەستاون!
نەنى بەدەم خواھافىزىيەوه وتى، "ھاوارى، سوپاس بق
ئەو ھاوارپىيەتىكىدە بىنگەرد و بىتمەبەستەت بق من، ئەوهېيش
بق پراسكۇفيا دووبارە بکەوه، کە دوینى پىم و تبۇو.
چاوه‌پوانىيىشى دەكەم."

منىش لەکوييەھاتبۇوم، ھەر بەويىدا گەرامەوه و خۆم
كرده‌وه بە ژووره‌کەمدا. کاتىك بەلای ژووره‌کەي ژەنەرالدا
تىپەریم، کاره‌کەرەكەيم بىنى و پرسىيارى گەورەكەيم لى كرد.
بەپەزاره‌وه وەلامى دامەوه، "شتىكى ئەو تو نىيە، گەورە
و نىانەكەم."

لەگەل ئەو وەلامىشدا کە ليىم بىست، خۆم كرد بە
ژووره‌کەيدا. ھەر کە گەيشتم، لە جىى خۆم وشك بۇوم!
دەروانم ژەنەرال و مادمۇزىل بلانش فره بە كول و دلى
خۆشەوه پىتەكەنин و بىتوھەنە دى كۆمينگىيان لەگەلدا بۇو
و لەسەر قەنەفەكە دانىشتبوو، گەشكەي خۆشى بەئاشكرا
بە ژەنەرال‌وه دىيار بwoo. وشە بىسىر و بەرەكان وەکوو
فيشه‌کەشىتە لە زارى داده‌وەرين، جاروبار پىكەننەكەي بق
جلەو نەدەكرا و سوور ھەلدەگەرا و ھەر زوو داده‌مركايەوه.
دواتر بۆم دەر كەوت، کە ئەو دواى ئەوهى مير دەرى
كرد، دەستى لە ژەنەرال شتبوو، چونكە ئەو بۇوبۇو بە
خەمى خۆيەوه. سەردانىكى لەناكاوى ژەنەرالى كردىبوو و
ویستبۇوى دلنەوايىي بىكەت، بەلام تا ئەو ساتەيش ژەنەرال
لەوه بىئاڭا بwoo، کە بېيار لەسەر چارەنۇوسى دراوه و

بزاوهتهوه.

مادمۆزیل بلانش جانتای خۆی ئامادهی سەفەری پاریس
کردووه و بەو شەمەندەفەرەی بەرهبەيان دەر دەچىت.
كەمىك لەناو دەرگاي ژوورەكەي ژەنەرالدا وەستام،
دواجار لە چۈونەژوورە پەشىمان بۇومەوه. وا خۆم دزىيەوه،
كە نەبىنرىم. سەر كەوتەوه بۇ نەۋمى سەرەوه و خۆم
كردەوه بە ژوورەكەمدا. كاتىك دەرگام كردەوه، تارمايىيەكم
بىنى، لە سووچىكى ژوورەكەمدا و نزيك پەنجەرەكە، لەسەر
كورسىيەك دانىشتۇوه!

ھەر كە منى بىنى، ھەستا و منىش بەپەلە خۆم لىتى نزيك
كردەوه، كە روانىم ئەوه پاولىن خۆيەتى، ھەناسەم سوار
بۇو و كەوتە دلەخورپە!

بەش چواردهم

هاواریکم له ددم دهр چوو.

ئه‌ویش به ده‌نگیکی نام‌ووه پرسیی، "ئه‌وه چیتە؟ چیت لى
بەسەر هاتووه؟"

پەنگیشی ھەلبزپکابوو و شپرزم ده دەکەوت.

منیش پرسییم، "چیمە؟ چیم بەسەر هاتووه؟ ئا ئەمە
خۆتیت... لىرەیت... لای منیت؟"

پاولینیش وتى، "كە هاتووم، بە ويستى خۆم هاتووم...
رهوشتى من وايە... ئه‌وه تا دەی، بە چاوى خۆت بىنىت. دەی
مۇمیک دابگىرسىنە."

منیش بەقسەم كرد و دواتر لە مىزەكەوه نزىك بۇومەوه.
ئه‌ویش نامەيەكى كراوهى خستە بەردهم و داواى لىم كرد
بىخويىنەوه.

وتىشى، "بىخويىنەوه."

بىدەنگ نامەكەم ھەلگرت.

وتم، "ئەمە دەستخەتى دى جريوه."

لەبەر ئه‌وهى دەستەكانم دەلەر زىن، دىرپ نووسراوەكانىش
لە بەرچاوم سەمايان دەكىرد. ئىستا دەقى نامەكەم بىر
نەماوه. ھەرچەند ئەگەر نامەكەيىش دىرپ بەرپ بۇ نەخريتە
پۇو، بەلام ئا ئەمە بېرۋەكەھى نىۋى بۇو: خاتۇونەكەم
بارودۇخەكەم ناچارى سەفەرى خىرای بى دواخستنى
كىرم. خۆيىشت ھەستت بەوه كردووه، كە بە ويستى خۆم
دۇورەپەریز بۇوم لەوهى شتىكت بۇ پۇون بەكەمەوه، پىش
ئه‌وهى شتەكان بەكونە رooo.
گەيشتنى خاتۇونە پېرە و پىش گەيشتنى برووسكەكەى،

هەروەھا ھەلسوكەوته گیلانەکەی، ھەموو دوودلى و دلەراؤكىيەكى كۆتايى پى هىنا.

شلۇقىبۇنى كاروبارە تايىبەتىيەكانم، بۇوه بەربەستى ئەو ئارەزۈوه شىرىن و خۇشانەي جاران و ماۋەيەكى فرە خەيالم پىتىانەوە لىدەدا. بەداخەوەم بۇ ئەوانەي رووپىان دا، بەھىوابى ئەوەم ئەوانە كارىگەرېيان لەسەر ھەلسوكەوتى كەسىكى ئاستىبالاى وەكىو من ھەبىت.

ھەموو سامانەكەم بە دانەوەي قەرزەكانى دايىت لەنیو چىو، ئەمە واى كردووه ئەو پارانەي ماونەتەوە، بۇ كاروبارى خۆمى خەرج بکەم. ھاورىيەكانى خۆمم لە بىترىزبورگ ئاگادار كردووهتەوە، ھەموو ئەو مولڭانەي لاي من رەھنە، بۇم بىرۇشىنەوە، بەلام كە بۇم دەر كەوت باوهپىيارەكەت ھەموو سامانەكەي تۆى بەفيرق داوه و لەنیوی بىردووه، بىريارم دا لەبرىي ٥٠٠٠٠ فرەنک بىبەخشىم، بۇيە كۆمەلېك كومپىيالەي بەو بىرەم بۇ گەراندەوە، بەمەيش دەتوانىت پەنا بۇ دادگا بەرىت و مولڭەكانىت بىگىرىتەوە بۇ خۆت.

ھىوادارم ئەم كارەم سوودىكى بۇ تۆ ھەبىت. بەتايىبەتى ئەو بارەي تۆى تىدایت. خوازىيارى ئەوەيشم رەفتارىكى مەردانە و ئابروومەندانەم كردىت. بىروات ھەبىت، كە بىرەوەرېيەكانىت بۇ تا ھەتايى نەخشى سەر دلى منن.

منىش پۇوم كرده پاولىين و وتم، "ئەوە پۇون و ئاشكرايە."

بەتۈورەبىيىشەوە وتم، "بى لەوە، چاوهپىيى چىت دەكرى؟"
ئەوەيش بە ئارامى و دەنگىيەكى گەرەوە وەلامى دايەوە، "خۆم چاوهپىيى ھىچم نەدەكرى. دەمېكە تۆ بىرۇپاى من لەبارەي ئەوەوە دەزانىت. ئەوەم بىرۇپاكانى ئەوم دەخويىندهو. پىيى وا بۇ من وەدووى... پىيى وا بۇ من سوورم لەسەر..."
ئەمەي وەت و وەستا و لېۋى خۆى گەست. ماۋەيەك بىيەندىنگ بۇو.

دواتر درىيەتى دايە و وتى، "بەئارەزوو، رقم لېي دەبۇوهو و چاوهپىيى ئەوە بۇوم تاكۇو بىزانم چى دەكەت. چاوهپىيى ئەوە بۇوم برووسكەكە بىگات و ھەموو ئەو قەرزانەي باوهپىيارە گىلەكەم لېي كردووه، بىدەمەوە بە سەرچاۋىدا و زور خرالپ دەرى بکەم. ئاخ... جاران ئەو پىاوىيەكى تر بۇو! لە راستىدا پىاوىيەكى تر بۇو! بەلام ئىستا چەندە ئارەزووە ئەو ٥٠٠٠ فرەنکەي بۇ فرى بىدەمەوە و تېيىك لە رۇخسارى

فیودور دوستویفسکی

بکهم."

منیش و تم، "بهلام ئهو چەکى پارەی ۵۰۰۰۰ فرەنکە، ئیستا لە دەستى ژەنەرالدایە. تو ھیندەت لەسەرە وەرى بگەریتەوە و بیگەریتەوە بۇ لای دى جريو!"

پاولینیش و تى، "ئۇو! نەخىر، ئەوانە وەکوو يەك نىن! چۈونىيەك نىن!"

منیش و تم، "ئەوە راستە! ئەى ئیستا دەبىت بارى ژەنەرال چۆن بىت؟ ئیستا دەبىت ئەو كەلکى چى بىت؟" لەناكاوايش هاوارم كرد، "ئەى نەنى؟"

پاولینیش بە سەرسامى و بىزازىيەوە سەيرىكى كردم و و تى، "جا تو پرسىيارى نەنیم بۇلى دەكەيت؟ من ناتوانم بچەم لای ئەو..."

ئەمغا بە تۈورەيىيەوە لەسەرە روېشت، "داواى لېبوردىنىش لە كەس ناكەم."

منیش هاوارم كرد، "ئەى چى بگەيت؟ بهلام پىيم بلى، ئەى چۆن توانىت دى جريوت خوش بويت؟ ئاخىر ئەو كەسىكى خويىرى و بىزراوه، دەتەویت بە شەرەشىرى بەرامبەرىن بۆت بکۈزم؟ ئیستا ئەو لەكۈيىه؟"

پاولینیش وەلامى دايەوە، "چۈوه بۇ فرانكفورت و سى رۆزى پى دەچىت."

منیش بە پەرۋىشىيەكى گىلانەوە و تم، "ھەر تەنبا يەك وشەيە و تو فەرمان بده و لەگەل دەرچۈونى يەكەم شەمەندەفەردا، دەگەمە سەرە."

پاولىن كە ئەمەى بىست، دەستى كرده پىكەنин و و تى، "ئاخىر رەنگە ئەویش پىت بلىت، لەپىشەوە ۵۰۰۰۰ فرەنکە كەم بەدەنەوە! ئاخىر تو بۇچى پىت وايد بە شەرەشىرى كەن لەگەلت پازى دەبىت؟ ئەم بىركردنەوە گىلانەيە چىيە؟..."

منیش ددانەكانم جىر كرده و ھەر وەکوو ئەوەي بتوانىن ئەو بىزپارەدە لەبنى زەھىيەوە بخەينە سەر زەھى، دووبارەم كرده و، بهلام ئەو بىزى ۵۰۰۰۰ فرەنکە لەكۈي بىتىن؟ لەكۈيى بىتىن؟

بىرۋەكە يەكى سەير هات بە خەيالما و لېم پرسى، "گۈي بىرە، ئەى بەرپىز ئاستلى."

ئەویش چاوانى بىرىشكە دايەوە و پرسى، "جا تو دەتەویت لەبەر خاترى ئەو پىاوە ئىنگلiz، پاشت لە تو

بکھر؟

ئەوە يەكەم جارى بۇو، كە بە راپاناوى تاك، من بدوينىتىت!
بىيگومان ئەو چىركەساتە بە هۆرى پەرۋىشى و ھەلچۈونەوە
تۈوشى سەرەگىزە بۇوە، چونكە ھىنندەي پىن نەچۈو، خۇى
بەر دايەوە سەر قەنەفەكە. دىيار بۇو تواناى لە بەر بىرابۇو و
ھىزى تىدا نەماپىوو، منىش ھەر وەکوو ئەوەي بىرۇوسكە لە
چاوانى دابىم وا بۇو و چاوانىم بەگىزەوە چۈو. ھەر لە ويىدا و
بەپىوە، لە جىڭى خۆم وشك بۇوم. بىرۇام بە گوى و چاوانى
خۆم نەكىرىدى! كە وا بۇو، ئەو منى خۇوش دەويىت! ئەوهتا
لەپىشەوە بۇ لايى من هاتووە، نەك بۇ لايى بەرپىز ئاستلى!
كچىكى بەو شىتوھىيە و بەتەنبا و بە بەرچاواي خەلکەوە دىتە
ژۇورەكەم، لەم ئۇتىلەد!

بۆ چەند ساتیک لە شوینى خۆم و شک بووم و لە هیچ
تینه دەگەپشتم!

لنهاكاو بيروکه يه کي شيتانه هات به خه يالمدا و، وتم،
”پاولين، تهنيا سه عاتيک موله تم بده! تهنيا يه ک سه عات. ههر
ليره چاوه روانم به... پيويسه ئمه هر بکه م... پيويسه. به
چاوي خوت ده يبينيت! تو ليره چاوه پرييم بکه. ليره چاوه پرييم
كه!“

بی ئه ووهی وه لامی سه رنجه پرساکهی ئه و بدهمه وه
به را کردن له ژووره که چوومه ده ره وه. ئه ویش هاواری
کرده من و ویستی شتیک بلیت، به لام من نه گه پرامه وه. به لئی،
رەنگه ئه و بیروکه یه م جۆریک بو و بیت له شیتی! ئه وهیش
که له خۆیدا مه حال بیت، ده بیت له خه يالدا جیبەجى بیت!
رەنگه ئه وه به پەرۆشییە کی گەرمە وه و شیوھیە ک بیت به لای
مروقە وه، کە پیتی وا بیت له چارهی نووسراوە! ئه وه کاریک
بیت، کە ده بیت هەر پوو بادات. رەنگیشە هەر له ویدا شتیکی
له و زیاتر هە بیت. هە روھا دوور نییە کە مروق تیکە لە یە ک
لە پیشیبینی هەست پی بکات، يان تەقەللایە کی له پارادە بە دەری
ئیرادە و ویست بیت و خه يالى خۆی پی ژەھراوی کرد بیت
و چەندین شتی تریش... خۆپشم نازانم...

به لام من، لهو ئىواره يەدا كە تا لە ژياندا بە ئە و ئىواره يەم
بىر ناچىتە وە، تووشى سەركىشىيەكى پەرجوونئاسا بۇوم.
ھەرچەند پەرجوو يىش بە حىسابىكى تايىھەت بە خۆى لىك
دەدىرىتە وە، به لام ئە و سەركىشىيە خۆم، ھەر بە پەرجوو

فیودور دوستویفسکی

دیته بەرچاو! ئەگەر نا، ئاخۇ بۆچى... بۆچى ئەمە بەو
شىۋەيە لە بىر و ژىرىيى مندا و لەمىزەوە چەسپى؟
من بىرم لى دەكىردىو، نەك بىركىردىو لە ئەگەرى
پوودانى، بەلكۇو من بىرم لە شتىك دەكىردىو، كە نەدەبۇو
پۇو نەدات!

كەت چارەكى دەويىست بۇ ۱۰ و خۆم كرد بە گازىنۇكەدا
و بېرىيەكى تۆكمەم بە خۆم ھەبۇو و پەرۋىشىيەكى وام
ھەبۇو، كە ھەرگىز لە جۇرە پەرۋىشىيەم بە خۆوە نەدېبۇو.
ھۆلەكانى قومارخانە ھېشتا خەلکى تىدا بۇو، ھەرچەند
نيوهىنەدى خەلکى بەيانىيىش بۇون. لە دەوروبەرى سەعات
۱۱ بەدواوه، قومارچىيە پەسەنەكان نەبۇوايە، كەسى تر
بەدەورى مىزى قومارەكانەوە نەدەمانەوە. ئەو ئالۇودەبۇوانە
دەمانەوە، كە لە شارى ئاوه كانزايىيانەدا تەنیا قومارى
پۇلىتىان دەبىنى. تەنیا بۇ ئەوهىش هاتبۇون و بەئەستەم
پووداوه كانى دەوروبەرى خۆيىشيان دەبىنى. ھەموو كار و
پىشەيان، ھەر لە بەيانىيەوە تاكۇو ئىوارە، قوماركىردن بۇو.
لارىشيان لەوە نەبۇو، كە ئەگەر لە توانايشياندا بۇوايە،
تاكۇو بەرە بەيانىش قومار بکەن. ئەو دەمەيشى كە سەعات
۱۲ ئى شەو دەروازە ئەگەر دادەخرا، بە خەم و دلەنگى و
داخەوە بۇ دابىانىان لە قومارەكە بلاۋەيان لى دەكىرد.

خۆ ئەگەر قومارچىيەكى كۆن كەمىك پىش سەعات
۱۲ ئى شەو راي بىگەياندايە كە وا سى فەرى تر قوماركىردن
سەرۇمىز دەبىت و گازىنۇكە دادەخريت، زۆر جاران زۇرىك
لە قومارچىيان ئامادە بۇون ھەموو پارەكانى گىرفانيان لەو
سى فەرىيە ئەقىمەتكە، دابىتەكىننە نىو خانە ئەپەنەكەوە!
بۇيە لە ماوهى كەمى ئەو سى فەرىيە ئەقىمەتكەدا، زۇرتىين
بىرى پارەيان دەدۇرپاند!

منىش رۇوم كرددوھ ئەو مىزى قومارە كە جاران نەنى
قومارى لى دەكىرد، ئەو مىزە كەسىكى فەرى بە دەورەوە
نەبۇو. بۇيە ھەر زۇو جىئەم بۇوهوھ و بەپىوه وەستام. پىك
بەرامبەرم و لەسەر مىزەكە نوسراپۇو پاس.

پاسىش لە ژمارە ۱۹۵ و بەرودوا تا ژمارە ۳۶
دەگىرتەوە. بەلام ژمارە بەرودواي لە ۱۵وھ بۇ ۱۸ پىيى
دەوترا مانك. بەلام بلىي ئەو زاراوانە بەلائى منهوھ گىرنگىيان
بۇوبىت؟

من هه رگیز گویم به ئه وانه نه دابوو. ئه و ژماره‌ی دوايىيەی هاتبوروه رwoo، هه رنېشمبىستبوو. كاتىك ئه و قوماره‌يىش كردىبوو، هه رگیز وەكoo قومارچىيە كونه كاپىم نه دەكىد و پرسیان لەباره‌وھ بکەم. هه پرسیارىشىم لەباره‌يىانه وھ نه كردىبوو.

٢٠ فرەنكم لە گيرفانم دەر هيئا و خستمه خانەي پاسه‌وھ و دواي كەمىك، سەرپەرشتىيارى قوماره‌كە هاوارى كرد، "بىستودوو."

منىش بىردىم وھ. ئه مجا سەركىشىم كرد و بېرى پاره‌كە و پاره براوه‌كەم ديسان كردىم وھ بە قومار. سەرپەرشتىيارى قومارى رۆلىتەكە هاوارى كرد، "سيويەك."

ديسان براوه بوم! بەھ بۇوبۇومە خاوهنى ٨٠ فردرىك. دواتر هەموو بېرەپاره‌كەم خستەوھ سەرپىزه ژماره‌كانى ١٢. بىردىم وھ ئه ژماره‌ي بەردوایانەي ١٢، سى هىنندە بۇو، نه كoo دوو هىنندە. تۈپە چكولە كەوتە گەردان و ژماره ٢٤ براوه بۇو. سى دەستەي ٥٠ فرەنکى و ١٠ پاره‌ي زىرىنىشىم وھر گرت. ئىستا ٢٠٠ فردرىكىم بېيە. هەلەشەيى سەرىلى دام و چووه مىشكەم وھ و هه رەموو ئه و بېرى پىيم بۇو، خستە خانەي رەنگە سوورەكە وھ.

ئه و ئىوارەيە ئه و يەكەم جار بۇو خەمىكى لە و جۆرە دام بىگىت و وەك شەختەي سەھۆل، لە شوينى خۆم وشك بىم! كاتىك هەستم كرد دۆپاندى ئه و بېرە چى دەگەيەنىت بۇ من، هەستم كرد هەرچوار پەلەم دەلەرزى! ئه و ساتەي دۆپاندىم، چ واتايەكى دەبىت؟ ئاخىر من قومارم بە ژيانى خۆمە وھ كردىبوو!

سەرپەرشتىيارى رۆلىتەكە هاوارى كرد، "سوورەكە!" رەوانىم هاتەوھ بەبەرما و هەستم كرد هەموو جەستەم مىرولە دەكەت! بەلام ھىشتا تواناي ژماردى دەستەي پاره كاغەزەكانم تىدا مابۇو. ئه مجا جاره‌يىان بېرى پاره‌كەم گەيشتە ٨٠٠٠ فلۇرىن و ٨٠ فردرىك.

بىرم دىتەوھ كە ٢٠٠٠ فلۇرىن خستەوھ سەر خانەكانى دوازده ژمارەكەي ناوەپاست و ئه و فرەيە دۆرام. ئه مجا هەرچىي پاره‌يەكى زىپ و ٨٠ فریدرىكەكەشىم دانا و ئه و بېرىشىم دۆراند.

فیودور دوستویفسکی

ئەم دۆراندە فەرە تۈۋەرەیى كىرىم. ئە و ۲۰۰۰ فلۇرینەي پىم مابۇوهە، خىستەمەنە نېتىو خانە كانى كۆمەلەي ۱۲ ژمارەكەي كە زۇوتىش پارەم لەسەر دانابۇو. هەر كويىرانە و بىن ئەوهى ھىچ بىرىيکى لى بىكەمەنە. كاتى چاوهەپانى ھاتەنە و پەنگە پەرۇشىيەكەم ھەر وەكىو پەرۇشىيەكەي ئە و دەمەنە خاتۇو بلانشار^{*} بۇوبىت، كە لە پارىسىدا و لە پەرەشۇوتەكەي كەوتەنە سەر زەھى!

سەرپەرشتىيارەكە ھاوارى كىرىم، "ژمارە چوار."

سەرلەنۈي بۇومەنە بە خاوهنى ۶۰۰۰ فلۇرین. ئەم جا منىش وەكىو براوهەيەك خۆم پىشان دا و پەفتارم دەكىرد ۱۰۰۰ فلۇرینم فېرى دايە خانە پەشەكەنە. نزىكەي ۱۰ قومارچىيەكى تىريش چاويان لە من كىرىم و پارەيان لە خانە پەشەكەدا دانا. فەرمانبەرانى قومارەكە لە يەكترييان روانى و كەوتتە چرپەچرپ، لەنېتىو خۆياندا. خەلگى دەوروبەرى خۆيىشىم كەوتتە قىسە و لە چاوهەپانىدا بۇون.

پەشەكە دەر كەوتەنە. ئىدى لىرە بەدواوه، نە بىرى پارە قومارپىڭراوهەكائىم بىر ماوه و نە ژمارەي فەركانى قومارەكە، ئەوهى كە لەبىرم مَاوه، ئەوهى نزىكەي ۱۶۰۰ فلۇرینىكىم بىردىبۇوه و وەكىو ئەوه و ابۇ خەون بېبىن!

بەدوايدا سى فەرىتىريش قومارم كىرىم و ھىنندەم زانى ۱۲۰۰ فەرنىكىم دۆرپاندووه! ئەوەندەم ئاگالى بۇو، كە ئە و ۴۰۰ فەرنىكەي پىيم مابۇوهە، لەسەر پاس دام نا. بەلام ھىچ ئاگام لە خۆم نەمابۇو و وەكىو ھەركەسىيەكى ئاسايى، چاوهەپىيە فەرىتىريش قومارەكە بۇون.

سەرلەنۈي براوه بۇوم! بە دواى ئەمەدا، چوار فەرىتىري يەكلەدوايىيەك براوه بۇوم! ئەوەندەي كە لەبىرمە، بە ھەزار ھەزار فلۇرینم كۆ دەكىردىنە! ئەوهىشىم بىر ماوه، كە ئە و ژمارە ناوهەندانەي من خۆم پىياندا ھەلواسىبۇو، زۇربەي فەركان بۆيان دەر دەچوو و براوه دەبۇون. دوو سى جارىيەك ئە و ژمارانە بۆيان دەر دەچوو و دوو جارانىش دەر نە دەچوون! دواتر سى جارى بەدواى يەكدا، يان چوار جاران براوه دەبۇونە و. ئەمە كە سەرسامى كىرىبۇوم، ناوهەناوه

* مارى بلانشار ۱۷۷۸ - ۱۸۱۹: ھاوسەرى ئە و فرقەوانە بۇو، كە پەرەشۇوتى داهىتىنا. سالى ۱۸۱۹ بە ئاسمانانە لەنېتىو پەرەشۇوتدا بۇو و كەوتە خوارەوە و تىا چوو.

پوويان دهدا. هر ئەمەيش قومارچىيە دىرىينەكان و لەوانەي
كە بە پىنۇس و كاغەز لېكۈلىنەوەيان بۇ قومارەكە دەكىد،
تۇوشى دلەراوکەي كردىوون، جا چ كالىتەجارىيەك مابۇو لە
بەخت و لەو قومارەدا نەبىنرىت؟

پىيم وا بىت نيوسەعاتىك بەسەر گەيشتنىدا بەو قومارە
تىنەپەرىبۇو، كە سەرپەرشتىيارى قومارەكە پىئى راڭەيانىدم، بېرى
بردىنەوەكەم گەيشتۇوهتە ۳۰۰۰۰ فلۇرین! بانكى قومارەكەيش
لەو بىرەپارەيە زىياتر و لە يەك گەيمى قومارەكەدا بەرگە
ناڭرىت. هر بۆيە قومارەكە كۆتايىسى پى دەھىنرىت و تا
سبەينى بەيانى ناكىرىتەوە. منىش پارەكانم لە گىرفانەكانم
ئاخنى و ئەو مىززم جى هيشت و پووم كرده ھۆلىكى تر و
مىزىكى تر لەو مىزانەي قومارى پۇلىتى تىدا دەكىت.

خەلکەكەيش بە ھەلەداوان و پەلە شوينىم كەوتىن. خىرا
شوينىكىان بۇ دابىن كردم، منىش كويىرانە و بىن ھىچ
حسابىك كەوتەمەوە قوماركىرن! ئىدى خۇيىش نازانىم ج
شتىك پىزگارى كردم. ھەرچەند بىرۇكەي حسابكىرن بۇ
قۇمارەكە، جاروبارىك دەھات بە خەيالىمدا. هر لەخۆمەوە
خۆم ھەلدەواسى بە چەند ژمارەيەكدا، يان چەند گرىيمانىكدا
و لەناكاوېش پېشتم تى دەكىرن! دىسان بىسەرۇبەرانە
دەكەوتەمەوە قوماركىرن. گومانى تىدا نەبۇو، كە هەر
بە ورپۇون، ورپوكاس بۇوبۇوم. بىرمە چەند جارىكىش
فەرمانبەرانى قومارەكە ھەلەكانى قومارەكەيان بۇ ۋاست
دەكىدەمەوە، منىش ھەلەيەكى فرەم كردىبۇو، بۆيە پۇلۇنىيەكان
بەپەلە خۇيان گەياندە من و داوايان كرد خزمەتم بکەن،
بەلام من گۆيىم لە كەسيان نەگرت. بەختىش ياوەرم بۇو و
لىيىم جوى نەدەبۇوەوە.

لەناكاو دەرۇبەرەكەم دايىان لە قاقاى پىكەنин، ھەندىكىيان
هاواريان بۇ كردم، "ھەر بىزىت، ھەر بىزىت!"

تەنانەت بىرىكىيان كەوتتە چەپلەلىيدان بۇ من.

بېرى بىردىنەوەكەم، جارىكى تر گەيشتەوە ۳۰۰۰۰ فلۇرین.
بانكى ئەوېيش داخرا تاكۇو سبەي بەيانى.

بۆيە پىيان وتم، "دۇور بکەوە... دەي بېرىق!"

ئەوەي لەلای راستەمەوە، كە جوویەكى خەلکى فرانكفورد
بۇو، كەوتە ورتەورت. ئەو كەسە بە درېژايىسى كاتەكە
لەتەنېشتنەمەوە بۇو و پىيم وا بىت يەك-دوو جارىش يارمەتىي

دام.

یه کنکی تر چرپاندی به گوئی چه پمدا، "بۇ خاتری خوا، بېرىق!"

منیش خیرا بەلای ئەوهى كە چرپانى بە گوئی چەپمدا، لام كرده وە. روانیم ژنیکى سى سالانە يە و بەرگىكى هەزارانە يى رېكۆپىكى پۇشىيە. لە رۇخساريدا رەنگزەردى و نەخۇشى دەبىنرا، بەلام ئەوهى بەوردى سەرنجى ئەو ژنەي بادا، جوانى و قەشەنگىي تىدا دەبىنى.

لەو كاتەدا منیش خەريكى پىچانە وە پارەكانم بۇوم و بەچرچولۇچى لە گىرفانە كانى خۆم دەئاخنى. پارە زىپەكانى سەر مىزى قومارە كە يىشىم كۆ كرده وە، ئەمجا دوايىن گورزە ۵۰ فەدرىيکىشىم هەلگرت و بەدزىي خەلکە كە وە خىستمە قولى مىتى ژنە جوانە زەردە لگە راوه كە وە. وەكۈو ھەستكىرىنىڭم بە يارمەتىدانە كانى ئەو، ھەموو ئەوانە لە چركە يەكدا رۇويان دا.

ھەر لە كۆكىرىنى وە پارەكانم بۇومە وە، رۇوم كرده قومارى سى و چەكانە وە. ئەو قومارى سى و چە، تەنیا خانەدانانى دەولەمەند رۇويان تى دەكىرد. ئەو قومارە وەكۈو قومارى رۇلىت نەبۇو، ئەو قومارە لەو يارىيانە بۇو، كە بە كاغەزى كاغەزىن دەكرا. بانكى ئەم قومارە تاكۇو بىرى ۱۰۰۰۰ تالىرى تىدا جىڭىر بۇو، واتا پالپىشى كە ئەو بېرەپارە يە بۇو. گەورەتىرىن بىرى ئەو پارە يە يىشى كە قومارە كە يىپىو دەكرا، ۴۰۰۰ فلۇرین بۇو. بەتەواوى بىئاڭا بۇوم لە پەوتى ئەو جۆرە قومارە، تەنانەت نەيىشىمەزانى چۆن قومار بە پارە كەمە وە بکەمە وە، تەنیا و تەنیا دەمزانى قومار بەو خانە سورى و پەشە وە بکەم، كە لەم قومارە يىشدا ھەبۇو، بۆيە منیش خۆم بەو دوو خانە يەدا ھەلۋاسى.

دەوروبەرە كەم ئەبلەق بۇون. بە درىتىزايى ئەو شەوە، بۇ جارىكىش پاولىنىم بىر نەكەوتە وە! ئەو كاتانە يىشى گورزە پارەكانم دەھىتىنا و دەبرد، ھەستم بە چىزىكى سەير دەكىرد و خۆم لە بەرىدا بۇ نەدەگىرا.

ھەر لە وە دەچۇو بۇ ئەم كارەم، قەدەر پالىم يىپوھ بىنەت! ئەم جارەيان شتى نامقۇ رۇوى دا و ھەر دەتوت ئارەزوومەندانە رۇو دەدەن! ھەرچەندە خۇ ئەوھ زۆر جاران لە قومارە يىشدا رۇو دەدەت. بۇ نمۇونە، پىرى لە قومارچىيانم بىست، كە ئەو

پۇزە بىستودۇو جارى لەسەرىيەك، خانەي رەنگە سوورەكە
براوه بۇوە! ئەمەيش بۇ خۆى رووداۋىك بۇوە، كە كەسىك
بە بىرېدا نەھاتۇوە، كە زووتىر و بەر لەو جارە، لە قومارى
پۇلىتىدا رووى دايىت!

بۇيە خەلکەكە بەسەرسامىيەوە لەم رووداۋە دەدوان،
بۇيەيش ھەر زوو لە خانە سوورەكە بەدۇور دەبۇون و
قۇماريان لەسەر نەدەكىرد. ھىچ قومارچىيەكى كارامە، دواى
ئەوەي دەيىينى كە سوورەكە دە جارى بەدواى يەكدا دەر
چۈوە، نەيدەويىرا ئىدى قومار بەو خانە سوورەوە بىكەت.
قۇمارچىيان پېيان وا بۇ ئەگەر شانزە جار خانەي سوورەكە
براوه بۇو، ئەوا فەرى حەۋەدەيم جار تۆپەكە لەسەر خانەي
پەشەكە دەگىرىسىتەوە! بۇيە قۇمارچىيەكان بەسەر خانە
پەشەكەوە كەلەكە دەبۇون و دوو ھېننە و سى ھېننەي بارى
ئاسايى، بىرى پارەيان تىدا دادەنا، بەو كارەشىيان، زيانىكى
فرەيان دەكىرد.

بەلام من، پالنەرىيەكى سەركىشىي جىاوازم ھەبۇو! ئەوە
بۇو دواى ئەوەي خانە سوورەكە حەوت جار لەسەر يەك
براوه بۇو زىاتر و زىاتر خۆم بەو خانە سوورەدا ھەلۋاسى
و پىشتم پى بەست! خۆيىشم پىيم وايە ئارەزۈمى خۆدەرخىستان
دەستى بۇو لەو سەركىشىيەمدا. خۆم بە سەركىشىيەكى
بىسىرۇبەر دادەنا و دەمۇيىت سەرنجى خەلکەكە بۇ خۆم
پابكىشىم! ئاخۇ ئەمەم ھەستىيەكى نامۇ نەبۇو؟

ئىستايش لەبىرم ماوە، كە چۇن لەناكاو تىنۇوپىتىم بۇ
سەركىشى، بىرۇھۇشمى داگىر كىرىبۇو. رەنگە نەفسى
مرۆغ دواى ئەوەي ئەو ھەموو ھەستىارىيانە لەخۇ دەگرىت،
تىنۇوپىتىيەن ھەر نەشكىت و نەشكىت! بۇيە توند و توندتر
دەبىت و تاكۇ خۆى بە ئەۋپەرى ماندووبۇون دەگەيەنىت.
درق ناكەم ئەگەر بلىم، ياساي قومارەكە رىي پىيم بىايە، ئەوا
..... ٥٠٠٠ فلۇرینەكەم بەسەر يەكەوە، لە يەك خانەدا دادەنا و

بى ھىچ گۈپپەدانىك ئەو سەركىشىيەم پىيەوە دەكىدا!
خەلکەكەي دەرۇبەرم پىكەوە ھاواريان دەكىد، كە ئەوەي
دەيىكەم، سەركىشىيەكى ئاشكرايە و شىتىيە، چونكە خانەي
پەنگە سوورەكە ئەوە چواردە جارى بەرۇدايە براوهەي!
پياوهەكەي تەنيشتم وتى، "ئەم بەرېزە تاكۇ ئىستا
..... ١٠٠٠ فلۇرینى بىردووهتەوە."

فیودور دوستویفسکی

منیش هەر کە ئەو قىسىمە ئەوم بىست، كتوپىر بەئاكا
هاتمه وە. لە خۆم پرسى، "چۈن... چۈن؟ بلىي تەنبا بە يەك
شەو ۱۰۰۰۰ فلورىنم بىرىتىۋە؟ بەلام... خۇ خۇيىش لەوە
زىاترم پېتىست نىيە!"

لەناكاو ھەموو پارەكانم بە چىنگ كۇ كىردىوە و خىستە
گىرفانە كانمەوە و دەستم بە دەستەي پارەكانى تردا گىرا، تا
بىزانم ئەوانىشىم پى ماوە؟

ئەمجا بەپەلە لە گازىنۇكە چۈومە دەرەوە. كە خەلکە كەيش
منيان بەو شىوه يە و بە گىرفانە لئاوساوى و پېر لە گورزەي
پارە و تۆپەلە پارەي گرمۇلە كراو و گىرفانى قورس بە پارە
زىپەكانەوە بىنى و بىنیان چۈنچۈنى بەدەم لە تىردا نەوە
لە بەر قورسىي گىرفانە كانم بەھەلە داوان چۈومە دەرەوە،
كە وتنە پىكەنин! پىيم وا بىت كىشى ئەو ئالتوونەي من لە
گىرفانە كانمدا ھەلم گرتبوو، خۇى دەدا لە نىيۇپاوهندىك
*نىيۇپاوهند: قورسايىي دەگاتە نزىكەي ھەشت كىلوگرامىك.
ناوبەناو خەلکىك دەستىيان بۇ درىيىز دەكرىم و تەوقەي
بىردىنەوە يان لەگەل دەكرىم و منیش دەستم دەبرى، چەندىم بە
دەستەوە بەباتايە، پىيم دەدان!

لە دەركاى گازىنۇكەدا دوو جوولەكە منيان وەستان
و پىيان وتم، "تۆ كەسىكى ھەر زۆر سەركىشىت! تۆ
سەركىشىت! بەيانى زوو سەفەر بىكە و ئىرە جى بەھىلە! ئەگەر
وا نەكەيت، ئايە ومايەت دەدۇرىنىت..."

منیش گويم پى نەدان. دنيا تارىك بۇو و رېڭەي رېزە
داربەررووه كان فەرە تارىك و ئەنگوستە چاۋ بۇو. دوورىسى
نىوان من و ئوتىلەكە، نىوه فرسەخىك دەبۇو. منیش كەسىك
بۇوم، ھەر لە مانالىمەوە لە دز و رېڭەر سلم نەكربۇوهو
بۇيە بەو شەوە تارىكەيش، تۈوشى دلەپاوكە نەبۇوم.

ئەمجا بىريش نەماوە بەدەم رېيە بىرم لە چى دەكرىدەوە!
رېڭەيش چۆلۈھۆل بۇو، بەلام بىرمە ئەو بىردىنەوە يەم ج
چىزىكى پى بەخشىم. ئەو چىزە، چىزى سەركەوتىن و زالبۇون
بۇو، چىزى بە توانابىي خۆم بۇو. نازانم ئەوهى ئەو ساتانە
بىرم لى دەكرىدەوە، چۈنچۈنى بۇتان بىگىرمەوە! بىركرىدىنەوە
لە پاولىين، سەرومپە لە مىشكىمدا بۇو. بىرم ھەر بەلاي چۈونم
بۇو بۇ لاي ئەو، بەلام ھەرچىم دەكرىد، بىرم نەبۇو ئەو چىي
پى وتبۇوم. ھۆى چۈنىشىم بۇ گازىنۇكە نەدەزانى.

ھەمۇو ئەو ھەستانەی سەھات و نېويىك بەر لەو كاتە
مېشكمى ئاخنېيۇو، بۆم بۇونە بەشىك لە راپردوویەكى
بەسەرچوو، چونكە ھەمۇو شتەكان سەرلەنۈي دەست پى
دەكەنەوە.

لەوسەر و كوتايىي پېگەي پىزە داربەپرووەكان، ترس داي
گرتم.

بە خۆم وت، "باشە ئەي ئەگەر لەم رېئىه چۆلۇھەولەدا
منيان كوشت و پارەكانيان بىردىم بۆخۇيان و دىزييان... چى؟"
ھەنگاۋ دواى ھەنگاۋ ترسەكەم گەورەتر دەبۇو! ھەر بە
ناو رۆيىشتىن بۇو، دەنا ھەر لە لۆقەكردىن دەچوو! لەناكاۋ
پۇوكارى ئوتىلەكەمان بە رۇوناكى لېمەوە دەر كەوت! رۆشن
بە ھەزاران رەنگ! سوپاس بۆ خوا... ئەوا گەيشتىم.

بەسەر پلىكانەكاندا سەر كەوتىم. رۆيىشتىم تا گەيشتىم
ژۇورەكەم، كتوپىر دەرگاڭا كەيم كردىوە و دەرپوانم ھېشتىا پاولىن
لە ژۇورەكەمدا و بەديار مۆميڭى داگىرساوهو دانىشتىووھ و
دەستى لەسەر دەست داناوھ!

بەسەرسوورپمانىكەوە سەرنجى دام! بىڭومان لەو ساتەدا
رۆخسارم نامۇ بۇو بەلاي ئەوھوھ.
منىش لە بەردىمىدا وەستام و ھەمۇو پارەكانم ھەلپاشتە
سەر مىزەكەي بەردىمى ئەو.

بهش پازدیم

کاتیک پاولین ئەوهى بىنى، ئەبلەق بۇو! نە توانىي بجولىتەوە
و نە لەسەر كورسييەكەي خۆيشى جوولەي كرد!
منىش دوايىن سەفتەي پارەم لە گىرفانم دەرھىتا و ھاوارم
كىرىد، ”..... فەرنەنكم *مەبەست لەم فەرنەنک، فەرنەنکى زېرىنە
و بۇ ئەوهى نرخەكە بە فەرنەنکى ئىستا بەراورد بىرىت،
دەبىت ئەو ژمارەيە كەرەتى ٥٠ بىرىت، تاكۇو بىزانرىت چەند
فەرنەنکى ئەم سەرددەمەي بىردووهتەوە، كە دەيىكىردى يەك
ملىقۇن فەرنەنکى ئىستا، بىرددەوە!

كۆمەلە پارە ھەلپىزاوەكە ھەموو پۇوي مىزەكەي
داپۆشىبىوو! منىش نەمدەتowanى چاوانى لەسەر ھەلبىگرم. جارى
وايش بۇو، لەۋى بۇونى پاولينىشىم بىر دەچۈوهە!
منىش دەمىك پارەكانىم سەفتە دەكىردى و دەمەنلىكىش پارە
زېرىنەكانىم، كۆمەل دەكىردى. جارىكى تىريش پارەكەم تىك
و دەدايىهە و دەكەوتىمە هاتوچۇ بە ھەنگاوى پانۇپۇر بە
ژۈورەكەدا و نوقمى دالىغە بۇوبۇوم! دىسان دەچۈومەوە
بەر مىزەكە و دەكەوتىمە ژماردىيان، ئالەو كاتەدا بەئاگا
دەھاتىمەوە.

ئەمجا كتوپر رۇوم لە دەرگايى ژۈورەكە كەردى و كلۇمم
دا. ئەمجا دەگەرامەوە بەر جانتا بچۈوكەكەم و دەكەوتىمە
دەلەپاوكى!

لەناكاو بىرم كەوتەوە پاولينىشىم لەگەلدايىه و لىيم پرسى،
”ئاخۇ پىويستە ئەم پارەيە بخەمە جانتاكەوە و ھەلى بىگرم
بۇ سېھىنى؟“
تا ئەو كاتەيش، پاولين لە شوينى خۆى نەجوولابۇو،

بەلام چاوى لى نەدەتروووكاندەم. رو خسارى شىوازىكى هىننە
نامۇ بۇو، كە ئاسوودە نەبووم بە بىينىنى. بەدرويشى مەگرە
كەر بلىم، رق و كىنهى تىدا دەخويتىرايەوه.
بەپەلە چوومە نزىكىيەوه و وتم، "پاولىن، هائەوه ۲۵۰۰۰
فلۇرىن. كە ئەو بىرە ۵۰۰۰۰ فەنك و شتىكە، بىگە و سېھىنى
بىدەوه بە چەروچاوىدا."

كەچى ئەو هيچ وەلامىكى نەدامەوه! منىش لەسەرى
رۇيىشتەم، "ئەگەر دەشتەوەيت، سېھىنى خۆم بۇى دەبەم...
ئاخۇ دەتەوي خۆم بىيەم؟"

لەناكاو داي لە قاقاي پىكەنин، ماوهىيەكى فەريش پىكەننى!
منىش بە سەرسامىيەكى تىكەل بە ئازارىكى توندەوه لىتىم
دەپوانى! پىكەنинەكەي هەر لەو پىكەنинە دەچوو، كە جاران و
بەم دوايىيانەيش بە من پىتىدەكەننى، كاتىك باسى خۆشەويسىتىنى
خۆم بۇ دەكەرد و سۆزى خۆم بۇ دەر دەپرى.

دواتر جلەوى پىكەنинەكەي خۆى كەرد و بروڭانى يەك
هىننانەوه و روانىنىكى بىزاركەرانە لىتى روانىم و بە رق و
كىنهوه پىتى وتم، "پارە لە تۆ وەر ناگرم!"
منىش هاوارم كەرد، "ئەوه چۈن دەبىت؟ چى رۇوى داوە?
لەبەرچى... پاولىن؟"

پاولىنىش وتنى، "بەبىن هو، پارەي كەس وەر ناگرم!..."
منىش هەلم دايە، "بەلام ئەو بىرەپارەيەي بە تۆى دەدەم،
وەکوو ھاۋپىيەك بۇ ھاۋپىكەي خۆى دەيکەم. من ئامادەم
لەپىتناوى تۆدا ڦيانم بىبەخشم!"

ئەويىش جۆرىتكى وا لىتى روانىم، هەر وەکوو ئەوهى
بىبەويىت خۆى بە ناخىمدا بىكەت و بىبەويىت بىزانتىت لەويىشدا
چى دەگۈزەرىت؟ ئەمجا كەمە پىكەنинىكى كەرد و وتنى، "تۆ
پىاۋىيەكى بىدە و دەست كراوه و بەخىندەيت، بەلام دۆستەكەي
دى جرييو - كە منم - ئەوه ناهىننەت ۵۰۰۰۰ فەنكى پى
بىبەخشرىت!"

منىش وەکوو كەسىكى ماندوو دوام و وتم، "پاولىن، تۆ
چۈن پېرىشى دەكەيت بەم شىۋەيە من بەدوينىت؟ ئاخىر خۇ
من دى جرييو نىم!"

ھىننە تۈورە بۇو، چاوانى گىرى لى دەبۇووه و ھاوارى
كەرد، "من رقىم لىتە!... بەلى!... من لە دى جرييو زىاتر
تۆم خۆش ناوىت!"

فیودور دوستویفسکی

ئەمجا پوخسارى خسته نیتو ھەردوو دەستىيەوە و تۈورەبىي و شېرەبىي پىيە دىيار بۇو، منىش بەرەو ئەو تەكاش دا و لەئامىزىم گرت، ئەوسا ھەستم كرد لە ئامادەن بۇونى مندا، شتىكى لىنى ۋۇوداوه، چونكە ئەو خۆى بۇ رەكىف نەدەكرا و بە گريان و ھەلچۈونەوە وتسى، "دەى، تۆيىش بىڭىرە! تۆيىش ئەوەت دەۋىت؟ تۆيىش ھەر وەكىو ئەو دى جريوھ، بەو ٥٠٠٠ بىڭىرە!"

منىش باوهشىم پىيەدا كرد، دواتر دەستەكانى و ئەمجا قاچەكانىم ماج كرد. ئەمجا لە بەرامبەرىيدا چۈومە سەر ئەزىز و كېنۇوشىم بۇ بىردا!

تۈورەبۇونەكە بەرى دا و دەستەكانى خستە سەر شام و كەوتە پىيەدا روانىنەم و ھەر وەكىو ئەوھى بىيەۋىت شتىك لە پوخسار مدا بخويىتىھە! ھەرچەند گوئىشى لىيم گرتبۇو، بەلام پىيە دىيار بۇو كە هيچى نەدەبىست، لەوانەى من دەمۇت. خەم و پەزارەيش بە رۇوييەوە دىيار بۇو و لەوە دەچۈو دالغە بىردىتىھە! بۆيە منىش ترسىملىنى نىشت و خەمى ئەوھەم بۇو شىيت بىيىت! ئاخىر بلىدى ئەمە خۆى بىيىت، كە ئاوا بە خويىمەوە دەنۇو سىنېت و بەسۇزەوە لىيم دەپوانىت و بىزەيەكى ئاسوودەبۇون نىشتۇوەتە سەر لىوانى؟

لەناكاو پالىكى پىيە نام و لە خۆى دوور خستەمەوە، ئەمجا كەمىك رەش داگەپا و كەوتەوە ھەلرۇانىن پىيەدا. كەپەر دەستەكانى گىتمەوە و دەستى كىرده قىسە كىردن، "تۆ منت خوش دەۋىت... وانا؟ لەسەر ئەوھىيش سەر وەمەت، لەبەر من بچىتىھە بەگىز بارقۇندا!"

ئەمجا وەكىو ئەوھى بىرەوەرەيەكى پىكەنинەينى بە بىردا هاتىتىھە، لە قاقايى پىكەنинى دا! گريان و پىكەنинى تىكەل دەكىردى!

لە بارودۇخىتكى وادا، دەبۇو من چى بىكەم؟
خۆيىشە ھەزابۇوم!

بىرمە ئەو كەوتە قىسە كىردن بۇم، بەلام من شتىكى ئەوتۇرى لىنى تىنەگە يىشتىم. قىسە كانى لە بىزپەكاندىن دەچۈون! بىلمە بىلمە كەى، لەوە دەچۈو، كە بەخىرايى شتىكىم بۇ بىگىرەتىھە. ناوهناوه بىلمە بىلمە كەيىشى بە قاقايى پىكەنин دەپچىرى. ئەمە واى لە من كىرد، كە ترسىملىنى بىنىشىت.

ئەمە يىشى دەوت و دەوتەوە، "نەخىر، نا، تۆ فەرە نىانىت!"

نیانیت! فرهیش دلسوزیت بق من.

دهستی خسته و سهر شام و لینی بوانیم و دووباره
کرده و، ”تۇ منت خوش دهويت! تۇ منت خوش دهويت!
لەمه و دوايش هەر لە سەریشى سەرۆمە دەبىت.“

منیش چاوم لە چاوانى بېرىپۇو، چونكە ھەرگىز بەو
نیانى و سۆز و خۆشۈستەنە نەمبىنېپۇو. ھەرچەند ئەو
دەبىزركاند، ئائە وەتا ھەست بە خۆشەویستىي من دەكت.
كتوپر بزەيەكى فيلبازانە چووه سەرلىوانى و دواتر لەبارە
بەریز ئاستلىيە دوا. وا كەوتە قىسىملىكىن لەبارە بەریز
ئاستلىيە و بىئە وە بىيرىتە دوا، بەتايبەتى كەمىك پېش ئىستا،
ئەو كاتەي بەنياز بۇو لەبارە شتىكە وە قىسىم بق بکات،
بەلام من نەمتوانى بزانم لەبارە چ شتىكى دىاريکراوه وە
دەدويت، بەلكۇو من پېيم وا بۇو ئەو لاقدىتىي پى دەكت.

زووزۇو پاولىن دەيىوت، كە لەزىر پەنجەرە كەدايە و
چاوه روانە. رەنگە منیش لەوە ئاگادار نەبووبىتىم، لەوە كە
لەزىر پەنجەرە ژۇورە كە مدا چاوه روانە.

ئەمجا و تى، ”بەلى! بەلى! ئەو لەزىر پەنجەرە كەدايە.

بىكەرە و بروانە. ئەو خۆيەتى!

ئەوەي و ت و بەرەو پەنجەرە كە پالى پېيە نام. ھەر كە
بەرەو پەنجەرە كە بۇومە و، داي لە قاقاىي پىكەنېنىكى شىتانە.
منیش ھېشتا نزىكى بۇوم، بۆيە خۆى فرى دايە باوهشمە وە
و دوو باسکى لە ناوقەدم ئالاند.

لەناكاو و تى، ”سەفەر دەكەين! لە سېبەينى زووتر نىيە،

سەفەر دەكەين!

ھەرچەند بىريشى بلاو بۇو، بەلام درىژە دايە،
”خۆيىشمان دەگەيەننە نەننە، و تەنچى؟ پىتەچىت لە بەرلىن
پىيى بگەينە و بىبىنەن. ئاخۇ ھەركە لەوى بىانبىنەت، تۇ
پىيت وايە چىمان پى بلىت؟ ئەي ئاخۇ بەریز ئاستلىيە بق
بەدەم قاقاىي پىكەنېنە و تى، ”خۆ ئەو بەریز ئاستلىيە بق
خاترى من خۆى لە شاخى شلانگن بىرگە وە بەر ناداتە وە!
لە سەرەي روپىشت، ”گۈي بگەرە، دەزانى نىازى بۇو ھەينىي
داھاتوو بق كۈي گەشت بکات؟ وا بەنياز بۇو بىروات بق
بەستەلەكى باکوور، تاكۇو لەوى خۆى بە لىكۆلىنە وە
زانستىيە وە خەرىك بکات. منىشى باڭھېشتى ئەو گەشتەي
خۆى كرد. ها... ها! دەيشىوت ئەگەر ئەورۇپايسىيەكان

فیودور دوستویفسکی

نه بونایه، ئەوا ئىمەی پوس فىرى هىچ نەدەبۇين، چونكە ئىمەی پوس بەكەلگى هىچ نايەين. بەلام ئەوه دەزانىت، كە خۆى لە خۇيدا پىاوېتكى نيان بۇو؟ دەيىوت كە بلانش... خۆشەويىستى... نازانم چىي دەوت... ئەمەيانى جۆرىك وت، وەكۈو ئەوهى نەزانىت بلېت چى! ھەزار و داماون! بەزىيم پىياندا دىتەوه. ئاي... چەندە بەزەيىم بە نەنیشدا دىتەوه! گوئ بىرە، ئاخىر چۇن بۇت دەكرا دى جريو بکۈزىت؟ ”ئەجا بەپىكەنینەوه و تى، “تەنانەت بارۇنىشت بۇ نەدەكۈزرا!

ئاي ئەو پۇزە لەگەل بارۇندا چەندە پىكەنینەين بۇويت! ئەو پۇزە لەسەر كورسىيەكەي خۆمەوه، لىم دەپوانىن. كاتىك تۆم نارد بۇ لاي ئەو. ئاي... كە پىيى ناپەحەت بۇوى!“ ويسى قاقاى پىكەنینەكەي بشارىتەوه و لەسەرلى رۇيىشت، ”ئاي منىش چەندە پىكەنیم! ئاي كە پىكەنیم!“

لەناكاو ماچى كردىمەوه و نووساندى بە خۆيەوه! بە سۆزىكى زۇر گەرمەوه پۇومەتى بە پۇومەتمەوه نووساند. واى كرد بىرم لە هىچ نەدەكردىمەوه و هيچىشم نەدەبىست! تووشى سەرەگىزە بۇوبۇوم، كاتىك بەئاگا هاتمىمەوه، سەعات دەوروپەرى 75 بەيانى بۇو، تىشكى خۇر لەنیو ژۇورەكەدا بۇو. پاولىن بەتەنیشتمەوه دانىشتىبۇو و چاوى بە دەوروپەرى خۇيدا دەگىتىرا، ھەر وەكۈو ئەوه بۇو بىرى بلاوى خۆى جارىكى تر كۇ بکاتەوه.

دەمىك نەبۇو ئەويش لە خەو ھەستابۇو. بە چاوانى ئەبلەقەوه لە كۆمەلە پارەي سەر مىزەكەي دەپوانى! لەبەر خۆيەوه و تى، ”سەرم قورس بۇوه و دەئىشىت.“ منىش ويسىتم دەستى بىرم، بەلام نەيەيشت. لەسەر قەنەفەكە ھەستام، خۇر لە بەرزبۇونەوهدا بۇو. بەرەبەيان بۇو و باران بارىبۇو.

پاولىن لە پەنجەرەكەوه نزىك بۇوه و كردىمەوه. ئەجا بەسەر پەنجەرەكەدا نووشتايمەوه، بى ئەوهى گوئ لە من بىرىت و ھەر سەيرىشىم بىكەت، چەند خولەكتىكى پى چوو. بىرۇكەيەكى تۈقىنەر بە مىشكىمدا گۈزەرى كرد، ئاخۇ دەبىت چى روو بىدات؟ ئاخۇ كوتايىيەكەي چۇن بىت؟ لەناكاو پاولىن پەنجەرەكەي جى هيىشت و رووى لە مىز و پارەكە كرد. بە رق و كىنەيەك، كە لىيەلەرەي پى خىستىبۇو،

وٽى، ”دەى، هەر ئىستا ئەو ۵۰۰۰۰ فەنگەى خۆم بەھرى!“
منىش وتم، ”ئەوھ چىتە، پاولىن؟ دىسان چىرقەكەت
دەست پى دەكەيتەوھ؟“

ئەویش ھەلى دايە، ”ئەویش... گەر بىرت نەگۈرىيىت! ھا
ھا! خۆ رەنگە پەشىمانىش بۇوبىتىتەوھ.“

ئەو ۲۵۰۰۰ فلۇرینەى دويىنى شەۋ ژمارىدبووم و دەستەم
كىرىبىوو، ھىشتا لەسەر مىزەكە بۇو. منىش دەستم دايە ئەو
سەفتە پارەيە و دەستم بۆى درېڭ كرد.

پاولىن پارەكەى وەر گرت و لىتى پرسىم، ”ئىستا ئەم
بېرەپارەيە ھىي خۆمە، وا نا؟ ئەى وا نىيە؟“

منىش وتم، ”ھەر لە سەرەتاوه ئەوھ پارەي خۆت بۇوە.“
ئەویش پارەكەى كېشا بە سەرۇچاومدا و بەو ناوەدا بلاو
بۇوھوھ و پىتى وتم، ”زۆر باشە، كە وا بۇو، ھەر ئىستا ئەو
چەند ھەزارەي خۆت بېھوھ!“

ئەمجا بە راکىدىن لە دەرگاكەوھ چۈوه دەرەوھ.

منىش ھەرچەند نەمدەزانى ھۆى ئەو شىتىبۇونە كتوپرەي
چى بۇو، بەلام ھەر زۇو تىگەيىشتم كە لەو ساتەدا ژىرىيى
خۆى لەدەست داوه! ئەوھ راست بۇو كە لە مانگىك
لەمەوبەرەوە نەخۆش بۇو و ئىستايىش ھەر نەخۆشە، بەلام
ئەى ئەم ھەزاندىن و ھەلچوونە چى بۇو، كە بەسەريدا ھات؟
بەلام بلىي نەفسىم شىكاندىيىت و سووكايدەتىم پى كىرىيىت؟
بلىي پىتى وا بىت كە منىش بەو بىرى ۵۰۰۰۰ فەنگەى
دەيدەمى، وەكىو دى جرييوى لەگەل دەكەم؟ لە كۆل خۆمى
دەكەمەوھ؟ بەلام شتى لەو جۆرە، ھەر بۇونىشى نىيە... پىتى
وايە لە خۆبایبىوون زىاتر، ھىچى تر نەبۇو، كە ئەوھى پى
كرد! ھەر ئەو لە خۆبایبىوونە يش بۇو، كە نەيەيشت مەمانەم
پى بېھىشىت و بىگە سووكايدەتىيىشىم پى بىكەت. ھەرچەند
رەنگە خۆىشى ھەر بەتەواوى لەو پالنەرەي خۆى بىئاگا
بۇوبىت. ئەگەر شتەكە وا كەوبىوبىتەوھ، ئەوا لەبرىي دى
جرييو، سزاي شياوى منى داوهتەوھ. رەنگە بى ئەوھى
دەستى منىشى تىدا بۇوبىت، ئەو منى بە تاوانبار لەقەلەم
دابىت!

راستە ئەوھى كە رووى دا، لە بىزىكەندىن بەولاؤھ،
ھىچى تر نەبۇو. ئەوھىش راستە كە من دەمزانى ئەو دەى
بىزىكەننىت، بلىي ئەو نەتوانىت ئىستا لىم خۆش بىت؟ بەلام

فیودور دوستویفسکی

ئەگەر ئەو بۇ ئەمرۆى من راست بىت، ئەى دەبىت بۇ دوينى چى بۇبىت؟ ئەى لەبارەى دوينىو چى؟ نەخۆشى و بىزركاندەكەى هىنندە بەتىنوتاونبو، تاكوو نەزانىت چى بىكەت، لەو نامەيەى دوينى دى جىريو، كە بۇ منى هېتابوو. كە وا بۇو، خۆى دەيزانى چى دەكەت. منىش بەپەلە ئەو پارانەى مابۇونەوە، كۆم كەرنەوە و بەگرمۇلەيى لە ژىر پشتىيەكەم خىست. پۇشەرەكەيشم بەسەردا كىشايمە. ھەر دواى ۱۰ خولەكىك، دواى دەرچۈونى پاولىن، منىش چۈومە دەرەوە.

لىم پۇون بۇو كە دەچىتەوە بۇ مالى خۆيان. ويستم بەدرىيەوە و بىن چىرپە خۆم بىكم بە شوقەكەياندا و ھەوالى تەندروستىي پاولىن لە كارەكەرەكەى بېرسىم، سەرسام بۇوم بەوهى كارەكەرەكەى پىسى وتم، كە هيشتا خاتۇونەكەى خاتۇونەكەى لە من بېرسىت.

منىش بە كارەكەرەكەيم وت، "خۇ ئەو كەميك لەمەوپىش لە مالى من هاتە دەرەوە! ھەر وا ۱۰ خولەكىك دەبىت. ئەى ئاخۇ پۇوى لەكۈى كەرىبىت؟"

كارەكەرەكەيش بە چاۋىكى بەگلەيىيەوە سەيرىكى كىردىم. ھەر لەم كاتەيىشدا چىرۇكەكە بەنیو ئوتىلەكدا دەسۈورپايدە و نىشتەنىيان بە گوئى يەكتىدا دەيانچىرپاند.

لاى ژۇورى سەركارى خزمەتكارانەوە پېيان وتنىن، كە لە سەعات آى بەيانىدا و بەزىر پىزىنەى بارانەكەدا، بەراڭىدىن چۈوهە دەرەوە و بەرەو ئوتىلى ئىنگلتەرە بۇوهەوە.

بە قسەكانىاندا دىيار بۇو، كە زانىبۇويان شەھى دەردووى لاي من رۇز كەرددەوە!

ئەمجا كەوتبۇونە گىرمانەوە چىرۇكەكانى بەنەمالەي ژەنەپال. دەشىيانزانى كە دوينى، ژىرىسى لەدەست دابۇو و هىنندە گىريابۇو، كە ھەموو نىشتەنىيانى ئوتىلەكە پېيان زانىبۇو! بەو بۇنەيەوە ئەوهېشىان وتبۇو، كە نەنى دايىكى ئەوە! لە شارى مۆسکو يېشەوە بەتاپىتى بۇ ئەوە ھاتبۇو، كە نەھېلىت كورەكەى مادمۇزىل دى كۆمىنگ مارەي بىكەت و بىكەتە ھاو سەرە خۆى.

ئەگەر بەقسەيىشى نەكەت، لە میراتىي خۆى بېبەشى دەكەت! ژەنەپالىش داواكەى ئەو دايىكەى رەت كەرددەوە!

و ئەويش له داخى ئەوهدا، هەر بەئارەزوو سامانەكەى بە قومارى رۇلىت دۈراندۇوه! بۆيەش ئەو كارەى كردووه، تاكۇو ژەنەرال ھىچ ميراتىيەكى بۇ نەمەنەتەوه!
سەركارى خزمەتكاران بەبىزازىيەوه سەرى دەلەقاند و دەيىوت، "ئاي لەو روسييانە؟"
خەلکەكەيش پىدەكەنин.

سەركارى خزمەتكاران خەريكى نووسىينى لىستىك بۇو و دەيزانى دويىنى شەو من براوهى قومارخانەكە بۇوم.
كارلىش خزمەتكارى ئەو نەۋەمە بۇو، كە منى تىدا نىشتەجى بۇوم، يەكەم كەسىك بۇو، كە پېرۇزبایى بىردىنەوەكەمى لى كىردىم، بەلام بىرى من سەرقالى شىتىكى تر بۇو. هەر زووپىش بەرەو ئوتىلى ئىنگلتەرە چووم.
ئىستايىش بەرەبەيانىكى زووه و بەرېز ئاستلى نايەويت كەس بىبىنەت، بەلام هەر كە زانىي ئەوه منم، هاتە دالانەكەوه. لە جىنى خۆى وشك بۇو و ماندووانە لە منى دەروانى و چاوهپىسى ئەوه بۇو من قسە بىكەم. منىش بەپەلە هەوالى پاولىنەم لى پرسى.
ئەويش كە چاوى لييم نەدەتروو كاند، وەلامى دايەوه، "نه خۆشە!"

منىش پرسىم، "كە وا بۇو، ئىستا لاي توپىه؟ ئەرى؟"
ئەويش وەلامى دامەوه، "بەلى، لاي خۆمە."
پرسىم، "ئاخۇ... ئاخۇ بەنيازىت لاي خۇت بىھەيلەتەوه؟"
ئەويش وتى، "بەلى."
منىش وتم، "بەرېز، ئەوه دەبىتە مايەى ئابرووچۇون، كارى لەو جۆرە مەحالە. ئەمجا ئەو هەر بەراسى نەخۆشە، ئەى تو سەرنجى ئەوهت نەداوه؟"
ئەويش وەلامى دايەوه، "بەلى، زووتر خۆم پىيم وتىت كە نەخۆشە. ئەگەر زووتر نەخۆش نەبووايە، شەوى راپىدووپىش لاي تو نەدەمايەوه."

منىش پرسىم، "بۆچى توپىش ئەوهت زانىبىو؟"
ئەويش وەلامى دايەوه، "بەلى، لە كاتىكدا دەبۇو شەوى پىشۇوتىرىش، لاي من بىمايەتەوه، دوى شەويش دەبۇو

* لە راستىدا ئەلمانەكان ئەو شىتوازە بەكار دەھىنن.

فیودور دوستویچسکی

بچووایه کن کچه خزمتکی من، بهلام لیبه رئوهی نه خوش بwoo، پیی ون کرد و هات بق لای تو.“
منیش وتم، ”که وا بoo پیرقزباییت لی دهکم، ئهی ئاستلی بپییز. ئیستا شتیکت بیر هیتامه وه. ئهوه تو نه بعویت دوینی شهو لهزیر پهنجه ره کهی مندا بعویت؟ خاتوو پاولین زووزوو به منی دهوت، که سهیری ژییری ئه و پهنجه ره یه بکه م. هر ئه و کارهی تو، وای کرد ئه و فره به تو پییکه نیت.“

ئه ویش وتم، ”جا شتی وا ده بیت؟ نه خییر، من لهزیر ئه و پهنجه ره یه تودا نه بعوم. من له دالانه که دا ده هاتم و ده چووم، چاوه روان بعوم.“

منیش وتم، ”ئاستلی بپییز، پیویسته ئه و چاره سه ر بکریت.“

ئه ویش وتم، ”ناردوومه دووی پزیشک، خو ئه گه ریش بمریت، خوم ده زانم چونچونی تولهت لی بکه مه وه.“

منیش سه رم لیی سووپ ما!
ئه مجا پرسیم، ”سوپاسکو زارت ده بم، گه ر پییم بلیت مه به است لهم قسیه یه چییه؟“
ئه ویش له منی پرسی، ”راسته ده لین که دوینی ۲۰۰۰۰ تالیرت بردووه ته وه؟“

منیش وتم، ”ته نیا ۱۰۰۰۰ فلورین بوو.“
ئه ویش هلی دایه، ”ئا... ئاو! که میکی تریش سه فه ری پاریس ده کهیت.“

منیش پرسیم، ”له به ر چی؟“
ئه ویش وه کوو ئه وهی کتیب بخوینیتھ وه، وتم، ”چونکه رو سه کان هر پاره پیان هه بwoo، گه شتی پاریس ده که ن...“
منیش پرسیم، ”جا من چ کاریکم له پاریس هه یه؟ له هاوینیشد؟ به پییز ئاستلی، خوت زور باش ده زانیت، که من ئه و کچه م خوش ده ویت.“

ئه ویش وتم، ”به راسته؟ به لام من پییم وایه پیچه وانهی ئه م قسیه یهی تویه! دواتر، گه ر هر لیرہ بمنیتھ وه، ئه وا ئایه و مایه ت ده دوریت! هیندھت پی نامینیتھ وه، تا سه فه ره کهی پاریسیشی پی بکهیت. دهی، خوات له گه ل. من لیم روونه، که هر ئه مرق گه شتھ که ده کهیت.“

منیش وتم، ”زور باش، خوات له گه ل. ئه ویش بزانه که ئه و گه شتھ ناکه م. که می بیر له ویش بکه وه، که لیرہ

بەدواوه روو دەدات! دواجار ژنه‌رالىش چىرقىكى پاولىن بە شاردا بلاو دەكتەوه."

ئەويش وتى، "بەلى. بە هەموو شاردا بلاو دەبىتەوه.

پىم وايە ژنه‌رال لەمە ناكات، ئەو شتگەلىكى تر سەرقالى كىردووه و بېرىھۆشى گرتۇوه. دواجار خاتوو پاولىن مافى خۆيەتى، كە كويى پى خوش بۇو، لىيى بەينىتەوه. خۇ رەوايە بلۇم، كە خىزانەكەيشى بۇونى نەماوه."

كاتىك بەرپىز ئاستىلەم جى هيشت و گەرامە دواوه، بېرىك بەو بېوابەخۇبۇونەى كە لە قسە كانىدا دەركەوت و بەوهىشى كە من سەفەرى پارىس دەكەم، پېكەنىم.

لە دلى خۆيىشىدا وتم، "ئەو بەنيازىشە ئەگەر پاولىن شتىكى لى بىت، يان بەرىت، شەرەشىرم لەگەل بکات و بەمکۈزۈت. بە خوا باشە!..." سويند دەخۇم من بەزهىيم بە پاولىندا دەھاتەوه.

لە راستىدا ئەوهىش بەلامەوه سەير بۇو، ھەر كە دەستم بە پارەكان گەيشت و لە كاتى قوماركىرىنەكەيشىدا خۆيىشەوېشىتىي پاولىن لە پلەى دووهمى بېرىھۆشىدا بۇو. ئەگەر بەھەلەدا نەچۈوبىم، بەلام ئەمە ئىستا دەلىم، بەلام ئەوكات ئەو هەستە بەلامەوه روون و ئاشكرا نەبۇو.

ئاخۇ ھەر بەرپاستى من قومارچى بىم؟ ئاخۇ خۆشەوېستىم بۇ پاولىن، ھىنندە سەير و نامق بۇوبىت؟ نەخىر، خوا شايەتى حالە، ئىستايىش ھەر خۆشم دەۋىت.

كە بەرپىز ئاستىلەم جى هيشت، لە ناخمەوه هەستم بە خەم و ئازار كرد. لە كاتى چۈونەوهىش بۇ ژۇورەكەي خۆم، كەوتمە سەرزەنشتى خۆم، ھەرچەندە تووشى نامۇترين و گىلانەترين سەركىشى بۇوم، بەلام بەخىزايى بەرەو لای ژنه‌رال بۇومەوه. بە گەيشتنم، دەرگاكە كرايەوه. گويم لى بۇو يەكىك بانگى دەكرىم. روانىم خاتوو دى كۆمينىگى بىيەڙن بۇو، مادمۇزىل بلانش راي سپارىدبوو، تا من بانگ بکات. منىش خۆم كرد بە شوقەكەي ئەو ژنە گەنجهدا. ئەو دووانە لە شوقەيەكى دووزۇورىدا نىشته جى بۇون.

قاقاى پېكەنىنى مادمۇزىل بلانش لە ژۇورى خەوتىنەكەيەوه دەبىسترا. دەمەنگىش نەبۇو لە خەو ھەستابۇو.

وتى، "ها، ئەوه خۆيەتى؟ وەرە گىل و ھېپ، وەرە! راست دەكەن كە وا تۆ كىيۆيىك پارە و زېرۇزىيۇت بىردووهتەوه؟ بە

فیودور دوستویفسکی

هرحال، زیر کاریگه‌ری فرهی له سه ر من هه یه!
منیش به پیکه‌نینه وه وتم، "به لئی، براوه بوم."
ئه‌ویش لیتی پرسیم، "چه ندت برده وه؟"
وہلامیم دایه وه، "..... ۱۰۰۰۰۰ فلورین."

هله لی دایه، "ئای چه ندت گیلیت! وهره... وهره ژووره وه، با
گوییم له قسنه کانت بیت. که وا بوبو، به ئاره زووی خۆمان
جله و شل ده کهین و ده رقین! وا نا؟"

چوومه ژووره وه. ئه‌ویش لیتی راکشابوو و سه رچه‌فیکی
ئاوریشمی گولرەنگی به سه ره وه بوبو و هەردبوو سه رشانی
خری گوشتنی گەنمپەنگی ناسک و جوانی به ده ره وه بوبو. دوو
سەرشانی هیندە جوان، که مروف له خەونیشیدا نەیدەبىنى!
قوماشیکی تەنک به سه رشانه کانیه وه بوبو، هیندەی تر پیستى
برۇنزا شانه کانی جوان كردىبوو.

که منى بىنى، هاوارى كرد، "کوره کەم، تویش دلت هه یه؟
لە پیکه نینیش نەكە و تبوبو.

منیش پسته‌ی گفتوكوکەی کورنیم بۆ تەواو كردو وتم،
"يان شتیکی تر..."

کەوتە زۇرېلىيى و وتى، "دەبىنيت! دەبىنيت! ئا... ئە و
گوره ویيانەم بۆ بىنە و لە پیتىشمى بکە! لە دواجاردا ئەگەر
زۇر گىل نەبۈويتايە، لەگەل خۆم دەمبىدیت بۆ پاریس خوت
ئاگادارىت کە له سه ر سەفەرى ئه‌ویم."

منیش وتم، "ھەر ئىستا و وا بە خىرايى؟"

ئه‌ویش وہلامی دایه وه، "ھەر دواى نیوسە عاتىکى تر."

لە پاستىشدا شتە کانی خۆی پىچابووه و جانتاکان
ئامادە كرابوون. ماوهىك بوبو قاوه كەيشم خواردبۇووه.
ئەمجا پىيى وتم، "ئەگەر بتە وييت، پارىسىش دەبىنيت. پىيم
بلى، وشەی پەروه رەكار واتاي چى دەگەيە يەنەنیت؟ ئای
چەندە گىل بوبوم، ئە و کاتانەی منالانم پەروه رە دەكىردا!
ئەرى ئە و گوره ویيە كانم له كويىن؟"

پىيە بچووکە ناسکە جوانە کانی دەر خست و وتى، "ئەرى
ئەی تو گوره ویيە كانم بۆ لەپى ناكەيت؟"
دوو پىيى گەنمپەنگی تەنک، ئە و تىكچوون و نارېيکىيە لە

* "کوره کەم، تویش دلت هه یه؟ يان شتیکی تر..." گفتوكوکەيە كى نىتو
شانۇگەریي بېرىزى كورنیي شانۇنۇو سە.

پىيەكانى تردا دەبىزرا، بەو پىيانەى ئەوهە نەبوو!
منىش بەپىكەنинەوە گۈرەويىھەكانم لە پىيەكانى ھەلکىشا،
ئەويش كە لەسەر سىسىھەكە دانىشتبوو، دەيىوت و دەيۇتەوە.
لىلى پرسىم، "ئى، گەر لەگەل خۆم توپىش بىرىد، چى
دەكەيت؟"

يەكەم شت، ۵۰۰۰۰ فەنكم، ھەر لە فەنكىفورت دەدەيتى،
ئەمجا دەرقىن بۇ پارىس، ئىدى لەۋى پىكەوە دەزىن. ھەر لە
رۇزى نىوەرۇدا ئەستىرەكانى پىشان دەدەم! ژنگەلىكت پىشان
دەدەم، كە لە ژيانىدا نەتىيەن! گۈى بىرى...

منىش ھەلم دايە، "جا باشه گەر ھەر ۵۰۰۰۰ فەنکەكە
بىدەم بە تۆ، چى بۇ خۆم دەمىننەتەوە؟"

ئەويش وتى، "ئەى ۱۵۰۰۰ فەنکەكە ترت بىر
چووەتەوە؟ دواجار منىش بەوە رازى دەبىم، يەك-دوو
مانگ لەگەلتىدا بىتىمەوە! ئەى ئەويش دەزانىت، كە لە دوو
مانگەيشدا لەسەر ئەو ۱۵۰۰۰ ئى تىريش پىك دەكەوين. من
كىزۆلەيەكى نىانم و ھەوالى داھاتوو يىشت ھەر ئىستا دەدەمىن.
ئەويش بىر نەچىت، كە ئەستىرەكانىشت پىشان دەدەم!"

منىش بەسەرسۇورمانەوە پرسىم، "جا شتى لەو جۆرە
دەبىت؟ لە دوو مانگدا، لەسەر ھەموو شتىك پىك بىيىن؟"
ئەويش ھەلى دايە، "ئاخۇ ئەوە تۆ دەتسىننەت؟ ئاي كە
بەندەيەكى خراپىت! ئەى ئەوە نازانىت كە يەك مانگ لە
ژيانى لەو جۆرە، ھەموو تەمەنت دىننەت؟ يەك مانگ و لافاو
ھەلددەستىت! بەلام لەوە ناچىت تۆ لەو بىگەي! دەى... دەى...
برۇ بە پىي خۆتەوە! تۆ ئەوە ناھىننىت و شايىستەي ئەوەيىش
نىت! ئاي... ئەى بەنیازى چىت؟"

منىش لەو كاتەدا خەرىكى لەپىكىرىدى تاكى دووھمى
گۈرەويىھەكەي بۇوم، بەلام من خۆم بۇ نەگىرا و پىتىم ماج
كىرد. ئەويش لاپىي كىشا بە دەمۇچاومدا و كىشايمە. دواتر
دەرى كردىم..."

بە دەنگى بەرن، پىيشى وتم، "ئەها... پياوه لەلەي منال
پەروەردەكارەكە... گەر خۆت ويسىت، ئەوا چاوهپروانتم...
دواي نيوسەعاتى تىريش سەفەر دەكەم."

منىش گەرامەوە بۇ ژۇورەكەي خۆم و، تۈوشى سەرەگىزە
بۇوبۇوم.

لە دلى خۆمدا وتم، خۆ ئەوە گوناھى منى تىيدا نەبوو، كە

فیودور دوستویفسکی

ئەو پاره‌کەی دایه‌وه بە چروچاومدا. له و ئیواره‌یه‌وه بەریز ناستلی لە من بە باشت زانى! هېشتا بېتىك پاره لەسەر زەوييەكە كەوتبوو، كە دەركا كرايە‌یه‌وه و بەریوه‌بەرى ئۇتىلەكە هاتە ژوورەوه - ئەويىك كە جاران چارەرى نەدەويىستم و نەيدەويىست بىشمەنلىق - داوايلى كىردىم شەتمەكە كامن بگۈيىزمەوه بۇ نەھۆمى خوارەوه و له و شوقە قەشەنگەدا نىشته‌جى بىم، كە ماوه‌يەك لەمەوپىش كۆنت (ك...) ئى تىدا نىشته‌جى بۇو. منىش كەمىك بىدەنگ بۇوم.

دواتر هاوارم كرد، "لىستى خەرجىي ئەو شۆينەم بۇ بىنە، كە باسى دەكەيت. چونكە هەر دواي ۱۰ خولەكى تر، سەفەرى پارىيس دەكەم." لەبەر ئەوهىش ئەوهەم وت، چونكە منىش بە خۆمم وتبۇو، "كورە تۈيىش گەشتىك بەك."

بىنگومان ئەوه لە چارەم نووسرابۇو و چارەنۇوسم بۇو. هەر وايش دەر چوو و دواي چارەكەسەعاتىك، هەر دووكمان، واتا خۆم و مادمۇزىل بلانش و خاتۇونى دى كۆمينگى بىۋەذن، لە فارگۇنى تايىھەت بە خىزانى شەمەندەفرەكەدا بۇوىن. مادمۇزىل لە منى دەرۋانى و پىددەكەنى، جۆرىيەكىش پىددەكەنى، كە فرمىسىك كەوتە چاوانى. دى كۆمينگى بىوهڙنىش بەدەمىيەوه پىددەكەنى. نالىيم له و كاتەدا منىش دىڭىش بۇوم، چونكە له و شەوهە فىرى قومارى كاغەزىن بۇوبۇوم، ژيانم بۇوبۇو بە دوو بەشەوه، بەلام رەنگە ئەوهىش راست بىت، كە بەرگەي پارە ناگىرم. ژىريم لەدەست دابۇو. دوور نىيە ئەوه راست بىت، بەلام خۆم خوازيارى له و زياتر نەبۇوم! لېشىم پۇون بۇو، هەر دى شىۋەكە بگۈرىت.

هەر مانگىكە و دواتر دەكەرېمەوه و ... بەلى، گەر ژىريم بەھەلەمدا نەبات، كارەسات لە هەر دووكمان دەقەومى، لەنیوان من و بەریز ئاستلیدا...! لە كاتىكدا لەگەل ئەو بلانشە ھېرەدا پىددەكەنىم، هەستم بە ترسىيەكى توقىنەريش دەكىرى... بلانش پىكەنинەكەي بىرېيەوه و بە سەر زەنشتەوه هاوارى كرد، "بەلام ئەى تو چىت دەويىت؟ گوايە هەست بە كەرتىي خۇت ناكەيت؟ ئائى چەندە بىمېشىكتى! بەلى! بەلى! هەر ۲۰۰۰۰ فەنكەكە خەرج دەكەين. بەلام خۇ

تؤیش تییدا و هکوو پاشا چکوله که به خته و هر ده زیست! به دهستی خوشم بۆینباخه کهی ملت هلهفه دهدهم، خوشم به هورتنست دهناستینم، تهناهه کاتنیکیش ههموو بره پاره که خه رج ده بیت و تیا ده چیت، جارینکی تر دیتە وه ئىرە و بانکی قوماری رولیتە که سه رله نوی به تال ده کەيتە وه! باشە... ئە و دوو جووله که چییان پى و تیت؟ بویرى و سه رکیشى بناگە و پەسەنن! تؤیش کەسیکی بویر و سه رکیشىت! بۆیە لیت ده وەشیتە و چەندین جار و جار بیت بۆ پاریس و بۆ لای من و پارەم بۆ بیتیت، منیش لای خۆمە و سەرمایه کی ۵۰۰۰ فرهنگیم گەرەکە. ئەوساکە...

قسە کەم پى بېرى و وتم، "ئەی ژەنەپال چى؟"
 ئە ویش هەلی دایه، "ئەی ژەنەپال؟ خوت ئاگادار بۇویت،
 هەموو بەيانییەک ئەم کاتانە دەچووە دەرە و چەپکى گولى
 بۆ دەھینامە وە. ئەم جارەیان ھەر بەئارەززو داواملى کرد
 چەپکیک لەو گولانەم بۆ بیتى، کە ریزپەر و نامۇن بە بىنەرانى!
 جا هەتا ئەو داماوه دەگەریتە وە، بالىدە کەی ھەلفریوە! ئەم جا
 بەراکردن شوینمان دەکەویت! بە چاوى خوت دەبیتیت! ها
 ها... ئە وە فرە به خته و هرم دەکات، فرەیش بە سوود دەبیت
 بۆم. بەریز ئاستى خەرجىيە کەی دەدات..."
 ئا بەم شىوه يە گەشتى پارىسى كرد.

بەش شازدەيەم

نازانم له باره‌ی پاریسه‌وه چی بلیم؟

بینگومان ئهوه له خویدا پیزپه و بزرگاندن بwoo. هه روا
سی هه فته‌یه ک له پاریسدا مامه‌وه، له کوتاییی ئهو سی
هه فته‌یه‌یشدا، ۱۰۰۰۰۰ فرهنگم پیبوو. ته‌نیا و ته‌نیا ئهو
۱۰۰۰۰۰ فرهنگم پی مابووه‌وه، به‌لام ئهو ۱۰۰۰۰۰ فرهنگه‌ی
ترم، به کاشی دایه دهست مادموزیل بلانش.

۵۰۰۰۰ فرهنگیم له فرهنگفورد کرده دهستیه‌وه و
فرهنه‌که‌ی تریشیم له پاریس و دوای سی پوژ دامه دهستی و
هموویم به چه‌ک پی دا و له هه فته‌یه‌کدا کردیه‌وه به پاره‌ی
نه ختینه.

دواتر پیی وتم، "ئهو ۱۰۰۰۰ فرهنگه‌ی لای خوت
ماوه‌ته‌وه، پیکه‌وه خه‌رجی ده‌که‌ین، ئه‌ی لله‌ی ئازیزم" ئاخر
ئهو هه میشه به لله بانگی ده‌کردم.

سه خته مرؤفیکی تری وه‌کوو ئهو گوماناوی و سلکه‌ر به
خه‌یالی هیچ که‌سیکدا هاتبیت! هیندە دهستنووقاو و بیفه‌ر و
وشک بwoo، که هیچ که‌سیکی کۆمەلله‌که‌ی خوی، که مرؤف
بwoo، به و ئاسته‌ی ئهو مادموزیل بلانشه نه‌گه‌یشتبوو.

زور به‌ساده‌یی پیی وتم، که پیویستی بـه و ۱۰۰۰۰
فرهنه‌که‌ی تره که پییم ماوه‌ته‌وه، تاکوو به هۆی ئهو پاره‌یه‌ی
تری منه‌وه، بتوانیت له پاریس نیشته‌جی بیت.

له‌سه‌ری پویشت و وـتی، "ئا ئهوه دواجار له‌سه‌ر پییه‌کانی
خۆم راوه‌ستام و شوینى شاییسته‌ی خۆم گرتووه و بـو
ماوه‌یه‌کی زوریش، که‌سیش ناتوانیت نزرم بکاته‌وه. لانی
کـم پیوشوینى پیویستم بـق ئـمه گرتووه‌تـه بـهـر."

منيش تىرم لە بىينىنى ۱۰۰۰۰ فېنکەكەى ترىشىم نەخوارد
و خۆى كەوتە خەرجىرىدى، هەرگىز جزدانەكەى لە ۱۰۰۰۰
فېنکەكەى من بەو لاوه، ھىچ پارەيەكى ترى لەو بېرى
خۆى بە خۇوە نەبىنىبۇو! بەلكۇو لە بېرى پارەكەى خۆيىشمى
ھەلگرتبوو، جاروبارىكىش نيازپاكانە پىسى دەوتىم، "ئاخىر توچ
پىويسىتىيەكت بە پارەيە؟"

منيش نە وەلام دەدایەوە و نە ھىچ!
لەبەرامبەر ئەۋەيشدا، خانوویەكى خنجىلەي جوانى ساز
دا و كە منىشى بىردهوھ بۇ مالە نوپەيەكەى،
بەدەم گىرائىمەوە بەنیو خانووەكەدا و تى، "بۇوانە پارە
پاشەكەوتىرىن و بېرىكى كەمى پاشەكەوتى داھات، چىي
پى دەكىرىت. لەگەل ھەموو ئەوانەيشدا، ئەم خانووە ۵۰۰۰
فېنکى تى چووە، بەو ۵۰۰۰ فېنکەي ترى كە ماپووھو،
ئەسپ و گالىسکەم پى كېرىوھ."

دواتر دوو ئاهەنگى سەما ساز درا و منيش ھۆرنىس و
لىزىت و كلىۋپاترە، كە ژنانىكى تايىبەتمەندن و لەشفرقۇشنى،
ئامادەي بۇون. منيش ناچار بۇوم وەكۇو خاودەنمەل و
سەردەمانى ھەبۈونى و دەولەمەندىي خۆم، لەگەل ژنانى
بازرگانان، كە ژنانىكى كەمەدەمەنەخ و كالفام بۇون، ھەلسوكەوت
بىكم.

ھەروەھا لەگەل ئەفسەرانىكى پلهنزم و زېر بە جۆرييڭ،
ھەلكردن لەگەللىياندا، كە نزىك بە مەحال بۇو، بگوزەرىنەم.
تىكەل بە خەلکىكى شېرەزە و لووتېرەز بىم، كە خۆيان
بە نووسەر و رۇژنامەنۇوس دادەنا. بە شىيەتەكى وا
سەرلىشىۋاو و شېرەزە بۇون، كە ئىمە لە بىتىزبۇرگدا
بىرىشىمان لىنى نەكىردىبۇوھو، ئەمەيش لە خۆيدا شتىكى كەم
نەبۇو.

كار گەيشتە ئەۋەي گالتە و لاقرتىيىشىان پى دەكىرىم، بەلام
من سەرم كىرىبۇوھ سەر شامپانىا و لەسەر خواردىنەوەي
سەرۇمەر بۇوم، تاكۇو مەست بۇوم و دواتر لە ژۇورەكەى
تەنېشىش لىيى خەوتىم.

مادمۇزىل بلانش دەيىوت، "ئەو لە لەلەيەكى پەرەردەكارىيڭ
بەولاوه، ھىچى تر نەبۇو، ۲۰۰۰۰ فېنکىشى بىردهوھ. ئەگەر
من نەبۈومايمە، نەيدەزانى چۈنچۈنى خەرجىشى بىكەت! لە
دوايىشىدا دەگەرىتەوە سەر كارەكەى خۆى. ئاخۇ كارىيڭ

فیودور دوستویفسکی

شک نابهنه، که ئەو خۆی پى بژیتتیت؟ ئاخىر پیویسته شتىكى
بۇ بىكەين.“

منىش زۇر جاران پەنام بۇ شامپانىا دەبرد، چونكە
ھەميشە خەمبار و بىزار بۇوم و بىزارىيەكى توقىنەرىش.
لە ژىنگەيەكى بۇرۇوازى و بازركانىدا پەروەردە بۇوم،
ژىنگەيەك، کە تىيدا پۇولىتىكىش بەھەند دەگىر!

كاتىك سەرنجم دا، لە ۱۵ رۆزى يەكەمدا بلانش چارەمى
نەدەويىستم. راستىيەكەي، ئەو بەرگەكانى بەرى منى رېتك
دەخست، ھەموو بەيانىيەكىش بۇينباخى بۇ دەبەستم، بەلام
لە دلەوه دەيىوغزانىدم، منىش بەناچارى ئەوهيم پشتگۈزى
خىستبۇو.

ھىنده پەست و خەمبار بۇوم، دەستم كىردى چۈونەدەرەوه،
زۇر جاران خۆم دەكىردى بە كوشكى گولاندا، ھەموو
ئىوارەيەك خۆم مەست دەكىردى و ئىوارەبويرم نەدەكىردى.
خۆم فيرى سەمايى كانكان دەكىردى. ئەو جۆرە سەمايەيش،
پۇشته يىىيى جەستەيى نەدەويىست. تا واملى هات، ناوبانگم
بەو جۆرە سەمايەوه دەر كىردى، تا ئەوه بۇو بلانش لەو
پياوهى بەردىستى كە ھەلسوكەوتى لەگەل دەكىردى - كە من
بۇوم - تىڭەيىشت.

لە سەرەتادا ئەو پىيى وا بۇو من كاغەز و پىنۇوس بە
دەستەوه دەگىرم و شوينى دەكەوم و ھەرچىيەكى خەرج كىردى،
لاي خۆم دەينۇوسىم، ئەوه يىشى كە ليىم دەدزىت، تۇمارى
دەكەم. ئەوه تۇمار دەكەم، كە وەلاوهى دەنىت و ئەوه يىشى
كە خەرجى دەكتات.

ئەو پىيى وا بۇو ھەر دە فەنكىيەك، بە شاتەشات و
قىرەقىر نەبىت، لە چىنگ دەر نايەت، ھەر بۇيەش وەلامى بۇ
ھەر پرسىيار و ھىرىشبردىنىكى من بۇ سەرەي، ئامادە كردىبۇو.
كە بۇي دەر كەوت من ھىرش ناكەمە سەرەي، لە بەرھى
بەرگىيەوه گواستىيەوه، بۇ بەرھى ھىرىشبردىن. ئىدى جارى
وا بۇو جلەوى بۇ زمانى شل دەكىردى، بەلام كە دەيىنى من
ورتە ناكەم و بەراكشانەوه لەسەرقەنەفە لە مىچى ژۇورەكە
دەپوانىم، پىيى سەير دەبۇو و سەرسام دەبۇو!

لە سەرەتادا منى لە گىلياڭ بەلاوه، بە هيچى تر نەدەزانى.
منى تەنبا و تەنبا بە لەلە سەير دەكىردى و بىتەنگ دەبۇو.
بىگومانم كە لە دلى خۆيشىدا و تووپەتى، ”مرۇققىنى كەر

و گىلە و پىویست ناکات بجولىنرىت... دەبىت خۇى ھەست بە شتەكان بکات، ئەگەر نا، ھىچ شتىك لەگەلىدا سۈودى نىيە.“

جارى وايش بۇو، دواى چۇونەدەرەوە بە ۱۰ خولەك، جارىكى تر دەگەرایەوە. ئەمەيشى ئەو كاتانە دەكىرد، كە بېرىكى فەرى پارە خەرج بىكىدىيە و نەدەبۇوايە بىرى لەو جۆرەي خەرج بىكىدىيە، ھەر وەكۈو ئەو جارەي بە ھەمان شىۋە بەرەو مالەوە گەرایەوە، كاتىك ھەردوو ئەسپى گالىسکەكەى گۇرپىيەوە بە دوو ئەسپى تر و ۱۶۰۰۰ فەرنىكى تى چۇو. ئەو كاتە لىم ھاتە پىش و پىسى وتم، ”ئازىزەكەم، خۆ لەو كارەم تۈورپە نەبۇويت... وائەو بىرە زۇرەم خەرج كىرىد؟“

ھەر ئەو كاتە لە خۆم دوور خىستەوە و پىيم وەت، ”نەخىن، تەنبا ئەوەيە... ب... ئى... زارم دەكەيت!“

وەلامەكەى پى سەير بۇو، بۆيە هات لەلامەوە دانىشت و وتى، ”گوئ بىرە، كە بىريارى نىخىكى وا گرانم دا و دوو ئەسپەكەم پى كېرى، چونكە دەستكە وتنى ئەو ئەسپانەم بە ھەل زانى. ئىستا دەتوانم بە دوو ھىنندەي نىخەكەى خۆى، كە ۲۰۰۰۰ فەرنىك دەكات، بىانفرۇشىمەوە.“

منىش ھەلەم دايە، ”بىروات پى دەكەم... بىروا دەكەم! دوو ئەسپى فەرە قەشەنگن! ئىستا توپىش گالىسکەيەكى مەزنى قەشەنگت ھەيە، ئەمەيش لەمەودوا سۈودىكى فەرەي بۇ تو دەبىت، بۆيە چىي دى پىویست ناکات باسيان بکەيت.“

ئەوېش وتى، ”كە وا بۇو ئەوە تۈورپە نەكىرىدوویت؟“

منىش وەلامىم دايەوە، ”جا بۆچى تۈورپە دەبىم؟ مافى رەواى خۆتە، شتىك كە پىویستت بۇو، بىكىرىت. ئەوە دوايى بەخىر بۇت دەگەرېتەوە. من ھەست بەوە دەكەم، پىوېستە لەسەر دوو لاقى خۆت سەقامكىر بوهستىت، چونكە تاكۇو بەو شىۋەيەت لى نەيەت، نابىتە خاوهنى ملىۋىتىك. ئەو ۱۰۰۰۰ فەرنىكەى بۇويتە خاوهنى، سەرەتايە و دلۇپىكە لە دەريايەك.“

ئەممەم وەت و بلانشىك كە چاوهېرىي شىرە و ھاوار و سەرزمەنلىق بۇو لە من، نەك بىرورايەكى لەم جۆرە! وەكۈو لە سەربانى بەر بەدەيەوە، وا بۇو!

بۆيە وتى، ”كە وا بۇو، تو بەو شىۋەيەيت؟ بىرورايەكانت

فیودور دوستویفسکی

ئاسان و بە بیروهوش هەر زوو ھەرس دەکریت! دەزانیت کورى خۆم، ئەو لەلەيیه و منالپەروھەردەکردنەت بە میریی گەياندویت! كە وا بۇو، تۆ بە داخى ئەوهە نیت، كە پارەكانمان، بەو خېرایيیه لەدەست دەر دەچىت؟“

منىش وتم، ”نا... نەخىر... پارە بە دۆزەخ!... با با بىيات!“

ئەويش وتسى، ”ئەوه دەزانم، بەلام پىيم بلنى، بشى تۆيش دەولەمەند بىيت؟ ئاھر تۆيش زىدەرھۇي دەكەيت لە رېبۈونەوەت لە پارە! باشە ئەى دواتر چى دەكەيت؟ پىيم بلنى...“

منىش وتم، ”سەفەرى ھامبۇرگ“ دەكەم. لەويش ۱۰۰۰۰ فەنگى تر دەبەمەوە.“

ئەويش قىسەكەىلى قۆستىمهوه، ”بەلىنى! بەلىنى! دەبىت هەر وا بکەيت! زۆر جوانە! بىڭومانم لەوهىش كە تۆ براوه دەبىت. هەر خۆيىشت ئەو بېرەپارەيەيشم بۆ دەھىننەت ئىرە! پىيم بلنى، كارى چاكى لەم شىۋەيەم لەگەل دەكەيت. دواجار منىش تۆم خۆش دەويىت! بە درىيازايى ئەو ماوهىه، منىش تۆم خۆش دەويىت و بۆ يەك جارىش ناپاکىت لەگەل ناكەم. ئەوه پىدەزانىت؟ بەم دوايىيانە تۆم خۆش نەدەويىست، چونكە پىيم وا بۇو تۆ تەنبا منالپەروھەردەكەرىيكتى و هيچى تر. ئەم پلهىيەش، فره لە خزمەتكارىيەوە نزىكە، وا نا؟ لەگەل ھەموو ئەمانەيىشدا، بەوهەفا بۇوم بۆت. چونكە كچىكى رەوشتجوان بۇوم و ناپاکىم لى نەكردىت.“

منىش وتم، ”لەم قسانە مەكە! ئەى تۆ نەبووپىت كە ناپاکىت لەگەل كردم و لەگەل ئەلبىردا بۇوپىت؟ ئەفسەرە پلهەنزمەكە! بۆچى تۆ پىيت وايە ھەستم پى نەكردبۇو؟“

ئەويش دەستى پى كرد، ”ئۆرى... ئۆرى... بەلام خۇ تۆ...“

منىش وتم، ”درق دەكەيت! درق دەكەيت! بەلام وا نەزانىت ئەو كردهوهىه تۇورەم دەكات. بە ھەر حال، دەرى نەكەيت، ھا. چونكە ئەو لەو بوارەدا لە من كۆنترە! ئەو خۆشەويىستى توپىه، بەلام نەكەى پارەيى بەھەيتى... گوپىت لېم بۇو؟“

بانشىش وتسى، ”كە وا بۇو، تەنانەت لەوهىش تۇورە نىت؟ بەراسلى تۆ فەيلەسووفىت! خوت ئەوهەت زانىوھ؟ هەر

* ھامبۇرگ: تاكۇو سالى ۱۸۹۹ يىش، پايتەختى دۆقىيەتى ھىسە بۇو و يانەي قومارخانەي تىدا بۇو.

بەراستى فەيلەسۈوفىت...!

بە هەڙانىكى فرەوە بلانش ھاوارى كرد، "لەمەدۋا تۆم خۇش دەويىت! ئىدى تۆم خۇش دەويىت! دەبىت بە چاوى خۇت بىبىنېت! دەبىنېت چۈنچۈنى لىيم ڕازى دەبىت!"

ھەر بەراستىش وا بۇو، بېرىك لە نزىكتىرىپۇنەوهى بە منهوه پىوه دىيار بۇو، بەلكۇو شتىك لە ھاۋىرەتىيى بۇ دەرخىستم. ئەو دە رۆزە دوايىمان بەو شىۋەيە بەسەر بىردى. ھەرچەند وەکوو خۇى دەيىوت، ئەستىرەكانت لە رۆزى نىوەرۇدا پىشان دەدەم، كەچى وا دەر نەچوو. بەلام لە ھەندى رووھوھ، پەيمانەكەي بىردى سەر.

بە ھۆرنتسىشى ناسانم، كە ژىنلىكى ھىتنىدە بەكارىزما بۇو، خەلکەكە بە ژەنە تىرىزى* فەيلەسۈفيان دەچوواند.

ئىستا بوار نىيە فەھتر لەسەرى بىرۇم و بۇ خۇى دەيھىنېت بەجىا چىرۇكىكى لەسەر بنۇوسرىت، منىش نامەويت چىرۇكەكەمى پى رۇوتۇوش بىكمە. لە ရاستىشدا بە ھەمۇ توانامەوە خوازىيارى ئەوھ بۇوم، كە ھەمۇ ئەمانە زۇر بەخىرایى دوايىيان پى بىت.

ئەو ۱۰۰۰۰ فەرنكەي بۇومان، بەرگەي نزىكەي مانگىكى گرت. ھەر بەراستىش ئەمە سەرسامى كردىم! بلانش بېرىك شتومەكى بە لاي كەمەو بە ۸۰۰۰ فەرنك كىرى. كە وا بۇو، ئىمە ھەر ۲۰۰۰ فەرنكىكىمان خەرج كردى بۇو، ئەمەيىش بۇ خۇى بەس بۇو. بلانشىش كە بەم دوايىيانە راستىگۇ بىبۇ لەگەلمدا، يان لايەنى كەم لە ھەمۇ شەكەندا درۇى لەگەل نەدەكرىم، خۇى دانى بەوهدا نا، كە من بەرپرس نىم لە قەرزەكانى ئەو.

و تىشى، "بېرىك لىستى خەرجى ھەبۇون، كە بە تۆم واژق نەكىردووه، چونكە بەزەيىم پىتىدا ھاتەوە. ھەر ژىنلىكى تر بۇوايى، بىگۇمان ئەوهى دەكىردى. بەو كارەي، تۆى رەوانەي بەندىخانە دەكىردى. تۆ ئەوهىت و بىزانە كە چەندەم خۇش دەويىت! چەندەش نىيان بۇوم لەگەلت!"

ئەو ھاوسەرگىرييە نەگەبەتەيش، بېرىكى خەيالى و شىتانا دەكەويت لەسەرم. ئەو ھاوسەرگىرييە لە كۆتاى ئەم مانگەدا،

* خاتۇونە تىرىزى فەيلەسۈوف: ھىتايە بۇ ئەو رۇمانە چىر و ئالۆزەي نۇوسەرەكەي نەناسراوە و سالى ۱۷۴۸ لە لامائى چاپ كراوە.

فیودور دوستویفسکی

که پیکهوه به سه رمان برد، هر برآستی رووی دا. پیویسته وای دابنیین، ئه و بره کەمەی لە ۱۰۰۰۰ فرەنگە کە مابووه، خەرج بwoo. چىرۇكە کەيش بەم ھاو سەرگىرىيەمان كوتا بwoo. مەبەستم ئەوھىيە، ئىدى ئه و مانگە يش كوتا بwoo، کە پیکهوه تىيدا ژيائىن و بە فەرمى منى تىيدا خانەنشىن بwoo.

ھر ئىستا تىيىشت دەگەيەنم ئەمە چۆن رووی دا: دوايى كەيشتىمان بە پاريس و بە ۸ پۇز، ژەنەرال ھات و خۆى گەياندە بلانش. تەنانەت نيازىشى بwoo، تا كوتايىسى گەشتە كەيشمان، لەگەلمان بەمېتىھە وە، لە راستىدا لەو ناوه يش شوقەيەكى ھەبwoo. بلانشىش بە رووی كراوهە و بە قاقاىي پیکەنинە وە پېشوازىيى كرد. تەنانەت خۆيىشى بە ملىدا ھەلۋاسى. كارەكە وا كەوتە وە، وەكۈو ئەوهى بلانش خۆى ماستاۋ بۇ ژەنەرال بکات! ژەنەرالىش لە سەرەي بwoo ئە و بىگىرىت بە شارەكەدا و ھەر وايىشى كرد و شەقامە سەرەكىيەكانى گىرا. بىرىدى بۇ گەشت و چۈونە نمايىشى شانق و سەردانى ھاولىكانى بلانشىشىان كرد.

ژەنەرال ھىشتا لە توانايدا ماوه ئە و كارە بکات، ئە و پياويىكى رېكپۇش و پايە بەرز و ناوقەد بارىك و پىش و سەمئىل جوان بwoo. (ئەم ژەنەرالە كاتى خۆى لە سوپاي سوارەدا خزمەتى كردى بwoo). ھەرچەند بېرىك پۇوكانە وە يش بە پوخسارىيە وە دىيار بwoo، بەلام بەقەشەنگى مابووه وە. رەوشت و ھەلسوكەوتى كۆمەلايەتىي شىاۋ بwoo، دەيزانى چۆن جلوبەرگ لە بەر بکات. ھەموو ئە و مەدالىيائانە لە پاريس بە دەستى ھىتابوو، بە خۆيە وە كردى بwoo. تەنانەت پېشىنى ئە وە دەكرا، پىاسە و گەران لەگەل كەسىكى واسەنگىن و لە پارىسيش، كارىكى ھەر وائسان نەبىت، بەلكۇ زۇريش خوازراو بwoo.

ئە و ژەنەرالە گىلە، فەرە سەرسام بwoo بە و كچە و فەرىش پىى بەختە وەر بwoo. ئە وە سەير بwoo كە گەيشتە پاريس، ھەموو گيانى دەلەرزا و چاوهپىي ئە و پېشوازىيەي نە كردى بwoo. ئە و پىى وائى، بلانش بە شىرەشىپ و قىزاندىن بە سەريدا، پېشوازىي دەكات و ھەر زۇويش دەرى دەكات، كە چى رووداوه كان پىچەوانە كەوتە وە و ئە وە يش ھىندهى تر فرييوى دا، مانگىك ئە و پىاوه بە بېرىك سۆز و خۆشە ويستىي وادرىزە كىشا، كە ھەر وەسف ناكريت! تاكۇ جىشى

هېشىت و گەرایەوە، بەو شىتوھىيە بۇو.

لىئەدا بۇو كە زانىم ئەو بەيانىيەئىمە سەفرى لەناكاوى رۇلتىبىرگمان كرد، ئەويش خورپەيەكى كتوپىرى ترسناك لىنى دابۇو و بۇوراندبووھىوە. ھەفتەيەك وەکوو شىت و ھارى لىنى هاتبۇو و دەيىزىركاند و قسەى ھەلەقۇمەلەقى دەكرد. ئەوانىش كەوتىنە چارەسەركردىنى، بەلام ھىندەى پى نەچۇو، خۆى ئەويىي جى هېشىت و رۇوى لە پاريس كرد.

دەبىت ئەوهىش بزانىن، كە بىينىنى بلانش باشترين چارەسەر بۇو بق ئەو! بەلام ھەرچەند بەختەوەرييىشى پىتوھ دىار بۇو، بەلام ماوهىيەكى زۆر دەركەوتەكانى نەخۇشىيەكەي پىتوھ دىار بۇو.

لەو كاتەوە، تونانى بىركردنەوە كەم ببۇوھوھ. تەنانەت و تۈۋىيژە گىرنگە كانىشى بىر دەچۇوھوھ! كە قسەى بق دەكرا، يان دەيىوت، ھم! يان سەرى بق بەرامبەرەكەي دەلەقاند! بەمە چارەي شتەكانى دەكرد.

زۆر جاران پىدەكەنى، بەلام پىكەنинى كەسىكى تۈورەي نەخۇش. جارى وا بۇو كە چەندىن سەعات بە توندى و مۇنى و برقىيەكەاتووھوھ دەمايەوە، شتەكەلىكى فەرى ھەر بە بىرچۇونەو بىر چووبۇوھوھ. بىروھۇشى بلاو دەبۇو و لەبەر خۆيەوە دەدوا.

مەگەر بلانش بىتوانىبا بەكىشى ژيانى بىردايەتەوە، ئەو گوشەگىرى و كېپۇونەي، ھىتماي ئەو بۇو كە ماوهىيەكى فەرە بلانشى نەبىينىو، يان بەلگەي ئەو بۇو، كە بلانش چوودەتە دەرەوە و ئەولى لەگەل خۆى نەبردووھ! يان بىرى چوودە پىش چوونەدەرەوە، كەمىك بە لاولۇويدا بىت. ئەگەر لەو كاتى گوشەگىرىيەيدا ھۆيەكەيت لى بېرسىيائى، نەيدەتوانى وەلامت بىداتەوە. ئەو ئەگەر چەندىن سەعاتىش خەمۆك و گوشەگىر و دلتەنگ بۇوايە، ھەر بە خۆيىشى نەدەزانى.

ھەستم كردىبوو ئەو رۇڭانەي بلانش ھەر لە بەيانىيەوە تاكىو ئىوارە لە دەرەوە دەمايەوە و زۆر جاران بق لاي ئەلبىر دەچۇو، ئەم پىياوه بە جۇرىك تۈوشى خەمۆكى بۇوبۇو، ھەر لەخۆيەوە و لەناكاو لە دەوروبەرى خۆى دەرۋانى، شېرە دەبىنرا و وەکوو ئەوھى بق شتىك بگەرىت، يان بىھوېت كەسىك بىينىت، دەمىك لەمبەر و دەمېكىش لەوبەرى دەرۋانى، بەلام كە كەسى نەدەبىنى، بىرىشى دەچۇوھوھ كە بق چ شتىك

فیودر دوستویچسک

دهگه ریت، ئەو دەمە دەگەوتەوە بارى شېرزاھىيەكەی خۆى.
بەو شىتوھىيە دەمايەوە، تاکۇو ئەو دەمەيى بلانش بە دلىكى
خۆش و دەمبەپىكەننىن و بەرگى پىكپۇشەوە دەگەرایەوە.
ئىدى بۇي پىددەكەنى و لىوانى ماق دەكرد، بلانشىش زور
كەم ئەم رەفتارەي لەگەل دەكرد.

لەبىرمە جارىكىيان ژەنەرال ھىتىدە پەرۋىشى بلانش بۇو،
ھەر كە ئەھى بىنى، چاوانى نۇقمى فرمىسک بۇو! ئەھىش
منى، فەرە سەرسام كىرد!

به گهیشتني ژنه‌رال، ئهو بلانشە كەوتە به رگريىردن
لە خۆى. فرهبىزىي دەكىد و وتارەكانى دەيخاياند. واي
خستە مىشكەمەوه، كە بە هۆى منهوه، ئەھوی فرييو داوه و
خەلەتاندووېتى. زۆر لەوهوه نزيكتىر بۇو، كە دەزگىرانى
بىت، تاكۇو كچىكى ئاسايى. پەيمانى شەرەفى پى دابۇو و
ئەويش لەبر ئەم، خىزان و بنەمالەكەي خۆى جى هيشتىبوو.
ئىستايىش من لە خزمەتى ئەودام و دەبىت منىش ئەگەر
كۈمىك، مىشانىج ھەرتىت، لام، خەممەلەوه يگەھ.

له کاتی فره بیژیه کهی ئەودا، منیش وەلامم نەدەدایە وە،
بەلام دواجار خۆم بۇ نەگىرا و له قاقای پىکەنیم دا. ئەویش
ناچار بۇو، بىدەنگ بېت. ئەو منى به كەسيكى گىل دانابۇو!
دواتر ئەو له مىشكىدا چەسپا، كە من كەسيكى مەرد و
رەوشىتىه رزم.

به کورتی، له کوتاییدا بهوه دلخوش بووم، که بوومه جیّی
ره زامهندیی کچیکی پیزداری و هکوو ئەو. (له راستیشدا
کچیکی نایاب بتوو، له و هوپیش من مافی خۆبیم پی نەدابوو!)
پیش کوتاییهینان به قسە کانی، وتى، "تۆ کەسیکی زیرەك
و نیانیت، جیّی داخه تا ئەم رادەيە ئازەل بیت! تا لە ژیاندا
بیت، بەرھەمیکی باش ناچنیتەوە! ما يەپووچ دەبیت! تویش
ھەر بەراستى، دو سىت!"

سر بار اسٹی رو سیتی،
چهند جاریکیش داوای لیم کرد، پیاسه به ژنه رال بکم
و کھمی خه می بتارینم، منیش داواکه یم جیبیه جی کرد و
جاریکیان بردم بُ شانق و جاریکی تر بُ یانهی سه مای
ما بیل. چهند جاریکیش بردم بُ هندیک له چیشتاخانه کان.
هر چهند ژنه رال خویشی هه بیو بیو و حه زی ده کرد به
بر چاوی خه لکه که وه جزدانه کهی دهه بینیت، به لام بلانش
خُوی، جهند حا تک خه رجی چوونه ده ره وهی پی داین.

جارىكىان بە شەقامىدا دەپۋىشتىن و بەلای دوكانىكى
شتومىھكى ئافرەتاندا تىپەپىن، ژەنەپال ويستى ملوانكەيەك
بىرىت، كە زووتر بلانش پىي سەرسام بىوو و نرخەكەيشى
٧٠٠ فەرنك بwoo. زور بە گران توانىم كە نەھىلەم ئەو ملوانكەيە
بۇ بلانش بىرىت، لەسەر ئەوهىش سوور بwoo، كە بىكات بە
دىارى و بىدات بە بلانش.

ئاخۇ دىارييەك بايى ٧٠٠ فەرنك بىت، ج نرخىكى لاي بلانش
ھەبىت؟ لە كاتىكدا ئايەومايمەي ژەنەپال تەنبا ١٠٠٠ فەرنك
بwoo، كە هەر بقۇم پۇون نەبۇوهە، كە ئەو بېرەپارەيەيشى
لەكويۇھە ئەبابۇو؟ زورتىريش بۇ ئەوه دەچۈوم، كە لە بەرپىز
ئاستلىي وەر گرتىت، ئەويىك كە كريى ئوتىلەكەيشى بۇ
دابۇون.

بەلام لەبارەي ئەوهەي كە بە درىزايدى ئەو كاتە ژەنەپال
بايەخى پى دابۇوم و بە لاولۇومدا هاتبۇو، ئەوه بwoo بىرواي
نەدەكىرد كە نىوانى من و بلانش ھەر وەكoo پەيوەندىيى
نىوانى خۆى و بلانىشى لى ئاتىت، ھەرچەند بىستبۇوى كە
من قومارم كرددووه و براوه بووم، بەلام پىيى وا بwoo، من
وەكoo سكىرتىر لاي ئەو بwoo. دوور نىيە بە خزمەتكارى
بلانشىشى دانايم!

بە هەرحال، وەكoo گەورەيەك دەيدوانىم و دەيخورى،
تەنانەت جاروبىار سەرزەنشتىشى دەكىرمد.

بەيانىيەكىان خەرىكى قاوهخواردىنەو بwooين، پەوشىتىكى
نواند و من و بلانشى خستە پىتكەنин. توورەبۇونى كتۈپر
و لەناكاو نەبwoo، بەلام نازانم بۇ ئەو بەيانىيە خۆشى لە
لەويىبۇونى من نەدەھات؟ تا ئىستايش ھەر نازانم ھۆيەكەي
چى بwoo! رەنگە خۆيىشى نەيزانىيەت ئەو بەيانىيە بۆچى لىم
بىزاز بwoo؟ كە دەدوا، خۆيىشى نەيدەزانى چۆن كۆتا دەبىت
و قسەكانى سەرهەتا و كوتايىسى نەبwoo! قسەكانى تىكەلۋىپىكەل
بwoo.

لە قسەكانىدا وتى، "من مىنالىكى سادە و ساوىلەكە بwoo،
ئەو فيرى كىرم چۆن بىزىم، چۆن لە شتەكان بگەم... هەت."
بەلام كەس نەيدەتowanى لىلى تىبىگات.

بلانش ھىنده پىتكەنلى، كە خەرىك بwoo ببۇورىتەوە! بە
ھەزار حالۇنالى عەلى، تاكىوو ئاراممان كرددووه. ئەمجا لەگەل
خۆمان بىردىمان و پىاسەيەكمان لەگەل كرد.

فیودور دوستویفسکی

چهند جاریک ههستم کرد خم و پهزاره دای دهگرت، ئەو
بۇ شتىك يان كەسى بەداخ بۇو. هەرچەند بلانشى بەلاوه
بۇو، كەچى هەستى دەكىد پىيويستىي بە كەسيكە. دوو جاران
پەنای بۇ هيئام و ويستى دەردەدللى خۆيم بۇ بکات، بەلام
ھەرچەندم كرد، لە قسەكانى فەگەيشتم!

لەبارەي پاژەي سەربازىيەكەيەوە و خوالىخۇشبووى
هاوسەرييەوە و زەويۇزارەكانى و سامانەكەيەوە دەدوا. خۇ
گەر رېستەيەكى خۆى بەلاوه جوان بۇوايە، سەدان جار لە
پۇزىكدا دەيىوت و دەيىوتەوە! بەلام لە سۆز و خۆشە ويستىي
خۆى نەدەدوا. منىش ويستم باسى منالەكانىم بۇ بکات، بەلام
ئەو ھەر لەسەر قسەكانى خۆى سەروم بۇو و ناوهناوهيش
بە ئارەزووى خۆى باسى كانى دەگۆرى.

جارىكىيان، بەدهم رېيشتنمانەوە بۇ شانق، وتى، "بەلى!
بەلى! منالەكان... تو راست دەكەيت... منالەكان..."

كتۈپ درېژەي بە قسەكانى دا، "منالەكان داماون، بەلى!
بەلى! ئازىزەكەم... ئەوان منالانىكى فره داماون."

چەندىن جار لە ئاهەنگى شانقكەدا ئەم رېستانەي دووپات
كردەوە، "منالگەلىكى داماون!"

كاتىك ويستم لەبارەي پاولىنەوە قسەي بۇ بکەم، توند
بۇو و وتى، "ئەو كچىكى سېلەيە! كچىكى توندرەو و سېلەيە!
نامووسى خىزانەكەي لەكەدار كردووە! ئەگەر ياساورىسا
ھەبۇوايە، ئەوا پەروەردەي ئەوى سەرلەنۋى دادەدaiيەوە.
بەلى! بەلى!"

خۇ بۇ دى جريوיש، ئەوە بەرگەي بىستىي ناوەكەيشى
نەدەگرت. دەيىوت، "ئەو دى جريوە منى وىران كرد و داي
پەوخانىم، لە ھەموو شتىكى بىيەرى كىدم، ھەر بە سەربىرىن
سەرى بىرىم. دوو سالى پەبەق بۇوبۇو دىۋەزمەي خەونەكانىم
و سەرشانىم كەوتىوو، چۆكى لەسەر سىنگم دادابۇو، مانگانىك
بەتەواوەتى... ئەو... ئەو... دەى با ئىدى باسى نەكەين. لىرە
بەدواوه، ھەرگىز لەلائى مندا ناوى مەھىئە...!"

ھەستم كرد كە پەيمانىك لەنىواندا ھەيە، بەلام من
بىىدەنگىم لى كرد و ھىچم نەگوت. دواتر بلانش خۆى لەو
پەيمانەي ئاكادار كردىمەوە، ئەويش پىش سەفرەكەم بۇو بە
ھەشت پۇز.

نهينىيەكەي پى وتم و وتى، "ژەنەرآل ئومىدىكى فرەي

به میراتییه که نه نییه، ئیستایش نه نی چاوه ریی مردنی خویه تی و له ئانوساتدایه. به پیز ئاستلیش برووسکه يه کی بهو مه بسته بق لیداین، ئلبته ژنه رال میراتگری ته اوی نه نییه، گه ر میراتییه که ور بگریت، هیچی به دهسته وه نابیت تا منی پی بیزار بکات. له لایه که وه مووچه خانه نشینی ده بیت، له ژووریکی دواوه ماله که نیشته جییه و به وه یش به خته وره، منیش نازناوی خاتونی ژنه رال هله گرم. به هۆی ئه و نازاناوه مه وه، خۆم بەنیو تویزی بالای کومه لگه دا ده که م، ”ئه وه خهونی بلانش خویشی بولو، ”ئه بمه رو سییه کی ناودار و کوشک و جووتیاری زه ویوزارم ده بیت، له گه ل ئه و ملیونه یشی که ده مويست.“

منیش وتم، ”باشه ئه گه ر ئیره بیی پی بر دیت، لیکولینه وهی له گه ل کردیت، تو چی ده که یت؟ لیم تیده گه یت؟“

ئه ویش وتم، ”ئۆو... نه خییر... نه خییر... شتی وا روو نادات... ناویریت شتی وا بکات! منیش لای خۆمە وه ئاماده باشی خۆم کردووه، له باره یه وه بیخه م به، وام لى کردووه چهند چه کیکم به ناوی ئه لبیره وه پی واژق کردووه، له بره ئه وه، شتی له و جۆرهی به خه يالدا نایه ت، نه کوو به و کاره سزا بدریت... نه خییر... نه خییر... پرکیشی ئه وه ناکات.“

منیش هەلم دایه، ”که واته شووی پی ده که یت.“

هاوسه رگیرییه که رووی دا و هەر فره ساده یش پیوره سمه که بپیوه چوو. تەنیا له ئه لبیر و چهند که سیکی زور نزیک بە ولاوه، کەسی تریان بانگ نه کردوو. هەر بە ئاره زوو هۆرتتس و کلیوپاتره و کەسانی تر پەراویز خرابوون. بلانش خۆی بۆینباخه که ملی بق بەست، ئە مجا گولاو پرژینی کرد. ئىتر ئه ویش به بەرگی زاوایه تییه وه، وە کوو خاوهن کەسا یه تییه ک، لەنیو ئاماده بۇواندا دەر کەوت. بلانش له ژووره که ژنه رال هاته دەرە وه، وە کوو ئه وھی ئه و بېرۇكە يه كتوپر به خه يالى هەر دووكیاندا هاتبیت، پیی وتم، ”لە گه ل هەموو ئه وانه یشدا، خۆ پۆشینه که لى لى هاتوو.“

من بەوردی له ور دەكاریيە کانم نه پوانی و وە کوو تە ماشاقچییە ک بۇوم. ئیستایش بەشیکی فرهی رووداوه کانی ئه و کاتەم بېر چووه تە وه، بەلام ئه وهم بق دەر کەوت، كە نه بلانش نازناوه که دى کۆمینگە و نه دايکیشى بیتە ژنە،

فیودور دوستویفسکی

بەلکوو لە بنەرەتدا ناوی دۆپلاسیه بۇوه، بەلام بۆچى تائەو
رۇزھىش ھەردووکىان، ئەو نازناوەيىان ھەلبىزاردبوو؟ من ئەو
وەلامەم نەدەزانى. بەلام ژەنەرال ئەو نازناوەي بەدل بۇو،
تەنانەت دۆپلاسیه يىشى ھەر بەدل بۇو بۆ ئەو دووانە.
سەرلەبەيانى پۇزى ھاوسەرگىرىيەكە، بەرگىكى رېكوبىكى
پۇشىبۇو! دەستى كىردى ھاتوچقۇ بە ھۆلەكەدا.

زۇر جىددىيانە لەبەر خۆيەوە دەيىوت، "مادمۆزىل بلانش
دۆپلاسیه! مادمۆزىلا بلانكا ديو پلاستىا!"

كە ئەمانەى لەبەر خۆيەوە دەوت، رۇووكراوه و ئاسوودە
دەبىنرا. بەلام لە كلىسا و سەنتەرى پارىزگە، ئىوارەيىش كاتى
نانخواردن، نەك ئاسوودەيى لە رۇخسارىدا دەخويىزايەوە،
بەلکوو بەخۇنازىن و خۆبەزلەزانىنىشى پىوه دىار بۇو.
پىدەچوو ھەردووکىان شتىكىان بەسەردا ھاتىيت! مادمۆزىل
بلانشىش بە خۆى دەنازى و سەنگىن خۆى پىشان دەدا.

زۇر بەجىددى پىسى وتم، "پىويستە لە ئىستا بەدواوه،
جۆرىكى تر رەفتار بىكەم... بەلام دەزانىت، شتىكى بىزازكەر
ھەيە و من بە خەيالىدا نەھاتبۇو؟ تو دەزانىت من
نازناوى بنەمالەكەيشيانم بىر نەدەھاتەوە! زاجۆريانسکى،
زاجۆريانسکى! خاتۇونى ژەنەرال دى ساجق... ساجق... دەك
ئەو ناوه رۇسييانە بەنەفرەت بن! بە ھەرحال، من دەبىمە
خاتۇونى ژەنەرال، كە لە خۆيدا لە چواردە پىت پىك دىت!
شتىكى بەتاموچىزىشە! وا نا؟"

دواجار بلاوهمانلى كىرد، ھىندەم زانى، ئەو بلانشە،
كەرە، لە كاتى خواحافىزىكرىنما خۆى گريان و فرمىسى
خستە چاوان.

ئەمجا وتم، "من بە ئاژەل لىيم دەپۋانىت، كەچى تو
كورىكى نىيان و ناسك بۇويت! چى بىكەم، شىۋەت لەو
بۆچۈونەم دەچوو!"

كە بۆدواجار تەوقە خواحافىزىي لەگەل كىردىم، ھاوارى
كىرد، "نەرۇى!"

بەپاکىرىن كەرایەوە ژۇورەكەي و دواى كەمىك، كەرپايەوە
و دوو پارچە پارەي دايە دەستم و ھەرىيەكەيان ۱۰۰۰ فەنگ
بۇو. من ھەرگىز بىرم لەوەم نەكىرىدبووھوھ!
و تىشى، "ئەوه بىگرە، ھەرسۇودىكى بۆت دەبىت. لەگەل
ئەوهى كە لەلەي پەروھەرە كەريشىت، رەنگە رۇشىنېرىكى

باشىش بىت، بەلام وەكىو پىاوىيک ھىر و چەقبەستۇويت، لەبەر ئەوهى ھەرچەندىيكت پى بىت، دەيدۇرپىنیت، بۆيە لەو بىرە زىاترت پى نادەم. "دەي خوات لەگەل، يەكترى ھەر دەبىننەوە. ھەر ھاۋىيى يەكتىر دەبىن، گەر جارىكى تىريش لە قومارەكەتدا براوه بۇويت، بىرت نەچىت و بىتتەوە بۇ لام، چونكە بەو كارەت بەختەوەر دەبىت!"

ھىشتا ۵۰۰ فەرنىكم پى مابۇوهە، سەعاتىكى جوانىشىم ھەبۇو كە بايىى ۱۰۰۰. فەرنىكىك دەبۇو، چەندىن قۆپچەي ئەلماسىش بە بەرگەكانمەوە بۇو، كە دەمتوانى بۇ ماوهىيەكى زۇر بەئاسوودەيى بېزىم.

منىش ماوهىيەك لەو شارە بىزارەدا مامەوە و بىرى خۆم كۆ كردهوە و چاوهەروانىي بەرپەز ئاستىlim كرد.

لە سەرچاوهىيەكى باوهەرپىكراوهەوە بىستىم، كە دەبىت ھەر بەم شارەدا بىروات و ۲۴ سەعاتىك لە شارەكەدا بىتتەوە، تا كاروبارەكانى خۆى راپپەرپىنیت. كە وا بۇو، ھەمۇو شتىكىم ھەر بۇ دەر دەكەۋىت... دواتر... دواتر... راستەوخۇ بۇ ھامبۇرگ دەچم. بە لايەنى كەمەوە، تاكۇو سالىكى تر ناگەرەيمەوە بۇ رۇلتۇن بىرگ. و تراوه، باشتىر وايە قومارچى دوو جاران لەسەر يەك مىزى قومار بەختى خۆى تاقى بکاتەوە، دواي ئەوهىيىش، لە ھامبۇرگىش ئەو قومارە ھەيە.

بەشی حەقدەپەم

نزيكه‌ي ۲۰ سالىك ده بيت، لم بيره و هريانه م نه روانيوه.
ئه مرق نه بيت، هر به خه يالىشمندا نه هاتبورو پيندا بچمهوه و
بيخويئنهوه و بق ره وينه وهى خم و په زاره كانم، په ناي بق
به رم.

له قسه کانى پيشوومدا گه يشتبوومه ئوهى برووم له
هه مبورگ كرد، ئاي خوايه... ئه و كاتهى ئه م چهند ديره
بيره و هرييە كانم نووسىيەوه، چهنده بيميشك و سره رف و
سركىش بعوم! خو ئه گهر بيميشكى و سره كىشى نه بعوبيت،
ده توانيت لانى كەم ناوي بروابه خوبون و ئوميدىكى توكمه و
نه گورى لى بنريت! ئاخو هىچ گومانىكىم له خوم هېبۇو؟ ئاخ
ئه و هتا ۱۸ مانگ بە سەر ئه و هدا تىپه پريوه! من جۈرىك دەزىم،
پىيم وايه هر بەرەللا و دەرۆزە كەرىك لە من باشتىر بىت!
بەلكوو من لە كوى و سوالكەرىك لە كوى؟ من كەسىكى و نبۇو
و تىاچووم و برايەوه! كەسىك نىيە بارودۇخى منى هە بىت،
من پەند و ئامۇزگارىيەكارى نالىيم و لم ساتە وەختانەي منى
تىدا دەزىم، له ئامۇزگارى بىتەهاتر نىيە بۇي! ئاي له و كەسە
لە خۇرمازىيانەيش! ئاي له و خوبە بالازان و پاخواردووانەي ئه و
زۇرېلىيانەي ئه و دەمەي خويان هەلدەنин و ئامۇزگارى و
قسەي نەستەق دەلىن! گەر ئه وانه بە ئاكا دەبۇون له قوولايىي
ھەستى من و خراپىي بارى دەرۇونىم، دەستە و سان دەبۇون
لە ئاستى دۆزىنەوهى و شەگەلى پەند و ئامۇزگارىيە كانيان و
ھىچيان بق نە دەوترا! جا بۇچى دەيانتوانى شتىكىم پى بلدىن،
لە و پەند و ئامۇزگارىيەنانى زووتر خوم نەمبىستىت؟
بەلى، شتە كە وايه. خو رەنگە فەرييەكى پىچكە كە، هەموو

شىيگى بىگۈرپىيا يە. ئەو كاتە لىيم روون بۇو، ئامۇزىگاركاران و پەندىيەزان لە يەكەمین كەسانىڭ دەبۇون، كە دەهاتن بۇ لام و وەكىوو ھاورييەكى نزىكم، پىرۇزبايييان لىيم دەكرد. وەكىوو ئەوهى ئىستا لەگەل من دەيىكەن، رووييانلى وەر نەدەگىرام و پشتىان تى نەدەكردىم، بەلام من تف لە روخسارى ئەو كەسانە دەكەم!

ئەى ئىستا، خۆم چىم؟ سفرم! ئەى سېبەينى دەتوانم بىم بە چى؟ ئاخۇ دەتوانم زىندۇو بىمەوە و ژيان دەست پىن بکەمەوە؟ بۆچى پىش ونبۇون و تىاچۇونم، دەتوانم دەرۇونە مروقىيەكەم بىدۇزمەوە؟

لە راستىدا سەفەرى ھامبۇركم كرد، بەلام بەدوايدا بۆ رۇلتىن بىرگىش چووم و لەۋىوە بۇ سپا و لەۋىيىشەوە بۆ بادن. وەكىوو خزمەتكارىيەك شوين ئاغاكەي كەوتىيت، كە هەنزى ۋاچىكار بۇو. ئەو ۋسوايەلىرى بەدواوە بۇوە گەورە و خاوهەنم. بۇ ماوهى پىتىج مانگ بۇومە خزمەتكار، ئەمەيشم دواى ئازادبۇونىم لە بەندىخانە بەسەر ھات.

بەندىبۇونم لە بەندىخانە يىش بە ھۆى ئەو بىرە قەرزەوە بۇو، كە لەسەرم بۇو. دواتر كەسىيکى نەناسراو ئەو قەرزەوە بۇ دامەوە، ئىستايىش نەمزانى ئاخۇ ئەوهى قەرزەكەي بۇ دامەوە، كى بۇو؟ ئاخۇ بەرپىز ئاستلى بۇوبىت، يان پاولىن، يان كەسىيکى تر بۇوە؟ بەلام ئەوهى دىيار بۇو، كە قەرزەكەم بۇ درابۇوەوە. بىرى قەرزەكەيىش ۲۰۰ تالىر بۇو، ئەوه بۇو دواتر ئازاد كرام.

دەمتوانى بۇ كوى بىرۇم؟ لەو كاتەدا، ھىنندەم دەتوانى بىمە خزمەتكارى ئەو پىاوه، كە ناوى ھەنزى بۇو. ئەو پىاوه كەسىيکى تەۋەزلى سەركىش بۇو. منىش دەمتوانى بە سى زمان بنووسىم و بخويتنەوە. ئەويش يەكەم جار وەكىوو سىكرتىرى خۆى كارى پى كردىم، يان كارىيەلى كە شىۋەيەمى پى دەكردىم. مانگانەكەيىش ۳۰ فلۇرین بۇو، بەلام دواجار بۇوم بە خزمەتكارى ئەو، ئەوهىش لەبەر ئەوه بۇو، ئەو پىاوه بارى ئابۇورىسى بەرە دارپۇخان چوو. نەيدەتوانى مۇوچەكەي سىكرتىرىم بىراتى، ئەو مۇوچەكەي كەم كردىمەوە و منىش شوينى ترم شىك نەدەبرد تاكۇو بۇى بچەم. ناچار لاي ئەو مامەوە و بە ويستى خۆم بۇو، كە خۆم كردى خزمەتكارى ئەو.

تهناته تیر سکی خویشم نام نه دخوارد! بهلام هرچونیک بwoo و له ماوهی پینج مانگیکدا، توانیم ۷۰ فلورینیک کو بکهمهوه. ئهو دهمهی که له بادن بووین، ئیوارهیه کیان پیم راگهیاند، که دهمهویت جیئی بیلم. هر ئهو ئیوارهیه چوومهوه بق هولی قوماری رولیتهکه! ئهوا دلیشم تهپوکویه‌تی! پاره‌کهیش ئهو بwoo، که کۆم کردبووهوه! نه خیز، دهمویست ئهوانه ببینم، که به هنزا ناویان دهبرد. له گەل بهریوه‌بهرانی خزمەتکارانی ئوتیلهکه و ئافره‌تە قاشنگه کانی بادن، حزم دهکرد هه موو ئهوانه ببینمهوه، که هر له کاتی ناخواردنده له باره‌ی منهوه ده‌دوان و چیروکی منیان ده‌گیزایه‌وه و پیم سه‌رسام بوون و پیباندا هەلدەدام و له روومدا ریزیان دهنواند و داده‌مووکانه‌وه، بهوهی به‌ختی باش سه‌رله‌نوی یاوه‌رم ببیته‌وه له قومارکردندا.

هه موو ئه‌مانه‌یش له خهون و سه‌رقالیی منالان ده‌چوو!... بهلام... کی چوزانیت؟ خو رەنگه هەر لیره پاولین ببینم و سه‌رکیشییه کانی خۆمى بق بگیزمهوه و بؤیشى بسەلمیتم، که من فره له و بهخت و بۆهاتنه‌ی ئەم قوماره نەگریسە بالاترم! پاره‌یش ئهو شتە گرنگه نییه به‌لای منهوه، تاکوو دهستى پیوه بگرم و به‌هند و هری بگرم! لیشم روونه، ئەگەر جاریکی تر بپیکی فرهی ترى پاره‌م برده‌وه، ده‌یده‌مهوه به ئافره‌تیکی ترى وەکوو بلانش و، سى هەفتەی ترى له پاریس پى به‌سەر دەبەم و ئەسپانیک گالیسکەکەم به‌کیش بکەن، بایی ۱۶۰۰ فرەنک بن! خویشم ئهو ده‌زانم، که کەسیکی رەزیل و ده‌ستنۇوقاۋ نیم، بەلکوو پیشىم وايە له و کەسانەم، کە دەست بە پاره و سامانیانه‌وه ناگرن و ده‌ستبلاون. له گەل هه موو ئه‌مانه‌شدا، ئای له و هەژاوی و تەنگە چىكەلانه‌یبىم، ئهو دهمهی گوییم لى دەبۇو هەلسۇورپىنەری قوماره‌کە ھاوارى ده‌کرد، "۲۱... سووره‌کە... تاکە‌کان... پاس."

يان، "۴... رەشەکە... جووت... مانک."

ئای له چاوبىسىتى و تىرنه‌خۆرپىم، ئهو دهمهی ئهو كۆمەلەی پاره‌ی زېرین و فریدریکانه‌ی سەر مىزى قوماره‌کەم دەبىنى، يان گىڭ و خولخواردنى ئهو كۆمەلە پاره سوورباوانه‌ی له پشکۆى سوور ده‌چوون و له كەنارى مىزەکەوه به‌کیش دەکران. تەناته پېش چوون‌ئۈزۈرەوھم و كاتىك گوییم له زرنگەی پاره‌ی سەر مىزى قوماره‌کان

دەبۇو، لەو بۇو ببۇرۇمەوە و بکەومە سەر زەھى!
ئەو ئىوارەيەرى ٧٠ فلۇرینەكەم بىردى سەر مىزى قومارەكە،
ئىوارەيەكى خۆش بۇو. بە ١٠ فلۇرین دەستم بە قومارەكە
كىرىد و لەسەر پاس دام نا، چونكە ئەو خانەيە سەرنجى
راكىشام. ئەوەم دۇرالىد. ٦٠ فلۇرینم پى مايەوە و پارەيى
زېرىن بۇون. كەوتىم بىركرىدىنەوە، دواتر خانەي سەرفەكەم
ھەلبىزاد. ٥ فلۇرینم لەسەرى دانا.

روانىم لەو فەرەي سىيەمەدا، براوە بۇو! بە خۆم وت،
”جا چۈن لە خۆشىدا دىلم ناوهستىت، كاتىك ١٧٥ فلۇرین
وەر بىگرم! ئەو رۇڭەرى ١٠٠٠٠ فلۇرینەكەيشم بىردىوە،
بە هيىندەي ئەم بىردىنەوەيەم دىلشادى نەكىرىدم! هيىندەي پى
نەچۈو، كە ١٠٠ فلۇرینىم خستە سەر خانەي سوورەكە،
دىسان بىردىمەوە! پاشان ٢٠٠ فلۇرینم خستە سەر خانە
سوورەكە، دىسان براوە بۇوم. ئەمغا ٤٠٠ فلۇرینم لەسەر
خانە رەشەكە دانا و براوە بۇوم. ئەمغا ٨٠٠ فلۇرینم لەسەر
پاس دانا و ئەمچارەيش براوە بۇوم.

پارەكەم بۇو ٢٧٠٠ فلۇرین، ھەموو ئەمانەيش ھەر لە
پېنج خولەكىيىكدا رۇويان دا! لەو ساتانەيشدا مىرۇش ھەموو
خەم و تىشكەندەكانى پېشىۋى خۆى بىر دەچىتەوە! من
ئەمەم بە سەركىشىكىرىدىنەوە بە ژيانم وەدەست ھىينا... وېرام
سەركىشى بکەم... ئەوەتا سەرلەنۈچۈمىمەوە رىزى پىياوان!
لە ئۇتىلەكەدا ژۇورىيەم بەكىرى گرت، ھەر چۈمىم
ژۇورەكە، دەرگام لەسەر خۆم داخست و خۆم بەند كىرى!
نزيكەي سى سەعاتىك خۆم خەريكى ژماردىنى ئەو پارانە
كىرىد، كە بىردىبۇومەوە. كە بەئاگا ھاتىمەوە، بۇوبۇوم بە پىاوېيىكى
ئازاد و لە خزمەتكارى و زەللىلى پىزگارم بۇو! بېيارىشىم دا
ھەر ئەو رۇڭە سەفەرى ھامبۇرگ بکەم. ئەى بۇ نا؟ خۆ
ئىستا خزمەتكارو كۆيلەي كەس نىم! بەندى بەندىخانەيش
نىم!

بەلام پېش سەفەر كىرىدىم بە شەمەندەفەر و بە نيوسەعاتىك،
خۆم كىرىد بە قومارخانەكەدا و نىيازىم بۇو لە دۇو فەرە زىاتر
قۇماز نەكەم. بەلام ٢٥٠٠ فلۇرینم دۇرالىدەوە! لەگەلا ھەموو
ئەمانەيشدا، سەفەرەكەي خۆم كىرى بۇ ئەو شارەي ھەموو
دۇو مانگىك بۇو جىئەم ھېشتىبوو.
من ئىستا لەوى بە دلە راواكىتىكى سەرومەرەوە دەزىم.

فیودور دوستویفسکی

ئەگەر بچوومایه بۇ قومارکردن، بۇ چەند فەرەیەک يارىم دەكىرد و دەكشامەوه. چاوهروانى و فەرەبۈون و ھەلپەكانى جارانم نەمابۇو! وردىكارىيى فەرى كىشەكانم دەكىرد و تىياندا قۇول دەبۈومەوه. جارى وا بۇ چەند رۆزىك لەنزيك پەنجەرهى ھۆلى قومارەكەوه دەوهەستام و تەنيا و تەنيا مىزى قومارەكەم دەخستە ژىر چاودىرىيەوه و خەونىشىم بە قومارکردنەوه دەبىنى! لەگەل ئەوهېشىدا، وا ھەستم دەكىرد وشك بۈومەتەوه و تا بىنەقاقام لە قوراودا چەقىوه و ژىرىم لەدەست داوه. ئەو كاتەش ھەستم بەمەى خۆم كىرد، كە لەگەل بەریز ئاستلى پىك گەيشتىم. پىشتر يەكتىمان نەبىنېبۇو، ئەم پىكگەيشتنە ئىستايىشمان، بەرېكەوت بۇو.

ئەمەيش چۆنیتىي ئەو پىكگەيشتنە يىشمان بۇو: من خەريكى پىاسەكىردن بۈوم لەنیو باخى گشتىدا، بەوردى بە دەستمايە و سامانەكەمدا دەچوومەوه. ھەستم كىرد دواى ئەوهى پېرى ئىوارە پارەيى كريي ئەو ژۇورە چكولەيەم دا كە لە ئوتىلەكەدا گىرتىووم، مايەپۈوج بۈوم و تەنيا ھەر ۵۰ فلۇرىنىكىم پى ماوه، كە وا بۇو، لە يەك فەرە زىاتر ناتوانم قومارى رۆليت بکەم، ئەگەر ئەو جارە بىردى - با بېرەكەيش كەم بىت - ئەوا دەتوانم فەرەيەكى ترىش قومار بکەم! بەلام خۆ ئەگەر دۇراندەم، ئەوا دەبىت سەرلەنۈى، تا بىنەمالەيەك دەدۇزمەوه، پىويستىيان بە لەلەيەكى پەرورى دەبىت و لاي خۆيان دام دەمەززىتن، بىمەوه بە خزمەتكارى خەلک، ئائەم بىرۇكەيە بىر و هزرمى داگىر كىردىبۇو. منىش ناچار رۆزىم لەنیو ئەو باخە گشتىيە و دارستانەكەي ئەوبەردا بەسەر دەبرد.

جارى وا بۇو دەوروبەرى چوار سەعاتىك بەو ناوەدا دەگەرام و لەوسەرەوە بە ماندووىيى و بىسىتى دەگەرامەوه بۇ ھامبورگ.

خۆم كىرد بە باخەكەدا و لەناكاو بەریز ئاستىlim بىنى، كە لەسەر كورسىيەك لىيى دانىشتىبۇو. ئەويش كە منى بىنى، بانگى كىردىم. من چۈم بۇ لاي و بەتەنېشىتىيەوه لىيى دانىشتىم. لە پۇخسارىدا ھەستم بە كەسىتى و سەنگىنى كىرد. ھەرچەند بە بىنېنى شاد و دلخۆشىش بۈوم، بەلام بە خۆمدا ھاتمەوه و نەمهىشت ھەڙان و پەرۇشىم پىتۇھ دىيار بىت.

بەریز ئاستلى لىيى پرسىم، "ئەمە تو لىرەيت؟ چاوهپىي ئەوەم دەكىرد، كە بتىينىم. تو ھېننەيش خۆت ماندوو ناكەيت،

بەوهى شتىكىم بۇ بىگىرىتەوە. من ئاڭام لە هەموو شتىكە،
ھەموو شتىكى! بەئاڭا يشىم لەوهى كە لەو ۲۰ مانگەي
رابىدوودا بەسەرت ھاتووە.“

منىش وەلامىم دايەوە، “ئى... ئى... ئەوهتا تويىش ھاوارى
كۆنەكانت خستووهتە ژىر چاودىرىي خوتەوە! ئەمەيش جىنى
شانازىيە، چونكە تۆ لەو كەسانە نىت، كە ھاوارىكاني خۇيان
لەبىر دەكەن. بەلام تويىش پېم بلى، ھەر ئىستا شتىكەت
بە خەيالىدا... ئەوه تۆ نەبووپەت كە منت لە بەندىخانەي
رۇلتىپىرگ ئازاد كردا ئەو بەندبۇونەم كە بە ھۆى قەرزىكى
۲۰۰ فلۇرىنىيەوە بۇو؟ ئاخىر كەسىكى نەناسراو ئەو بېرە
قەرزەي بۇ دامەوە بە خاوهەنەقەرزەكە و من ئازاد كرام.“
ئەويش ھەلى دايە، ”نەخىر، نا، من نەبووم... بەلام
ئەوەم زانىبىوو، كە لەسەر قەرز لە بەندىخانەي رۇلتىپىرگ
گىرابووپەت.“

منىش پرسىم، ”ئەى كەواتە دەزانىت كى ئەو بېرە قەرزەي
بۇ داومەتەوە و لە بەندىخانە ئازادى كردووم؟“
ئەويش وتى، ”نا... نەخىر... ناتوانم بلېم كە دەزانىم كى
تۆى ئازاد كردووە!“

منىش وتم، ”چەند سەيرە!... ئاخىر خۆ من يەك كەسى
پوسى ليىرە ناناسم! كەسىش قەرزى من ناداتەوە. بە
ھەر حال، بەلام لەۋى، لە پوسىياي نىشتمانى خۆمان، كەسى
ئەرسۇدۇكىسى ھەيءە بە شىۋەيە پارەي خۆى بۇ براکانى
بىدات و قەرزىيان بۇ باتەوە و ئازادىيان بىكەت! بىڭومان ھەر
كەسىكى سەيرى لەو جۆرانە بۇوە و ئەوهى بۇ من كردووە،
كە ئەمەيش لەخۆيدا كارىكى نامۆيە!“

بەرپىز ئاستلىيىش بە كەمىك سەرسوورمانەوە گۆيىلى
گرتىبۇوم. بىڭومانىم چاوهەرپوانى ئەوهى لى دەكرىم خەمبار
و دارپۇخاوا بىم، بە روخسارييکى كەمىك بىزازەوە وتى،
”ھەرچۈنۈك بىت، ئەوهى كە بىر و ژىريي منى كىشى تۆ
كردووە، ئەوهى كە ھەر وەككۈ جارانى خوت ماويتەوە و
بپوابەخۆ و رۇوخۇش و كراوهەيت!“

منىش بەپىكەنинەوە وتم، ”كە وا بۇ لە دلەوە پېت
ناخۆشە كە من بە رۇوخاوى و رېسۋايى نابىنېت!
سەرەتا لە قىسەكەم نەگەيىشت. كاتىك تىكەيشتىش، دەستى
كرده پىكەنин.

فیودور دوستویفسکی

ئەویش وتى، "سەرنجەكەت سەرسامى كردىم! لە وشەكانتدا ھاورييەتى كۆنинەم دەبىنەمەوە و پەروشىيەكى فرە، بلىمەتىيەكى پەرەگرتۇوى وا، كە لاقرتى و سووعەت و جىددىيەت لە خۇتمەدە كۆ كەنەمەش مەگەر ھەر پۈسىيەكان بتوانى، ئەو سىفەتە دېز بە يەكانە لە خۇياندا كۆ بىكەنەوە! راستە خەلکى حەز دەكەن خۇشەويىسترىن ھاورييەتى كۆ بەزەللىلى لە بەرامبەر خۇيدا بىيىت، خۇ زۇر جاران ھاورييەتىيە راستەقىنە لە زەللىبۇونەوە سەرچاوه دەگرىيت! ئەمەيش راستىيەكى دىرىينە و زىرەكەكان ھەموو دەيزانىن، بەلام لىت ناشارمەوە، كە تۆم بەو ورەبەرزى و خۇپاگىرىيەوە بىنى، ھەر بەپاستى دلخوش و بەختەوەر بۇوم. پىيم بلىنى، نيازىت نىيە قوماركىردىن پشتگۈز بخەيت؟" منىش ھەلم دايە، "ھا... ئەویش با بىرپۇا بۇ دۆزەخ! وىلى دەكەم... ھەركاتىيەك..."

ئەویش قىسەكەى پى بىريم، "ھەركاتىيەك پارەكانت گىزرايەوە، وانا؟ منىش ھەر چاوهپوانى ئەم قىسەيەم لى دەكردىت، بۆيە پېۋىست ناكات قىسەكەت تەواو بىكەيت... خۇ ئەوەيش دەزانم، وەكۈو شتىيەك لە دەمت دەر چوو و ھەر بەبى بىرکىردىنەوە ئەمەيشت دركاند. بەلام پىيم بلىنى، بى لە قوماركىردىن، كارىتكى ترت ھەيە؟"

منىش وەلامىم دايەوە، "نەخىر."

ئەویش كەوتە تاقىكىردىنەوەم. منىش لەو كاتانەدا نە رۆژنامەكەم دەخۆيىندهوە و نە كىتىيەكىش بە دەستەوە گرتىبو.

بەرپىز ئاستلى وتى، "تۇ ور و سېر بۇويت! ئەوە بۇ پشتت لە ژيان كردووە و نەك ھەر ئەمە، بەلكۈو بايەخە تاكەكەسييەكانى خۆيىشت و كۆمەلگە و ئەركەكانىشت وەكۈو ھاوللاتىيەك، ھاورييەكانىشت - چونكە تۆيىش ھاورييەكى فرەت ھەبۇو - پشتگۈز خستووە؟ نەوەكۈو ھەر پۇوت لە بىردىنەوە كردووە، بەلكۈو بىرەوەرييەكانى خۆيىشت پشتگۈز خستووە! من ھىشتا لە قۇناغىيەك لە قۇناغەكانى ژيانىدا بىزىوى و پەرۋىشىي تۆم بىر ماوا! بەلام ئىستا لىيم روونە، بەم دوايىيانە، ھەموو تاسە و حەز و پەرۋىشىيەكانى خۆتت بىر چووەتەوە. ئىستا ھەموو بىرەوە خۆشت لە خانەي ژمارە تاك و جووتەكان و سوور و پەش و ۱۲ ژمارەكەى ناوەپاستدا چى

بووهتهوه! من زور باش ئه وه ده زانم.
 منيش به كەمىك تۈورەيىيەوه ھاوارم كرد، "بەسە...
 بەریز ئاستلى، بەسە! تکات لى دەكەم باسى راپردووم بۆ
 مەكە، چاكىش بزانە، ھىچىكىم لە راپردوو بىر نەچووهتهوه،
 بەلام بۆ ماوهىيەك ھەموويم لە مىشكىدا وەدەر ناوه، تەنانەت
 بىرەوەرەيىه كانىشىم... چاوهرىيى ئەوەم بارودۇخى خۆم
 وەر بگرمەوه... ئەو كاتە... ئەو كاتە... دەبىنېت چۈن خۆم
 دەبۇۋۇزىنەوه!"

بەریز ئاستلىش ھەلى دايە، "ئەوه بە راستە! من گرەو
 دەكەم تو ۲۰ سالى تريش ھەر لەم شويىنەدا دەمەننەوه
 و لەسەر ھەمان ئەم كورسييەى لەسەرى دانىشتۇويت،
 دادەنىشىتەوه! ئەگەر مامەوه و نەمرىدم، ئەم قىسىمەت بىر
 دەخەمەوه!"

منيش به تەنگە چىكەلانييەوه قىسىم پى بىرى، "باشە...
 باشە... ئىدى بىيرەوها جا تاكۇو بۆت بىسەلمىتىم كە من
 كەسىك نىم شتم بىر بچىتەوه، رېم بده لىت بېرسىم ئىستا
 كچە پاولىن لەكويىيە؟ چونكە ئەگەر تو مىت لە بەندىخانە ئازاد
 نەكىرىدىت، ئەوا دىيارە ئەوه كچە پاولىنە منى لە بەندىخانە كە
 ئازاد كردووه و قەرزەكەي بۆ داومەتەوه! ھەرچەند كە
 بىئاڭام لە ھەوالى ئەويش."

ئەويش به كەمىك تۈندبۇونەوه وتى، "نەخىر... نەخىر!
 پېم وا نىيە ئەوه قەرزەكەي بۆ دابىتەوه. ئىستا كچە پاولىن
 لە سويسرا يە و خۆشحالىم دەكەيت، گەر چىيى دى پرسىيارى
 پاولىنەم لى نەكەيت."

منيش بى ويستى خۆم دەستم كرده پىنكەنин و وتم، "كە
 وا بۇ بەسەختى ھەستى تۆيىشىم بىرىندار كردووه!"
 ئەويش وتى، "كچە پاولىن زور چاكە و لەو كەسانەيە،
 كە دەبىت ھەموو كەسىك رېزى بگرىت. وا جارىكى دى
 دووپاتى دەكەمەوه، كە خۆشحالىم دەكەيت گەر كۆل بدهىت
 لە پرسىيارىكىن لەبارەي پاولىنەوه. تو بۆ رۇزى لە رۇزان
 ئەوت نەناسىيۇ، بۆيە ھەستى من راپگەرە و بە خراپ ناوى
 ئەو مەھىتىنە."

منيش ھەلەم دايە، "ھەر بەراست؟ بە ھەر حال تو بەھەلەدا
 چووپىت. جا... باشە ئەگەر لەبارەي پاولىنەوه قىسىم نەكەم
 لەگەلت، ئىدى هىچ دەمەننەت تا قىسىم لەبارەوه بکەين؟"

فیودور دوستویفسکی

تو هه توزقالیک بیر بکه وه! خو هه مهو بیره وه ریه کانی
ئیمه به وه وه به ستر اووه ته وه! بؤیه پیویست ناکات ترسی
هیچت هه بیت، منیش هیچ پیویستیه کم به راز و چیرۆکه
پر له په روشیه کانی هه رد و وکتان نییه، یان بمه ویت بزانم
که ده روبه ری کچه پاولین به چی ته نراوه؟ له هه والی
ده ره کیی ئه و به و لاوه، هیچی ترم پیویست نییه. ئه م جوره
و هلامانه یش به دوور ده زانریت و برا یه وه.

ئه ویش و تی، ”چونت ده ویت، با وا بیت، به و مه رجه له
چیوهی دوو و شه تینه په پیت و سنوری خوی تینه په پیت.
پاولین ماوهیه کی دوو رو دریز نه خوش بwoo، تا ئیستایش
هه ر نه خوش، ماوهیه ک له لای دایک و خوشکی من و
له سه رووی به ریتانيا نیشته جن بwoo. هه ر وا شهش مانگیک
له مه و به ر نه نکی مرد و ته نیا ٧٠٠٠ و هکوو میراتی بق جی
هیشت. پاولینیش و هسیه ته کهی نه نکی به جن هینا و خوشک و
برا بچوو که کهی گرته خوی. ئه و دووانه یش ئیستا خویندنیان
له لنه دن دریزه پی داوه.

”به لام ژنه رالی باوه پیارهی، به هوی خوینبه ربوونی
میشکه وه، چهند مانگیک له مه و به ر گیانی له دهست دا. ئه و
باوه پیارهیه تاکوو مردیش، هه ر مادمۆزیل بلانش خزمه تی
کرد، به لام چیی به میراتی له نه نکیه وه بق مابووه وه، ئه و
کچه توانيی له سه ر خوی توماریان بکات. پیم وا بیت ئه مانه
هه مهو ئه و شتانه بوون، که من ده مزانی و ئیدی هیچم
نه ماوه بقم باس نه کرد بیت.“

منیش کولم نه دا و پرسیم، ”ئهی دی جریو؟ ئه ویش ئیستا
سه فه ری سویسراي نه کرد ووه؟“

به ریز ئاستلى له و هلامدا و تی، ”نه خیز، دی جریو سه فه ری
سویسراي نه کرد ووه، ناشزانم ئیستا ئه و له کوییه. بق دواجار
ئامۆزگاریت ده کهم، خوت له م جوره نزیک خسته وهی ئه م
پرسیارانه ت بدزه وه. نزیک خسته وه کانت له شوینی خویاندا
نین، خو گه ر هه ر بهم شیوه یه یش پرسیار بکهیت، په فتارم
له گه لت شیوه یه کی تری ده بیت...!“

منیش هه لام دایه، ”چی؟ چی؟ له گه ل ئه و هه مهو کونییه
ها پرییه تییه که یشماندا؟“

ئه ویش خیرا و تی، ”به لى...“
منیش و تم، ”هه زار جار گه ر دنت ئازاد بیت، به ریز ئاستلى.

داواى لىبۇوردىنىشتلى دەكەم! بەلام رېم پى بىدە تاكۇو تىت بگەيەنم، كە ئەمە هيچىكى لە سوووكايدى تىدا نىيە و نابەجى نىيە. من هەرگىز كچە پاولىنەم تاوانبار نەكردىووه، بەدەر لەۋەيش، نزىكبوونەوهى پياويڭى فەرەنسىي كورتەبالا و كچىكى روسى، نە لە توانايى من و نە لە توانايى تۈدايە، كە بەتهواوى تىيى بگەين.“

بەرپىز ئاستلىيىش وتنى، ”ئەگەر ناوى دى جريو پەيوەندىيى بە ناوىكى ترىشەوه نەبووايە، داواملى دەكىدىت بۇم رپون بکەيتەوه كە مەبەستت لە فەرەنسىي كورتەبالا و كچە پوس چىيە؟ ئەى مەبەستت لەو نزىكبوونەوهى چىيە؟ ئەى بۇ تايىەتمەندى دەدەيت بە هەرييەكەيان و دەلىنى، فەرەنسىيەك و كچە روسييەك؟“

منىش وتم، ”دەبىنەت كە باپەتكە پەيوەندىيى بە تۆيىشەوه ھەيە. بەلام ئەى بەرپىز ئاستلى، ئەوه بۆخۇرى چىرۇكىكى دوورودرىيىزى ھەيە، شتەگەلىكى فەرە ھەن، كە پىويسىتە پىناسەيان بۇ بىرىت. دواجار لە خۆيىشياندا شتەگەلىكى گرنگ، سەمەرەكەيشى ھەر لە يەكەم سەرنجەوه وەدىيار دەكەوەت. ”بەرپىز ئاستلى كەسىكى رېكپوش و كەشخەيە، لەبەر ئەوهى تۆ بەريتانيايىت، واى نابىنەت. ئەگەر ئەمە لە ئىرەيىشەوه بىت، لەبەر ئەوهى كە من روسيم. بەلام خاتۇونەكەمان بە جۆرىكى دى بى و بۆچۈونىكى تريان ھەبىت. راسىن، كەسىكى ئالقۇزە و پىت پى نادات خويىندەوهى بۇ بکەيت! بەلكۇو چىيى گالتەپىكىرىدە و لە ھەندىك رپووه ھەر ئەوه دىنەت. ”بەلام ئەى بەرپىز ئاستلى، قەشەنگ و قۆزىشە! بىمانەوى و نەمانەوى، شاعيرىكى مەزنيشە! لە كاتىكدا ئىمە شىۋەي ورچمان وەر گرتىبوو، ئەو قالبى فەرەنسىي و پارىسىي خۆى وەر گرتىبوو.

”شۆپشى فەرەنسىي مەردايەتىي بەوان بەخشى و بە شىۋەي شۆخۇشەنگ دەنۋىتتىت! گفتار و رەفتار شىرىين، ئەمانەيشى بەميراتى بۇ ماوەتكەوه. رەنگە لەنیو دەرەنەندا، كەسىك نەبىت وەكۇو ئەوان ھەست بە رېسوايى و بۆشايى بىكەت، ئەمە لەلەواه بۇھەستتىت، لە لايەكى ترەوه، لە جىهاندا كەس نىيە - ئەمەيش ئىستا پىت دەلىم - وەكۇو ئەو كچە روسييە نىيان و كراوه و بلىمەت و مالكەر بىت! بۆيە ھەركەسىكى وەكۇو دى جريو ھەر رۇلىك بىبىنەت و بە

فیودور دوستویفسکی

هه رجوره ده مامکنیکیش رووی راسته قینه‌ی خوی بپوشیت،
ده توانیت دلی داگیر بکات، که بیر و ژیری نه بیریت! ئه ویکیش
که قه دو بالایه کی قه شنه‌نگ و ریکی هه‌یه، ئه‌ی به ریز ئاستلی!
کچه‌یش وا دهزانیت که ده رون و دلیشی و هکوو بالا
قه شنه‌نگی و پوخته بییه که‌یه‌تی! ئه‌وهی بیر ده چیته‌وه، که ئه‌و
به رگانه‌ی به ری میراتیه و بقی ماوه‌ته‌وه! هه رچه‌ند بق تو
باشیش نییه، به لام له سه رمه دان به ودا بنیم، که ئینگلیزه‌کان
زور جاران زیده‌ره‌وهی ده کهن له بہ‌رناهه و پروگرامیاندا و
وايان لى ده کات، که بییه‌ش ببن له ریکپوشی و قه شنه‌نگی.
پووسه کانیش که سانیکی هه‌ر به سروشت هه‌ستیار و
جویکه ره‌وهی جوانیه‌کان! زور تامه‌زق و تینوون به‌و
سیفاتانه!

”به لام جویکردن‌وه و ده ستیشانکردنی جوانیی رهوان و
په سه نایه‌تی که سیتی، پیویستی به سه ربه خوبونی هزر و
بیر و ئازادیی نه فسیی زور له‌وه بالاتر هه‌یه، که ژنانی خومان
هه‌یانه و خاوه‌نین! چ جای کچانیش! کچه پاولینیک - بیبورن
که نازناوی بنه ماله که‌یان نازانم - کاتیکی فرهی پیویست
بووه تاکوو بپیاری خوی داوه! تو باشت ده زانیت له و دی
جريوه هیچوپوچه، ئه و هه‌ر به راستی به رز لیت ده روانیت
و ریزت ده گریت. ده شبیته هاوپیت و به ته‌واوی دلی خویت
بوق ده کاته‌وه، به لام ئه و پسوا و هیچوپوچه و ئه و پووشه
سوو خوره‌ی ناوی دی جريوه، خاوه‌نی ئه و دله‌یه‌تی! ئه مه‌یش
دریزه ده کیشیت. ئه گه‌ر به لووت به رزی و رکابه رایه‌تیش بیت!
چونکه روزیک له روزان ئه و دی جريوه و هکوو پایه به رزیکی
قه شنه‌نگی که شخه و ریکپوش، خوی پی ناساندووه، خوی
ویران کرد بوق ئه و هی یارمه‌تی خیزانه که‌ی ئه و کچه بدات،
هه رچه‌ند دواتر تله که بازیه کانیشی ده رکه‌تن، به لام
ئه و هیش گرنگیه کی ئه و توی نه بیوو، تا رقبوونه‌وه و داخ و
خه‌هه‌تی کچه بوق دی جريوه نوییه که زیاتر بیوایه - هه رچه‌ند
بوونی ئه و کونه هه‌ر له خه‌یالی ئه و دا بوونی هه بیوو - ئه و ا
دax و خه‌می بوق دی جريوه کونه که له لای فرهتر ده بیوو.
ئه مجا منیش و تم، ”تو خاوه‌ن کارگه‌یت، ئه‌ی به ریز
ئاستلی، وا نا؟“
ئه ویش وتی، ”به لی! من هاو به‌شی پالفته‌کردن گه و ره که‌ی
لوول و هاو به‌شانیم.“

منيش هەلم دايىه، "دەبىنىت! لەملاوه تو خاوهن پالقته كردىكىت و لە ولايشه و ئاپولۇن بلقەدىرىه... ئەم دووانە يش پىكەوهە لىناكەن، بەلام خۆ من خاوهنى تەنانەت پالقته كردىكىش نىم، ئاخىر من لە قومارچىيەكى چكۈلەي پېلىت بەولاوه، ھىچى تر نىم. بەلكوو خزمەتكارىش بۇوم، بىگۇمان پاولىن خۆيىشى ئەمەي دەزانى، چونكە ئەو چاوانىكى پە سەرنجى ورده كارىيى ھەبوو."

بەریز ئاستلىش، بەساردى و تى، "تو تۈورەيت و قىسى ھىچوپووج دەكەيت. دواجار قىسى كانىشت پوخت نىن."

منيش و تم، "تۆيىش راست دەكەيت. ئەوهى جىيى مەترسى بىت، ھاوارپىي مەرد، گەر تاوانبار كردنە كانىشم ھىچوپوچىش بن، راستگۈيانەن. بە ھەر حال، منيش و تۆيىش شتىكى ئەوتۇمان نەوتۇوه!"

بە دەنگىكى گەر چاوى بىرىشكە دارەوه ھاوارى كرد، "ئەو قسانە گىلانەن، كە وا بۇو، ئەى پىاوه سەقەت و ناشىرينه داماد شەقاوهكە، تىيىگە. من بە فەرمانى ئەو ھاتۇوم بۇ ھامبۇرگ، تاكۇو تو بىيىنم و بە دلىكى كراوهە و راستگۈيىيە و تۆيى بۇ بگويىزمەوه، ھەر لە بىرەوهەرىيە كانتەوه تا سۆز و ھىوا و بىرۇكە كانت!"

منيش كە فرمىسىك بەرى چاوانمى گرتىبوو، ھاوارم كرد، "شتى وَا دەبىت؟ شتى وَا شىاوه؟"

نەمتوانى بەر بە داوهەرىنى فرمىسىكە كام بىرم. پىيم وَا بىت ئەوه يەكەم جارم بۇو لە ژيانمدا گريابىتىم!

بەریز ئاستلىش و تى، "بەلى، شەقاوهى سەرەرق... ئەو... تۆيى خۆش دەويىست! ئىستايىش كە ئەمەت پى دەلىم، چونكە تۆ كەسيكى دارپۇخاو و ونبۇويت! تو مرۇققىكىت، كە كۆتايىت ھاتۇوه. گەر كاتى خۆيىشى پىيم بۇوتىتايىه كە وَا ئىستايىش تۆيى خۆش دەويىت، لىرە دەمايتەوه و نەدەرپۇيىشتىت. لەگەل ھەموو ئەمانە يىشدا، ھەر دەمايتەوه! بەلى، تو بە دەستى خۆت، خۆت لەناو بىردى. ئاخىر تو بىرىك بەھەرت تىدا بۇو، زىندىووپەت پىوه دىيار بۇو، نە دلىپىس بۇويت و نە دەرروونت خراب بۇو، تەنانەت لە تواناتدا بۇو يارمەتىي نىشتمانە كە يىشت بىدەيت، چونكە ئىستا نىشتمان پىوپىستىي بە پىاوان ھەيە، بەلام تو لىرە دەمەننەتەوه، ژيانىشت كۆتا بۇو! بەمە تاوانبارىشت

فیودور دوستویفسکی

ناکەم، چونکە پىيم وايە، ئەمە حالى روسەكانە! يان ھەموو
كاتىك لە پىيى ئەوهدان تۈوشى ئەم بارودۇخەي تو بىن،
ئەگەر نەبنە ئامانج و نىچىرى پۇلىتىش، ئەوا دەبنە نىچىرى
شتىكى لەو جۆرە، ئەوانەيش دانسقەن كە لەم گريمانە بەدەر
دەبن!

”تو يەكم كەسىك نىت لەگەل كاركردىدا ناتكىرت،
پۇلىتىش بۇ روسەكان دروست كراوه، تاكۇو ئىستايش بە
پاڭى و پەوشتبەر زىيەوە ماويتەوە، ئەوهەت بە باشتىر زانىوە،
كە خزمەتكارى بکەيت و دزى نەكەيت، بەلام من ئاوايش كە
بېر لە داھاتووت دەكەمەوە، دەلەرزم و دادەچلەكىم! ئەوه لە
داھاتووئى تۈيشمان پروانى.

”بىڭومان ئىستا تو پىيىستىت بە پارەيە؟ ئەوهەيش ۱۰
پىالى زىرىن. بە ھەر حال، لهەيىش زياترت پى نادەم، چونكە
ھەرچەندىكەت بىدەمى، بە قومار دەيدۇرپىنىت. ئەوه بىگە و بىرق
بە پىيى خۆتەوە... ئەوه بۆچى پارەكە ھەلناڭرىت؟“

منىش وتم، ”نەخىر، ئەى بەپىز ئاستلى.“

بەپىز ئاستلىش ھاوارى كرد، ”پارەكە بىگە، من
لىم بۇونە، كە ئىستايش ھەر بەمەردى ماويتەوە. ئەم
بىرەپارەيەشم وەككۈو ھاۋپىيەكى خۆشەویست بە تو بەخشى،
خۆ ئەگەر بىزەنلىكە قومارەكە پېتىگۈزى دەخەيت و ئىرە
جى دەھىلىت و دەگەپىيەتەوە ولاتەكەي خۆت، ئەوا ئامادە
بۇوم ھەر ئىستا ۱۰۰۰ پىالىت بىدەمى، تاكۇو لە ولاتى خۆت
دەست بکەيتەوە بە بنىاتنانەوە ژيانىكى نوى بۇ خۆت، كە
۱۰ پىالىشت پى دەدەم، لەبەر ئەوهەي بە لاي تۆوه ھەردوو
بىرەكە چۈونىيەكىن، چونكە بىڭومانم كە دەياندۇرپىنىت! بىگە و
بىرق... خوات لەگەل!

منىش وتم، ”وھرى دەگرم، ئەگەر پىيم بىدەيت ماچت
بکەم!“

ئەويش وتى، ”بە خۆشحالىيىشەوە...!“

يەكتىمان لە ئامىز گرت و دواتر بەپىز ئاستلى دوور
كەوتەوە.

نا... نا... ئەو ھەلەيە! ئەگەر منىش توند و رەق و گىلىل بۇوم
بەرامبەر پاولىن و دى جرييو، ئەوا ئەويش رەق و زىبر و گىلانە
بۇو بەرامبەر ئەو حوكىمە سەپاندى بەسەر روسەكاندا. خۆ
من بەمە بەرگرى لە خۆم ناكەم! بە ھەر حال، لە ئىستادا

ئەمە شتىكى گرنگ نىيە، ئىستا ئەمانە ھەر قىسەن و ئىستايىش
كاتى كاركىردنە، كارى ھەرە گرنگ، ئىستا سەفەر كىردىنە بەرەو
سويسرا! لە سېيىنى زووتر نىيە، سەفەر دەكەم!

ئاخ... خۆزگا بىمتوايانىيە ھەر ئىستا سەفەر كەم بىكىرىدە،
چونكە بەوه بۇۋۇڭاننەوە يەكى نوى، دەببۇۋۇڭامەوە! سەرلەنۈي
ژيانىكى نويىم دەست پى دەكىردىوە. دەبىت بۇيان بىسەلمىن،
كە پىيوىستە پاولىنىش بىزانىيەت من ئىستايىش دەتوانىم بىمە
پياوپىكى مەرد و مەرداڭە! ئىستا با ھىنندە بەس بىت! نەخىن،
ئىستا كاتى سەفەر كىردىنە ئەمۇق بەسەرچووە. بەلام سېيىنى...
ئاھا! ئىستا من خەمى شتىكەم! بىگومان ئەو شتەيش
ھەر دەۋە دەدات! ئىستا ۱۵ رىيالى زىرىپىنەم پىيە! ئەگەر ژيرانە
كارى پى بکەم، بلىي تا ئەو رادەيەيش چكولە و منال بىم؟
تا ئىستايىش ھەر تىنەگە يىشتۇرمۇم، كە من مۇقۇقىكى وىيل و
تىاچۇرمۇم؟

بەلى، ھىنندە بەسە، كە ئەگەر بۇ جارىكىش بۇوه، زىرىپەك
و خۆگەر و ئارام بىم، منىش ھەر لەمانەم كەمە! پىيوىستىشىم
بەمانەيە! ھىنندەم بەسە، گەر بۇ يەك جارىش بۇوه، ورەم بەرز
و بىرۇام بە خۆم بىت، تاكۇو بىتوانىم لە سەعاتىكدا داھاتۇوى
خۆم بگۆرمۇم! تواناى ورەبەر زى بۇخۇى بناغانەيە و شتىكى
گرنگە! ھەر ھىنندەم لەسەرە، ئەوهى ۷ مانگ لەمەوبەر لە
ھامبورگ بەسەرمەتات، وەبىر خۆم بىتنىمەوە، كە دوابەدوای
بەيەكجارى تىداچۇونەكەم دەۋوی دا. ئەمەش بۇخۇى نموونە
و بەلگەيەكى باشە بۇ پىداڭرى و سووربۇونەكەم، ئەوه بۇو
كە ھەموو شتىكى خۆم دۇرپاند... ھەموو شتىكى! لە گازىنۇكە
چۈرمە دەرەوە و دەپروانم تەنبا يەك فلۇرین لە گىرفانى
چاڭتە كەمدا تەپاوتلى دەدە!

منىش بە خۆم وەت، "زۇر باشە، بەشى نانخواردىنى ئەم
ئىوارەيەيشم پى ماوه."

بەلام ھەر ۱۰۰ ھەنگاۋىيەك رۇيىشتىبۇوم، كە پەشيمان
بۇومەوە و بە شوينى خۆمدا گەرامەوە و خۆم كىردىوە بە
قۇمارخانەكەدا و فلۇرینەكەم خستە سەر خانە ئەلمانكى!
ئەم جارەيىان لەسەر ئەلمانكىم دانا!

لە راستىدا مۇقۇق كاتىكى سەركىشى دەكتەن، ھەستىكى
نامۇئى تايىبەتمەند و جىياواز داگىرى دەكتەن! بەتايىبەتىيىش
كەسىكى وەكۈو منى نامۇ لە ولاتى غەريپى و بىكەسۈكەر

فیودور دوستویفسکی

و دور له هاپری و خوشبوستانی! که سیک که خویشی
نازانی پارهی ناخواردنی ژمه خوارکی برسیبوونه کهی خوی
پی ده مینیت یان نا!

جا منیش ددهمه ویت بلیم، ئه و کاتهی مروف قومار
به دوایین فلورینی گیرفانیه و ده کات، به دوایین فلورینی
گیرفانیه و... بردمه و!

که له گازینوکه چوومه ده ره و، ۱۷۰ فلورین له گیرفانمدا
بوو! ئه و یش کاریگه ریی دوایین فلورینی گیرفانم بوو!
خو ئه گه ر خوم بدایه به ده ست رو و خاندنی خومه و!
ئه گه ر ئازا و نه بهز نه بومایه و بولیی پیویستم نه بومایه
بوق بولیاردان، ئه وا سبهینی!...
ئا... ئا... هه موو شتیک کوتاییی پی دیت!...